

ИКОНОМИКА

economy
MAGAZINE

Декември 2018 г. / 10 лв.
December 2018 / BGN 10

Mr. & Mrs.
ИКОНОМИКА

**Петя
Димитрова**

PETIA
DIMITROVA

2018

**Александър
Димитров**

ALEXANDER
DIMITROV

ISSN 1314-376X

9 771314 376013

07

подкрепя
малкия бизнес

НАД 17 000 ОБЕКТА

в България

продават продуктите на
Национална Лотария.

НАД 8 000 ФИРМИ

разширяват бизнеса си,
благодарение
на това партньорство.

подкрепя
спорта

подкрепя
образованието

подкрепя
таланта

www.7777.bg

AMODORIA

България Мол
Ниво +2

- 10** Промяната, наречена ребрандинг
The Change Called Rebranding
- 22** Празник на икономиката в двореца на културата
Celebration of the Economy in the Palace of Culture
- 46** Прилив или отлив в икономиката
Rising or Falling Tide in Economy
- 50** Оливер Ръгол: Има облаци на хоризонта, но не очаквам бури
Oliver Rogl: There Are Clouds on the Horizon, but I do not Expect Storms
- 54** Борислав Вълчев: Допълнителна доходност с „Доходна сметка“
Borislav Valchev: Additional Value with Profit Account
- 56** Пощенска банка: Създаваме среда за развитие на хората и иновациите
Postbank: We Create an Environment for the Development of People and Innovations
- 58** Brexit и глобалната икономика
Brexit and the Global Economy
- 62** Новият заряд на Ангела Меркел
Angela Merkel's New Momentum
- 66** 30 отличени в „Кмет на годината“ 2018
30 Winners in Mayor of the Year 2018
- 70** Коста Чолаков: Технологиите преобразяват и застраховането
Kosta Cholakov: Technology Remodels Insurance as well
- 74** Радомир Чолаков: Щом ни липсват обучени кадри, трябва да ги създадем
Radomir Cholakov: If We Lack Trained Staff, We Need to Develop Them
- 78** Дънди Прешъс Металс влезе в дигиталната ера
Dundee Precious Metals Entered the Digital Era
- 82** Д-р Николай Колев: Лидерът вижда отвъд очевидното
Dr. Nikolay Kolev: A Leader Can See beyond the Obvious
- 86** Аурубис България - историята на успеха продължава
Aurubis Bulgaria The Story of Success Continues
- 90** Бизнес на по-бързи обороти
Business at a Faster Speed
- 94** Владимир Белчев: Единственото неизбежно нещо е крайният срок
Vladimir Belchev: The Only Inevitable Thing Is the Deadline
- 98** Акад. Никола Съботинов: Да събудим спящите научни резултати
Acad. Nikola Sabotinov: Let's Awaken the Dormant Scientific Results

Празник на икономиката

Декември е време за празници. По традиция в последния месец на годината даваме гумата на най-успешните в бизнеса – победителите в конкурса „Мистър и Мисис Икономика“ на КРИБ и списание „Икономика“. Тази година аплодисментите са за Александър Димитров, главен изпълнителен директор на „А1 България“, и Петя Димитрова, главен изпълнителен директор на Пощенска банка, както и за още 12 успешни мениджъри и предприемачи, получили призове в най-авторитетния бизнес конкурс.

Изпращаме годината и с още много увлекателни и емблематични бизнес истории.

2018 г. гоуде с ново начало за списание „Икономика“. Започнахме да излизаме изцяло и на английски език, на два месеца. Имахме и специални двуезични издания – „Успешните компании“ и „Успешният екип“. Изпращаме годината с усещане за изпълнени предизвикателства и подготвени за нови.

През 2019 г. предстоят много изненади за читателите на списание „Икономика“ по един много специален повод. Очаквайте ни!

Приятно четене и весели празници!

НЕВЕНА МИРЧЕВА
главен редактор

NEVENA MIRCHEVA
Editor-in-Chief

Celebration of Economy

December is time to celebrate. Traditionally, in the last month of the year, we give the floor to the most successful in the business sector – the winners in the KRIB and Economy Magazine's Mister and Missis Economy contest. This year, the applause was for Alexander Dimitrov, CEO of A1 Bulgaria, and Petia Dimitrova, CEO of Postbank, as well as for 12 successful managers and entrepreneurs more who received their awards in the most prestigious business contest.

We end the year with many more fascinating and emblematic business stories.

2018 set a new beginning for Economy Magazine. We started being published once per two months, entirely in English and Bulgarian. We also had special bilingual editions – “The Successful Companies” and “The Successful Team”. We end the year with a feeling of accomplished challenges and readiness for new ones.

In 2019, there will be many surprises for the readers of Economy Magazine on a very special occasion. Join us next year!

Enjoy your reading and happy holidays!

102

102 Дигиталната панацея
The Digital Panacea

106 Аутсорсинг или не
Outsourcing or not

110 Технологиите, които могат да унищожат много работни места
Technologies that Can Destroy Many Jobs

114 Paysafe - компанията, която продължава да расте в България
Paysafe - the Company that Continues to Grow in Bulgaria

118 40 е новото 20 в бизнеса
40 Is the New 20 in Business

124 Наздраве с „Айляк“
Cheers with Ailyak

128 Байомик VS. стиропора
Биомус VS. Styrofoam

132 АвтоИконом в грижата за автомобила
Avtolkonom in the Automobile Service

136 Игва ерата на компаниите без ръководител
The Era of the Companies with no Managers Is Coming

140 Как Y Combinator промени бизнеса със стартиране на бизнес
How Y Combinator Changed the Business of Starting a Business

144 Руи Миньос: „Филип Морис Интернешънъл“ инвестира над \$4.5 млрд. в продукти с намален риск
Rui Minhos: Philip Morris International invests More than \$4.5 Billion into Development of Reduced Risk Products

148 Изгодни кредити за малки и големи фермери
Favourable loans for farmers

150 Бизнес по правилата на дървената лъжица
Business under the Rules of the Wooden Spoon

154 Игва времето на Холивуд 2.0
The Time of Hollywood 2.0 Is Coming

160 Шевицата отново оживява
Embroidery Comes to Life Again

164 Илина Бисерова: Работата на журналиста е да показва и добрите, и лошите примери
Ilina Biserova: A Journalist's Job Is to Show both the Good and the Bad Examples

168 Книги за съзерцание
Contemplation Books

172 Пътешествие в графиката
A Journey in Graphics

178 Клайпеда - графът на скритите скулптури и живите легенди
Klaipeda - the City of Hidden Sculptures and Vivid Legends

110

140

178

The
MAYOR
.eu

**The European Portal
for Cities and Citizens**

очаквайте скоро...

coming soon...

ПРОМЯНАТА, НАРЕЧЕНА РЕБРАНДИНГ

The Change Called Rebranding

Брандът е душата на компанията, затова изисква професионална грижа във всяка стъпка на обновяване

The brand is the soul of a company and that is why it requires professional care at every step of its updating

Татяна Явашева Tatyana Yavasheva

Ребрандинг е гума, която навлезе в новата ни пазарна реалност. С нея не описваме само промяната отвън, но и отвътре, макар че и самата смяна на визията може да се приеме за ребрандиране. Нищо че е само формално. Истинското ребрандиране обаче не е формален процес. Причините да се пристъпи към подобна стъпка може да са много - заради сливания или придобивания, навлизане в нова бизнес ниша, разширяване на портфолиото от услуги, очакван растеж - особено международен. Възможно е марката да е загубила влияние и да е дошло време за освежаване и „бранд лифтинг“. Каквито и да са причините, какъвто и да е мащабът, процесът по ребрандиране е важен, защото брандът е душата на всяка компания. И за да не се превърне в самоцел, всичко трябва да е предварително добре обмислено, планирано и изпълнено. Ако само ще сменим табелата, може просто да не си струва усилията и вложенията.

С въпроси по темата се обръщаме към трима представители на бизнеса – голяма и малка компания, правила ребрандиране, а също и стратегически маркетинг консултант.

Rebranding is a word that has entered our new market reality. It describes not only the change from the outside, but also from the inside, although even just the visual change can be considered rebranding. Despite it being just a formality. True rebranding, however, is not a perfunctory process. There may be many reasons for such a step - mergers or acquisitions, entry into a new business niche, expansion of the portfolio of services, expected growth - especially international. The brand may have lost influence and the time may have come for refreshment and “brand lifting”. Whatever the reasons, whatever the scale, the process of rebranding is important because the brand is the soul of every company. And in order not to become an end in itself, everything must be well thought out, planned and realised. If we are to only change the sign, it may not be worth the effort and the investment.

With questions on the topic, we turn to three business representatives – from a large and a small company, which have gone through rebranding, and to a strategic marketing consultant.

Илияна Захариева,
директор „Корпоративни
комуникации“ на А1 България:

Iliana Zaharieva,
Director of Corporate Communications,
A1 Bulgaria:

С А1 пренесохме клиентското изживяване на съвсем друго ниво

With A1 We Brought the Client Experience to a Whole New Level

Роспожа Захариева, когато чуете думата ребрандиране, какви чувства предизвиква тя у вас след всички усилия, посветени на изграждането на новия облик на компанията?

- Сега, няколко месеца по-късно, когато категорично можем да кажем, че всички мина успешно, думата ребрандиране предизвиква у мен само приятни емоции. Усилията, времето, напрегнатото очакване, стотиците задачи, които трябваше да се свършат – всичко се сля в това приятно усещане, което човек изпитва, когато премине през голямо препятствие. Казвам успешно, защото данните от проучванията ни показват, че 95% от нашите клиенти знаят, че Мтел е А1. Имаме около 40% спонтанна разпознаваемост – нещо, с което малко брандове на 5 месеца могат да се похвалят. Разширихме портфолиото си от услуги и въведохме нови стандарти на работа.

Мs. Zaharieva, what do you feel when you hear the word “rebranding”, after all your efforts to build a new image for the company?

- Now, a few months after the rebranding, when we can say that all was completed successfully, the word “rebranding” fills me only with positive emotions. The efforts, the time, the tense expectation, the hundreds of tasks that we had to do – all those things fused into the great feeling when you overcome a big challenge. I say “successfully” because our surveys shows that 95% of all A1 clients already know that Mtel is A1. We have about 40% spontaneous recognition – something that few 5 months old brands can boast of. We also extended our services portfolio and implemented new working standards.

- Let's remind our readers how this significant change from Mtel to A1 happened?

Ребрандирането не включва само визуалната промяна, а и редица подобрения, за да стане мрежата ни най-добрата в страната

The rebranding does not include only a visual change, but also a series of improvements so that our network is the best in Bulgaria

- Нека да припомним как се стигна до голямата промяна от Мтел в А1?

- Компанията, към която принадлежим – А1 Group – имаше идея да обедини всички свои европейски пазари под едно общо име. Приобщаването ни към основния бранд на А1 Group, която е част от четвъртата най-голяма телекомуникационна група в света América Móvil, ни даде възможност да предоставим на своите клиенти и достъп до най-новите технологии и иновации в сектора. Искахме да предприемем и цялостен процес по промяна, който да ни доближи до клиентите и да направим живота им в дигиталната ера по-лесен и по-забавен.

- Кои са някои от ключовите моменти в цялостната трансформация?

- Ребрандирането имаше няколко ключови момента. В началото на проекта организирахме стратегически срещи с експерти от цялата компания. Чрез тях изяснихме какво точно трябва да се случи, за да е успешно ребрандирането и да доведе не само до смяна на името и логото, но и до цялостна промяна в компанията, така че да поставим клиента в центъра на всички наши процеси. Ключова роля изигра и предварителната кампания, която имаше за цел да подготви нашите клиенти и партньори за това, което предстои. Тази кампания представи А1 Group и América Móvil, които бяха непознати за много от нашите клиенти. Това ни даде комуникационната основа, за да бъде ребрандирането логично и успешно. Ключов момент бяха и комуникационните дейности, насочени към нашите собствени служители, с цел да ги подготвим за предстоящите промени и да ги „спечелим“ за новия метод на работа. Имаше и десетки други ключови моменти, което е характерно за такъв огромен и всеобхватен проект.

- Как и с какви ресурси успяхте да замислите и да реализирате корпоративния ребрандинг?

- Силата, на която разчитахме, беше професионалният и експертният потенциал, с който разполагаме като една от водещите компании в България. При нас работят едни от най-добрите специалисти в страната във всевъзможни сфери и тяхното безценно ноу-хау изнесе основната тежест на ребрандирането. Защото кой може да бъде максимално отгаден към проект от подобна величина, ако не ние, хората вътре, които всеки ден се стремим да направим компанията още по-добра. Разбира се, работихме и с много партньори, които дадоха своя принос за визуалната трансформация на бранда.

- Каква е приблизителната оценка на финансовия ресурс, вложен за ребрандирането?

- Трябва да уточним, че ребрандирането не включва единствено визуалната промяна на бранда. Освен 250-те ни търговски обекта, които трябваше да се променят изцяло, то беше свързано и с вътрешно реструктуриране, реорганизиране на процеси, функции и отдели в компанията. Освен това подобрихме оборудването и софтуера на мрежата, вътрешните системи и редица други неща, така че нашите клиенти да почувстват, че наистина ползват най-добрата мрежа в България. Вложението във всичко това средства възлизат на близо 2 млн. евро.

- Струва ли си толкова много усилия и средства, за да се наложи нов бранд, щом старият е добре приет и разпознаваем?

- Категорично да. Старият бранд беше разпознаваем

- The company that we belong to – А1 Group – had an idea to unify all its European markets under one common brand. Our incorporation into that А1 Group brand, which is part of the fourth largest telecom group in the world América Móvil, allowed us to provide our clients with access to the most recent technologies and innovations in the sector. We wanted to make a full transformation which would bring us closer to our clients and to make their life in the digital era easier and more fun.

- Could you please point out some of the key moments of the whole transformation?

- The rebranding had a few key aspects. At the beginning of the project we organized a series of meetings with experts from the whole company. During those meetings, we clarified the formula of what a successful rebranding should be, so that it leads not only to a simple name and logo change, but a whole transformation placing the clients at the core of all our processes.

We also organized a preliminary campaign that aimed to prepare our clients and partners for the upcoming rebranding. The campaign introduced А1 Group and América Móvil, which were unknown to most of our clients. It gave us the communication basis that helped us have a logically-sound and successful rebranding. Another key aspect were the activities aimed at our employees, which prepared them for the future changes and for the new work methods. There were also dozens of other key moments, which I believe is usual for such a huge project.

- How and with what resources did you plan and implemented the corporate rebranding?

- The main driver that we relied on to lead us was the professional and expert potential that we have as one of the leading Bulgarian companies. At А1, we have one of the best specialists in different fields and their expertise played a key role for the successful rebranding. Who else could be so dedicated to a project of such scale if not the people inside who are constantly striving to make the company better? Of course, we also worked with a lot of partners who helped us during the visual transformation of the brand.

- What is the approximate estimation of the financial investments in the rebranding?

- We have to clarify that the rebranding does not include only the visual change of the brand. In addition to our 250 stores that had to be entirely transformed, the rebranding also included internal restructuring, reorganization of processes, functions and whole departments in the company. We improved the infrastructure and the software of our network, the internal systems and many other things that aimed to prove that our clients have on their disposal the best network in Bulgaria. The invested resources in all that amounts to approximately EUR 2 million.

- Is the cost of so many resources and efforts to introduce

го голяма степен като мобилен оператор. Ние обаче отдавна бяхме излезли извън тези рамки, ставайки телеком от ново поколение – предлагаме телевизия, домашен интернет, имаме собствени канали с най-доброто спортивно съдържание, предлагаме дигитални финансови услуги, стрийминг платформа за музика и много други иновативни решения както за бизнеса, така и за крайни клиенти. Промяната беше нужна, за да могат клиентите ни да разберат за това. С А1 пренесохме клиентското изживяване на съвсем ново ниво.

- Вашият съвет към всеки, който би гръзнал да повтори този „подвиг“?

- Организираност и последователност – това е ключът. Когато всеки знае какво, как и в какъв срок трябва да изпълни, мисията става възможна. Не се учудвам, че се справихме, все пак А1 разполага с отличен екип, но подобно ребрандиране не може да се види всеки ден.

- Корпоративният ребрандинг на А1 бе отличен на годишните награди BAAwards. Имаште ли конкуренти?

- Със сигурност знаехме, че няма компания от нашия калибър, която да се е ребрандирала или да е правила друга толкова мащабна кампания през годината, Затова не беше изненада, че спечелихме. Призът е признание за огромните усилия на всички нас и определено ни носи удовлетворение.

a new brand justifiable, if the old one is well perceived and recognized on the market?

- Definitely yes. The old brand was mainly perceived as a mobile operator. However, we had outgrown this definition long ago as we are currently operating as a new generation full telco – we offer TV, fixed internet, own channels with the best sports content, we offer digital financial services, a streaming music platform and many other innovative solutions both for businesses and for end users. The change was necessary so that our clients can learn about this. With A1 we brought the client experience to a whole new level.

- What is your advice for anyone who dares to try such a huge transformation?

- Organization and consistency – that is the key. When everyone knows what, how and in what deadline something must be done, the mission becomes possible. I am not surprised that we made it because A1 has a wonderful team. However, such a rebranding cannot be seen every day.

- Your rebranding was awarded during the annual BAAwards. Did you have any competition?

- We certainly knew that there is no company of our scale that had rebranded or implement a campaign of such significant scale in 2018. That is why we were not surprised that we received the award. The prize is an acknowledgement for all our efforts and definitely brings us satisfaction.

Нейко Нејков,
управител на Респонса Превент ООД:

С ново име тръгваме към по-висок растеж

Neyko Neykov,
Manager of Responsa Prevent OOD:

With a New Name, We Are Moving towards Higher Growth

Г-н Нејков, как стигнахте до ребрандирането, свързано дори с промяна на името на компанията?

- Групата от фирми, които представлявам, е в България вече над 12 години. Под името Team Prevent създадохме добра репутация на услугите, свързани със здраве и безопасност. Но желанието ни беше да се разширяваме, каквато бе и визията на нашите немски съсобственици. Междувременно се присъединихме към друга голяма международна група с ноу-хау в сферата на безопасността. На българска почва обаче сме част от група компании под името „Респонса“.

- Какъв е фокусът на дейността на Респонса Превент?

- Предлагаме консултантски услуги в сферата на здравето и безопасността, като от година и половина навлязохме и в аутомотив сектора. Българското законодателство изисква от всяка компания да извършва определени дейности, свързани с т. нар. трудова медицина. Но ние предлагаме и друго ноу-хау - например за безопасна детска градина и безопасно училище, безопасно строителство, помагаме и на редица други бизнеси да работят безопасно. Разработваме дори правила за безопасен дом.

- Как избрахте новото име на компанията?

- Решихме да направим промяна, която да показва нашата принадлежност към едно бизнес семейство, зад което всъщност стои семеен бизнес. Респонса Превент е нашият отговор за необходимата превенция. Сложихме голяма усмивка в нашето лого, защото ни се иска хората в България да се усмихват повече.

- Кое ви дава увереност, че огромното усилие за тази промяна си заслужава?

- Когато компанията си постави определени цели и нейният екип е вдъхновен да ги постигне, се получава увереност, че всичко ще се развива добре.

- Как дотук извървахте пътя на ребрандирането?

- То не е никак лек процес. Използваме социалните мрежи, но и медиите, като кампаниите са с различна продължителност.

- Ползвате ли външна подкрепа?

- Разбира се, работим с маркетингова и с рекламна агенция. Те ни подпомагат активно, затова съм сигурен, че без тях би било доста по-трудно.

Mr. Neykov, how did you decide to rebrand and even change your company's name?

- The group of companies I represent has been in Bulgaria for over 12 years. Under the name Team Prevent, we have built a good reputation for health and safety services. But our desire was to expand, as was the vision of our German co-owners. Meanwhile, we joined another large international group with know-how in the area of safety. On Bulgarian ground, however, we are part of a group of companies under the name Responsa.

- What is the focus of the activity of Responsa Prevent?

- По първоначални изчисления колко скъпо би било ребрандирането?

- Колко точно ще ни излезе, ще разберем, когато платим сметката. След 9ве години кампаниите ще приключат и тогава ще теглим чертата.

- Преди да се хвърлите в дълбокото, направихте ли проучване какви грешки са допускани от други преди вас?

- Маркетинговата агенция събра госта примери за успешни и неуспешни кампании. Разбрахме например, че преекспонирането на твърдението „Ние сме старата компания Team Prevent“ ще ни върща назад. Сигурно и ние ще допуснем грешки, нашите си грешки.

- Кои в такъв случай е правилният подход, когато се сменя името? Как да се комуникира с онези, които те знаят със старото име?

- Бяхме посъветвани да работим отворено с настоящите си клиенти и да ги информираме госта по-рано, за да не останат изненадани от промяната.

- Бяхте ли им казали точната дата, на която ще стане промяната?

- Да, казахме им и... ги излъгахме. Защото точно когато подадохме документите за пререгистрацията, се сринна Търговският регистър. Понякога съдбата изиграва лоша шега, но пък всички, с които работехме към онзи момент, знаеха какво предстои.

- Какво направихте в деня, когато новото име влезе в обращение?

- На старта на ребрандирането – 17 октомври 2018-а – изпратихме до всички наши партньори ин-

- We offer consulting services in the area of health and safety, and for a year and a half, we have also entered the automotive sector. Bulgarian legislation requires each company to carry out certain activities related to the so-called occupational medicine. But we also offer additional know-how – such as for a safe kindergarten and safe school, safe construction; we also help a number of other businesses to work safely. We're even developing rules for a safe home.

- How did you choose the new company name?

- We decided to make a change, which was to show our affiliation to a business family, behind which actually stands a family business. Responsa Prevent is our response to the necessary prevention. We put a big smile in our logo because we want people in Bulgaria to smile more.

- What gives you confidence that the enormous effort for this change is worth it?

- When the company sets its goals and its team is inspired to achieve them, we gain confidence that everything will go well.

- How did you go through the rebranding until now?

- This is not an easy process at all. We use social networks, but also media, and the campaigns are of different length.

- Do you use external support?

- Of course, we work with a marketing and an advertising agency. They help us actively and that is why I'm sure that without them, it would be a lot harder.

- According to the initial calculations, how expensive would your rebranding be?

- We will know how much it will cost when we pay the bill.

Учим се от опита в ребрандирането на други преди нас, но вероятно и ние ще направим своите си грешки

формация, че промяната е вече факт. Получихме много поздравления и емоционални съобщения, които ни зареждат с положителна енергия.

- Какво ще кажете на всички онези, които първа ще вземат решение да тръгнат по вашия път?

- Ще им кажа да работят за името и то ще ги възнагради за усилията. Много от българските компании не инвестират в създаването на запомнящо се име и въздействащо лого.

- Но след като 12 години сте работили за име, от което се отказвахте...

- Ние сме убедени, че постигнахме тавана с предишното име. Разширяването на нашето портфолио от услуги стана причина за ребрандирането. „Споделяме вашата отговорност“ е новият ни слоган. Има причина за това – в България единственият виновен е работодателят. Ние даваме гаранция за нашите услуги и сме готови да споделим отговорността на работодателя.

- Как обаче да идентифицираме точните хора за точната работа, наречена корпоративен ребрандинг?

- Лошият маркетинг е по-добър от липсата на какъвто и да е маркетинг. По-добре да вървим смело напред и да грешим, отколкото да се боим да приемем нещо. В България вече има добри консултанти, но никой не познава по-добре компанията от хората, които работят в нея.

The campaign will end in two years, and it is then that we will recapitulate.

- Before you threw yourselves into the deep, did you investigate what mistakes were made by others before you?

- The marketing agency gathered many examples of successful and unsuccessful campaigns. We understood, for example, that the overexposure of the statement “We are the old Company Team Prevent” would set us back. Surely, we will also make mistakes, our mistakes.

- Which is then the right approach when the name is to be changed? How to communicate with those who know you with your old name?

- We were advised to work openly with our current clients and inform them in advance so that they wouldn't be surprised by the change.

- Did you tell them the exact date of the change?

- Yes, we told them and... we lied to them. Because, just when we filed the re-registration documents, the Commercial Register collapsed. Sometimes fate plays a bad joke, but everyone we worked with at that time knew what was happening.

- What did you do on the day when the new name was announced?

- At the start of the rebranding, 17 October 2018, we sent to all our partners information that the change is already a fact. We received many greetings and emotional messages that charged us with positive energy.

- What will you say to all those who are yet to decide to go your way?

- I will tell them to work for the name, and it will reward them for their efforts. Many Bulgarian companies don't invest in the creation of a memorable name and a powerful logo.

- But you have been working for twelve years for a name that you gave up...

- We are convinced we reached the top with our previous name. The expansion of our portfolio of services became the reason for the rebranding. “We share your responsibility” is our new slogan. There is a reason for this - in Bulgaria the only guilty person is the employer. We provide a guarantee for our services and we are ready to share the responsibility of the employer.

- But how do we identify the right people for the right job, called corporate rebranding?

- Bad marketing is better than the lack of any marketing. It is better to walk boldly ahead and make mistakes than to be afraid to do anything. In Bulgaria, there are already good consultants, but no one knows the company better than the people who work in it.

We learn from the rebranding experience of others before us, but we will probably make our own mistakes

Мирослава Иванова,
Chartered Marketer, стратегически
маркетинг консултант и управител на
Miracle Works:

Miroslava Ivanova,
Chartered Marketer, Strategic Marketing
Consultant and Manager of Miracle Works:

Здравословната промяна е отвън, но и отвътре

Healthy Change Comes from the Outside, but also from the Inside

Жо Иванова, кога най-често се стига до ребрандиране на дадена компания?

- В България това най-често става при смяна на собствеността. Всяка международна компания, която купува друга фирма на българския пазар, първото нещо, което прави, е да ребрандира офисите и да провежда комуникационните си кампании с ново лого, нови ценности и обещания към настоящите и бъдещите си клиенти. Ако погледнем чисто маркетингово, причините може да са повече - например желание за репозициониране на пазара, навлизане в нови пазарни сегменти, задоволяване на нови потребителски нужди, създаване на нови продуктови линии.

- Какви са плюсовете и минусите от ребрандирането?

- Плюсовете може да са много в случаите, когато цялостното ребрандиране е заложена сериозна стратегия, подчинена на бизнес цели и удовлетвореност на клиентите, по-добра разпознаваемост, по-голямо доверие от клиентите и в крайна сметка увеличаване на продажбите и пазарния дял. За съжаление голяма част от тези проекти се правят просто защото се приемат като комуникационна стратегия и възможност да се отличиш на пазара с новата марка.

Сред минусите са големите разходи, но и евентуалното влошаване на пазарното положение на компанията, вместо нейното подобряване. Ако се ребрандира „фасадата отвън“, но „отвътре“ нищо не се променя, и ако кампаниите обеща-

M s. Ivanova, when is the best time to rebrand a certain company?

- In Bulgaria, this usually happens when there is a change in the ownership. The first thing every international company, which buys another company on the Bulgarian market, does is to rebrand its offices and conduct its communication campaigns with a new logo, new values and promises to its current and future clients. If we look from a marketing point of view, the reasons may be more - for example, the desire to reposition on the market, to enter into new market segments, meet new consumer needs, create new product lines.

- What are the pros and cons of rebranding?

- The pros can be many, in cases when behind the overall rebranding, there is a serious strategy, which is subject to business goals and client satisfaction, better recognition, greater trust, and, ultimately, increased sales and market share. Unfortunately, most of these projects are being done just because they are seen as a communication strategy and an opportunity to stand out on the market with the new brand.

Among the cons are the high costs, but also the possible deterioration of the company's market position rather than its improvement. If the "outer facade" is

Ако една компания има добри продукти и слабо пазарно присъствие, по-добре да търси маркетингови подходи за по-добро позициониране, вместо да инвестира в ребрандиране

ват чудеса, а в действителност продуктите и услугите се променят, но в негативна посока, то тогава това ребрандиране и инвестираните средства в него са просто нерентабилни. Или с други думи, когато изхарчиш огромни суми за ребрандиране и комуникация, но не може да си ги възвърнеш от продажби в средносрочен план, то тогава инвестицията ти е била излишна.

- В кои случаи препоръчвате този нелек път да се измине и кога – не?

- Ако имаме компания с дълъг опит на пазара, но с остарели продуктови линии, несъответствия в корпоративната идентичност, остарял имидж на марката, ниски продажби, но в същото време добра дистрибуция, то тогава ребрандирането на компанията би било подходяща стратегия.

- Кога това си струва - да направим твърде големи разходи и шумни кампании, свързани с ребрандирането?

- Цялостно ребрандиране на компания и всичките маркетингови Пу-та наистина може да струват скъпо на компанията. Затова е важно решението за цялостно ребрандиране да бъде взето от компетентни екипи и да бъде направена реалистична оценка за очакванията. Това са инвестиции, които в общия случай не може да се възвърнат години наред. Затова съм привърженик на ефективните маркетингови стратегии и кампании. От опит ще кажа, че равностоен ефект от ребрандирането може да се постигне с умна маркетингова стратегия и нискобюджетни маркетингови кампании.

- Какво е добре да се има предвид, за да не се превърне ребрандирането в самоцел?

- Необходимо е зад решението за ребрандиране да стоят отговори на въпроси като: защо ще се ребрандира компанията, какви промени ще бъдат внедрени в нея в отделните маркетингови Пу-та, каква стратегия ще изградим за следващите години, кога ще възвърнем инвестицията си и т. н. Това, което за съжаление се случва доста често, е, че към ребрандиране се минава, защото няма какво друго да се направи с марката, продуктите и услугите, дистрибуцията, процедурите, или с други думи казано, липсва визия и стра-

rebranded, but “from within” nothing changes, and if the campaigns promise miracles, but in reality the products and services are changing in a negative direction, then, this rebranding and the invested funds are simply unprofitable. Or, in other words, when you spend huge amounts for rebranding and communication, but you can't get them back from the sales in the medium-term, then your investment is unnecessary.

- In which cases do you recommend this difficult path to be walked along, and in which you don't?

- If we have a company with a long experience on the market, but with outdated product lines, inconsistencies in the corporate identity, outdated brand image, low sales, but good distribution at the same time, then rebranding would be an appropriate strategy.

- When is it worth spending considerable amounts of money and carry out loud rebranding campaigns?

- The overall rebranding of a company and all marketing P's can really cost a lot to a company. Therefore, it is important the decision for the overall rebranding to be made by competent teams and a realistic assessment of the expectations to be made. These are investments that in most cases cannot be recovered for years ahead. That's why I support effective marketing strategies and campaigns. From my experience, I can say that an effect, equivalent to the one of rebranding, can be achieved with a smart marketing strategy and low-cost marketing campaigns.

- What is good to know so that rebranding doesn't become an end in itself?

- Before you decide to start rebranding, it's necessary to have the answers of questions such as: why the company will be rebranded, what changes will be introduced in the individual marketing P's, what strategy would we develop for the coming years, when will we regain our investment, etc. Unfortunately, what happens quite often is that people turn to rebranding because there is nothing else

тегия.

- Може ли ребрандирането да се окаже спасителен пояс за компании с добри продукти и слабо пазарно присъствие?

- Смятам, ако една компания има добри продукти и слабо присъствие, би трябвало да търси маркетингови подходи за увеличаване на присъствието, както и да заложи на сериозна маркетингова стратегия, а не да инвестира средства в ребрандиране. Ако приемем, че компанията само ще се ребрандира, то тогава как това ребрандиране ще увеличи пазарното ѝ присъствие, продажбите ѝ, приходите и печалбите ѝ?

- Няколко важни съвета към онези, на които им предстои такава стъпка?

- Ако сте взели решение да се ребрандирате, е добре да сте наясно с:

- ✓ Бъдещото позициониране на компанията;
- ✓ Ценностите на бранда;
- ✓ Какви емоционални и рационални очаквания искате да създадете у вашите потребители;
- ✓ Обещанията, които смятате да дадете на вашите потребители, и гаранциите, че ще ги спазвате;
- ✓ Ребрандирането следва да бъде съобразено и да се отрази във всичките маркетингови П-та: Product (продукт), Price (цена), Place (дистрибуция), Promotion (промоция), People (хора), Physical evidence (материални доказателства), Process (процеси);
- ✓ Много важна е ефективността и ефикасността на ребрандирането, както и времето на неговото изпълнение. (1)

to do with the brand, the products and the services, the distribution, the procedures, or in other words, there is a lack of vision and strategy.

- **Can rebranding be a lifeline for companies with good products and low market presence?**

- I think that if a company has good products and a weak presence, it should look for marketing approaches to increase its presence and rely on a serious marketing strategy instead of investing money in rebranding. If we assume that the company is only doing rebranding, then how will this rebranding increase its market presence, its sales, earnings and profits?

- **A few important tips to those who are about to take such a step?**

- If you have decided to rebrand, you should be aware of:

- ✓ The future positioning of the company;
- ✓ The values of the brand;
- ✓ What emotional and rational expectations you want to create in your clients;
- ✓ The promises you intend to give to your clients and the guarantees that you will keep them;
- ✓ Rebranding should be consistent and reflected in all marketing P's: Product, Price, Place, Promotion, People, Physical evidence, Process;
- ✓ The efficiency and effectiveness of rebranding are very important, as well as the time for its execution. (2)

If a company has good products and a poor market presence, it is better to seek marketing approaches for better positioning instead of investing in rebranding

КОНКУРС CONTEST

Празник на икономиката в двореца на културата

Бизнесът, който расте и се развива, получи награди за своите високи постижения от КРИБ и сп. „Икономика“

Celebration of the Economy in the Palace of Culture

*Business, which is growing and developing, received awards
for its high achievements by KRIB and Economy Magazine*

Наградите за успешен бизнес са най-хубавото нещо, което всяка икономика може да си пожелае. И няма нищо по-радващо от това отличията на един конкурс да се очакват с онова нетърпение, което предизвикват наградите „Мистър и Мисис Икономика“. За четвърти път конкурсът се организира съвместно от КРИБ и списание „Икономика“.

Създадена преди 29 години, церемонията показва вкус към добрата традиция, но същевременно стил, изисканост, респект и уважение – и на бизнеса към най-успешните в бизнеса, и на властта - към онези предприемачи и лидери, които водят компаниите си към високи върхове. Този път най-успешните в бизнеса се видяха за своя най-сладък момент от годината – връчването на статуетките „Рибарят и златната рибка“ – в Зала 6 на Националния дворец на културата.

Главният изпълнителен директор на „А1 България“ Александър Димитров и главният изпълнителен директор на Пощенска банка Петя Димитрова станаха Мистър и Мисис Икономика 2018. Отличията им бяха връчени от вице-премиера Томислав Дончев и от столичния кмет Йорданка Фандъкова.

„За мен тази награда е огромна чест, не само защото е награда от най-престижното списание, но е и връх за нашата компания. За А1 2018 г. беше много добра и всички над 5 млн. клиенти, които обслужваме, са го усетили“, каза Александър Димитров.

„Изключително ми е приятно, че след като няколко години се опитваме да растем и да сме сред лидерите, сега получаваме тази престижна награда. Вече направихме едно поглъщане, на път сме към ново. Искам да поздравя списание „Икономика“ и КРИБ, че са организатори на това прекрасно събитие. Трябва да има добри примери и е хубаво българският бизнес да се поощрява. Благодаря на моите колеги и на целия ми екип. 2019-а ще е ключова за нас“, каза Петя Димитрова.

Отличията са в 10 категории. Ето и носителите на останалите 8 награди:

- ✓ Категория „Индустрия“ - **Тим Курт**, главен изпълнителен директор и вицепрезидент на „Аурубис България“;
- ✓ Категория „Финанси и застраховане“ - **Стоян Мавродиев**, председател на УС и главен изпълнителен директор на Българската банка за развитие;

The awards for successful business are the best thing that any economy may wish for. And there is nothing more pleasing than expecting the prizes of a contest with such impatience that the Mr. and Mrs. Economy awards provoke. For the fourth time, the contest was organized jointly by KRIB and the Economy magazine.

Established 29 years ago, the ceremony shows a taste for good traditions, but also style, sophistication and respect - of the business to the most successful in business, as well as of the authorities to those entrepreneurs and leaders who lead their companies to high tops. This time, the most successful people in business met each other at their most pleasing

Десетки гости уважиха тържествената церемония в НДК

- ✓ Категория „ИКТ, аутсорсинг и бизнес процеси“ - **Боряна Манолова**, управител на „Сименс“ ЕООД;
- ✓ Категория „Търговия и услуги“ - **Иван Панчов**, управител на „Медина Мед“;
- ✓ Категория „Транспорт и логистика“ - **Миролюб Столарски**, председател на СД на „Карат-С“;
- ✓ Категория Корпоративна социална отговорност - **Димитър Цоцорков**, председател на НС на „Асарел-Медет“;
- ✓ Категория „Консултантски бизнес/услуги“ - **Стоян Ставрев**, управител на Българска консултантска организация;

moment of the year - the presentation of The Fisherman and the Goldfish statuettes in Hall 6 of the National Palace of Culture.

Aleksander Dimitrov, Chief Executive Officer of A1 Bulgaria, and Petia Dimitrova, Chief Executive Officer of Postbank, became Mister and Mrs. Economy 2018. Their awards were presented by the Deputy Prime Minister Tomislav Donchev and the Mayor of Sofia Yordanka Fandakova.

“To me, this award is a great honour, not only because it is an award from the most prestigious magazine, but also because it is a peak for our company. For A1, 2018 was a very good year, and the over 5 million clients we serve, felt it,” said Aleksander Dimitrov.

“I am extremely pleased that after several years of trying to grow and be among the leaders, now, we receive this prestigious award. We have already accomplished one takeover; we are on the way to a new one. I want to congratulate the Economy Magazine and KRIB for being the organizers of this wonderful event. Good examples have to be presented, and it is good for the Bulgarian business to be encouraged. I also want to thank my colleagues and my whole team, 2019 will be a key year for us,” Petia Dimitrova said.

The awards were divided into 10 categories. These are the winners of the other 8 awards:

- ✓ Industry category - **Tim Kurth**, CEO and Vice President of Aurubis Bulgaria;
- ✓ Finance and Insurance category - **Stoyan Mavrodiev**, Chairman of the MB and CEO of the Bulgarian Development Bank;
- ✓ ICT, Outsourcing and Business Processes category - **Boriana Manolova**, Manager of Siemens EOOD;
- ✓ Trade and Services category - **Ivan Panchov**, Manager of Medina Med;
- ✓ Transport and Logistics category - **Mirolyub Stolarski**, Chairperson of the General Partnership of Karat-S;
- ✓ Corporate Social Responsibility category - **Dimitar Tsotsorkov**, Chairman of the Supervisory Board of Asarel-Medet;
- ✓ Consulting Business/Services category - **Stoyan Stavrev**, Manager of Bulgarian Consulting Organisation.
- ✓ Agriculture and Food Industry category - **Krasimir Avramov**,

Dozens of guests attended the grand ceremony at the National Palace of Culture

Кметът на София Йорданка Фандъкова връчва статуетката на Мистър Икономика 2018 Александър Димитров

The mayor of Sofia Yordanka Fandakova hands over the Mister Economy 2018 statuette to Aleksander Dimitrov

✓ Категория „Земеделие и хранителна промишленост“ - **Красимир Аврамов**, изпълнителен директор на „Вила Ямбол“.

Всеки победител получи почетна грамота и статуетката „Рибарят и златната рибка“ на скулптора Ставри Калинов, превърнала се в символ на конкурса.

Списание „Икономика“ връчи по традиция и специални награди. Тази година бяха отличени **Борислав Малинов**, консултант и собственик на Апарта Хотел Лъки Банско - за развитие на целогодишна туристическа дестинация, и **Цветелина Николова**, управляващ директор на „Катаржина Естейт“ - за популяризирането на българското вино. Наградите връчиха министърът на туризма Николина Ан-

Executive Director of Villa Yambol.

Each winner received an honorary diploma and The Fisherman and the Goldfish statuette by the sculptor Stavri Kalinov, which has become a symbol of the contest.

Traditionally, Economy Magazine presented its special awards. This year, the winners were Borislav Malinov, a consultant and owner of Lucky Bansko Apart Hotel – for the development of a year-round tourist destination, and Tsvetelina Nikolova, Managing Director of Katarzyna Estate, for promoting Bulgarian wine. The awards were handed over by the Minister of Tourism Nikolina Angelkova and the publisher of Economy Magazine Boyan Tomov.

Вицепремиерът Томислав Дончев с Мисис Икономика 2018 Петя Димитрова

The Deputy Prime Minister Tomislav Donchev with Mrs. Economy 2018 Petia Dimitrova

гелкова и издателят на списание „Икономика“ Боян Томов.

Водещи на церемонията бяха Филипа Иванова, лице от новините на БНТ 1, и певецът Орлин Павлов. Гостите на специалната церемония бяха очаровани от изпълненията на Орлин Павлов, както и на двамата млади таланти от музикална школа „Арт Войс Център“ в Пловдив Тодор Борисов и Мирослава Тодорова.

„Мистър и Мисис Икономика“ се утвърди като най-значимия бизнес конкурс в България. Призът се връчва на бизнес лидери, предприемачи, икономисти и финансисти, допринесли в най-голяма степен за развитието на българската икономика. Очаквайте юбилейното издание през 2019 г., когато сп. „Икономика“ става на 30 години.

Hosts of the ceremony were Filipa Ivanova, a face of the news programme of BNT 1, and the singer Orlin Pavlov. The guests of the special ceremony were fascinated by the performances of Orlin Pavlov and the two young talents from the Art Voice Centre music school, Plovdiv, Todor Borisov and Miroslava Todorova.

Mister and Missis Economy has established itself as the most important business contest in Bulgaria. The awards were given to business leaders, entrepreneurs, economists and financiers who have contributed the most to the development of the Bulgarian economy. You can expect the anniversary edition in 2019, when Economy Magazine turns 30.

КОНКУРС | CONTEST

Министърът на туризма Николина Ангелкова връчи на Борислав Малинов специалната награда на сп. „Икономика“ за развитие на целогодишна туристическа дестинация

The Minister of Tourism Nikolina Angelova handed over the special award of Economy Magazine to Borislav Malinov for the development of a year-round tourist destination

Министърът на икономиката Емил Караниколов (вдясно) връчи приза в категория „Индустрия“ на Тим Курт

The Minister of Economy Emil Karanikolov (right) handed over the award in the Industry category to Tim Kurth

Веселин Тодоров от „Сиела Норма“ (вдясно) връчва статуетката на Стоян Мавродиев

Veselin Todorov from Ciela Norma (right) hands over the statuette to Stoyan Mavrodiev

Боян Томов връчи специалната награда на сп. „Икономика“ на Цветелина Николова за популяризиране на българското вино

Boyan Tomov gave the special award of Economy Magazine to Tsvetelina Nikolova for promoting Bulgarian wine

Заместник министър-председателят Мариана Николова връчи наградата на Миролюб Столарски

The Deputy Prime Minister Marijana Nikolova handed over the award to Mirolyub Stolarski

Калин Пешов даде приза на инж. Иван Панчов

Kalin Peshov gave the award to Engineer Ivan Panchev

Димитър Цоцорков (вляво) получи отличие за корпоративна социална отговорност от председателя на парламентарната комисия по енергетика Делян Добрев

Dimitar Tsotsorkov (left) received an award for corporate social responsibility from the Chairman of the Parliamentary Committee on Energy Delyan Dobrev

Министърът на земеделието Румен Порожанов (вдясно) награди Красимир Аврамов

The Minister of Agriculture Rumen Porozhanov (right) awarded Krasimir Avramov

Водещи на церемонията бяха Филипа Иванова и Орлин Павлов

Hosts of the ceremony were Filipa Ivanova and Orlin Pavlov

Председателят на комисията по икономическа политика и туризъм в НС Петър Кънев (вляво) даде приза на Стоян Ставрев

The Chairman of the Committee on Economic Policy and Tourism at the National Assembly Petar Kanev (left) gave the award to Stoyan Stavrev

Боряна Манолова получи наградата си от проф. д-н Николай Вълканов

Boriana Manolova received her award from Prof. Dr. Nikolay Valkanov

”

Кирил Домусчиев,
председател на
Конфедерацията на
работодателите и
индустриалците в
България:

Благодаря на представителите на българския бизнес, че през 2018 г., която беше не лека и белязана от катаклизми, постигнахме такива добри резултати. Производството и износет бележат ръст. Синдикалистите ни обвиняват, че не даваме достатъчно високи заплати, но през 2018-а има двуцифрен ръст на заплатите. Ще отбележа обаче, че възнагражденията растат с тези темпове за специалистите. КРИБ, заедно с правителството, прави всичко възможно да се решават проблемите с кадрите.

Членове на КРИБ са над 12 хил. компании, които дават работа на 800 хил. души. Те създават три четвърти от БВП. Пожелавам им да продължат да работят по този начин и дори по-добре, защото освен за своите бизнеси те работят за цялата икономика на България и за благосъстоянието на хората.

Kiril Domuschiev, Chairman of the Confederation of Employers and Industrialists in Bulgaria:

I thank the representatives of the Bulgarian business that in 2018, which was tough and marked by cataclysms, you have achieved such good results. Production and exports are growing. Trade unionists accuse us of not paying high enough wages, but in 2018 there is a double-digit wage growth. I will note, however, that wages are rising at this rate for professionals. CEIBG, together with the government, is doing its best to solve the personnel problems.

The members of the CEIBG are over 12,000 companies that employ 800,000 people. They generate three-quarters of the GDP. I wish them to continue to work in this way and even better because, apart from their businesses, they work for the whole economy of Bulgaria and for the well-being of the people.

“

С изпълненията си публиката зарадваха Тодор Борисов и Мирослава Тодорова от музикална школа Арт Войс Център-Пловдив

The audience was delighted by the performances of Todor Borisov and Miroslava Todorova from the Art Voice Centre music school, Plovdiv

”

Без бизнес и работодатели няма икономика. Работодателят трябва да бъде уважаван всеки ден, не само когато се връчват наградите „Мистър и Мисис Икономика“, увери Боян Томов, издател на сп. „Икономика“.

Without business and employers, there is no economy. The employer must be respected every day, not only when the Mr. and Mrs. Economy awards are presented, Boyan Tomov, publisher of Economy Magazine.

“

”

Всички професии са достойни за уважение, но предприемачите са особено важен елемент за икономиката. Те не търсят работа, а осигуряват заетост на другите. Те рискуват, излизат от зоната си на комфорт, те плащат данъци, каза вицепремиерът Томислав Дончев.

All professions are worthy of respect, but entrepreneurs are a very important element for the economy. They are not looking for a job, but provide employment to others. They take risks, they leave their comfort zone, they pay taxes, the Deputy Prime Minister Tomislav Donchev said.

“

Александър Димитров, Мистър Икономика 2018:

Телекомуникациите са по-бързооборотни от бързооборотните стоки

Alexander Dimitrov, Mr. Economy 2018:

Telecommunications Move Faster Than Even FMCG

Наградата „Мистър Икономика“ е важна за А1, тъй като 2018-а мина под знака на успешното ни ребрандиране. Това не беше само смяна на името, а направихме много промени в начина на работа, въведохме много нови високотехнологични продукти, които се появиха за първи път на българския пазар. Дадохме още по-силна ориентация към клиентите, тъй като днес те са най-важният актив на всяка компания.

Наградата е признание за работата, която сме свършили в интерес на всичките наши 5 млн. клиенти, които денонощно обслужваме. Вярвам, че предоставяме най-добрата услуга на пазара. Нашите клиенти усещат това и то се вижда по финансовите резултати.

А1 е с най-голям пазарен дял сред корпоративните клиенти, а те са както малки предприемачи и гребни търговци, така и големи компании и концерни, министерства и общини. В момента всяка организация се опитва да се дигитализира и ние сме сред най-подходящите партньори в усилията да стане по-модерна и по-конкурентна.

Никой не може да каже как точно ще изглежда телекомът на бъдещето, тъй като нашият бизнес се променя много бързо. Ние сме по-бързооборотни от бързооборотните стоки. Преди 20 години никой не е вярвал, че технологиите ще напреднат тъй бързо, както и аз не вярвам, че и най-смелият футурист може да предвиди как точно ще изглежда нашият бизнес след 20 години. Със сигурност технологиите, изкуственият интелект и роботизацията ще са значима част от живота на хората, но нека си пожелаем въпреки навлизането на новите технологии да запазим човешкото у себе си.

The Mr. Economy award is important for A1, because 2018 was the year we successfully rebranded our company. This rebranding was not just a name change, we made numerous changes in the way we work, we introduced many new high-tech products, which were not available in Bulgaria until then. We focused even more towards our clients, because today they are every company's most important asset.

The award is a recognition for the work we have done in the interest of all our 5 million clients, who we service 24/7. I believe that we offer the best services on the market. Our clients feel that and it is reflected in our financial results.

A1 has the largest market share among the corporate clients, who consist of both entrepreneurs and SMEs, as well as big companies and corporations, ministries and municipalities. At the moment every organization is trying to become more digital and we are among the most suitable partners to help them in their efforts to become more modern and competitive.

No one can say exactly how the telecom of the future will look like, because our business changes extremely fast. Telecommunications move faster than even FMCG. 20 years ago nobody believed that technologies will advance as fast as they did and I believe that even the bravest futurist can't predict how our business will look 20 years in the future. Surely technologies, AI and robotization will play an important part of people's lives, but let's hope that despite the advent of the new technologies we will be able to keep what makes us human.

Александър Димитров е главен изпълнителен директор на „А1 България“. Той е с над 15 години опит в телекомуникациите

Alexander Dimitrov is Chief Executive Officer of A1 Bulgaria. He has over 15 years' experience in telecommunications

Петя Димитрова, Мисис Икономика 2018:

Дигитализацията е дълъг път, който ще извървим

Petia Dimitrova, Mrs. Economy 2018:

Digitalisation Is a Long Path that We will Have to Walk

Изпълнена съм с респект и благодарност към всички, които са оценили нашия труд и нашето развитие през тези години. Това е награда за целия ни екип.

Резултатите ни носят голямо удовлетворение, както и фактът, че за поредна година сме сред лидерите по печалба в банковия сектор. Придобиванията, които направихме преди две години и сега, са от огромна важност за нас. Щастлива съм, че запазахме екипа си, той винаги е до мен и ще продължим да се развиваме заедно с него.

Много се говори за навлизането на финтех компании в банковия сектор, но аз не гледам на тях като на конкуренти, а като на партньори и съм убедена, че това е успешният взаимноизгоден модел. В Пощенска банка сме възприели тази стратегия.

Клиентът винаги иска едно: по-добра, по-евтина и по-бърза услуга. Стремим се да усъвършенстваме своите продукти и услуги. В този процес дигитализацията е не просто стъпка, а дълъг път, който трябва да извървим. Пощенска банка работи в тази насока. Нашият стремеж е това да стане по най-добрия начин, защото това ще е от полза за клиентите ни. То ще се отрази на продуктите, услугите и времето за обслужване. Нашата банка е универсална и сме готови да финансираме всеки добър проект. През 2019-а ще се фокусираме върху придобиването на банка Пиреос България. Това ще стане по начин, при който и клиентите, и служителите, и акционерите да са удовлетворени.

Бъдещето на банките е свързано с повече дигитализация и навлизане на изкуствен интелект и никои не може да си заравя главата в пясъка, че това предстои.

I am filled with respect and gratitude to all who have appreciated our work and our development during these years. This is an award for our entire team.

The results are very satisfying to us, as well as the fact that, for another year, we are among the leaders in profit in the banking sector. The acquisitions we made two years ago and the ones we are making now are of great importance to us. I am happy we preserved our team, they are always next to me and we will continue to develop together.

There is a lot of talk about the entry of fintech companies in the banking sector, still, I do not see them as competitors, but as partners, and I am convinced that this is the successful model, which is beneficial for both sides. At Postbank, this is the strategy we have adopted.

The client always wants one thing: a better, cheaper and faster service. We strive to improve our products and services. In this process, the digitalisation is not just a step, but a long path that we have to walk. Postbank is working in this direction. Our goal is to do this the best way, because it will benefit our clients. It will affect the products, services and the time for providing these services. Our bank is universal, and we are ready to finance every good project. In 2019, we will focus on the acquisition of Piraeus Bank Bulgaria. This will happen in a way that our clients, employees and shareholders will be satisfied.

The future of banks is linked to more digitalisation and penetration of artificial intelligence, and no one should bury their head in the sand and say that this is not about to happen.

Петя Димитрова е главен изпълнителен директор и председател на Управителния съвет на Пощенска банка. Член е и на УС на Асоциацията на банките в България

Petia Dimitrova is the Chief Executive Officer and Chairperson of the Management Board of Postbank. She is also a member of the Management Board of the Association of Banks in Bulgaria

Тим Курт, главен изпълнителен директор и Вицепрезидент на „Аурубис България“:

” Наградата е признание за нашите колеги и партньори, които непрестанно работят за написването на успешната история на „Аурубис“ в България. Въпрос на отговорност е да допринасяме за развитието на българската икономика.

Tim Kurth, CEO and Vice President of Aurubis Bulgaria AD:

The award is a recognition for our colleagues and partners who are constantly working on writing the successful story of Aurubis in Bulgaria. It is a matter of responsibility to contribute to the development of the Bulgarian economy.

“

Стоян Мавродиев, председател на УС и главен изпълнителен директор на Българската банка за развитие:

Наградата е признание за Българската банка за развитие. През 2018-а постигнахме нарастване на нашия портфейл и привлякохме ресурс от международни банки за подкрепа на българския бизнес. Още от 1 януари 2019 г. Фондът за дялови инвестиции ще се превърне в силен инструмент за предприемчивите.

Stoyan Mavrodiev, Chairman of the Management Board and CEO of the Bulgarian Development Bank:

The award is a recognition for the Bulgarian Development Bank. In 2018, we achieved a growth in our portfolio and attracted resources from international banks to support the Bulgarian business. As early as 1 January 2019, the Private Equity Fund will become a powerful tool for entrepreneurs.

Категория „ИКТ, АУТСОРСИНГ И БИЗНЕС ПРОЦЕСИ“

ICT, Outsourcing and Business Processes category

Боряна Манолова, управител
на „Сименс“ ЕООД:

”

Високото отличие е резултат на усилията, които вложиме. Ние сме лидер в дигитализацията и това се оценява. През 2018-а, когато „Сименс“ празнува 140 години в България, открихме два нови хъба във Варна и в София.

*Boriana Manolova,
Managing Director of
Siemens EOOD:*

This high honour is the result of all the efforts we put forth. We are a leader in digitalisation and this is being appreciated. In 2018, when Siemens celebrated its 140 years in Bulgaria, we found two new hubs in Varna and Sofia.

“

Димитър Цоцорков,
председател на НС на
„Асарел-Медет“:

Наградата е
признание за
нашния дългогодишен труд
и за многобройните ни
проекти в областта на
корпоративната социална
отговорност. Тя е за
упоритостта на нашия екип,
защото без добър екип нищо
не се постига. Панагюрище е
малка община, която стана
забележима на картата.

*Dimitar Tsotsorkov, Chairman
of the Supervisory Board of
Asarel-Medet:*

*The award is a recognition
for our long-standing work
and our numerous projects
in the area of corporate
social responsibility. It is
for the tenacity of our team,
because without a good team
nothing can be achieved.
Panagyurishte is a small
municipality that can
now be recognised
on the map.*

Категория „КОНСУЛТАНТСКИ БИЗНЕС/УСЛУГИ“

CONSULTING BUSINESS/SERVICES category

Стоян Ставрев, управител на Българска консултантска организация:

” Екипът направи Българската консултантска компания успешна. И нека всички да продължим да сме смели в изпълнението на нашите начинания. Да не забравяме, че тези, на които е дадено много, имат по-голямо задължение към общото благо.

Stoyan Stavrev, Manager of Bulgarian Consulting Organisation:

The team made Bulgarian Consulting Company successful. And let's all continue to be brave in the implementation of our endeavours. Let's not forget that those who are given much have a greater responsibility to the common good.

“

Категория „ЗЕМЕДЕЛИЕ И ХРАНИТЕЛНА ПРОМИШЛЕНОСТ“

AGRICULTURE AND FOOD INDUSTRY Category

Красимир Аврамов,
изпълнителен директор
на „Вила Ямбол“:

Моите колеги от „Вила Ямбол“ се потрудиха да произведем вино, което успешно да се търгува на вътрешния пазар и зад граница. Тайната на хубавото вино е, че то се прави от хубаво грозде с хубави хора. При нас ги има и двете.

Krasimir Avramov, Executive Director of Villa Yambol:

My colleagues from Villa Yambol have worked to produce wine that is successfully traded on the domestic market and abroad. The secret to good wine is that it is made of nice grapes by nice people. We have both of them here.

Категория „ТЪРГОВИЯ И УСЛУГИ“

TRADE AND SERVICE category

Иван Панчов, управител
на „Медина Мед“:

” Този награда е
доверие към
фирмата, която
управлявам вече
28 години. Занапред ще
бъдем още
по-иновативни в своята
дейност, за да осигурим
така необходимите
икономии, от които
се нуждаят нашите
клиенти.

*Ivan Panchov, Manager
of Medina Med:*

*This award shows the
trust people have in the
company that I have been
managing for 28 years
now. In the future, we will
be even more innovative
in our activities to provide
the much
needed savings
our clients need.* “

Категория „ТРАНСПОРТ И ЛОГИСТИКА“

TRANSPORT AND LOGISTICS Category

Миролюб Столарски,
председател на СД на
„Карат-С“:

Девизът на компанията ни винаги е бил да се развиваме и така смятаме да продължим и през следващата година, за да осигуряваме на клиентите ни все по-добра услуга. Наградата е едно голямо признание не само за мен, но и за самата фирма, която вече е на 29 години и е една от първите в бранша с автобусни превози в България.

Mirolyub Stolarski, Chairman of the General Partnership of Karat-S:

The motto of our company has always been to develop, and this is what we intend to continue doing next year, in order to provide our clients with a better service. The award is a great recognition not only for me but also for the company, which is already 29 years old and is one of the first in the bus industry in Bulgaria.

СПЕЦИАЛНИ НАГРАДИ / SPECIAL AWARDS

Цветелина Николова,
управляващ директор на
„Катаржина Естейт“:

” Нашата мисия е да повишаваме имиджа на България чрез винопроизводството. Колкото повече производители се обединят около тази кауза, толкова по-лесно ще я постигнем. Още повече че през 2019 г. ще пуснем вино с по-добро качество заради по-добрата реколта, която имахме.

*Tsvetelina Nikolova,
Managing Director of
Katarzyna Estate:*

Our mission is to promote the image of Bulgaria through wine-making. The more producers unite around this cause, the easier it will be for us to achieve it. Moreover, in 2019 we will release better quality wine because of the better harvest we had.

СПЕЦИАЛНИ НАГРАДИ / SPECIAL AWARDS

Борислав Малинов, консултант
и собственик на Апарта Хотел
Лъки Банско:

Целогодишният туризъм в Банско е труден, но е възможен. Апарта Хотел Лъки Банско е символ на качествено обслужване и ние ще продължим да развиваме своите атрактивни предложения за четирите сезона благодарение на иновациите, които правим.

*Borislav Malinov, a consultant
and owner of Lucky Bansko
Apart Hotel:*

*Year-round tourism in Bansko
is difficult to achieve, but it is
possible.*

*Lucky Bansko Apart Hotel is a
symbol of quality service and
we will continue to develop
our attractive four-season*

*offers, thanks to the
innovations we make.*

Прилив или отлив в икономиката

Rising or Falling Tide in Economy

Яна Колева

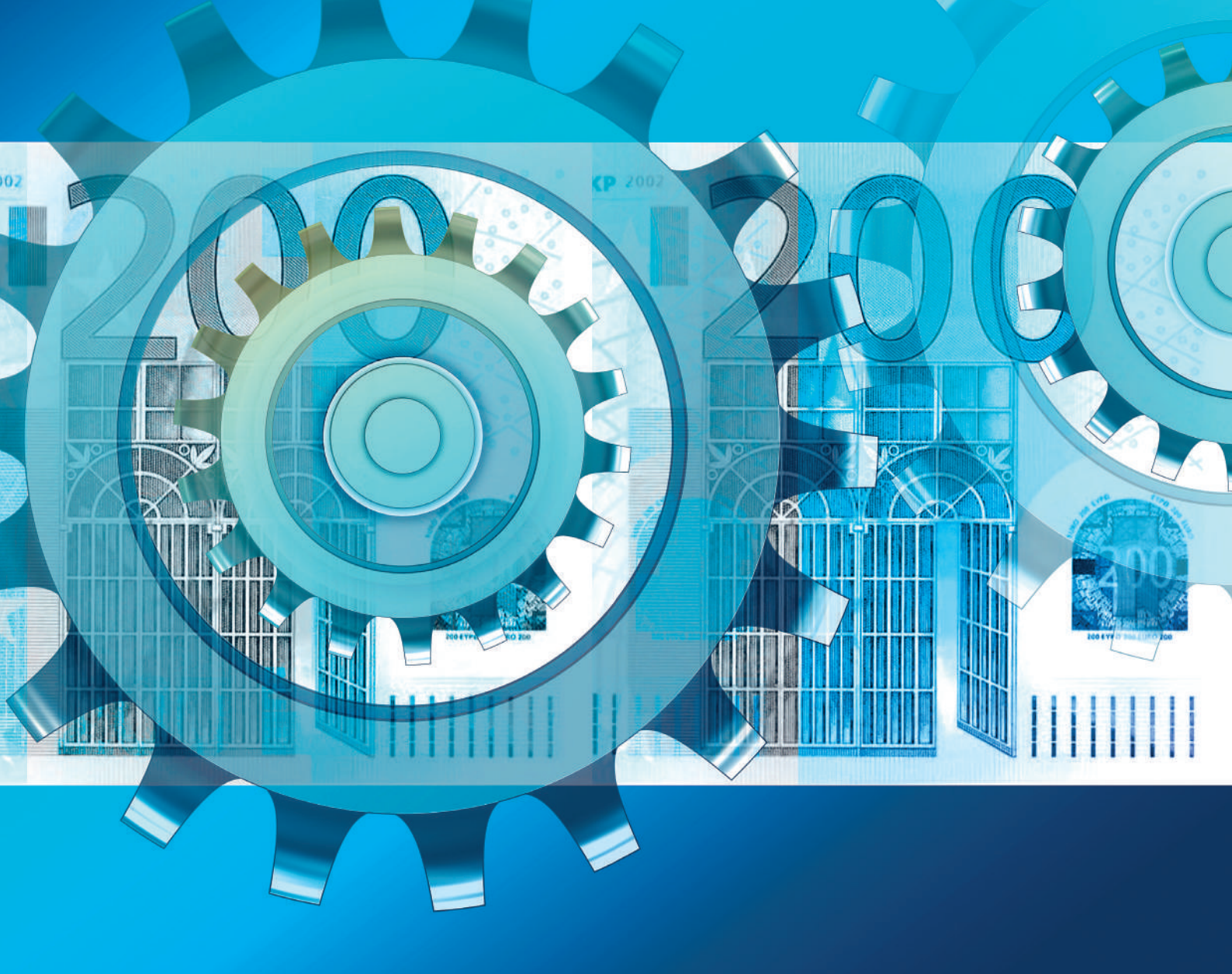
Yana Koleva

Навлизаме в непознати води, предупреждава подуправителят на БНБ Калин Христов. Има симптоми и е време да се запитаме дали не се задава обрат на позитивния цикъл, добавя Петър Андронов, председател на УС на Асоциацията на банките в България и главен изпълнителен директор на ОББ. Да се внимава с прочита на данните, съветва дългогодишният главен изпълнителен директор на Уникредит Булбанк Левон Хампарцумян с думите: „Единият крак е в кофа с жар, другият – в кофа с лед, а където се събират двата крака, статистически било ОК“. Годишната конференция „Банките и бизнесът“ оцени състоянието и набеляза възможните пробойни.

Скачени съдове

Българската икономика е малка по размер и е силно интегрирана в европейската, тя няма собствена динамика

We are entering unfamiliar waters, warns the Deputy Manager of the Bulgarian National Bank - Kalin Hristov. Symptoms are present, and it is time to ask ourselves if a turn in the positive cycle is not ahead of us, adds Peter Andronov, Chairman of the Management Board of the Association of Banks in Bulgaria and Chief Executive Officer of UBB. Being careful with interpreting data is the advice of the long-standing CEO of Unicredit Bulbank Levon Hampartsumyan: “We have one foot in a bucket of coals, and another - in a bucket of ice, and where the two feet come together is supposed to be statistically OK.” At The Banks and the Business annual conference, the situation was assessed and the potential cracks were identified.

Налице са симптоми за скорошен обрат на позитивния цикъл, предупреждават банкери

на бизнес цикъла, а се влияе от развитието на еврозоната, припомня Калин Христов. Ситуацията той обрисова така: Имаме нулеви и отрицателни лихви и масиран количествен стимул при покупка на държавни ценни книжа. Това улеснява финансирането на правителствата и допълнително създава излишен стимул в цялата банкова система в еврозоната. Досега това не е наблюдавано, за да знаем какво да очакваме при такъв сигнал. Тези стимули доведоха до подобряване на икономическата активност в цялата еврозона, дори в държави от периферията - като Италия и Португалия, които също растяха, с аргумента, че приливът издига всички лодки, дори пробитите. Въпросът е дали двигател на това е изцяло паричният стимул, или е резултат на структурни подобрения на икономиката.

There are symptoms for an upcoming turn in the positive cycle, bankers warn

Connected Vessels

Bulgarian economy is small in size and is heavily integrated into the European one; it does not have its own dynamics of the business cycle, but is influenced by the development of the Eurozone, Kalin Hristov reminds. He describes the situation as follows: We have zero and negative interest rates and a massive quantitative incentive when we buy government securities. This facilitates government funding and additionally creates an unnecessary incentive for the entire banking system in the Eurozone. We have never witnessed that until now, so we cannot know what to expect receiving such a signal. These incentives have led to improved economic activity in the entire Eurozone, even in

Дежавю

„Навлизаме в етап, при който растежът в еврозоната се забавя, инфлацията е над целта. Цикълът на паричната политика започва да се променя, промяната се стимулира. Очаква се нормализацията на лихвите да започне да влияе на растежа. Трудно е да се прогнозира колко бързо би се нормализирала лихвената политика на ЕЦБ. Още по-неприятният феномен би бил инфлацията над целта и забавящ се растеж. Поради свързаността ни тази картина се пренася и у нас. Единият канал е паричната политика. Нашият лев е фиксиран към еврото вече 22 години през валутния борд и паричната политика на ЕЦБ механично се пренася и в нашата икономика чрез интегрираната банкова система и през търговията. Преди две години, когато растежът у нас започна, той беше движан от износа. Това водеше до увеличаване на заетостта на работните заплати и на потреблението. Кредитите за домакинствата отново се активизираха и се стигна до момента, в който имаме растеж, доминиран основно от потреблението. Осезаем е ефектът през канала на лихвите. Имаме и масирано преоценяване на лихвите по депозитите, което им спестява разход, който частично беше пренесен и в лихвите по кредитите и се стигна до масирано преоценяване на целя съществуващ кредит. Спадна и нетният лихвен марж. Намалването на лихвите по кредитите води до заемане на нов кредит. А намаленият нетен лихвен марж доведе до това банките да търсят доходност в платежните услуги, но вече изглежда, че този потенциал е изчерпан. Оттук насетне ще е по-трудно да се повишават лихвите по кредитите, отколкото сме го познавали в цикъла до 2009 г. Този риск трябва да се управлява“, посочва още поуправителят на БНБ.

Какво се загава

Сега сме в етап, в който най-вероятно ще се стигне до намаляване на растежа. Рекордно висока заетост, инфлация, която надмина 3,5% в последните месеци, нарастващо потребление и несимволичен растеж на кредитите, повишаване цените на недвижимите имоти, нарастване и на заплатите... Тези симптоми са знак, че трябва да се запитаме дали не се загава обрат на позитивния цикъл, казва Петър Андронов. И напомня, че пикът на нетния ръст при потребителския портфейл беше през 2007 г. Подобно голямо нарастване и при ипотечното кредитиране започва да се наблюдава и през 2018 г. Но в много отношения банковата система сега е много по-солдна, средата е по-балансирана, но трябва да се внимава кредитните стандарти да не се разхлабват. Защото ако продължи тенденцията от последните 18 месеца за нарастване на кредитите, може да се озовем с големи ценови и други дисбаланси, преди да получим лихвено лекарство от ЕЦБ.

Пътят към еврозоната

Присъединяването на българския лев към ERM II е тема, важна за нашата страна. Калин Христов уточнява: Това не е чакалня, а по принцип всяка страна трябва да покаже, че може да живее в условия на фиксиран курс, тъй като това изискване е въведено, когато страните не са имали валутен борд. Италия и Гърция са прескочили ERM II и са влезли в еврозоната, без да са доказали, че

peripheral countries, such as Italy and Portugal, which were also growing, with the argument that the tide raises all the boats, even the leaking ones. The question is whether the driving force behind this is purely the monetary incentive, or it is a result of structural improvements in the economy.

Deja Vu

“We are entering a stage where growth in the Eurozone is getting slower, inflation is above the target. The cycle of the monetary policy is starting to change, the incentives are changing. It is expected that the interest will return to its normal rates and will affect growth. It's hard to predict how quickly the ECB's interest rate policy would return to its normal state. An even more unpleasant phenomenon would be inflation above the target and a slowing growth. Due to our interconnection, this situation is also being transferred to Bulgaria. One of the channels is the monetary policy. Bulgarian lev has been fixed to the euro for 22 years now through the currency board, and the monetary policy of the ECB is mechanically transferred to our economy through the integrated banking system and through trade. Two years ago, when growth started in our country, it was driven by exports. This led to an increase in salaries and consumption. Household lending has risen again to the point where we have growth, dominated mainly by consumption. The effect through the interest channel is tangible. We also have a massive reassessment of interest rates on deposits, which saves costs that has been partly transferred to loan interest rates and has resulted in a massive

фиксиранят валутен курс не е проблем за тях. Но нашият случай е различен и за 22 години борд никои не е видял напрежение върху него. Всъщност ERM II е политическа конструкция и мистерията е в това, че няма ясни критерии за оценка. След нерационалния си период до 2008 г. еврозоната се промени много, но това не довежда до осезаема промяна на правилата.

Динамика

В последните 2-3 години банките се роботизират, но трябва човешко внимание, за да не се стигне до катастрофа в действията на изкуствения интелект - пре-довериш ли се на машините, може да загубиш контрол, напомня Петър Андронов. А Мирослав Вичев, главен изпълнителен директор на Борика АД, отбелязва, че PSD II е регулация, която бута напред технологиите и дигитализацията и създава предпоставки за динамични услуги на нашия пазар. Според него облачният електронен подпис тотално ще промени взаимодействието между клиентите и банките.

Промяната върви, но предупредителният семафор вече свети за икономиката и за банките. Какво да е поведението? Левон Хампарцумян е лаконичен - Когато през 2010 г. питат създателя на Сити Банк Санди Уейл дали може кризата да бъде избегната, той казва: „Разбира се, че може, но в нашия бизнес докато музиката свири, ставаш и танцуваш, а когато спре, ще мислим какво да правим“. (1)

revaluation of the entire existing credit. The net interest margin has also fallen. The reduction in the interest rates on loans leads to the borrowing of a new loan. And the reduced net interest margin has led banks to look for a return on payment services, but this potential seems to have been exhausted. From now on, it will be more difficult to raise interest rates on loans than what we have known in the cycle until 2009. This risk has to be managed," the BNB Deputy Governor adds.

What Comes Next

Now we are at a stage where growth is most likely to slow down. Record high employment, inflation, which has exceeded 3.5% in recent months, increased consumption and uncompromised credit growth, rising real estate prices, rising wages... These symptoms are a sign that we should ask ourselves if there is a reversal of the positive cycle coming, Peter Andronov says. And he reminds that the peak of the consumer portfolio net growth was in 2007. A similar increase in mortgage lending started in 2018. But in many ways the banking system is now much more robust, the environment is more balanced, but we should be cautious not to loosen the credit standards. Because if the trend of the last 18 months of increasing credit continues, we will find big price and other imbalances before we get the interest-rate medicine from the ECB.

The Road to the Eurozone

The joining of the Bulgarian lev to ERM II is an important topic for our country. Kalin Hristov explains: This is not a waiting room, but, in general, each country has to show that it can survive in an environment of fixed exchange rate because this requirement was introduced when the countries didn't have a currency board. Italy and Greece have jumped over ERM II and have entered the Eurozone without proving that the fixed exchange rate is not a problem for them. But Bulgaria's case is different, and for the 22 years of the currency board, no one has seen any tension on it. In fact, ERM II is a political construction, and the mystery is that there are no clear assessment criteria. Since its irrational period until 2008, the Eurozone has changed a lot, but this has not led to a tangible change in the rules.

Dynamics

In the last 2-3 years, banks have been robotised, but human attention is needed in order to avoid a crash in the actions of artificial intelligence – if you trust machines too much, you may lose control, Peter Andronov reminds. And Mirosлав Vichev, Chief Executive Officer of Borika AD, notes that PSD II is a regulation that pushes forward technologies and digitalisation, and creates prerequisites for dynamic services on our market. According to him, cloud-based electronic signature will completely change the interaction between clients and banks.

The change is ongoing, but the warning signal is already on for the economy and the banks. What should be the response? Levon Hampartsumyan is laconic - When in 2010, the creator of Citibank – Sandy Weill was asked whether the crisis could have been avoided, he said: "As long as the music is playing, you've got to get up and dance, and when it stops, we will think what to do." (2)

Оливер Рьогл е председател на управителния съвет и главен изпълнителен директор на Райфайзенбанк (България). Съществената част от кариерата му е преминала в Групата Райфайзен с фокус върху пазарите в Централна и Източна Европа. Преди да поеме поста в България през 2013 г., повече от 12 години работи в дъщерната банка на Райфайзен в Сърбия, като от 2005 г. е неин главен изпълнителен директор. Работил е повече от три години и в Райфайзенбанк в Русия. Член е на ръководството на Асоциацията на банките в България.

Oliver Rögl is the Chairman of the Management Board and CEO of Raiffeisenbank (Bulgaria). He has spent the most important part of his career in Raiffeisen Group, focusing on markets in Central and Eastern Europe. Before taking his position in Bulgaria in 2013, he has been working for more than 12 years at Raiffeisen's subsidiary bank in Serbia, and since 2005 he has been its CEO. He has worked for more than three years at Raiffeisenbank in Russia. He is a member of the management of the Association of Banks in Bulgaria.

Оливер Рьогл: Има облаци на хоризонта, но не очаквам бури

Икономическият цикъл достигна пика си и нивата на растеж през 2019 г. ще са по-ниски не само в България, а в Европа и в световен мащаб

The economic cycle has reached its peak and growth rates in 2019 will be lower - not only in Bulgaria, but in Europe and globally

Oliver Rögl: *There Are Clouds on the Horizon, but I do not Expect Storms*

Оливер Рьогл, динамиката във всичко е голяма, но какъв е пулсът на банковата система в България през последните месеци?

- Ще отбележа, че 2018-а е поредната добра година за икономиката и за банките. Кредитите растат над 20 месеца поред. Очакванията ни са, че 2019 г. също ще е положителна, но вече се виждат облаци на хоризонта. Не очаквам бури. Според мен 2019-а също ще бъде динамична година, но темповете на растеж, включително и в банковата система като неразделна част от икономиката, ще са по-ниски. Все пак дори и при забавяне, добрите проекти ще намират финансиране.

- Кои всъщност е големият диригент на промените при банките?

- Със сигурност факторите са много – развитието на икономиката, регулациите, технологиите и, не на последно място, нуждите и очакванията на клиентите.

- Сред отличията, които Райфайзенбанк получи през 2018 г., са призмът Таен клиент, Най-добра банка в България, Най-добра банка за частно банкиране в България. В какво според вас е силата на вашата банка?

- В работата си се опитваме да съчетаваме елементи от традиционното банкиране, доказали се през годините - като устойчив растеж, ефективност, здравословен кредитен портфейл и прозрачност, с достиженията на съвременното, свързани с дигиталната трансформация и иновациите. Уверен съм, че се справяме добре с това, като целта ни е да сме модерна и ефективна банка, изцяло ориентирана към клиентите.

Mr. Rögl, the dynamics in everything is great, but what has been the pulse of the banking system in Bulgaria in recent months?

- I will note that 2018 is another good year for the economy and the banks. Loans have been growing for over 20 months in a row. Our expectations are that 2019 will also be positive, but clouds are already visible on the horizon. I don't expect storms. In my opinion, 2019 will also be a dynamic year, but growth rates, including in the banking system as an integral part of the economy, will be lower. Still, even with delays, good projects will be funded.

- Who is actually the great conductor of change in banks?

- Certainly, the factors are many - the development of the economy, regulations, technology and, last but not least, the needs and expectations of the clients.

- Among the awards that Raiffeisenbank received in 2018 are the Mystery Shopper award, Best Bank in Bulgaria, Best Bank for Private Banking in Bulgaria. Where do you think lies the strength of your bank?

- In our work, we are trying to combine elements of traditional banking that have been established over the years - such as sustainable growth, efficiency, healthy credit portfolio and transparency, with the accomplishments of today's digital transformation and innovation. I am confident that we are doing well, and our aim is to be a modern and efficient bank that is fully customer-oriented.

- Looking through Raiffeisenbank's portfolio and

- Гледайки през портфолиото на Райфайзенбанк, анализирайки и данните на БНБ, какво виждате за българите и българската икономика?

- Очакваме да има забавяне на икономиката – не само в България, а в Европа и в световен мащаб като цяло. Икономическият цикъл достигна пика си и сега нивата на растеж са по-ниски; догодина ще бъдат още по-ниски. Нашите анализатори изчисляват, че българската икономика ще нарасне с 3,2% през 2018 г., което е по-малко в сравнение с 2017-а, и с 2,5% през 2019 г. За еврозоната, с която като отворена икономика сме много тясно обвързани, очакваният ръст е 1,7% за 2018 и 2019 г. Инфлацията също расте и мисля, че това се усеща от всеки.

- Elevator Lab е най-големият корпоративен финтех акселератор. Има ли новост, родена в него, която ще въведем?

- Това е целта на програмата – да си партнираме с финтех стартапи. Вече ползваме решение на българския финалист в глобалното предизвикателство Elevator Lab за отдалечена идентификация, благодарение на което вече предлагаме на наши клиенти възможност за потребителски кредит без нито едно посещение в офис и без нито един лист хартия, като подписването на документите става чрез апликация на телефона. В процес сме на местове на иновативно решение за сигурност, базирано на блокчейн, разработено от местния победител в Elevator Lab, както и ново решение за подобряване на потребителското преживяване на един от глобалните финалисти в акселератора.

- Как постигате баланса между технологиите, без които днес не можем, и технологиите на всяка цена?

- Няма нужда да се балансира, както го прави един въжеиграч. Технологиите са естествено развитие на човечеството и то многократно е минавало през технологични революции – парната машина, двигателят с вътрешно горене, електрическата крушка. И сега сме съвременници на такава революция на технологиите и, естествено, свикваме да живеем с нея. Технологиите се създават от хора за хора. В основата на всичко стоят човекът и развитието, и затова ние не залагаме на технологии на всяка цена, а на такива, от които има реална необходимост.

- Вашият прочит на ръста на кредитите какъв е?

- Има множество фактори, които стоят зад този ръст: икономическото развитие през последните години, което се нуждае от финансиране - новите проекти на бизнеса и нуждите на домакинствата; огромната ликвидност на пазарите поради експанзивната политика на централните банки и ниските лихви, които правят кредитите по-достъпни. Растящите доходи и ниската безработица също са сред водещите фактори.

- Сливания и придобивания в банковия сектор раздвижват пазара. Белег за какво са те и как ще се отрази това според вас?

- Съвременният банков бизнес има все по-голяма нужда от ефективност поради постоянно растящите регулаторни разходи и инвестиции в технологии и иновации. Малките банки все по-трудно се справят с тези предизвикателства в условията на свиващи се приходи от лихви и изострена конкуренция. За да се постигне синергия и за да се подобри ефективността, консолидацията изглежда разумно решение. България не изостава от този процес и в последно време сме свидетели на сериозни сделки на банковия пазар на сливания и придобивания.

- Голямата благотворителна инициатива „Избери,

analysing the data of the Bulgarian National Bank, what can you see about Bulgarians and the Bulgarian economy?

- We expect a slowdown in the economy - not only in Bulgaria, but in Europe and globally. The economic cycle has reached its peak and now its growth rates are lower; next year they will be even lower. Our analysts estimate that the Bulgarian economy will grow by 3.2% in 2018, which is less than in 2017, and by 2.5% in 2019. For the Eurozone, with which we are very closely tied as an open economy, the expected growth is 1.7% for 2018 and 2019. Inflation is also growing and I think this is felt by everyone.

- The Elevator Lab is the largest corporate fintech accelerator. Is there anything new, which was born there that you plan to introduce?

- This is the goal of the programme - to partner with fintech startups. We are already using a solution of the Bulgarian finalist in the Elevator Lab global challenge for remote identification, thanks to which we now offer to our clients an opportunity for a consumer loan without a single visit to an office and without a single sheet of paper, and the signing of the documents is carried out through an application on the phone. We are in the process of testing an innovative security solution based on blockchain, developed by the local Elevator Lab winner, as well as a new solution for improving the client experience of one of the global finalists of the accelerator.

- How do you achieve balance between technology, on which we are dependent nowadays, and technology at all costs?

- There's no need to balance, as a tightrope walker

Съвременният банков бизнес има все по-голяма нужда от ефективност поради постоянно растящите регулаторни разходи и инвестиции в технологии и иновации

Modern banking business is in need of efficiency more and more, due to ever-increasing regulatory costs and investments in technology and innovation.

за да помогнеш“ продължава вече 10 години. Защо тя е важна за вашата банка?

- Социалната отговорност и солидарността вече 200 години са сред основните принципи на Райфайзен в цяла Европа, към които ние също се придържаме. Но кампанията е важна преди всичко за българското общество, защото прави стотици истории по-добри, като помага на обществено значими каузи. От 2009 г. досега подкрепихме 233 здравни, социални, културни и екопроекти с над 2,7 млн. лв. В момента набираме гаранция за нови 24 проекта от сферата на здравеопазването, социалните услуги, култура и образование и екология - всеки може да ги подкрепи на izberi.rbb.bg.

- Едно изречение, с което ще обобщите вашите очаквания за близкото бъдеще на банковата система...

- Ще очертая няколко важни за сектора тенденции - по-балансирана лихвена среда, ефективност, иновации и клиентска ориентация. (1)

does. Technology is a natural development of mankind and it has repeatedly gone through technological revolutions - the steam engine, the internal combustion engine, the electric bulb. And now, we are contemporaries of such a technology revolution and, of course, we get used to living with it. Technologies are created by people for the people. At the core of everything is the man and development, and so we don't put our stakes on technology at all costs, but on such a technology of which there is a real need.

- What is your explanation for the credit growth?

- There are a number of factors behind this growth: the economic development in recent years, which needs funding - new business projects and household needs; the huge liquidity of the markets, due to the expansive policy of the central banks and the low interest rates that make credits more affordable. Rising income and low unemployment are also among the leading factors.

- Mergers and acquisitions in the banking sector stir the market. What do they signify and what will be their effect in your opinion?

- Modern banking business is increasingly in need of efficiency, due to the ever-increasing regulatory costs and investments in technology and innovation. Small banks are struggling to meet these challenges more and more in the context of shrinking interest income and stronger competition. In order to achieve synergy and to improve efficiency, consolidation seems a reasonable solution. Bulgaria is not lagging behind in this process, and recently, we have seen major transactions in the merger and acquisitions market.

- The great charity initiative “Choose to Help” has been going on for 10 years. Why is it important to your bank?

- Social responsibility and solidarity, for 200 years now, are among the main principles of Raiffeisen across Europe to which we also adhere. But the campaign is especially important for the Bulgarian society because it makes hundreds of stories better by helping socially significant causes. Since 2009, we have supported 233 health, social, cultural and eco projects with over BGN 2.7 million. Currently, we are donating to 24 new projects in the areas of health, social services, culture and education and ecology - everyone can support them on izberi.rbb.bg.

- A sentence to summarise your expectations for the near future of the banking system...

- I will outline several important trends for the sector - a more balanced interest environment, efficiency, innovation and client orientation. (2)

Борислав Вълчев, ръководител отдел „Управление и развитие на продукти и сегменти“ във Fibank:

Допълнителна доходност с „Доходна сметка“

Borislav Valchev, Head of Product and Segment Management department at Fibank:

Additional Value with Profit Account

Г-н Вълчев, наскоро Fibank стартира предлагането на нов продукт за физическите лица – „Доходна сметка“. Какви са нейните предимства пред останалите видове спестовни продукти на банковия пазар в България?

- Традиционно българите имат висока спестовна култура и обичат да заделят средства за реализация на бъдещите им планове или пък непредвидени ситуации. За това свидетелстват и данните на БНБ, според които за последното тримесечие депозитите на домакинствата възлизат на почти 50 млрд. лв. и нарастват с над 7% спрямо същия месец на 2017 г. Всъщност, това е тенденция, която продължава вече няколко години и е взаимосвързана с нарастването на средната работна заплата, намаляване на безработицата и ръст на БВП. Животът става по-забързан и потребителите все повече имат нужда от комплексни услуги, които да съчетават множество предимства и задоволят техните потребности в различни направления. Отчитайки тези особености, ние се опитахме да намерим решение, което да носи по-висока доходност на вложените в депозити средства, като същевременно не поставяме сложни за изпълнение условия или пък изискваме значително усилие от страна на потребителите. Създадохме комплексно решение, което съчетава в себе си сметка и депозит. Достатъчно е клиент да притежава разплащателна сметка във Fibank и да получава регулярни постъпления по нея – месечна заплата, наем, доход от бизнес или друг вид приход. Това дава възможност за получаване допълнителен лихвен бонус по специален 12-месечен срочен депозит. Ако клиент получава по „Доходна сметка“ всеки месец заплата в размер на 1500 лв., той може да получи двойна и дори по-висока доходност по спестяванията си.

- Кои може да се възползва от „Доходна сметка“?

- Продуктът е създаден да отговаря на нуждите на индивидуалните клиенти и поради тази причина се предлага към физически лица. От него могат да се възползват както съществуващи, така и нови клиенти на банката. Предвидили сме допълнителен стимул за тези от тях, които тепър-

Мr. Valchev, Fibank recently introduced a new product for individuals - Profit Account. What are its advantages over other types of savings products on the banking market in Bulgaria?

- Traditionally, Bulgarians have a high saving culture and like to set funds aside for the realisation of their future plans or in case of unexpected situations. This is evident from the data of the Bulgarian National Bank, according to which household deposits for the last quarter amount to almost BGN 50 billion and have increased by over 7% compared to the same month of 2017. In fact, this is a trend that has lasted for several years and is interconnected with the increase of the average salary, the decrease of unemployment and the GDP growth. Life is getting busier and more and more consumers need complex services that combine multiple advantages and meet their needs in different directions. Taking into account these specialities, we tried to find a solution that would bring a higher return on deposited funds, while, at the same time, we don't impose conditions that are difficult to implement or require a significant amount of effort by our clients. We created a complex solution that combines an account and a deposit. It is sufficient for a client to have a current account at Fibank and to receive regular proceeds - monthly salary, rent, business or other income. This gives them the opportunity to receive an additional interest bonus on a special 12-month term deposit. If a client receives a monthly salary of BGN 1,500 in their Profit Account, they can get a double and even higher return on their savings.

- Who can take advantage of the Profit Account?

- The product is created to meet the needs of individual clients and is, therefore, available to natural persons. Both existing and new clients can make use of it. We are offering an additional incentive for new

Ва си открият сметка „Доходна сметка“ - до 31.12.2018 г. продуктът се предлага без такса за откриване.

- „Доходна сметка“ може ли да бъде управлявана онлайн?

- „Доходна сметка“ може да бъде открита и управлявана онлайн чрез системата ни за електронно банкиране „Моята Fibank“. Чрез нея клиентите ни имат възможност да банкират активно и управляват своите финанси денонощно, от всяка точка на света.

- Кои са най-използваните от физическите лица спестовни продукти на Fibank?

- През 2018 г. Fibank чества своя 25-годишен юбилей. По този повод ние направихме един своеобразен жест към всички настоящи и нови клиенти на банката и стартирахме промоционални оферти на множество продукти. Сред най-предпочитаните юбилейни оферти са промоционалните ни депозити, които предоставят едни от най-атрактивните лихвени условия. Промоционалните ни депозити се предлагат за срок от 6 до 24 месеца, като по този начин покриваме най-честите времеви хоризонти, които потребителите търсят за спестяванията си. (1)

customers who plan to open a Profit Account - until 31 December 2018, the product is available without an opening fee.

- Can the Profit Account be managed online?

- A Profit Account can be opened and managed online through our My Fibank e-banking system. Through it, our clients have the opportunity to bank actively and manage their finances around the clock, from anywhere in the world.

- Which are Fibank's most used savings products by individuals?

- In 2018, Fibank celebrated its 25th anniversary. On this occasion, we made a special gesture to all new and current clients of the bank and launched promotional offers for many products. Among the most preferred anniversary offers are our promotional deposits, which provide some of the most attractive interest rates. Our promotional deposits are offered for a term of 6 to 24 months, thus covering the most common time periods that clients are interested in for their savings. (2)

ПОЩЕНСКА БАНКА: Създаваме среда за развитие на хората и иновациите

Три са основните фактора,
които превръщат
компанията във водещ
работодател в България

*Three are the main
factors that make the
company a leading
employer in Bulgaria*

POSTBANK:
*We Create an Environment for the
Development of People and Innovations*

1. Подкрепа и силна мотивация за успех

Заг успеха на всяка една компания стоят мотивирани хора, които не просто работят в нея, а са част от общия ѝ дух и споделят нейните цели. В съвременния бизнес служителите са най-ценният актив и конкурентното предимство, което може да я превърне в истински лидер на пазара. Това важи във висока степен за финансовия сектор, който внедрява с ускорени темпове иновации и използва технологиите, за да създаде още по-добри и достъпни продукти и услуги, но също така залага на персоналия подход, познанието на клиента и довереното експертно общуване с него. За да отговори в оптимална степен на изискванията на утрешния ген, Пощенска банка поставя фокус върху дигитализацията и върху хората - нейните служители, които я движат напред, създават добавена стойност за клиентите и иновативните продукти, с които тя се отличава на пазара. За компанията е приоритет да насърчава всеки да дава най-доброто от себе си и да се чувства част от един силен и успешен екип.

2. Въдъхновение в работата – от офис пространство до участие в стойностни вътрешни инициативи

Офис средата в Пощенска банка е създадена така, че да отключва креативността и нестандартното мислене. Работи се в помещения с модерен интериорен дизайн, обособени криейтивни зони за творчество и места за отгук.

Postbank is the fifth largest bank in Bulgaria in terms of assets, with a broad branch network across the country and a large customer base of individuals, companies and institutions. The bank has a 27-year presence as one of the leaders in the Bulgarian banking sector.

The ambition of the institution is to add value to the society by assisting on projects in the major spheres of social life such as education, culture, sports and environmental protection. Postbank is doing it mainly through:

1. Support to all members of the team and giving them a strong motivation for success

The bank's mission and practices are motivated by the deep and genuine concern of the most valuable assets - people and in particular the employees of the bank.

2. Inspiration for fruitful work

The company is creating unique internal atmosphere - from modern interior design of the office spaces with separate creative zones and places for relax to engaging staff in valuable internal initiatives. One of the most successful project is a competition among employees for ideas for innovations that motivates them to be active part of company's progress. Another sustainable internal project

За добрата спортна форма на служителите допринася това, че в централата има изграден собствен фитнес и зала за тенис на маса. Те се включват и в различни спортни инициативи с отбори на банката, като напр. благотворителното щафетно бягане Postbank Business Run.

Компанията реализира възбуждаващи вътрешни инициативи и социално отговорни проекти, които носят високо удовлетворение. Една от най-емблематичните е „Идейно“ - състезание на идеи между служителите, което ги мотивира да предлагат иновации.

Друг устойчив вътрешен проект е „Зелени заедно с Пощенска банка“. Той е дори много повече - силна обединяваща кауза, която събира служителите и ги възбужда да работят заедно, за да направят по-добра заобикалящата ни среда. В банката е разработен цялостен пакет от мерки за пестене на енергия, оптимизиране на потребяваното количество вода и намаляване на употребата на хартия. В клоновете например е въведен електронен подпис, с което само за една година е спасена от изсичане една голяма гора ... и това е само началото.

Част от тази кампания е и проектът „Герои в зелено“. Групи от служители посочват екологичен или обществен проблем, предлагат решение за него и след това го реализират – с финансиране от Пощенска банка и доброволчески труд в екип.

3. Образование и развитие – водещ приоритет

Пощенска банка, като голям и социално отговорен работодател, винаги се стреми да поддържа двупосочна връзка с образователни институции, защото знанието е най-силното конкурентно предимство на хората и икономиката. Компанията търси доверени партньори за своите инициативи, защото вярва, че с обединени усилия може да се постигне много повече. Затова от години работи с представители на средното и висшето образование, с неправителствени организации, за да стигне до младите хора и да им сподели своя практически опит и специфични знания. Като пример могат да се дадат серия от успешни партньорства с Американския университет, с Националната търговско-банкова гимназия, участието в инициативата „Гордея се с труда на моите родители“ на Българската мрежа на Глобалния договор на ООН и др.

Наскоро Пощенска банка стартира и нов стратегически проект със СофтУни, с който се подкрепят младите хора с дигитален профил и те получават възможност да реализират своите планове в България. В същото време той е насочен и към служителите на институцията, които ще могат да надградят своите умения в един от най-модерните университети - СофтУни, за да са още по-подготвени за изискванията на утрешния ден и да бъдат по-полезни за клиентите на Пощенска банка. (1)

is "Green together with Postbank". It is even more than an initiative - it is a strong unifying cause that gathers the employees and inspires them to work together to make our environment better.

3. Education and development

The top priority in the agenda of the company is long life education and providing conditions for personal development and satisfaction.

As a part of this philosophy Postbank launched a joint project with SoftUni in support of the Bulgarian education and as part of the bank's overall corporate social responsibility policy. It includes various activities, which prepare the young people for the professions of the future and their realization in Bulgaria. The two organizations' strategic partnership is aimed at encouraging the students to develop their potential as IT and digital leaders prepared for the dynamically changing environment and the new trends in banking. (2)

Brexit и глобалната икономика

Brexit and the Global Economy

Мохамед А. Ел-Ериан

MOHAMED A. EL-ERIAN

Project Syndicate

Преговорите за раздялата на Обединеното кралство с Европейския съюз преминаха през няколко момента на гежавю, а консенсусът между експертите е, че икономическият ефект ще се усети много по-остро във Великобритания, отколкото в ЕС. А политиците по света имат преимущество да наблюдават процеса отблизо.

Обединеното кралство е погълнато от темата за Brexit вече две години и половина. Въпросите "ако", "как" и "кога" за оттеглянето на страната от Европейския съюз, след десетилетия членство, разбираемо преобладаваха в новините и засенчиха почти всички други политически дебати. Не се проведе например никаква сериозна дискусия за това как Великобритания трябва да повиши производителността и конкурентоспособността си в момент на глобални икономически и финансови промени.

В същото време интересът на останалата част от света към Brexit разбираемо спадна. Преговорите на Обединеното кралство с ЕС преминаха през няколко момента на гежавю, а консенсусът е, че икономическият ефект ще се усети много по-остро във Великобритания, отколкото в ЕС, а още по-малко в други страни.

Въпреки всичко, и останалият свят е изправен пред сериозни предизвикателства. Политическите

The United Kingdom's divorce negotiations with the European Union have dragged on through multiple déjà vu moments, and the consensus among experts is that the economic fallout will be felt far more acutely in Britain than in the EU. But policymakers worldwide would benefit from watching the process closely.

The singular issue of Brexit has consumed the United Kingdom for two and a half years. The "if," "how," and "when" of the country's withdrawal from the European Union, after decades of membership, has understandably dominated news coverage, and sidelined almost every other policy debate. Lost in the mix, for example, has been any serious discussion of how the UK should boost productivity and competitiveness at a time of global economic and financial fluidity.

At the same time, the rest of the world's interest in Brexit has understandably waned. The UK's negotiations with the EU have dragged on through multiple déjà vu moments, and the consensus is that the economic fallout will be felt far more acutely in Britain than in the EU, let alone in countries elsewhere.

Still, the rest of the world is facing profound challenges of its own. Political and economic systems are undergoing far-reaching structural changes, many of them driven by technology, trade, climate

Мохамед А. Ел-Ериан, главен икономически съветник в Allianz, корпоративен създател на PIMCO, където е бил главен изпълнителен директор и главен инвестиционен директор, е председател на Съвета за глобално развитие на американския президент Барак Обама. Преди това е бил главен изпълнителен директор на компанията Харвард Менеджмънт и заместник-директор на Международния валутен фонд.

Mohamed A. El-Erian, Chief Economic Adviser at Allianz, the corporate parent of PIMCO where he served as CEO and co-Chief Investment Officer, was Chairman of US President Barack Obama's Global Development Council. He previously served as CEO of the Harvard Management Company and Deputy Director at the International Monetary Fund.

и икономическите системи са в процес на големи структурни промени, много от които наложени от развитието на технологиите, търговията, промените в климата, голямото неравенство и нарастващото политическо недоволство. При решаването на тези въпроси би било от полза политиките по целия свят да вземат урок от опита на Обединеното кралство с Brexit.

Когато британците гласуваха „за“ с разлика от 51,9% на 48,1% да напуснат ЕС, решението гоиде като шок за експерти, политолози и лидерите на конзерваторите и лейбъристите. Те подцениха ролята на "идентичността" като движеща сила за референдума от юни 2016 г. Но дълбоко пазените идеи на избирателите за идентичността, реални или възприети, вече не могат да бъдат пренебрегвани. Въпреки че гнешната подливна политика се подхранва от икономическото разочарование и неудовлетвореност, идентичността е върхът на копчето. Тя изважда на повърхността и задълбочава политическите и социалните разделения, които са толкова неудобни, колкото и неуправляеми.

Експертите също така предсказаха, че британската икономика ще претърпи моментален и значителен спад в производителността след референдума от 2016 г. В този случай те не разбраха динамиката на това, което икономистите наричат "внезапно спиране" - т.е. рязка, катастрофална неизправност в клю-

change, high inequality, and mounting political anger. In addressing these issues, policymakers around the world would do well to heed the lessons of the UK's Brexit experience.

When Britons voted by a margin of 51.9% to 48.1% to leave the EU, the decision came as a shock to experts, pundits, and Conservative and Labour Party leaders alike. They had underappreciated the role of "identity" as a driving force behind the June 2016 referendum. But now, voters' deeply held ideas about identity, whether real or perceived, can no longer be dismissed. Though today's disruptive politics are fueled by economic disappointment and frustration, identity is the tip of the spear. It has exposed and deepened political and social divisions that are as uncomfortable as they are intractable.

Experts also predicted that the UK economy would suffer an immediate and significant fall in output following the 2016 referendum. In the event, they misunderstood the dynamics of what economists call a "sudden stop" – that is, abrupt, catastrophic dysfunction in a key sector of the economy. A perfect example is the 2008 global financial crisis, when financial markets seized up as a result of operational dislocations and a loss of mutual confidence in the payments and settlement system.

Brexit was different. Because you cannot replace something with nothing, there was no immediate

чов сектор на икономиката. Чудесен пример за това е световната финансова криза през 2008 г., когато финансовите пазари се сринат в резултат на оперативни размествания и загуба на взаимно доверие в системата за плащания и споразумения.

При Brexit беше различно. Тъй като не може да се замени нещо с нищо, нямаше моментално прекъсване на търговията между Великобритания и ЕС. При липсата на яснота кой тип Brexit в крайна сметка ще се осъществи, икономическите отношения просто продължиха "както са" и по този начин се предотврати моментално прекъсване.

Оказва се, че при изготвянето на макроикономически и пазарни прогнози за Brexit по този момент "краткосрочно спрямо дългосрочно" е по-важно от "меко спрямо твърдо" (като "твърдо" се отнася за пълното, и вероятно объркано, оттегляне на Великобритания от европейския единен пазар и митническия съюз). Въпросът е не дали Великобритания ще трябва да направи сериозна икономическа равностметка, а кога.

Въпреки това, икономиката на Обединеното кралство вече преминава през бавни структурни промени. Има доказателства за намаляващи чуждестранни инвестиции и това допринася за незадоволителното инвестиционно равнище на икономиката като цяло. Освен това, тази тенденция насочва фокуса към предизвикателствата, свързани със слабия ръст на производителността.

Налице са и признаци, че компании, опериращи в Обединеното кралство, са задействали плановете си за извънредни ситуации, свързани с Brexit, след продължителен период на изчакване, планиране и още изчакване. Освен прехвърлянето на инвестиции извън Обединеното кралство, фирмите ще започнат да преместват и работни места. И този процес вероятно ще се ускори, дори ако британският министър-председател Тереза Май успее да прокара през парламента предложеното от нея споразумение за излизане.

Процесът по Brexit показва рисковете, свързани с икономическата и политическата фрагментация, и очертава предварителна картина на това, което очаква все по-разпокъсаната световна икономика, ако това продължи: а именно по-неефективни икономически взаимодействия, по-малко устойчивост, по-сложни трансгранични финансови потоци и по-малка гъвкавост. В този контекст скъпото самозастраховане ще замени някои от действащите застрахователни механизми на настоящата система. И ще бъде много по-трудно да се поддържат единни международни норми и стандарти, а още по-малко да се цели синхронизация и координация на международните политики.

Данъчния и регулаторният арбитраж вероятно също ще станат все по-често срещани. И създаването на икономическа политика ще се превърне в средство за справяне с проблемите на националната сигурност (реални или въображаеми). Как този подход ще засегне съществуващите геополитически и военни механизми, предстои да видим.

И накрая, ще има и промяна в начина, по който страните се стремят да структурират икономиките си. В миналото Великобритания и други страни се гордееха, че са "малки отворени икономики", които биха могли да се възползват от местните си предим-

break in British-EU trade. In the absence of clarity on what type of Brexit would ultimately materialize, the economic relationship simply continued "as is," and an immediate disruption was averted.

It turns out that when making macroeconomic and market projections for Brexit so far, "short versus long" has been more important than "soft versus hard" (with "hard" referring to the UK's full, and most likely disorderly, withdrawal from the European single market and customs union). The question is not whether the UK will face a considerable economic reckoning, but when.

Nonetheless, the UK economy is already experiencing slow-moving structural change. There is evidence of falling foreign investment and this is contributing to the economy's disappointing level of investment overall. Moreover, this trend is accentuating the challenges associated with weak productivity growth.

There are also signs that companies with UK-based operations have begun to trigger their Brexit contingency plans after a prolonged period of waiting, planning, and more waiting. In addition to shifting

investments out of the UK, firms will also start to relocate jobs. And this process will likely accelerate even if British Prime Minister Theresa May manages to get her proposed exit deal through Parliament.

The Brexit process thus showcases the risks associated with economic and political fragmentation, and provides a preview of what awaits an increasingly fractured global economy if this continues: namely, less efficient economic interactions, less resilience, more complicated cross-border financial flows, and less agility. In this context, costly self-insurance will come to replace some of the current system's pooled-insurance mechanisms. And it will be much harder to maintain global norms and standards, let alone pursue international policy harmonization and coordination.

Tax and regulatory arbitrage are likely to become increasingly common as well. And economic policymaking will become a tool for addressing national security concerns (real or imagined). How this approach will affect existing geopolitical and military arrangements remains to be seen.

Lastly, there will also be a change in how countries seek to structure their economies. In the past, Britain and other countries prided themselves as "small open economies" that could leverage their domestic advantages through shrewd and efficient links with Europe and the rest of the world. But now, being a large and relatively closed economy might start to seem more attractive. And for countries that do not have that option – such as smaller economies in East Asia – tightly knit regional blocs might provide a serviceable alternative.

The messiness of British party politics has made the Brexit process look like a domestic dispute that is sometimes inscrutable to the rest of the world. But Brexit holds important lessons for and about the global economy. Gone are the days when accelerating economic and financial globalization and correlated growth patterns went almost unquestioned. We are also in an era of considerable technological and political fluidity. The outlooks for growth and liquidity will likely become even more uncertain and divergent than they already are. (↩)

ства чрез стратегически и ефективни връзки с Европа и останалия свят. Но сега идеята за една голяма и сравнително затворена икономика започва да изглежда все по-привлекателна. А за държавите, които нямат тази възможност - като по-малките икономики в Източна Азия – здраво скрепени регионални блокове биха могли да предоставят работеща алтернатива.

Бъркотията в британската партийна политика направи процеса по Brexit да изглежда като вътрешен спор, който понякога е неразбираем за останалата част на света. Но Brexit съдържа важни уроци и за световната икономика. Отмина времето, когато ускоряващата се икономическа и финансова глобализация и свързаните с тях модели на растеж бяха почти неоспорими. Намираме се в период на значителна технологична и политическа изменчивост. Изледите за растеж и ликвидност вероятно ще станат още по-несигурни и променливи, отколкото са вече в момента. (↩)

Новият заряд на Ангела Меркел

Angela Merkel's New Momentum

Хавиер Солана

JAVIER SOLANA

Project Syndicate

От както германският канцлер Ангела Меркел съобщи, че няма да поиска друг мандат и ще се оттегли като лидер на партията си в края на тази година, започнаха да разлепват политически некролози. Но галеч от това да се оттегли тихо, Меркел ще използва оставащото време в длъжност да затвърди завещанието си като защитник на проекта за Европа.

След смъртта на Алберт Айнщайн през 1955 г., Ню Йорк Таймс публикува писмо до редактора с чудесен анекдот. Малко след като атомните бомби падат върху Хирошима и Нагасаки, Айнщайн е попитан: "Защо, когато умът на човека успя да се развие дотам, че да открие структурата на атома, ние не успяхме да измислим политическите средства, за да се предпазим от това атомът да ни унищожи?" Отговорът му е вечен: "Просто, приятелю. Това е така, защото политиката е по-сложна от физиката."

Като бивша студентка по физика в Източна Германия, германският канцлер Ангела Меркел успява лично да се увери в правотата на остроумната забележка на Айнщайн, когато влиза в политиката. Аз скромно вярвам, че мога да сви-детелствам за същото, тъй като собственият

Since German Chancellor Angela Merkel announced that she will not seek another term and will step down as her party's leader at the end of this year, political obituaries have been rolling in. But far from bowing out quietly, Merkel will use her remaining time in office to cement her legacy as a defender of the European project.

Upon Albert Einstein's death in 1955, the *New York Times* published a letter to the editor with a marvelous anecdote. Shortly after the atomic bombs had fallen on Hiroshima and Nagasaki, Einstein was asked, "Why is it that when the mind of man has stretched so far as to discover the structure of the atom we have been unable to devise the political means to keep the atom from destroying us?" His answer was timeless: "That is simple, my friend. It is because politics is more difficult than physics."

As a former student of physics in East Germany, German Chancellor Angela Merkel was able to confirm the truth of Einstein's quip firsthand when she went into politics. I humbly believe that I can attest to the same, as my own life has followed a somewhat similar path. Just as I had done in Spain a few years before, Merkel reacted to the collapse of the dictatorship she lived in by leaving physics to embrace public service. Eventually, she got caught up in the whirlwind of European politics.

In her various public roles, and throughout 13 years as chancellor, Merkel has always maintained a methodical and

Хавиер Солана е бил върховен представител на ЕС по въпросите на външната политика и сигурността, генерален секретар на НАТО и министър на външните работи на Испания. В момента е президент на Центъра за глобална икономика и геополитика на ESADE.

Javier Solana was EU High Representative for Foreign and Security Policy, Secretary-General of NATO, and Foreign Minister of Spain. He is currently President of the ESADE Center for Global Economy and Geopolitics.

ми живот пое по погобен път. Точно както бях постъпил аз няколко години по-рано в Испания, Меркел реагира на падането на диктатурата, в която живееше, като изостави физиката, за да служи на обществото. В крайна сметка тя се озова във вихъра на европейската политика.

В различните ѝ обществени роли в продължение на 13 години като канцлер, Меркел винаги е поддържала методичен и разсъдъчен стил, който отговаря на миналото ѝ на учен. Но световната политика изглежда се различава от този стил, а задълбочаващите се размирици в Германия оказват своето влияние върху позициите ѝ.

Миналия месец Меркел съобщи, че няма да поиска груг мандат като канцлер, и че в края на тази година тя ще се оттегли като лидер на Християндемократическия съюз (CDU). Нагпреварата кой ще я замени вече започна. Наследниците на Меркел може да са достойни да заемат мястото ѝ, но няма съмнение, че нейното хладнокръвно спокойствие и уравновесеност ще липсват на Германия и останалата част от Европа.

Много мнения са изказани за постиженията и неуспехите на Меркел. Най-големият удар по репутацията ѝ може би е политиката на остеритет, която правителството ѝ насърчава в Европейския съюз след световната финансова криза. Тези политики увеличават неравенството, задълбочават разделението между северните и южните държави членки и забавят икономическото възстановяване. Оттогава насам популистите - особено управляващата коалиция от

reflective style that suits her scientific background. But world politics seems to be diverging from that style, and increasing agitation in Germany has taken a toll on her standing.

Last month, Merkel announced that she would not be seeking another term as chancellor, and that at the end of this year, she would step down as leader of the Christian Democratic Union (CDU). The race to replace her has already begun. Merkel's successors may well be worthy of filling her shoes, but there is no doubt that Germany and the rest of Europe will sorely miss her composure and steadiness.

Much has been said about Merkel's achievements and failures. The greatest blot on her record may be the austerity policies that her government promoted in the European Union after the global financial crisis. Those policies increased inequality, deepened the divide between northern and southern member states, and slowed economic recovery. Since then, populists – particularly the governing Five Star Movement/ League coalition in Italy – have seized on the painful legacy of austerity for their own political gain.

Similarly, some blame Merkel for the rise of far-right parties, including the Alternative f r Deutschland (AfD) within Germany itself. After welcoming over one million refugees in 2015, Merkel became the b te noire of nationalist anti-immigrant forces across Europe. Needless to say, however, there is a stark contrast between her advocacy of austerity and her decisions at the height of the refugee crisis. In the latter case, Merkel put her own political future on the line to defend European solidarity at a time when other countries no longer seemed willing to do so.

In a recent address to the European Parliament, Merkel once again stood up for the EU's foundational values. She joined French President Emmanuel Macron – with whom she showed great rapport at the commemoration of the Armistice

„Движение пет звезди“/ „Лига“ в Италия - се възползват от болезненото наследство на строги икономики за собствена политическа изгода.

Също така някои обвиняват Меркел за възхода на крайнодесните партии, включително на „Алтернатива за Германия“ (AfD) в самата Германия. След допускането на над един милион бежанци през 2015 г., Меркел стана най-ненавижданата персона от антиимиграционните националистически сили в цяла Европа. Излишно е да се каже обаче, че има очевиден контраст между нейното застъпничество за строги икономики и решенията ѝ в разгара на бежанската криза. В последния случай Меркел заложи своето собствено политическо бъдеще, за да защити европейската солидарност в момент, когато други държави вече не бяха склонни да го правят.

В скорошно обръщение към Европейския парламент Меркел отново се застъпи за основните ценности на ЕС. Тя се присъедини към френския президент Еманюел Макрон, с когото демонстрира чудесно разбирателство по време на честването на 100-годишнината от Деня на примирието в Париж, в призива му за създаване на европейска армия. Както и Макрон, и Меркел разясниха, такава сила не само би била съвместима с НАТО; това всъщност би укрепilo организацията. Очаквано обаче амбициозната реч на Меркел предизвика гняв от страна на евроскептиците, които биха предпочели да видят как ЕС се поддава на отчаяние и политически опортюнизъм.

Във връзка с обявяването на оттеглянето ѝ, някои вече смятат Меркел за „зубец“, чието наследство ще бъде събрано в политически некролози. И все пак тези прощални слова са преждевременни: има основателни причини да вярваме, че тя все още не е приключила с оформянето на своето европейско наследство.

Разбира се, наследникът на Меркел начело на CDU може да не бъде в пълен синхрон с нейните позиции и би могъл да внесе по-голяма нестабилност в коалиционното правителство с Християнския социален съюз (базираната в Бавария сестринска партия на CDU) и Социалдемократите (SPD). Но дори при тези обстоятелства Меркел би имала няколко жокера в ръкава си. За начало, гласуването в Германия не може да бъде успешно, ако алтернативен кандидат не спечели подкрепата на абсолютното мнозинство в Бундестага. Това се е случвало само веднъж - когато Хелмут Кол от CDU заменя Хелмут Шмид от SPD като канцлер през 1982 г., но този сценарий би бил много малко вероятен в парламент, който е толкова фрагментиран, като сегашния Бундестаг.

Поради тази причина сценарий, в който Меркел приключва мандата си, оставайки за още три години, не бива да се изключва. Тя продължава да бъде много популярна на международната сцена. Освободена от избирателния натиск, или поне от вида, който се фокусира директно върху нея, може с по-голямо спокойствие да развива проактивна външна политика. Нека си припомним,

Day centennial in Paris – in his call to form a European army. As both Macron and Merkel have made clear, such a force would not only be compatible with NATO; it would actually strengthen the organization. Predictably, however, Merkel's ambitious speech elicited scorn from Euroskeptics, who would much rather see the EU succumb to despair and political opportunism.

In light of her announced departure, some already regard Merkel as a “lame duck” whose legacy will now be debated in political obituaries. Yet these eulogies are premature: there is good reason to believe that she is not yet done forging her European legacy.

To be sure, Merkel's successor at the head of the CDU may not be closely aligned with her positions, and could inject more instability into the coalition government with the Christian Social Union (the CDU's Bavaria-based sister party) and the Social Democrats (SPD). But even under those circumstances, Merkel would have a few cards up her sleeve. For starters, a no-confidence vote in Germany cannot succeed unless an alternative candidate wins the backing of an absolute majority in the Bundestag. That has happened only once – when Helmut Kohl of the CDU replaced Helmut Schmidt of the SPD as chancellor in 1982 – and it would be extremely unlikely in a parliament that is as fragmented as the current Bundestag.

че именно по време на последните си години в Овалния кабинет американският президент Барак Обама постигна едни от най-големите си успехи във външната политика. Освен възстановяването на дипломатическите отношения с Куба, администрацията на Обама сключва ядрената сделка с Иран и подписва споразумението за климата в Париж. Въпреки че президентът Доналд Тръмп се опита да даде заден ход на тези постижения, той не успя да ги изпрати в историята.

За ЕС би било добре Меркел да продължи да активизира френско-германската ос, като по този начин отвори вратата за реформа на равнище ЕС. Въпреки всичко, съществуват значителни пречки. В днешно време е предельно ясно, че политиката е по-сложна от физиката. И все пак, би било добре да не подценяваме Меркел и да се вслушваме в друг вечен цитат на Айнщайн: "В сърцето на всяка трудност се крие възможност." (1)

A scenario in which Merkel finishes out her term, staying on for another three years, should therefore not be ruled out. She remains very popular on the international scene. And, liberated from electoral pressures, at least of a kind focusing on her directly, she may feel freer to pursue a more proactive foreign policy. Recall that it was during his final years in office that US President Barack Obama achieved some of his biggest milestones in foreign policy. In addition to restoring diplomatic relations with Cuba, the Obama administration concluded the nuclear deal with Iran and signed the Paris climate agreement. Though President Donald Trump has sought to reverse these accomplishments, he has not been able to consign them to history.

For the EU, it would be healthy if Merkel were to continue revitalizing the Franco-German axis, thereby opening the door to EU-level reform. Nevertheless, there are significant obstacles ahead. In this day and age, it is abundantly clear that politics is more difficult than physics. However, we would do well not to underestimate Merkel, and to heed another timeless Einstein quote: "In the middle of difficulty lies opportunity." (2)

Авторско право Проект Синдикат, 2018 г.

www.project-syndicate.org

Copyright: Project Syndicate, 2018.

30

отличени в „Кмет на годината“ 2018

Winners in Mayor of the Year 2018

За шеста поредна година Порталът на българските общини КМЕТА.bg раздаде наградите „Кмет на годината“. След едномесечно национално онлайн гласуване стотици хиляди българи избраха най-успешните кметове на 2018 г. На специална церемония в НДК те бяха отличени от еврокомисар Мария Габриел, националния омбудсман Мая Манолова, министъра на туризма Николина Ангелкова, митрополит Антоний, представители на бизнеса и арт елита. Специално видеообръщение към присъстващите направи и Антонио Таяни, председател на Европейския парламент. Той отправя и специални поздравления към организатора на конкурса г-н Боян Томов.

Водеща на церемонията, която бе излъчвана по БНТ 1, бе Филипа Иванова – познато лице от новините на телевизията. С изпълненията си публиката зарадваха двама млади възпитаници на музикална школа „Арт Воис Център“ - Пловдив – Тодор Борисов и Мирослава Тодорова.

Големите награди „Кмет на годината“ получиха кметовете на Русе Пламен Стоилов (голяма община), на Горна Оряховица инж. Добромир Добрев (средна общи-

For a sixth consecutive year, the portal of the Bulgarian municipalities, Kmeta.bg, gave out the Mayor of the Year awards. After a one-month national online vote, hundreds of thousands of Bulgarians chose the most successful mayors of 2018. At a special ceremony in the National Palace of Culture, they were awarded by the EU Commissioner Mariya Gabriel, the Bulgarian Ombudsman Maya Manolova, the Minister of Tourism Nikolina Angelkova, Metropolitan Anthony, representatives of the business and the art elite. Antonio Tajani, President of the European Parliament, also addressed the audience in a special video message. He also sent his special greetings to the organizer of the competition Mr. Boyan Tomov.

A host of the ceremony, which was broadcast on BNT 1, was Filipa Ivanova - a familiar face from the news programme of the television. Two young students from the Art Voice Centre music school, Plovdiv, Todor Borisov and Miroslava Todorova, delighted the audience with their performance.

The grand Mayor of the Year honours were awarded to the mayor of Rouse, Plamen Stoilov (large municipality), of Gorna Oryahovitsa, Engineer Dobromir Dobrev (medium municipality) and of Chelopech, Aleksii Keslyakov (small municipality). The

С подкрепата на:

Председателят на Европейския парламент Антонио Таяни отпрати видеопоздрав към победителите

The President of the European Parliament, Antonio Tajani, sent his video greeting to the winners

на) и на Челопеч Алекси Кесяков (малка община). Призовете връчи еврокомисарят по цифрова икономика и цифрово общество Мария Габриел.

В категорията „Кмет на гражданите“ отличия получиха Диана Овчарова от Ивайловград (малка община), Николай Мелемов от Смолян (средна община) и Атанас Камбитов от Благоевград (голяма община). Наградите си тримата получиха от националния омбудсман Мая Манолова.

Останалите победители са:

Категория „Ин витро програми“

- ✓ Малка община - г-р Димитър Стефанов, Тутракан
 - ✓ Средна община - Донка Михайлова, Троян
 - ✓ Голяма община - инж. Даниел Панов, Велико Търново
- Наградите връчи издателят на в. „24 часа“ Венелина Гочева.

Категория „Спорт и младежки политики“

- ✓ Малка община - Нина Ставрева, Каварна
 - ✓ Средна община - г-р Иван Иванов, Севлиево
 - ✓ Голяма община - Иван Портних, Варна
- Призовете връчи Ренета Камберова – едно от „златните момичета“ на България, донесли множество медали в художествената гимнастика.

Категория „Инвестиции и работни места“

- ✓ Малка община - Георги Димов, Божурище
- ✓ Средна община - Иван Гавалюгов, Ботевград

awards were handed over by the Commissioner for Digital Economy and Society Mariya Gabriel.

In the Mayor of the Citizens category, the awards were received by Diana Ovcharova from Ivaylovgrad (small municipality), Nikolay Melemov from Smolyan (medium municipality) and Atanas Kambitov from Blagoevgrad (large municipality). The three of them received their awards from the Bulgarian ombudsman Maya Manolova.

The rest of the winners are:

In Vitro Programmes Category

- ✓ Small municipality - Dr. Dimitar Stefanov, Tutraкан
 - ✓ Medium municipality - Donka Mihaylova, Troyan
 - ✓ Large municipality - Engineer Daniel Panov, Veliko Tarnovo
- The awards were handed over by the publisher of the 24 Hours newspaper Venelina Gocheva.

Sports and Youth Policy Category

- ✓ Small municipality - Nina Stavreva, Kavarna
 - ✓ Medium municipality - Dr. Ivan Ivanov, Sevlievo
 - ✓ Large municipality - Ivan Portnih, Varna
- The awards were handed over by Reneta Kamberova - one of the “golden girls” of Bulgaria who has won many medals in artistic gymnastics.

Investments and Jobs Category

- ✓ Small municipality - Georgi Dimov, Bozhurishte
- ✓ Medium municipality - Ivan Gavalyugov, Botevgrad

Боян Томов, изпълнителен директор на Kmeta.bg и организатор на конкурса:

„Кмет на годината“ е платформа за идеи

Конкурсът „Кмет на годината“ е признание за работата на българските общини. Признание е и че президентът на Европейския парламент Антонио Таяни подчертава отличната работа на българските общини. Еврокомисарят Мария Габриел също споделя на високо ниво посланията на българските общини.

„Кмет на годината“ е платформа за идеи, за проекти, които се случват през годината. В този конкурс всеки един от 265-те кметове е победител, няма губещи. Днес е време да покажем, че наистина има добри неща в местното управление.

Boyan Tomov, CEO of Kmeta.bg and organizer of the competition:

Mayor of the Year is a Platform for Ideas

The Mayor of the Year competition is a recognition of the work of the Bulgarian municipalities. Another recognition is that the President of the European Parliament, Antonio Tajani, emphasized the excellent work of the Bulgarian municipalities. The EU Commissioner Mariya Gabriel also shared the messages of Bulgarian municipalities at a high level.

Mayor of the Year is a platform for ideas, for projects that take place during the year. In this competition, each of the 265 mayors is a winner, there are no losers. Today is the time to show that there really are good things happening in the local government.

✓ **Голяма община** - Георг Спартански, Плевен
Наградите връчи Карел Крал, регионален мениджър на ЧЕЗ за България.

Категория „Туризм, култура, фестивали и традиции“

✓ **Малка община** - Георги Икономов, Банско
✓ **Средна община** - инж. Методи Чимев, Дупница
✓ **Голяма община** - Галина Стоянова, Казанлък
Призовете на тримата отличени даде министърът на туризма Николина Ангелкова.

Категория „Видеонаблюдение и сигурност“

✓ **Малка община** - Ивайло Камаджиев, Нови пазар
✓ **Средна община** - Иван Алексиев, Поморие
✓ **Голяма община** - Калин Каменов, Враца
Наградите връчи продуцентът и режисьор Ники Илиев.

Категория „Паркове и екотранспорт“

✓ **Малка община** - Васко Стоилков, Сливница
✓ **Средна община** - Георги Мараджиев, Стамболийски

✓ **Large municipality** - Georg Spartanski, Pleven
The awards were handed over by Karel Král, regional manager of CEZ for Bulgaria.

Tourism, Culture, Festivals and Traditions Category

✓ **Small municipality** - Georgi Ikonov, Bansko
✓ **Medium municipality** - Engineer Metodi Chimev, Dupnitsa
✓ **Large municipality** - Galina Stoyanova, Kazanlak
The awards of the three winners were given by the Minister of Tourism Nikolina Angelkova.

Video Surveillance and Security

✓ **Small municipality** - Ivaylo Kamadzhiev, Novi Pazar
✓ **Medium municipality** - Ivan Aleksiev, Pomorie
✓ **Large municipality** - Kalin Kamenov, Vratsa
The awards were given by the producer and director Niki Iliev.

Parks and Eco Transport Category

✓ **Small municipality** - Vasko Stoilkov, Slivnitsa
✓ **Medium municipality** - Georgi Maradzhiev, Stamboliyski
✓ **Large municipality** - Yordanka Fandakova, Sofia

Антонио Таяни, председател на Европейския парламент:

Конкурсът насърчава конкуренцията между градовете

България се развива, градовете ѝ стават все по-красиви и предлагат по-добри услуги на своите жители. Всичко това е и благодарение на кметовете и на местната власт. Проглавайте да работите по същия начин за общините си и за гражданите си. Изпълнявайте задълженията си с чест и бъдете гордост за нас на европейско ниво. Именно затова конкурсът „Кмет на годината“ е полезен. Всъщност е отличен инструмент, който насърчава конкуренцията между градовете в България - за по-добри условия за живот, за по-добра инфраструктура и повече работни места, за процъфтяващ туризъм и образование, ориентирано към бъдещето, и здрава система за всички.

Antonio Tajani, President of the European Parliament:

Mayor of the Year encourages competition between cities

The Mayor of the Year competition is a recognition of the work of the Bulgarian municipalities. Another recognition is that the President of the European Parliament, Antonio Tajani, emphasized the excellent work of the Bulgarian municipalities. The EU Commissioner Mariya Gabriel also shared the messages

of Bulgarian municipalities at a high level.

Mayor of the Year is a platform for ideas, for projects that take place during the year. In this competition, each of the 265 mayors is a winner, there are no losers. Today is the time to show that there really are good things happening in the local government.

✓ **Голяма община** - Йорданка Фангькова, София
Призовете на победителите бяха връчени от Западно и Средноевропейския метрополит Антонию.

Категория „Иновации в образование“

✓ **Малка община** - Трайко Младенов, Костинброд
✓ **Средна община** - Красимир Герчев, Разлог
✓ **Голяма община** - Димитър Николов, Бургас
Наградите даде Ваня Манова, мениджър за България и Македония на MasterCard.

Категория „Smart City“

✓ **Малка община** - Румен Гунински, Правец
✓ **Средна община** - Никола Белишки, Панагюрище
✓ **Голяма община** - Живко Тодоров, Стара Загора
Призовете на победителите връчи Мирослав Петров, главен директор „Продажби“ и член на Управителния съвет на „Виваком“.

Гергана Паси от Дигитална национална коалиция връчи специална награда за „Дигитално училище“ на Павлин Петков, директор на Математическа гимназия „Д-р Петър Берон“ – Варна, и на кмета на града Иван Портних. (👉)

The awards of the winners were handed over by Metropolitan Anthony of Western and Central Europe

Innovation in Education Category

✓ **Small municipality** - Trayko Mladenov, Kostinbrod
✓ **Medium municipality** - Krasimir Gerchev, Razlog
✓ **Large municipality** - Dimitar Nikolov, Burgas

The awards were given by Vanya Manova, Manager for Bulgaria and Macedonia of MasterCard.

Smart City Category

✓ **Small municipality** - Rumen Guninski, Pravets
✓ **Medium municipality** - Nikola Belishki, Panagyurishte
✓ **Large municipality** - Zhivko Todorov, Stara Zagora

The awards of the winners were handed over by Miroslav Petrov, Chief Director of Sales and member of the management board of Vivacom.

Gergana Passy of the Digital National Alliance presented a special award for Digital School to Pavlin Petkov, Principal of High School of Mathematics “Dr Petar Beron” in Varna and to the mayor of Varna Ivan Portnih. (👉)

Коста Чолаков, председател на УС
и главен изпълнителен директор на ДЗИ:

ТЕХНОЛОГИИТЕ преобразяват и застраховането

Въвеждаме нов продукт и във всяка наша
застраховка на домашното имущество
ще има покритие за онлайн сигурност

*Kosta Cholakov, Chairman of the
Management Board and CEO of DZI:*

TECHNOLOGY Remodels insurance as well

*We are introducing a new product and
every our home property insurance will
contain an online protection coverage*

Татяна Явашева Tatyana Yavasheva

**Г-н Чолаков, в голямата динамика на промените
под какъв натиск е застраховането?**

- Застрахователният пазар през 2018 г. беше изключително динамичен. Сред факторите в тази промяна е бурното развитие на технологиите и динамиката на пазара. Също така ДЗИ придоби животозастрахователното дружество „ОББ Животозастраховане“ и сме в процес на сливане. Затова не може да се оплачем, че ни е скучно. В средносрочен и дългосрочен план динамиката се определя от очакванията на нашите клиенти, а те стават все по-взискателни и информирани и искат да им предоставяме постоянен достъп до услугите, които ползват. Подобни възможности вече са налични в много други сфери на икономиката, а застраховането изостава в удовлетворяването на тези очаквания.

- Кои са причините да реагира по-бавно?

Mr. Cholakov, in the great dynamics of change,
what is the pressure on insurance?

- The insurance market in 2018 was extremely dynamic. Among the factors behind this change is the rapid development of technology and the dynamics of the market. Besides, DZI acquired the life insurance company UBB – Life Insurance and we are in the process of merger. So we cannot complain that it is boring. In the medium and long

- Те са комплексни – от една страна, има регулаторни причини, а от друга, нормите на печалба все още не са толкова добри, че застрахователите да могат да инвестират повече в развитието на новите технологии. Но клиентите имат високи изисквания и това е стимул да се вдига летвата на експертизата и подготвеността на нашите кадри. Така стигаме и до другата динамика, която ни притиска - проблемът с кадрите. Недостигът им ни кара да инвестираме все повече в удовлетворе-

term, dynamics is driven by the expectations of our customers, and they are becoming increasingly demanding and informed and want us to provide them with constant access to the services they use. Such opportunities are already available in many other areas of the economy, and insurance is lagging behind in meeting these expectations.

- What are the reasons for reacting more slowly?

- They are complex - on the one hand, there are regulatory

ността на нашите служители.

- Как влизате в крак с цялостната технологична динамика?

- Технологиите стават все по-важни и ние дигитализираме процесите в компанията чрез изпълнението на няколко проекта. Но застраховането го голяма степен ще си остане бизнес от хора за хора. Всъщност нашия лиценз формално ни го дава регулаторът, но реално този лиценз го получаваме от крайните клиенти чрез тяхното доверие. А доверието се обуславя от много фактори, но основният от тях за дълго време напред ще е човешкият. Новите технологии няма да го елиминират, те само ще ни помогнат да вършим по-ефективно своя бизнес и да правим повече бизнес чрез използването на по-малко хора. В ДЗИ текат няколко големи проекта, свързани с дигитализацията на бизнеса. Включихме и големи външни изпълнители, тъй като няма как да го направим сами. Търсим партньорство с иновативни компании, но преди това трябва самите ние да имаме основата, която да позволи да надграждаме заедно.

- Време ли е за работи и изкуствен интелект в застраховането?

- Има процеси, които опитваме да роботизираме, и в групата на КВС вече има работи. Ефектът от такива решения е, че хората повече не се ангажират със скучни дейности – например да попълват от сутрин до вечер екселски таблици и да изпращат имейли. Когато ги освободим от тези неприятни задължения, им даваме възможност да се развият и да се грижат по-добре за нашите клиенти. Вече има много решения, свързани с изкуствен интелект. При нас те все още не са навлезли, но това е въпрос на време. Не бива обаче да се заблуждаваме, нито да се успокояваме, че чрез тях ще се реши въпросът с недостига на кадри. Те само ще ни подпомогнат да сме по-ефективни и по-добре да обслужваме крайните си клиенти.

- Какъв фактор се оказва фалитът на един застраховател на нашия пазар?

- Събитие като фалита на „Олимпик“ не е добро за пазара. Всеки фалит разклаща доверието в сектора като цяло. По-добре е застрахователните компании да са в добро здраве, да има добри регулации и стабилност на пазара.

- Кои всъщност е двигателят на значимите промени в застраховането?

- Застраховането е част от цялата икономическа конюнктура в страната. То следва развитието на икономиката и когато тя върви добре, както е в момента, то и застраховането върви добре. Когато покупателната способност нараства, това се отразява и на застрахователния пазар – особено що се отнася до застраховките на имуществото и живота.

Крайният клиент, икономиката и технологиите са двигателят на застраховането. Занапред този бизнес ще става все по-дигитализиран и ще предлага все по-лесни процеси за крайния потребител. Застрахователният продукт ще е все по-обвързан с основни продукти, които хората купуват – жилище, автомобил... Никои не става с нагласата да отиде просто да си купи застраховка. Застраховките ще са допълващи други основни продукти.

- Как се променят рисковете и как се създават новите продукти и услуги в сектора?

- Новите технологии обуславят промяната в развитието на риска. Рано или късно ще се появят автономните автомобили и там застрахователният риск драстично ще се промени. Ще се проявяват нови рискове като руска от кибератаки и необходимостта от онлайн

reasons and, on the other hand, profit rates are not yet as good as to enable insurers invest more in the development of new technologies. But customers have high requirements and this is an incentive to raise the bar of expertise and preparedness of our staff. That brings us to the other dynamics that puts pressure on us – the problem with staff. This shortage makes us invest more and more in the satisfaction of our staff members.

- How do you keep up with the overall dynamics of technology?

Technology is becoming increasingly important and we are digitizing processes in the company through the implementation of several projects. But insurance will largely remain business by the people and for the people. In fact, our license is formally given to us by the regulator, but we actually get this license from end customers through their trust. And trust is conditioned by many factors, but the main one for a long time ahead will be the human factor. New technologies will not eliminate it, they will only help us do our business more efficiently and do more business by using fewer people. In DZI there are several ongoing major projects related to the digitization of business. We outsourced part of these activities to some large external vendors because we cannot possibly do it by ourselves. We are seeking partnerships with innovative companies, but before that we ourselves need to have the foundation to enable us upbuild together.

- Is it time for robots and artificial intelligence in insurance?

There are processes we are trying to robotize, and robots are already in place in KBC group. The effect of such solutions is that people are no longer engaged in dull activities - for example, to fill up excel tables and send emails all day long. When we relieve them from these unpleasant obligations, we give them the opportunity to develop and take better care of our customers. There are already many solutions related to artificial intelligence. They have not penetrated here yet, but it is a matter of time. However, we should not be deceived or reassured that they will solve the issue of shortage of staff. They will only help us be more efficient and better serve our end customers.

- What factor was the bankruptcy of an insurer in our market?

An event like the bankruptcy of Olympic is not good for the market. Every bankruptcy shakes confidence in the industry as a whole. It is better to have insurance companies in good health, good regulation and market stability.

- Which is the real driver of the major changes in insurance?

Insurance is part of the overall economic situation in the country. It follows the development of the economy and when it goes well as it is now, then insurance goes well. When purchasing power increases, this also affects the insurance market - especially as regards property and life insurance.

End customer, economy and technology are the driver of insurance. In the future, this business will be increasingly becoming more digitized and will offer increasingly easier processes to the end user. The insurance product will be increasingly tied to the basic products people buy – a home, a car... Nobody gets up with the intention to just go and buy an insurance. Insurances will complement other major products.

- How do the risks change and how are new products and services created in the industry?

New technologies shape the change in risk evolution. Sooner or later, autonomous vehicles will emerge and there the

защита. От 1 януари въвеждаме нов продукт и във всяка застраховка на домашното имущество ще има покритие и за онлайн сигурност. В нея ще влиза например защитата от кражба на идентичност, репутационен риск и защита срещу некоректен онлайн търговец. Продуктът е разработен съвместно с един от най-големите пре-застрахователи. Оскъпяването ще е минимално и това ще е стандартното покритие в нашата имуществена полица. Разработихме и два индивидуални продукта за здравна защита. Единият осигурява достъп до голямата международна мрежа Best doctors, нейни специалисти дават второ лекарско мнение и препоръка как по най-добър начин може да стане лечението. Другият продукт е индивидуална застраховка „Добро здраве“, която дава достъп до избрани здравни заведения в България за профилактика, болнична и извънболнична помощ. В областта на здравното застраховане виждаме голям потенциал.

- Занапрег застраховането ще се превръща все повече в...

- ... неразделна част от нуждите на хората. То ще продължи да е социален бизнес, който помага хората да преодоляват непредвидими събития в своя живот. И всичко, което възниква като риск, може да намери решение в застрахователен продукт. (1)

insurance risk will change dramatically. New risks will manifest themselves, such as the risk of cyber attacks and the need for online protection. Starting January 1, we are introducing a new product and every home property insurance policy will also have a coverage for online security. It will include, for example, protection against identity theft, reputational risk and protection against an incorrect online trader. The product was developed jointly with one of the largest reinsurers. The rise in cost will be minimal and this will be the standard coverage in our property policy. We also developed two individual health protection products. One of them provides access to the great international network Best Doctors, its specialists give a second medical opinion and advise on the best way to perform treatment. The other product is the individual insurance Good Health, which gives access to selected healthcare facilities in Bulgaria for prophylaxis, inpatient and outpatient care. We see great potential in the field of health insurance.

- In the future, insurance will be increasingly becoming...

- ... an integral part of people's needs. It will continue to be a social business that helps people overcome unpredictable events in their lives. And anything that emerges as a risk can find a solution in an insurance product. (2)

Радомир Чолаков: Щом ни липсват обучени кадри, трябва да ги създадем

Дефицитът на добър мениджмънт и на социална отговорност към работниците е причина за недостига на работна сила

The deficit of good management and social responsibility towards workers is the cause of labour shortage

Radomir Cholakov: If We Lack Trained Staff, We Need to Develop Them

Добре развитата минна индустрия е едно от предимствата на българската икономика. При приватизацията повечето предприятия от тази сфера попаднаха в добри ръце. Самата индустрия не позволи с нея да се правят експерименти, а заложи на опита и професионализма. Затова тя е и сред най-устойчивите отрасли. Днес се наблюдава оживление, което идва от мащабните инвестиции, които правят големите предприятия в бранша. Всички, които искат да останат на пазара, въвеждат нови технологии и най-ново поколение средства за производство.

КАОЛИН ЕАД е с над 90-годишна история и е пример за устойчивост. Новият собственик на предприятието - германският концерн „Кварцверке“ ГмбХ, пък е с над 140-годишна история. В момента

инвестираме в модернизация

на фабриките в Сеново, Ветово и Каолиново, а също и в изграждането на новия голям завод за преработка на кварц-каолинова суровина край Дулово. Той ще е най-модерният в Европа, като цялостната инвестиция ще е около 100 млн. лв. Реинвестираме печалбата, защото вярваме в бъдещето.

В минната промишленост се въвеждат много нови технологии, „Индустрия 4.0“ за нас е реалност днес. Но не разбирам онзи плам, с който се говори как роботите ще изместят хората. Роботите няма да направят хората ненужни, просто изискванията към тях ще стават много по-високи. И в момента машините, които копаят вместо едновременно миньори, са на

Тhe well-developed mining industry is one of the advantages of the Bulgarian economy. During the privatisation, most companies in this area fell into good hands. The industry itself did not allow any experiments to be made with it, but relied on experience and professionalism. That is why it is among the most sustainable industries. Today, there is a revival that comes from the large-scale investments made by large enterprises in the industry. Everyone who wants to remain on the market introduces new technologies and the latest generation of production means.

KAOLIN EAD has over 90 years of history and is an example of sustainability. The new owner of the enterprise, the German concern Quartzwerke GmbH, has over 140 years of history. Currently, we

Invest in Modernisation

of the factories in Senovo, Vetovo and Kaolinovo, and also in the construction of the new large plant for processing of quartz-kaolin raw material near Dulovo. It will be the most modern one in Europe, with a total investment of about BGN 100 million. We reinvest our profit because we believe in the future.

Many new technologies are being introduced into the mining industry, Industry 4.0 is a reality for us today. But I don't understand the passion with which people talk about how robots will displace people. Robots will not make people redundant, only the requirements towards them will become much higher. Currently, the machines that dig instead of the old-time miners are, in fact, robots. But they need to be managed, maintained and repaired by specialists with even better qualification and skills, since technology becomes more complex.

Красимир Свирков © Красимир Свирков

Радомир Чолаков е изпълнителен директор на КАОЛИН ЕАД. Роден е в Пловдив, завършил е право в СУ „Св. Климент Охридски“, специализирал е в Германия. Дейността на КАОЛИН е добив и преработка на индустриални минерали, които намират приложение в химическата, порцелановата, стъкларската индустрия и металургията. От 2014 г. компанията има германски собственик – концернът „Кварцверке“, който е в топ 5 на европейските фирми в добива на индустриални минерали.

Radomir Cholakov is the Executive Director of KAOLIN EAD. He was born in Plovdiv, graduated from Sofia University "St. Kliment Ohridski" and specialised in Germany. The activity of KAOLIN is related to the extraction and processing of industrial minerals, which are used in the chemical, porcelain, glass and metal industries. Since 2014, the company has a German owner, the Quartzwerke concern, which is among the top 5 European companies in the area of industrial minerals.

практика работи. Но те трябва да бъдат управлявани, поддържани и ремонтирани от специалисти с все по-висока квалификация и умения, тъй като техниката става по-сложна.

Дълги години в България се залъгахме с легендата, че имаме много

Висококвалифицирана работна ръка

Мнозина обаче бяха привлечени от по-високи заплати в чужбина, а междувременно средното професионално образование влезе в криза. Сега въпросът е как наличните в страната хора да повишат квалифи-

For many years in Bulgaria, we have been deceived by the saying that we have a lot of

Highly Qualified Workforce

Many people, however, were attracted by the higher wages abroad, and meanwhile, the secondary vocational education entered a crisis. Now, the question is how the people in Bulgaria can increase their qualifications. More and more companies are establishing their own training centres, because, over the years, there has been a major collapse of the education system and it no longer produces the staff needed to the economy.

кацията си. Все повече фирми започват да създават свои обучителни центрове, защото през годините се получи голям изкривяване на образователната система и тя вече не произвежда кадрите, които са нужни на икономиката. Липсва гъвкавост на българското училище да се настрои към нуждите на бизнеса в съответния район. Но пък големите предприятия не може да чакат образователната система да реагира и вземат нещата в свои ръце.

Преди три години по изричното настояване на нашия германски собственик стартирахме

проект за дуално обучение

Това е модел, насочен към деца с интерес към техниката и занаятите, които им дава възможност да придобият практически умения. Въведохме новата система заедно със СУ „Васил Левски“ с професионални паралелки в гр. Ветово. Това е бившият механотехникум, който се беше фокусирал в преподаването на информационни технологии. Тази специалност обаче задължително изпращаше завършващите в София и на други места, където са аутсорсинг и технологичните компании, и това водеше до обезлюдяване на общината. Получихме разбиране от ръководството на училището и започнахме да въвеждаме специалности, които ще намерят реализация при нас, но и в други предприятия в района: минно дело, химик-лаборанти, електротехника, механотехника. През 2017 г. във фабриката във Ветово открихме Център за професионално обучение, оборудван по най-високите германски стандарти. Дуалната паралелка се радва на голям успех и в момента практически всички деца са в професионалните паралелки на „Каолин“. Щом учениците искат да развият професионални умения, ние ще продължим да им даваме възможност, независимо че не всички ще дойдат да работят при нас.

Bulgarian schools lack the flexibility to adjust to the needs of the businesses in the respective region. But big companies can't wait for the educational system to react and they take things in their own hands.

Three years ago, on the explicit insistence of our German owner, we started a

Dual Training Project

This is a model aimed at children with an interest in technology and crafts, which gives them the opportunity to acquire practical skills. We introduced the new system together with Vasil Levski Secondary School with vocational classes in Vetovo. This is the former mechanical school, which was focused on teaching information technology. This speciality, however, was imminently sending graduates to Sofia and other places, where the outsourcing and technology companies were, and this led to the

КАОЛИН е най-добрият работодател

В този район и нямаме трудност с намирането на работна ръка. Това е германско предприятие във всеки детайл - в отношението към хората, към работното място и към заплащането. Затова ще кажа, че този, който иска да прави сериозен бизнес, задължително е социално отговорен. Той трябва да е разбрал, че най-важният капитал са хората и ако се стреми към дълъг хоризонт на съществуване, трябва да има адекватна политика към своите работници и служители. Предприятие, което не е социално ориентирано, изчезва бързо. Остават онези, които наред с всичко друго се грижат и за социалните условия на хората си.

Нашата компания инвестира в бъдещето, а бъдещето са хората, не вещите. Но няма универсална формула как да задържим хората в страната и да ги квалифицираме. Всичко това става отрасъл по отрасъл. В България има достатъчно количество хора, но ни липсва качеството. При това положение намирам за неуместно да разчитаме на работна сила отвън, вместо да се погрижим за

квалификацията на наличните хора

Не бива да се стига до канибализация, при която едни изземат работата на други, защото ни е било по-лесно да внесем готови специалисти. Това би било социално безотговорно и дори опасно. Всеки бранш трябва да решава проблемите с работната сила сам за себе си. Няма магическо решение. Но според мен това, че не можем качествено да обучим хората си и да ги задържим в България, не се дължи на самите хора, а на мениджърите. Няма лоши хора, има лошо управление. Когато отидем при онези, за които казваме, че нямат умения, виждаме, че те искат шанс. Значи трябва да им го дадем. В България има дефицит в мениджърите и дефицит в социалната ни отговорност към работниците. Ако съумеем да променим тези две неща, няма да има недостиг на работна сила. (1)

depopulation of the municipality. We received the support of the school management and started to introduce specialities that would find realisation with us, as well as in other enterprises in the sector: mining, laboratory technicians, electrical engineering, mechanics. In 2017, at the factory in Vetovo, we found a vocational training centre, equipped according to the highest German standards. The dual class enjoys great success, and practically, at the moment, all children are in the vocational classes of Kaolin. If the students want to develop professional skills, we will continue to give them the opportunity, even though not all of them will work with us.

KAOLIN is the

Best Employer

in this region and we have no difficulty in finding workforce. This is a German enterprise in each detail - the attitude towards people, the workplace and the pay. That is why I will say that everyone who wants to do serious business is obliged to be socially responsible. They must understand that the most important capital is people, and if they want a long existence, there must be an adequate policy towards their employees. An enterprise that is not socially oriented disappears quickly. Those that remain are the ones that, among other things, care about the social conditions of their people.

Our company invests in the future, and the future is people, not things. But there is no universal formula on how to keep the people in Bulgaria and qualify them. All this is done industry by industry. There are enough people in Bulgaria, but we lack quality. In this situation, I find it inappropriate to rely on a workforce from the outside, instead of

Qualifying the Available People

We must never come to cannibalisation, in which some people take the work of others, because it was easier for us to import ready-made professionals. This would be socially irresponsible and even dangerous. Every industry has to solve the problems of the workforce for itself. There is no magical solution. But I think that the fact that we can't train our people and keep them in Bulgaria is not due to the people themselves, but to the managers. There are no bad people, only poor management. When we go to those for whom we say that they have no skills, we see that they want a chance. So, we have to give it to them. In Bulgaria, there is a deficit in management and a deficit in our social responsibility towards the workers. If we manage to change these two things, there will be no labour shortage. (2)

ДЪНДИ ПРЕШЪС МЕТАЛС Влезе в дигиталната ера

Рудникът в Челопеч е един от трите най-иновативни рудника в света с Wi-Fi под земята и с пилотен смарт център за управление

Знаете ли, че рудник „Челопеч“ е един от трите най-иновативни рудника в света, като само преди 15 години това предприятие е било пред фалит?

Знаете ли, че сред компаниите в тежката индустрия у нас Дънди Прешъс Металс ЕАД предлага едно от най-високите заплащания, като средната брутна месечна работна заплата е 2270 лв. без бонусите, които всяко тримесечие обикновено са в рамките на около 10% от основното възнаграждение. Плюс това се дават бонуси за Коледа, Великден и за... почивка на море. Компанията не страда от недостиг на кадри. Рекордът за едно място е 268 кандидати, отговарящи на изискванията.

Знаете ли, че съдържанието на злато в находището край Челопеч не е никак високо. В един тон има около 3 г злато, като не цялото количество може да се извлече. В рудата край Крумовград съдържанието на злато е малко по-високо - между 3,8 и 4,2 г на тон, но пък и оперативните разходи също са по-високи.

Има много факти, свързани с добива на полезни изкопаеми в България, които не се знаят, а това е добра почва за създаването на митове за концесиите за злато. Ето защо компанията реши да отвори врати за фактите.

Dundee Precious Metals Entered the Digital Era

The mine in Chelopech is one of the three most innovative mines in the world with underground Wi-Fi and a pilot smart management centre.

Did you know that the Chelopech mine is one of the three most innovative mines in the world, while only 15 years ago the enterprise was almost bankrupt?

Did you know that among the companies in the heavy industry, Dundee Precious Metals EAD offers one of the highest pays, with an average gross monthly salary of BGN 2,270 without the bonuses, which are received every three months and are usually within 10% of the main remuneration? What is more, bonuses are also given for

Факти

✓ Инвестицията в Челопеч възлиза на около 900 млн. лв., а в Крумовград тя скоро ще достигне 176 млн. долара

През 2017 г.:

- ✓ Добити са 2 232 799 т руда
- ✓ Произведени са 100 994 т меден концентрат и 248 809 т пиритен концентрат
- ✓ Произведени са 197 684 троунци злато (една троунция се равнява на малко над 31 грама) – 19% повишение спрямо 2016 г.
- ✓ Произведени са 346 743 троунци сребро – спад от 7% спрямо 2016 г.
- ✓ Произведени са 35,8 млн. либри мед (1 либра се равнява на 0,45 кг) - намаление със 7% спрямо 2016 г.

Facts

✓ The investment in Chelopech amounts to about BGN 900 million, and in Krumovgrad it will soon reach USD 176 million

In 2017

- ✓ 2,232,799 tons of ore were extracted
- ✓ 100,994 tons of copper concentrate and 248,809 tons of pyrite concentrate were produced
- ✓ 197,684 troy ounces of gold (one ounce is equal to a little over 31 grams) were produced - 19% increase compared to 2016
- ✓ 346,743 troy ounces of silver were produced - a drop of 7% compared to 2016
- ✓ 35.8 million libras of copper (1 libra is equal to 0.45 kg) were produced - a 7% reduction compared to 2016

Цената на професионализма

„Нашето разбиране за правенето на бизнес е той да е открит, а не потаен“, твърди Илия Гърков, вицепрезидент на канадската компания Дънди Прешъс Металс и изпълнителен директор за България. Ако всичко онова, което се говори за златото в нашата страна, е вярно, то защо никой в онези години не се нае да го добива? Защо никой не инвестира в хора, които да разработят методи за неговия добив – пита риторично той и добавя: „Нямаше интерес от други концесионери, може би защото се искахт технологии и умения, но и много труд“.

Темно

Дънди Прешъс Металс влезе в рудник „Челопеч“ през 2003 г. Тогава годишният добив на руда е половин милион тона. Но с увеличението на разходите за инвестиции се оказва, че количеството трябва да се увеличи. През 2008 г. удвояват добива и продължават с още по-високо темпо.

През лятото на 2018 г. край Крумовград заработи първият нов рудник, открит от 40 години насам. Любопитен

Christmas, Easter and... for a holiday at the seaside. The company doesn't suffer from staff shortage. The record for one job position is 268 candidates who met the requirements.

Did you know that the content of gold in the field around Chelopech is not high at all? There are them about 3 grams of gold in one ton and not all of can be extracted. In the ore near Krumovgrad, the content of gold is slightly higher - between 3.8 and 4.2 g per ton but the operating costs are also higher.

There are many facts about the mineral extraction in Bulgaria that are not known, and this is a good ground for creating myths about the gold concessions. That's why the company decided to open the door for the facts.

The Price of Professionalism

“Our understanding of doing business is that it has to be open, and not secretive,” says Ilija Garkov, Vice President of the Canadian company Dundee Precious Metals and Executive Director for Bulgaria. If everything people say about the gold in Bulgaria were true, then why didn't anyone,

факт е, че най-старите мини в този район са от времето на траките. Концесионерът вложи над 4 млн. лв. за археологическите проучвания на Ада тепа и през 2017 г. във Виена беше открита изложбата „Първото злато“, която след това бе показана и в София.

Технологии

Рудата с висока концентрация на злато отдавна е преработена, но пък с развитието на технологиите вече може да се извлече и когато съдържанието е по-оскъдно. Все още Дънди Прешъс Металс не разполага с ефективен метод за извличане в промишлени условия на германий, литий и други скъпи метали от рудата. В това би била ролята на научните институти и на университетите. Иновациите на компанията са свързани с безопасност, екология и оптимизиране на производството. За да може да се използват преработвателните мощности след изчерпването на рудата в рудник „Челопеч“, чийто запаси се оценяват като налични за още 9+ години, проучванията в района продължават. Търси се на разстояние до около 40-50 км.

Смарт управление

През 2015 г. българският екип решава, че е дошло време за дигитализация на бизнеса. И започва пътешествието на компанията в цифровизацията, а три години по-късно само четирима в компанията могат да копаят руда на ръка, в това число Илия Гърков. Работят с най-висок клас минно оборудване. Изградена е Wi-Fi мрежа под земята – правилото е, където има хора под земята, да има и интернет. Това позволява да се приема и да се предава информация – което не просто гарантира безопасните условия на труд, но е свързано и с най-новите методи за гобив на рудата. През 2017 г. екипът в Челопеч спечели награда на Световния минен форум за своя иновативна разработка, която позволява изземане на по-голямо количество руда. А вероятно скоро и пилотният смарт център ще привлече вниманието на минната общност, тъй като тук се изграждат ново поколение технологии. „Прави се не само контрол на производството, а целият процес на моделиране, анализ, планиране и управление да става през този център. Така ще се осигури по-голяма прозрачност, проследимост и ефективност. Данните наистина са новото злато, а спестеното време и ус-

in those past years, undertook its extraction? Why nobody invested in people who could develop methods for its extraction, he asks rhetorically, adding: “There was no interest by other concessionaires, maybe because what is needed is technology and skills, but also a lot of work.”

Rate

Dundee Precious Metals entered the Chelopech mine in 2003. At that time, the annual ore extraction amounted to half a million tons. But with the increase in investment costs, it turned out that the quantity should be increased. In 2008, the yield was doubled and the company proceeded at an even higher pace.

In the summer of 2018, near Krumovgrad, the first new mine in 40 years was opened. An interesting fact is that the oldest mines in this area are from the time of the Thracians. The concessionaire invested more than BGN 4 million in the archaeological research of Ada Tepe, and in 2017, in Vienna, the First Gold exhibition was opened, which was then shown in Sofia.

Technology

Ore with a high concentration of gold has been processed since ages, but technology can now extract gold even if the content is scarcer. Still, Dundee Precious Metals doesn't have an effective method of industrially extracting Germanium, Lithium, and other precious metals from the ore. This is something that scientific institutes and universities should be involved in. The company's innovations are related to safety, ecology and optimization of production. In order to use the processing capacities after the depletion of the ore in the Chelopech mine, whose reserves are estimated to be available for another 9+ years, the research in the area continues. It is conducted at a distance of about 40-50 km.

Smart Management

In 2015, the Bulgarian team decided that time has come to digitalise the business. And the company's journey into digitalisation began, and three years later, only four people at the company can dig up ore by hand, including Ilija Garkov. They work with the highest class of mining equipment. A

мивката на хората са най-добрият измерител, че вървим във Вярната посока“, казва Цветомир Велков, оперативен директор на предприятието в Челопеч.

Оnum

През 2017 г. на посещение тук са били представители на 159 минни компании от цял свят, в това число шест от десетте най-големи добивни предприятия. Идват да видят и да заемстват опит. Някои признават, че са били с предубеждения, но предубежденията само са им попречили да питат още повече. Предприятието в Челопеч работи по най-високи стандарти на работа. Най-необичайният е постоянният контрол с дрезер за употреба на алкохол, който се прави дори и за посетителите на компанията. Може да ви се стори невероятно, но рудникът е сред най-големите потребители на цимент – между 27 и 104 т за геонощие.

В Дънди Прешъс Металс не крият, че тяхното злато всъщност са хората, които правят чудеса. Според Илия Гърков грешката на повечето компании е, че гледат на своите работници и служители като на ресурси, а това е най-големият капитал на всеки бизнес. Убеден е, че докато работодателите не започнат да се отнасят към хората като към капитал, няма да са в състояние да получат максимума, който те са готови да отдадат. (1)

Wi-Fi network is established underground - the rule is: where there are people underground, internet should also be available. This allows us to receive and transmit information - which not only guarantees safe working conditions but is also related to the latest methods of ore extraction. In 2017, the team in Chelopech won the World Mining Forum Prize for its innovative development, which allows the collection of larger amounts of ore. And perhaps soon, the pilot smart centre will attract the attention of the mining community, since a new generation of technologies is being built here. "Not only production control is carried out, but the entire process of modelling, analysing, planning and management is done through this centre. This will ensure greater transparency, traceability and efficiency. Data is really the new gold, and the time saved, as well as the smiles of the people are the best indicator that we are going in the right direction," says Tsvetomir Velkov, Chief Operating Officer of the enterprise in Chelopech.

Experience

In 2017, there were 159 representatives of mining companies from all over the world visiting the company, including six of the ten largest extraction enterprises. They came to see and draw on expertise. Some admit that they were prejudiced, but their prejudices only prevented them from asking more. The company in Chelopech operates according to the highest working standards. The most unusual is the constant control with an alcohol breathalyser, which is even used by the company's visitors. You may find it unbelievable, but the mine is among the largest users of cement - between 27 and 104 tons per day.

In Dundee Precious Metals, they don't hide that their gold are actually the people who are doing miracles. According to Iliya Garkov, the mistake of most companies is that they look at their employees as resources, while they are actually the biggest capital of any business. He is convinced that until employers start treating people as capital, they won't be able to get the maximum of what employees are willing to give. (2)

Д-р Николай Колев: Лидерът вижда отвъд очевидното

Трите „кута“ в стила ми на управление: слушай внимателно, делегирай прецизно, контролирай деликатно

The three “toolkits” in my style of management: listen carefully, delegate precisely, control delicately

Dr. Nikolay Kolev: A Leader Can See beyond the Obvious

Д-р Николай Колев е изпълнителен директор на „Плена България“ ЕООД и на „Огняново К“ АД от 2001 г. насам. Завършил е международни икономически отношения в УНСС и Международната програма за висш мениджмънт на IMD Lausanne. Започва кариерата си в една от водещите външнотърговски организации, а в периода 1995-2001 г. е изпълнителен директор на ИТОНГ България. Защищава докторска степен по икономика през 2003 г.

Dr. Nikolay Kolev has been the CEO of Plena Bulgaria EOOD and Ognyanovo K AD since 2001. He is a graduate in International Economic Relations from the University of National and World Economy and the IMD Lausanne's International Management Programme. He began his career in one of the leading foreign trade organisations, and in the period 1995-2001, he was the Executive Director of YTONG Bulgaria. He defended his PhD in Economics in 2003.

Татяна Явашева Tatyana Yavasheva

Моего определение за лидер: личност, която умее да вдъхновява и мотивира хората около себе си.

Мениджърът става лидер, когато започне да вижда отвъд очевидното и успее да увлече екипа си в преследване на цели отвъд видимите реалности.

Двигател на компанията е добрият екип, воден от ясно формулирани, амбициозни, но изпълними цели.

Успешното развитие на бизнеса най-често зависи от здравия разум.

Добрият ръководител на една компания се познава по самочувствието и мотивацията на екипа и динамиката на развитие на компанията.

В моята работа се ръководя от амбициозни цели и балансиране на интересите.

Трите „кута“ в стила ми на управление: слушай

Мy definition of a leader: a person who can inspire and motivate people around them.

Managers become leaders when they begin to see beyond the obvious and succeed in involving their team into the pursuit of goals beyond the visible realities.

The drive of a company is the good team, driven by clearly formulated, ambitious but feasible goals.

The successful business development most often depends on common sense.

A good manager of a company is recognised by the self-esteem and motivation of the team and the dynamics in the company's development.

In my work, I am guided by ambitious goals and balancing of interests.

OGNYANOV

внимателно, делегирай прецизно, контролирай деликатно.

Всяка компания може да стигне дъното, ако попадне в силен щорм, и да изплува, когато морето утихне.

При силна пазарна буря може да избегнеш корабкрушения, ако си мотивирал екипа и добре балансираш и укрепил товара. Но може да потънеш и в тихи води, ако си си повярвал толкова, че да заспиш на руля.

Конкуренцията е основен двигател на развитието и в пазарен, и в човешки план.

Коварството на глобализацията се крие в болните мозъци.

Не бива да подценяваме традиционните индустрии, защото са основата, върху която нагряждаме.

Възела с липсата на кадри в България ще разплетем, като подобрим бизнес средата, инвестираме в образованието и осигурим възможности за професионално

The three “toolkits” in my style of management: listen carefully, delegate precisely, control delicately.

Every company can reach the bottom if it gets into a big storm, and come back to surface when the sea calms down.

In a strong market storm, you can avoid a shipwreck if you have motivated the team and balanced and reinforced the load. But you can also sink in quiet waters if you have believed in yourself so much that you fall asleep on the helm.

Competition is the main drive for development both from market and human perspective.

The treachery of globalisation lies in the sick brains.

We should not underestimate traditional industries because they are the foundation on which we build.

We will untie the knot of the lack of staff in Bulgaria by improving the business environment, investing in education, and providing opportunities for professional and career

ФИРМЕН ПРОФИЛ:

„Огняново К“ е най-големият производител на варови продукти в България, които намират приложение не само в строителството, но и в различни области на промишлеността. Разполагат с два завода, собствени кариери, най-съвременно технологично оборудване, висококвалифициран персонал и отличен мениджърски екип. Лидерските им позиции са подплатени от 20-годишни усилия за развитие на компанията и модернизиране на отрасъла. „Огняново К“ АД е част от Plena Group – шведска фамилна инвестиционна компания.

COMPANY PROFILE

Ognyanovo K is the largest manufacturer of lime products in Bulgaria, which find application not only in civil engineering, but also in various other fields of industry. They have two plants, own quarries, state-of-the-art technological equipment, highly-qualified personnel and an excellent managerial team. Their leadership position is backed by 20 years of efforts to develop the company and modernise the industry. Ognyanovo K AD is part of Plena Group – a Swedish family-owned investment company.

и кариерно развитие.

Качествата у другите, които силно ценя - откритост и последователност.

Урокът, научен от мен по най-трудния начин - го-бро трябва да се прави само тогава, когато има реална и осъзната нужда от него.

На всички, които сега започват да гратят кариера, ще кажа: Бързайте бавно.

Избирам България, защото я обичам и вярвам, че има потенциал да бъде много добро място за живот и бизнес.

Сентенцията, която отразява моите възгледи за живота: Животът е бягане на дълги разстояния.

Животът ще става все по-динамичен и непредсказуем.

Препоръчвам да вярвате в доброто и да мислите позитивно. Това не само ще ви направи щастливи, но и ще „зарази“ другите с добро. (1)

development.

The qualities I highly appreciate in others - openness and consistency.

The lesson learned by me the hardest way - good should be done only when there is a real and conscious need for it.

To everyone who is starting to build a career now, I will say: Hurry up slowly.

I choose Bulgaria because I love it and believe it has the potential to be a very good place for living and business.

The saying that reflects my views on life: Life is a long-distance run.

Life will become more and more dynamic and unpredictable.

I recommend you to believe in goodness and think positively. This will not only make you happy, but will “infect” others with goodness. (2)

Красимир Сираков | Aurubis Bulgaria

В последните 20 години в завода край Пирдоп са инвестирани 1,2 млрд. лв., в следващите 4 години ще бъдат вложени още 260 млн. лв.

Аурубис България историята на успеха продължава

In the last 20 years, BGN 1.2 billion have been invested in the plant near Pirdop, and another BGN 260 million will be invested in the next 4 years

Aurubis Bulgaria *The Story of Success Continues*

Какво са 60 години история на един завод, в която са преплетени множество човешки съдби...

В добри ръце

Ако сравним снимки на завода от откриването му на 6 декември 1958 г. и 60 години по-късно, разликата е поразителна. През този период медодобивното предприятие край Пирдоп и Златица, наречено Медното сърце на България, има възходящо развитие и минава през различни етапи, като след приватизацията през 1997 г. има късмета да попадне в добри ръце. През годините няколко пъти се сменя неговото име, но и собствеността – МДК „Георги Дамянов“ става МДК – Пирдоп, после „Юнион Миниер“, следва „Юмикор Мед“, „Кумеро“, а сега вече е „Аурубис България“.

Медодобивният завод се състои от металургично производство, рафинерия за катодна мед, производство на сярна киселина и обогатителна фабрика. През април 2009 г. официално е прието новото име на компанията – Аурубис, след като година по-рано групата Кумеро е придобита от Нордгойче Афинери (NA). Наименованието идва от латински – aurum (злато) и rubrum (червен). Червеното злато – медта.

Размери

„Аурубис България“ е втората по големина компания у нас с приходи от 5,5 млрд. лв. за 2017 г. и е най-големият данъкоплатец. Високите резултати се постигат с участието на 860 пряко заети в завода в Пирдоп. Данните сочат още, че компанията осигурява 9% от износа и 6% от вноса на България. Но важни за хората от района са екологичните постижения, които коренно са променили пейзажа.

Промяната

За 20 години след приватизацията на компанията, за модернизиране на производството и опазване на околната среда са инвестирани над 1,2 млрд. лева. Най-високата оценка обаче я дават хората. „Преди 60 години фразата „още един комин запуши“ беше символ на израстването на икономиката на една страна. Тогава стремежът бе България да се индустриализира и появата на комин означаваше, че е заработило още едно предприятие, без да се осъзнава каква вреда носи този пушек“ – разказва Пенчо Геров. Той е работил 41 години в комбината от 1959 до 2000 г. без прекъсване. Това е единственото му работно

What are 60 years of history for a plant, in which many human destinies have been intertwined...
In Good Hands

If we compare photos of the plant from its opening on 6 December 1958 and 60 years later, the difference is striking. During this period, the copper-producing enterprise near Pirdop and Zlatitsa, called the Copper Heart of Bulgaria, has been on the rise and has gone through various stages. After the privatisation in 1997, it was fortunate to get into good hands. Over the years, its name and ownership has changed several times - MDK Georgi Damyanov becomes MDK - Pirdop, then Union Miniere, followed by Umicore Med, Cummerio, and since 2008 - Aurubis Bulgaria.

The Pirdop copper plant is in fact a complex of four plants: a smelter, a cathode copper refinery, sulphuric acid production lines and a flotation plant.

Size

Aurubis Bulgaria is the second largest company in Bulgaria with revenue of BGN 5.5 billion for 2017, and is the biggest taxpayer. The figures also show that the company provides 9% of the exports and 6% of imports of Bulgaria. These results have been achieved with 860 direct employees in the plant. And what is important for the people in the region are the environment protection achievements that have radically changed the surrounding lands for good.

The Change

Since 1998 more than BGN 1.2 billion have been invested in modernisation of production and environmental protection. However, the highest appraisal is given by the people. "60 years ago, the phrase: "another chimney started smoking" was a symbol of the growth of one country's economy. At that time, Bulgaria wanted to be industrialised, and the rise of a chimney meant that another company had started working without realising the damage this smoke was causing," Pencho Gerov says. He had worked in the plant for 41 years, from 1959 to 2000 without interruption. This had been his only job until he retired. In 2003, he became mayor of the village of Chavdar. He participated in the construction of the landmark stack himself: "According to the project, the stack had to be 325 meters, we built it together with the Polish specialists, and I asked that we add some 10 cm, in order for it to be higher than the Maritsa Iztok chimney." At that time, the environmental balance was severely disturbed - gassing was great, dust covered everything around and

място, докато се пенсионира. През 2003 г. става кмет на с. Чавдар. Самият той е участвал в строителството на комина: „По проект коминът беше 325 м, строихме го заедно с поляци и помолих да сложим 10 см отгоре, за да е по-висок от комина на Марица-изток“. По онова време екологичното равновесие е жестоко нарушено - обгазяването е голямо, прах покрива всичко наоколо и влиза в гробовите на хората. Растителността около завода изчезва. Но идват и други времена...

Раззеленяване

Днес екологичният ефект е наистина осезаем за всеки, който посети завода и района наоколо. Но ето какво казва Ивайло Иванов – технолог Процеси в производството на сярна киселина. Той работи в предприятието вече 21 години и това е неговото първо и единствено работно място. „Когато дойдох тук, нормата за серния диоксид, който се получава при преработката на мед в металургичното производство, беше 3 хил. ррт, а сега е 240 ррт, като винаги сме под тази норма. Мога да потвърдя, че 20 години по-късно и безопасността на работа е много по-добре гарантирана, и производството нарасна повече от три пъти. Планината наоколо беше лунен пейзаж, а сега през пролетта всичко се раззеленява. Това е най-голямата видима промяна. Търсим безопасни технологии и един от успехите в тази насока е газоочистната система за преработване на вторичните

entered the lungs of the people. The vegetation around the plant disappeared. But times change.

Greenings

Today, the environment improvements are really tangible to anyone who visits the plant and the region. Here's what Ivaylo Ivanov, a technologist at the sulphuric acid facility, says. He has been working in the plant for 21 years now, and it is his first and only job. "When I came here, the norm for sulphur dioxide, which is the result of the copper processing in the smelter, was 3,000 ppm, and now, it is 240 ppm, and we're always below this norm. I can confirm that 20 years later, the safety at work is much better guaranteed, and the production has more than tripled. The uplands around were like a moonscape, and now, in spring, everything becomes green. This is the biggest visible change. We are looking for waste-free technologies, and one of our successes in this direction is the cleaning system for processing of secondary gases from the metallurgical production, and through it, we produce sulphuric acid."

The company is becoming an increasingly desirable employer. As a result of the technological upgrades, the dust emissions have been reduced 255 times, and the sulphur ones - 25 times since 2000. The Aurubis plant in Pirdop is among the most environmentally friendly smelters worldwide.

газове от металургичното производство, като чрез нея произвеждаме сярна киселина“.

Компанията се превръща във все по-желан работодател. В резултат на технологичната модернизация от 2000 г. досега праховите емисии са намалели 255 пъти, а серните - 25 пъти. В световен мащаб заводът на „Аурубис“ в Пирдоп е с вторите най-ниски емисии на серен диоксид – 5 кг на тон мед. Изпреварва го само заводът от групата Aurubis в Хамбург (4 кг/т мед).

Тук сме, за да останем

„Всички наши инвестиции са свързани и с опазването на природата. Със сигурност те имат материална възвръщаемост, но трябва да подчертая, че през последните няколко години всяка наша инвестиция в „Аурубис България“ е дългосрочна. Обикновено мислим с около 20 години напред. Нашето послание е: Тук сме, за да останем“, уверява изпълнителният директор на предприятието Тим Курт.

„Аурубис България“ ще инвестира още 260 млн. лв. в модернизацията на завода през следващите четири години. Развитието е в три основни направления – ново технологично оборудване, опазване на околната среда, инсталации и модернизация на инфраструктурата на завода на площ от 4,2 кв. км.

Историята на „Аурубис България“ продължава. 🌱

We Are Here to Stay

“All our investments are also related to protection of environment. Surely, they have a material return, but I have to emphasise that over the last few years, each investment we have made in Aurubis Bulgaria is a long-term one. We usually think 20 years ahead. Our message is: We are here to stay,” says Tim Kurth, Executive Director of the company.

Aurubis will invest another BGN 260 million in Pirdop over the next four years. The amount will be invested in three main directions: modernization of plant's infrastructure on an area of 4.2 sq. km., new technologies, and environment protection.

The story of Aurubis Bulgaria continues. ➔

ПАТЕНТ СЪС СВЕТОВНО ПРИЗНАНИЕ

През 1967 г. младият инженер Димитър Петров заедно със свои колеги в завода прави революционно откритие, благодарение на което България печели милиони долари. Годни наред този метод за рафиниране на медта е водещ в света. „Бяхме надъхнати, че правим нещо непознато. През 1967 г. регистрирахме патент за метода реверсивна електролиза и първата фирма, на която го продадохме, беше малка италианска компания. Това е първият патент, който България прогаде на чужда страна. А после той бе купен от Испания, САЩ, Япония и други западни страни“, разказва инж. Петров. Изобретателят е трябвало да стане долларов милионер, но вместо това му дават един мерцедес.

Patent with Worldwide Recognition

In 1967, the young engineer Dimitar Petrov, together with his colleagues in the plant, made a remarkable invention, thanks to which Bulgaria won millions of dollars. For years, this method of copper refining has been among world's leading ones. “We were excited to reveal a path to the unknown. In 1967, we registered a patent for the high density reverse current electrolysis, and the first company we sold it to was a small Italian enterprise. This was the first patent that Bulgaria sold to a foreign country. Later, it was bought by Spain, USA, Japan and other western countries,” Petrov says. The inventor had to become a dollar millionaire, but he was given a Mercedes, instead.

Бизнес на по-бързи обороти

Business at a Faster Speed

Яна Колева

Yana Koleva

Във времена на динамична промяна и ускорено технологично развитие бизнесът трябва да е в крак с това темпо. Малкото изоставане бързо се превръща в голямо и такава компания започва да усеща, че ако не предприеме верните стъпки, може да изчезне от пазара. Какво да се прави? Първата най-логична крачка е реструктурирането на предприятието. Партньор в този нелек процес може да е Консултантска къща „Велинов и партньори“.

Началото

Всичко започва така: „В периода на кризата през 2009 и 2010 г. икономическата обстановка рязко се промени, а голяма част от бизнеса бе неподготвен за това. Честта практика беше фирмите да теглят големи кредити, обнадявани от икономическия подем в предкризисните години. Предприятията започнаха да трупат загуби и част от персонала и материалните активи се оказаха излишни. Тук бе нашата роля - да се опитаме да извадим от вцепенение управителите, които не осъзнаваха, че всичко необратимо се е променило, и да реструктурираме бързо бизнеса им, преди да фалират. Минахме през масови увол-

In times of dynamic change and accelerated technological development, businesses must keep up with this pace. A short lag behind quickly becomes a big one and such a company begins to feel that if it doesn't take the right steps, it may disappear from the market. What can you do? The first most logical step is the restructuring of the enterprise. Velinov & Partners Consulting House could be your partner in this tough process.

The Beginning

This is how it all started: “During the 2009 and 2010 crisis, the economic environment sharply changed and many people from the business weren't prepared for that. It was a common practice for companies to take large loans, encouraged by the economic upsurge in the pre-crisis years. Businesses began to accumulate losses, and some staff and material assets turned out redundant. This is where we intervened – we tried to pull out from the stupor the managers who didn't realize that everything was irreversibly changed and to quickly

Динамичните промени налагат да реструктурирате компанията си, и то по правилния начин, напомнят от Консултантска къща „Велинов и партньори“

Dynamic changes make it necessary to restructure your company in the right way, Velinov and Partners Consulting House reminds

нения и закриване на предприятия, през несъстоятелност и преговори на дългове. По-малко щети понесоха тези, които съумяха бързо и правилно да реагират“.

Накъде

И днес в много от компаниите не се гледа с визия за бъдещето, не се мисли за песимистичен сценарий, за буфери и резерви. Затова помощта в стратегическото планиране и развитие на бизнеса е повече от актуална. Много са причините, които може да доведат до необходимостта от реструктуриране на едно предприятие. Най-честите основания да се търси този кардинален подход са свързани с въвеждането на ново поколение машини и съоръжения. Това налага смяна на подхода при работата, свързано е и с оптимизиране броя на персонала,

но е нужна икономически и правно обоснована стратегия за реструктуриране, посочват от Консултантска къща „Велинов и партньори“.

Рискове

Във всяко добро начинание има подводни камъни и първият риск е в това работата да не се свърши професионално. За да се минимизира рискът, експертите от Консултантска къща „Велинов и партньори“ разработват план на предстоящите стъпки, заедно с мениджмънта

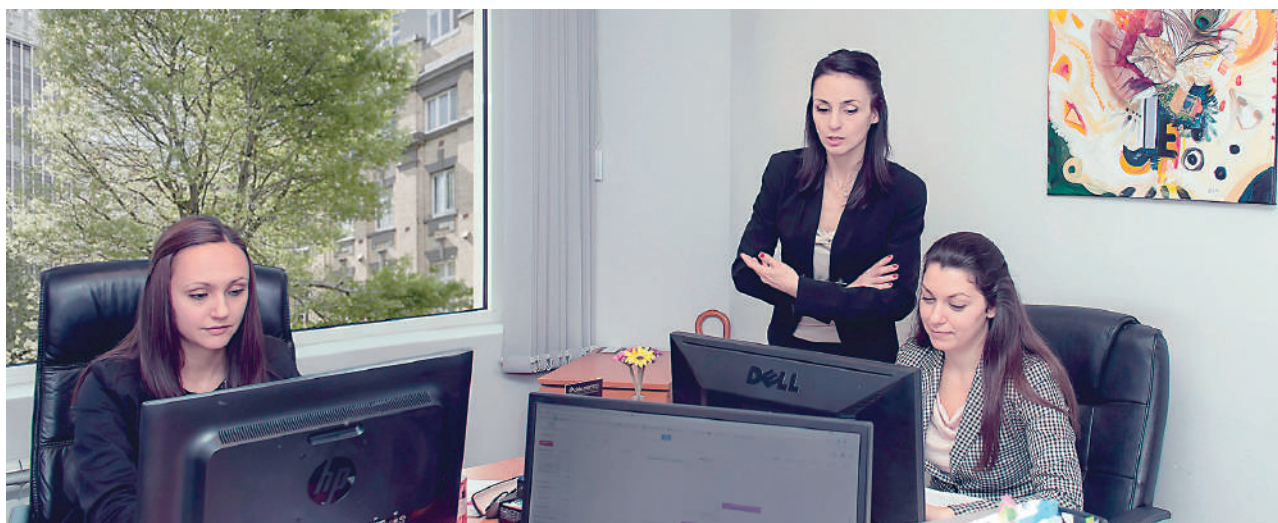
restructure their business before they went bankrupt. We went through mass firings and closures, bankruptcy and debt renegotiations. Those who responded quickly and appropriately suffered less damages.”

Where to

Even today, many companies are not looking at the future with a vision; they don't think about a pessimistic scenario, about buffers and reserves. Therefore, help in strategic planning and business development is more than relevant. There are many reasons that may lead to the need of restructuring an enterprise. The most common ones for seeking this extreme approach are related to the introduction of a new generation of machinery and equipment. This necessitates a change in the work approach and is also related to the optimisation of the number of staff, but an economically and legally justified restructuring strategy is needed, Velinov and Partners Consulting House believe.

Risks

In every good endeavour, there are underwater stones and the first risk is not to do the job professionally. In order to minimise the risk, the experts from Velinov & Partners Consulting House are to develop a plan for the future steps and together with the management carefully weigh all the pros and cons before proceeding to the practical implementation of the project. With such an approach, the side benefit is that a number of other problems accumulated over time are solved; even the order of the company's documentation is set.

внимателно претеглят всички плюсове и минуси, преди да се пристъпи към практическото реализиране на този проект. При такъв подход като съпътстваща дейност се решават редица други проблеми, натрупани с времето, слага се дори ред в документацията на дружеството.

Юридическа помощ

„Юридическата помощ е задължителна, тъй като винаги има работа с документи, прибегва се до сложни административни процедури. И колкото по-рано се намесим ние, толкова по-леко протича целият процес“, уверява адвокат Асен Велинов. А Светослав Герджиков уточнява, че водеща при реструктурирането е икономическата логика, но тя върви ръка за ръка с правната конструкция на казуса и без нея не може да се постигне желаният резултат. В няколко от случаите се е прибегвало и до масови уволнения, а това е сложна и специфична процедура, чиято практическа реализация е доста трудна. Но консултантската къща вече има достатъчен опит с най-различни казуси, възникнали при реструктурирането на предприятия. Велинов и Герджиков са старши партньори в консултантската къща, като и двамата са юристи с висок професионален авторитет.

Трудности пред собствениците

Най-честа спънка при реструктурирането са сантиментите на самите собственици към една или друга част от предприятието. Те нямат страничния рационален поглед върху дейността и реагират емоционално. Затова експертите от Консултантска къща „Велинов и партньори“ признават, че понякога много трудно успяват да убедят собствениците за необходимостта от една или друга мярка. Понякога те са готови за прилагането на част от мерките, а друга част настояват да бъде спестена. Но само прилагането им в цялост би довело до успешна развързка. Искане се време и практически резултати, които дават увереност на ръководството, че болезнената реорганизация си струва. Първо обаче трябва решимост за промяна.

Можем ли сами

Големината на фирмата е без значение, когато става въпрос за оптимизация на процесите, на работата или на възможностите за увеличаване капацитета на предприятието. Важно е да се осъзнае, че всяка по-значима промяна в обема

Legal Assistance

“Legal assistance is mandatory since documents are always necessary and complicated administrative procedures have to be used. And the sooner we intervene, the easier the process is,” attorney Asen Velinov assures. And Svetoslav Gerdzhikov explains that economic logic is the most important at restructuring, but it goes hand in hand with the legal construction of the case, and without it the desired result can’t be achieved. In some cases, mass firings have been used, and this is a complex and specific procedure with quite difficult practical realisation. But the Consulting House already has enough experience with a variety of cases, which have arisen in the restructuring of enterprises. Velinov and Gerdzhikov are senior partners in the Consulting House, both of them being high-esteemed lawyers.

Difficulties for the Owners

The most common obstacle to restructuring are the sentiments of the owners about one or another part of the enterprise. They don’t have an impartial rational view of the activity and react emotionally. That is why the experts from Velinov and Partners Consulting House admit that sometimes it is very difficult to convince the owners in the necessity of one measure or another. In certain cases, they

на извършваната дейност в дружеството следва да е съпроводена с някакво реструктуриране. Мениджмънтът на предприятието би могъл и сам да направи промените, но ще му липсва безопасният външен поглед, необременен с решаването на текущите проблеми. Във всяка дейност и всяка стъпка по пътя на реализацията на един проект по реструктуриране може да се натъкнете на капани. Предотвратяването или избягването им зависи както от добрата теоретична подготовка, така и от натрупания опит и умения на онзи, който ви води в тази промяна. Доверите ли се на точния консултант, ще имате надеждна опора в този процес и заедно ще следите финансовото отражение на предприемите мерки.

Резултатите

Като цяло, за да има добри резултати, е необходимо постоянно да се правят фини настройки на процесите в дружеството и да се анализира къде има неизползван потенциал, а също да се ограничат безперспективни и губещи дейности. Грешна е политиката да се изчакват някакви по-съществени промени, за да се предприемат мерки за реструктуриране, което не е процес, който приключва за месеци, предупреждават от Консултантска къща „Велинов и партньори“. Има много тънкости, без които промяната може да се превърне в реструктуриране заради самото реструктуриране, вместо да се постигне оптимизация на процесите и по-висок финансов резултат. Но най-важното, което трябва да се има предвид, е, че успешно е само онова реструктуриране, което е започнало. И то с точните хора, по правилния начин. (1)

are ready to apply some of the measures, and in other, they insist on avoiding them. But only applying the measures in their entirety could lead to a successful outcome. It takes time and practical results to give confidence to the leadership that the painful reorganisation is worth it. First, however, a decision for a change is needed.

Can We Do It Alone

The size of the company is irrelevant when it comes to optimising processes, work or opportunities for increasing the capacity of an enterprise. It is important to realise that any significant change in the volume of a company's activity should be accompanied by some restructuring. The management of an enterprise could make the changes on their own, but they would miss the relentless view from outside the company, unburdened by solving the current problems. In each activity and at every step along the way of realising a restructuring project, you may encounter traps. Preventing or avoiding them depends both on good theoretical knowledge and on the experience and skills of the person who leads you into this change. If you put your trust in the right consultant, you will have a reliable support in this process, and together you will monitor the financial effect of the measures taken.

The Results

As a whole, in order to achieve good results, it is necessary to constantly fine-tune the processes in a company and to analyse where there is unused potential, and also to limit the dead-end and loss-making activities. It is not a good policy to wait for more significant changes, in order to take restructuring measures, which is not a process that ends in a month, Velinov and Partners Consulting House warns. There are many subtleties without which a change can turn into a restructuring only for the sake of the restructuring, instead of achieving optimisation of processes and a higher financial result. But the most important thing to bear in mind is that a successful restructuring is the one that has started. And with the right people, in the right way. (2)

Владимир Белчев: Единственото неизбежно нещо е крайният срок

Владимир Белчев е финансов директор на bERS Logistics. Има над 7 години опит в една от водещите компании за финансови консултантски услуги. Поддържа финансовата дисциплина и управлява паричните потоци на bERS.

*Vladimir
Belchev:
The Only
Inevitable
Thing Is the
Deadline*

Vladimir Belchev is the Financial Director of bERS Logistics. He has more than 7 years of experience in one of the leading companies for financial consulting services. He keeps the financial discipline and manages the cash flows of bERS.

Синергиите, оптимизациите и икономите на мащаба
съществуват, за да бъдат осребрени

*Synergies, optimisations, and economies
of scale exist to be cashed out*

Силата на една динамично развиваща се компания е във възможността да се взимат бързи и гъвкави решения в крак с текущите пазарни нужди.

- **Финансовият директор е човекът, който** трябва успешно да подкрепя изпълнителния директор, но същевременно да е този, който да му зададе неудобните въпроси, които друг не би задавал.

- **За да си добър финансист, се иска** да знаеш как да идентифицираш необходимата информация и да я поднесеш по правилния начин на целевата аудитория.

- **Правилото, което като финансист спазвам:** Синергиите, оптимизациите и икономии на мащаба съществуват, за да бъдат осребрени.

- **Опитът ми в компания за финансови консултантски услуги ме научи,** че единственото неизбежно нещо е крайният срок и винаги всичко подлежи на подобрение.

- **Най-големите предизвикателства да управлявам парични потоци в логистичния бизнес** са свързани с правилното предвиждане на девиациите в оборотния капитал, породени от силната сезонност на типа услуга, който предлагаме.

- **Финансовият директор обикновено е търсен, когато** има нужда от смекчаване на риска.

- **Фактори, които може да „вържат“ ръцете на финансовия директор, или да го подведат:** недостатъчно разбиране на процесите на компанията и слаба комуникация с оперативните звена.

- **Във времената на динамични технологични промени и на промени на самия бизнес** е важно компанията да е готова за следващата стъпка. Динамичната среда, в която оперираме, налага не само стремеж за оставане на върха на цикъла на растеж, но и компанията да е подготвена за по-съществен скок в нов цикъл.

- **Казвам ДА само когато** са представени достатъчно убедителни доводи.

- **Най-тежкото решение, което се е налагало да взема,** е изборът между кариера в чужбина и в България.

- **Растежът на нашия бизнес** е свързан с успеха на нашите клиенти и възможността да предлагаме бързи и гъвкави решения на техните проблеми.

- **За да съм в крак с бързата промяна,** не се задоволявам със съществуващите текущи процеси, а се интересувам от начини за тяхното подобрение и оптимизация.

- **Моят най-добър учител** е всяка ситуация, в която съм бил хвърлян в дълбокото. Ситуациите, които изкарват човек от зоната на комфорта и в които се налага бърза адаптация, са най-добрият учител.

- **Поддържам финансовата дисциплина в компанията,** както се поддържа безгрешна финансова отчетност, рефлектираща реалните дейности на компанията, като изисквам отговори и обосновки на всички

The strength of a dynamically developing company is in the ability to take quick and flexible decisions, up-to-date with the current market needs.

- **The financial director is the person who has to successfully support the executive director, but at the same time to be the one asking him the inconvenient questions that no one else would.**

- **In order to be a good financier, what is needed is to know how to identify the necessary information and to deliver it to the target audience in the proper way.**

- **The rule I respect as a financier:** Synergies, optimisations, and economies of scale exist to be cashed out.

- **My experience in a financial consultancy company has taught me that the only inevitable thing is the deadline and everything can always be improved.**

- **The biggest challenges in managing cash flows in the logistics business** are related to the precise forecasting of the working capital deviations, caused by the strong seasonality of the type of service we offer.

- **The financial director is usually called upon when** there is a need for mitigating the risk.

- **The factors that may “tie” the hands of a financial director or mislead him:** Not enough understanding of the company processes and poor communication with the operational units.

- **In times of dynamic technological changes and changes in the business itself, it is important for the company to be ready for the next step.** The dynamic environment in which we operate imposes not only the strive to remain at the top of the growth cycle but also to be prepared for a more substantial jump into a new cycle.

ФИРМЕН ПРОФИЛ:

bERS Logistics е компания за аутсорсинг на логистични услуги, създадена през 2005 г. Тя съдейства производителите и търговци да се фокусират върху основните си бизнес дейности - производство, маркетинг и продажби, като прехвърлят логистиката и управлението на веригата от доставки на специалистите от bERS. Така се постигат икономии от мащаба и споделени ползи.

COMPANY PROFILE

bERS Logistics is a logistics outsourcing company, established in 2005. It assists manufacturers and traders to focus on their core business activities - manufacturing, marketing and sales by transferring logistics and the supply chain management to the professionals at bERS. This results in economies of scale and shared benefits.

произтичащи въпроси.

- **Финансовата сфера** ме привлече с кариерните възможности, които предлага, **и останах в нея, защото** всекидневно решавам различни казуси и съм изложен на предизвикателства.

- **Моят професионален съвет е:** Влезе ли рутината и еднообразието в ежедневието, значи е време за съществена промяна.

- **Любимият ми анекдот за финансистите:** Разликата между финансистите и адвокатите е, че финансистите осъзнават, че са скучни. (☹)

- *I say YES only when enough conclusive arguments have been presented.*

- **The hardest decision that I had to make was the choice between a career abroad and one in Bulgaria.**

- **The growth of our business** is related to the success of our clients and the ability to offer quick and flexible solutions to their problems.

- **To keep pace with the rapid change,** I am never satisfied with the existing processes, but I am interested in ways to improve and optimise them.

- **My best teacher is each situation when I've been thrown into the deep.** Situations that take a person out of their comfort zone and in which rapid adaptation is needed are the best teacher.

- **I keep the financial discipline of the company the same** way a flawless financial reporting is kept, which reflects the real activities of the company, by demanding answers and justifications of all consequent questions.

- **The financial sector attracted me with the career opportunities,** which it offers, **and I remained in it because** every day I solve different cases and face challenges.

- **My professional advice is:** If the routine and monotony rules your everyday life, it is time for a substantial change.

- **My favourite anecdote about financiers:** The difference between financiers and lawyers is that financiers realise that they are boring. (☹)

Красимир Свраков 📷 Krasimir Svrakov

Акад. Никола Съботинов: Да събудим спящите научни резултати

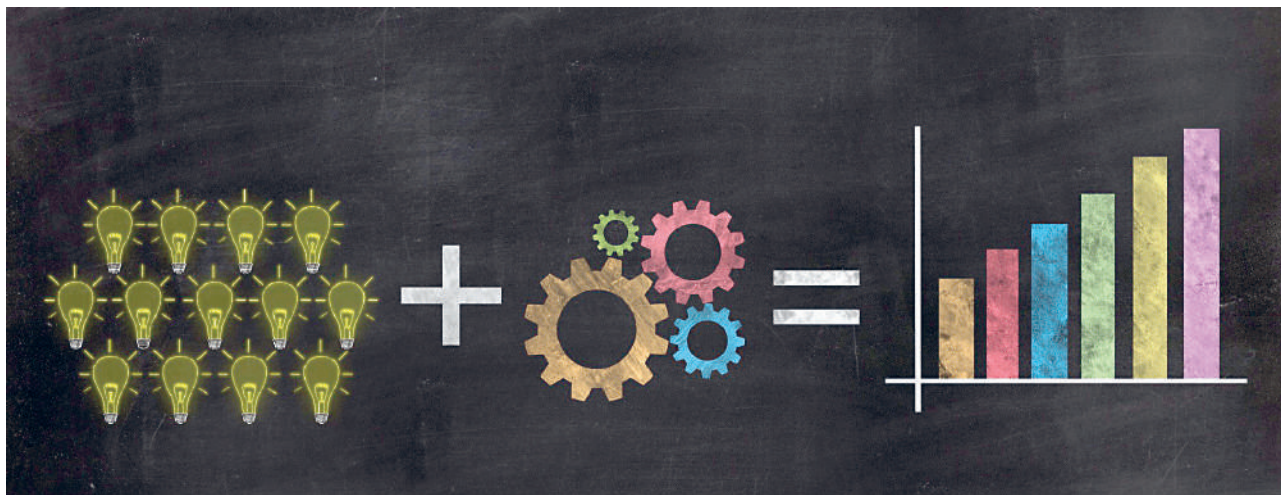
Ако Фондът за приложни научни изследвания бъде възстановен, науката и бизнесът по-лесно ще си взаимодействат

If the Applied Scientific Findings Fund is restored, science and business will interact more easily

*Acad. Nikola Sabotinov:
Let's Awaken the Dormant
Scientific Results*

Акад. Никола Съботинов е учен физик, председател на Българската академия на науките от 2008 до 2012 г. Съпредседател е на Съвета по иновации при БТПП. Работи в областта на лазерната физика. Създател е на световно утвърдена научна школа по лазери с метални пари.

Acad. Nikola Sabotinov is a physicist and was the Chairman of the Bulgarian Academy of Sciences from 2008 to 2012. He is the Co-Chairman of the Innovations Council of the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry. He works in the field of laser physics and is the founder of the world-renown scientific school on lasers with metal vapours.

Татяна Явашева Tatyana Yavasheva

Акад. Съботинов, в какъв период на развитие е българската наука в момента?

- Тя е недооценявана. Науката и образованието се смесват, а това са две различни сфери, които имат общ знаменател – знанието.

- Нека да направим моментна снимка на състоянието.

- Около 60% от научните резултати в страната се получават в БАН и изследователските институти към Академията. Важна роля имат университетите и Селскостопанската академия.

- Кои е моторът на развитие на знанието?

- Още със създаването на Книжовното дружество през 1869 г. то си поставя за цел да работи за духовното и материалното развитие на страната, като се използва световният опит. Имали сме родолюбиви българи, жадни за просвета, които са шарили из Европа.

- Кое кара българските учени да продължават да се занимават с наука?

- Любопитството и стремежът на всеки да е първи в световен аспект в развитието на знанието. Учените са особена категория хора, готови да работят и в най-тежки времена. А когато пък им се създават добри условия, резултатите са налице.

- Упрек срещу българските учени е липсата на пряко практическо приложение на тяхната работа.

- Учените по цял свят са възбени в своите научни занимания и повечето не се интересуват къде точно ще е приложението на разработките им. По време на социа-

Акад. Sabotinov, at what stage of development is the Bulgarian science at the moment?

- It's underappreciated. Science and education are mixed, while they are two different fields that share a common denominator – knowledge.

- Let's take a snapshot of its current condition.

- Around 60% of the scientific findings in the country take place at the Bulgarian Academy of Sciences (BAS) and its research institutes. The universities and the Agricultural Academy play an important role.

- What is driving the advancement of knowledge?

- Since the foundation of the Book Society in 1869, it made it its aim to work towards Bulgaria's spiritual and material advance by using the world experience. We have had patriotic Bulgarians, who were thirsty for knowledge and travelled across Europe.

- What makes Bulgarian scientists continue to work in the field of science?

- The curiosity and the aspirations of everyone to be the first in the world in the advance of knowledge. Scientists are a particular category of people, ready to work in the hardest of times. And when good conditions are created, the results are present.

- Bulgarian scientists are reproached for the lack of a direct practical application of their work.

- Scientists all over the world are absorbed in their scientific activities and most of them are not interested where their research will be applied exactly. During the

лизма нашата наука се развиваше сравнително добре. Аз съм критик на това общество, но то бе разбрало, че науката е начинът да се постигнат успехи. Тогава се създадоха институти към БАН и българската наука изигра своята роля. Физик съм и ще припомня, че първата крачка за развитието на ядрената енергетика у нас беше направена от българските учени в Института по ядрена физика с ядрен експериментален център към БАН. Създаването на първите интегрални схеми започна във Физическия институт на Академията. От него се отдели Институтът по микроелектроника и ние бяхме първите в социалгера, които създадоха интегрални схеми за компютърните технологии. В областта на лазерните технологии първите крачки бяха направени в Институтите по електроника и по физика на твърдото тяло към БАН. България е производител на акумулатори, но електрохимичните източници на ток у нас се изследваха и разработиха първо в БАН.

- В такъв случай днес къде се къса връзката между бизнеса и науката?

- Тя се разкъса за дълъг период, когато науката започна да е недооценявана и недофинансирана. Стигна се до разпад в институтите и до демотивация на учените. Казват, че сами трябва да си осигуряваме финансирането. В определен етап от своето развитие науката може да изкарва пари от идеите, които развива. Но докато идеите изкристализират, тя трябва да бъде подпомагана. Обвиняваха ни, че правим наука за науката, и ние направихме реформи. Отворихме границите между различните научни области и обособихме нови тематични направления – например за новите материали, нови енергийни източници. Съкратихме 27 института и те станаха 42, като дейността им се ориентира към нуждите на обществото.

- Това доведе ли до по-добро практическо приложение?

- Да, но бавно. В БТПП хвърляме много усилия, за да покажем къде науката може да е полезна за бизнеса. Ще уточня, че иновации има само когато се комерсиализира ново знание.

- Как знанието да се превръща в пари?

- Това е възловият момент, в който трябва да направим прехода от научните изследвания към бизнеса. Ето защо е необходимо да се създаде Фонд за приложни научни изследвания, това ще позволи някои постижения в науката да се доближат максимално до бизнеса. Сега има много научни резултати, които посланикът на Южна Корея у нас нарече спящи резултати. Ако това беше в нашата страна - каза той, - бизнесът щеше веднага да се възползва.

- А защо нашият бизнес не ги използва?

- Той трябва да бъде убеждаван и приложните научни изследвания ще помогнат за това. Учените имат постижения например в нанотехнологиите, а нашият бизнес още е твърде далеч от тях. Той изостава по отношение на високите технологии, различни от ИТ. А там, където предприемачите нямат интерес, учените може да създават стартиращи фирми, за да излязат на пазара.

- Работите в областта на лазерите. Разкажете за вашите постижения.

- Винаги съм се стремил разработките ми да са полезни. Не обичам да си пиша статиите и сам да си ги чета. Едно от моите върхови постижения е лазерът с пари на меден бромид – това е вариант на най-мощния лазер във видимия диапазон на спектъра. Създаден е преди повече от 30 години в моята лаборатория и е патентован.

socialism, our science advanced relatively well. I am a critic of that society, but it had realised that science was the way for achieving success. Back then, the institutes of BAS were created and Bulgarian science played its role. I am a physicist and I will remind that the first step to the nuclear energetics' advance in our country was made by the Bulgarian scientists in the Nuclear Physics Institute with BAS's nuclear experimental centre. The first integrated circuits' creation began in the Physics Institute of the Academy. The Institute of Microelectronics separated from it and we were the first in the Socialist Union to create integrated circuits for the computer technology. The first steps in the field of laser technology were made in the Electronics and Solid Body Physics Institute of BAS. Bulgaria is a car battery manufacturer, but the electrochemical electricity sources were examined and developed for the first time at BAS.

- Where, then, is the link between business and science interrupted today?

- It was disconnected for a long period of time when science began to be underappreciated and underfinanced. It all came down to a breakdown of the institutes and to the scientists' demotivation. They say that we should provide the funding ourselves. Science can earn money from the ideas it develops in a certain stage of its advance. But until the ideas crystallise, it must be assisted. We were accused of making science for the sake of science and we reformed. We opened the borders between the different scientific fields and we formulated new thematic subjects – for instance, new materials, new energy sources. We closed 27 institutes and they became 42, as their activity took the direction of society's needs.

- Did that lead to a better practical application?

- Yes, but more slowly. We, in BCCI, put a lot of effort to show where science can be useful for the business. I will specify that there are innovations only when new knowledge gets commercial.

- How is knowledge transformed into money?

- That is the key moment in which we must make the transition from the scientific research to the business. That is why Applied Scientific Findings Fund must be created, which will allow for some of the achievements in science to get as close to the business as possible. There are many scientific findings now, which the South Korea's ambassador in Bulgaria called "dormant results". If these were in our country, he said, the business would have taken advantage immediately.

- Why doesn't our business use them then?

- They must be persuaded and the applied scientific studies will assist for that. Scientists have achievements, for instance, in the nanotechnology, and our business is still too far from it. It's falling behind with regard to high technologies, other than IT. And where the entrepreneurs have no interest, scientists can create startups to enter the market.

- You work in the field of lasers. Tell us about your achievements.

- My purpose has always been to make my researches useful. I don't like to write my papers and read them on my own. One of my first top achievements was the laser with copper bromide vapours, which was a variation of the most powerful laser in the visible spectrum. It was created more than 30 years ago in my laboratory and it has a patent and a number of various applications. It's produced by a Bulgarian company and is exported. We have introduced

Намира най-разнообразно приложение. Произвежда се от българска фирма и се изнася. Имаме внедряване на лазера в Австралия, САЩ и Южна Корея. Бизнесът обаче иска да види образец и като се увери в качествата, тогава купува лиценз.

- Станахте ли богат учен?

- Продажбите са направени още в соцвреме. Само моята лаборатория стана по-богата и получи по-модерно оборудване. После се превърнах в търсен партньор за съвместни изследователски проекти.

- Как да събудим бизнеса за наличните научни постижения?

- Свидетел съм как на Запад бизнесът търси новости в техните научни лаборатории, но и у нас бизнесът започва да се събужда за това. Например постижения има проф. Павлина Долашка от Института по органична химия към БАН - създава нови биологични активни продукти от природни източници. Проф. Александър Караманов от Института по физикохимия оглавява екипа, създава иновационни подходи при синтез на нови керамични материали от промишлени отпадъци. Самите те ги пускат в производство. Проф. Христо Бояджиев от Института по инженерна химия създаде абсорбционен метод и апаратура за почистване на отпадъчни газове от серен диоксид. Институтът по металознание също чрез свои фирми развива производство, свързани с националната сигурност. Имаме спящи резултати и ценен потенциал, просто трябва да ги използваме за икономиката. Дошло е време гържавата да възстанови Фонда за приложни научни изследвания. (1)

the laser in Australia, USA and South Korea. The business, however, wants to see a sample, and when they are sure in its qualities, they buy a license.

- Have you become a rich scientist?

- The sales were made during the socialist time. Only my laboratory became richer and obtained modern equipment. Later, I became a demanded partner for joint research projects.

- How can we open the eyes of business for the available scientific achievements?

- I have witnessed that in the Western countries, the business sector looks for innovations in their scientific laboratories, but in Bulgaria, the business is starting to open its eyes as well. For instance, Prof. Pavlina Dolashka has achievements in the Organic Chemistry Institute of BAS and creates new biologically active products from natural sources. Prof. Aleksandar Karamanov of the Institute of Physical Chemistry is the head of the team that created innovative approaches in new ceramic material synthesis from industrial waste. They were the ones who put them into production. Prof. Hristo Boyadzhiev of the Institute of Chemical Engineering created an absorbing method and machinery for cleansing waste gases from sulphur dioxide. The Institute of Metal Science also creates production through its firms related to the national security. We have dormant results and a valuable potential, we just need to use them for the economy. It's time for the country to restore the Applied Scientific Findings Fund. (2)

Дигиталната панацея

Светът става цифров, удобството е важно, но сигурността и качеството съвсем не са за пренебрегване

The world is becoming digital, convenience is important, but security and quality are not in the least to be ignored

The Digital Panacea

Яна Колева Yana Koleva

Случва се да чуем декларации като тази: „Аз не чета нищо на хартия“... Мога, увлечение или залитане в дигиталното е това? Въпросът ще изяде ли мишката книжката вече не е актуален. Неравна е битката между хартията и цифровия достъп до информация. Хартията ще губи територии, но няма да загуби войната. Достатъчно е само да си спомним срива на Търговския регистър през лятото на 2018-а, за да си кажем, че колкото и хартията да има недостатъци пред цифровите технологии, все пак нейната по-трайна „памет“ си остава предимство. С един клик информация, събирана в продължение на дълъг период от време, може да изчезне завинаги. Колко сайтове вече отидоха в дигиталното нищо. Разбира се, една искра може да прати то-

We sometimes hear statements such as: „I don't read anything on paper“... Is this a fashion, a trend or a slip into the digital? The question if the mouse will eat the book is not relevant anymore. The battle between the paper and the digital access to information is uneven. Paper will continue to lose positions, but it won't lose the war. It's enough just to recall the Commercial Registry's crash during the summer of 2018 to tell ourselves that no matter how many drawbacks the paper has compared to digital technologies, its longer "memory" continues to be an advantage. With just one click, information gathered for a long period of time can vanish forever. Many sites have already gone into the digital void. Of course, a spark can send volumes

мове архивна информация в небутието, но все пак някой някъде може да запази някое копие.

Фотоувеличение

Дали когато отричаме старото, не се превръщаме в хора, които виждат гората, но не и дърветата? Факт е, че цифровите фотоапарати твърде бързо изместиха аналоговите си предшественици. И все пак продължава да има привърженици на традиционните фотоленти - особено сред професионалистите. „Правил съм тестове и за мен двете технологии имат както предимства, така и недостатъци. Това, което липсва при цифровите апарати, е, че има по-малко нюанси и преминаването от ясно към по-неясното става много рязко. Цветовете също не са на нужното ниво“, обяснява професионален френски фотограф. Ако използваме същата аналогия, то

of archived information into nothingness, but still someone somewhere could keep a copy.

Photo Zoom

Isn't it that when we deny the old we turn into people who see the forest, but not the trees? It's a fact that digital cameras replaced their analogue predecessors too soon. Nevertheless, there are still fans of the traditional camera films, especially among professionals. "I made tests and for me both technologies have advantages, as well as disadvantages. What the digital cameras lack is that they have lesser shades and the transition from clear to blur is too abrupt. The colours are not adequate as well", a professional French photographer explains. If we use the same analogy, the transformation in the real world from clear to blur is very abrupt as well. An analogue film processing

и самата трансформация в реалния живот от ясно към по-неясното става много рядко. Собственик на студио за обработка на аналогови филми обобщава причините, накарали повечето му клиенти да изберат цифровата техника: „Предимството се крие в цената и улеснението при използването, а също и във възможността снимката да се види веднага, без да има нужда да се проявява. Разбира се - и модата си казва гумата. Качеството на аналоговата снимка обаче ще бъде по-добро и защото снимачият ще се концентрира във визъора, като знае, че плаща, за да види черно на бяло всеки кадър. Той внимава много повече за фокусирането и кадрирането, затова резултатите ще бъдат много по-добри с аналогов апарат, отколкото с цифров“. Преминването към цифрова фотографска техника пренареди този бизнес - и както във всяка голяма трансформация, тук също имаше големи губещи.

Звуци от старите плочи

В края на 80-те години виниловата плоча бе изместена от новопоявилите се компактдиск. Но години по-късно се оказа, че добрата стара черна плоча е била погребана преждевременно. Днес, когато CD-тата отстъпват територия на музиката, която се сваля онлайн, винилът преживява ренесанс. Фабриците за плочи затвориха преди три десетилетия, но вече отварят нови в отговор на очакванията на една аудитория от ценители с модерна и малко носталгична нагласа. Да, има фенове, убедени, че цифровата технология никога няма да достигне аналоговата като топлина на звука и съотношение между високи и ниски честоти, но трендът не е в тяхна полза.

Удобства Vs. Неудобства

Колкото по-навътре в дебрите на дигиталните технологии започваме да навлизаме, толкова по-явно започват да се открояват някои предимства на онова, което загърбваме. Все пак цифровите технологии, макар и да имат своите удобства, решават едни проблеми и създават други. Нека ги оценяваме трезво. Умните технологии изискват разбиране и умно отношение. За удобствата „плащаме“ с редица неудобства, които в замяна може да получим.

Новото злато

За да ползваме основните функции на Viber, Gmail и други платформи, им позволяваме достъп до нашите файлове и до цялата ни информация, без те да ни дават обяснения за какво я ползват. Те могат да копират каквото пожелаем и да си го пренесат в облака. Информацията е новото злато. И когато някой я притежава, той може да я използва, а дори и да търгува с нея. По този начин потребителите се превръщат в прицел на маркетинга и рекламата. Нека само си дадем сметка на каква рекламна онлайн атака сме подложени и как рекламата прилага все по-агресивни трикове, за да грабне нашето внимание.

Играчка-плачка

Мари-Джо де Люу, която е сред най-влиятелните специалисти по киберсигурност в света за 2018 г., ни напомня, че умните устройства съвсем не са играчка, дори когато става дума за играчки. Децата разполагат с умни устройства. Една смарт кукла например може

studio owner summarises the causes that made most of his clients choose the digital technology: "The advantage lays in the cost and the ease of use, as well as in the option of seeing the picture immediately without the need to develop it. Of course, fashion matters, too. However, the quality of the analogue photo will be better, also because the photographer will concentrate on the view-finder and will know that they're paying to capture every frame on paper. They will pay much more attention to the focus and the framing, and that's why the outcome will be much better with an analogue camera than with a digital one". The transition to digital photography rearranged that business, and as in every big transformation, here, there were big casualties as well.

Sounds from the Old Records

In the end of the 80s, the vinyl record was replaced by the newly emerged compact disk. But years later, it turned out that the good old black record was buried prematurely. Today, when the CDs yield their territory to the music downloaded online, the vinyl goes through a renaissance. The record factories closed down three decades ago, but new ones open in response to the expectations of an auditory of connoisseurs with a modern and a slightly nostalgic attitude. Yes, there are fans who are convinced that the digital technology will never reach the analogue in terms of sound warmth and high and low frequency ratio, but the trend is not in their favour.

Conveniences vs. Inconveniences

The deeper in the jungle of the digital technologies we enter, the clearer some advantages of the things we turn our back on become. Still, the digital technology, although having its conveniences, solves some problems and causes others. Let's assess them fairly. Smart technologies require understanding and smart attitude. We "pay" for conveniences with a set of inconveniences, which we can get in return.

The New Gold

To use the main functions of Viber, Gmail and other platforms, we grant access to our files and to all our information, without being explained what it is used for. They can copy whatever they want and transfer it into the cloud. Information is the new gold. And when someone possesses it, they can use it and even trade with it. In that way, users turn into a target for marketing and advertisement. Let's just think about what online advertising attack we are exposed to and how advertising uses more and more aggressive tricks to grab our attention.

Playing with Fire

Mary-Jo de Leeuw, who is among the most influential cybersecurity experts in the world in 2018, reminds us

да се контролира чрез приложение и... не е проблем да се препрограмира. На конференция по дигитални технологии участвали бивши генерали, които въобще нямали представа за потенциалната заплаха. Когато обаче куклата била препрограмирана и започнала да произнася нецензурни думи на арабски език, едва тогава осъзнали, че една на глед безобидна кукла може да се превърне в играчка-палка. Ето защо според Мари-Джо де Люу хората трябва да са наясно и с рисковете, които модерните технологии крият за пробиви в сигурността и установения ред. Когато сте свързани с безжична мрежа, някой може да направи пробив и да поеме контрола над вашите устройства. И така да се премине отвъд розовата страна на удобството да ползваш дигитални технологии. Какво обаче става с нашите данни, които някой някъде не спира да събира, какво ще става с информацията за всеки от нас, къде ще отида тя и как ще се съхранява? Чакаме отговор.

Със сигурността шега не бива

Ще чуем и предупреждението, че колкото технологиите поумняват, толкова хората оглупяват. И вместо хората да използват приложенията, приложенията започват да ги използват. Интернет завзема все по-големи територии и въпросът не е дали, а кога технологиите напълно ще ни превземат. Безспорно светът става все по-дигитален, но и тогава той трябва да е сигурен. Удобството е важно, но сигурността съвсем не е за пренебрегване. 🗨

that smart devices are not a toy, even when they are toys. Children have smart devices at their disposal. A smart doll, for instance, can be controlled through an application and... it's not a problem to be reprogrammed. A digital technology conference was attended by former generals who had no idea of the potential threat. But when the doll was reprogrammed and started pronouncing obscene words in Arabic language, they realised that playing with a seemingly harmless doll can turn into a crying game. That's why, according to Mary-Jo de Leeuw, people should also be aware of the risks that the modern technologies hide for the security and the established order. When you're connected to a wireless network, someone can breach it and take control over your devices. And thus, the situation can go beyond the peachy side of the convenience of using digital technologies. But what happens to our data when someone somewhere doesn't stop collecting it; what will happen to the information about every one of us, where will it go and where will it be stored? We're waiting for an answer.

One should not Mess Around with Security

We will also hear the warning that the smarter the technologies get, the dumber the people will get. And instead of people using applications, applications will start using people. Internet takes over greater territories and the question is not if, but when will technology take us over completely. Undoubtedly, the world is becoming more and more digital, but it must be secure as well. Convenience matters, but security is not in the least to be ignored. 🗨

Outsourcing
or not

Аутсорсинг или не

Яна Колева

Yana Koleva

Аутсорсингът е индустрия, при която някой добре си прави сметката къде по света да развива определена дейност. Сега в България, а след няколко години някъде другаде може да се появи дестинация, където дадена услуга да се предлага с достатъчно високо качество на достатъчно по-добра цена. Тази индустрия на споделените услуги е толкова динамична, колкото динамичен е и светът – тя работи в глобален мащаб, с глобални клиенти, за глобални компании.

Територия

В България има фирми, които са на световно ниво и гвизат голям обем от работа, постигат високи обороти, тъй като притежават ноу-хау, но и гъвкавост да предлагат услуги по начин, по който някой друг бизнес се нуждае. Аутсорсингът всъщност е сфера на най-динамична технологична трансформация. Въвежда се роботизация,

Outsourcing is an industry in which someone is well aware of where in the world to develop a particular business. Now in Bulgaria, and in a few years at some other place, a destination may emerge where a service is offered with a sufficiently high quality at a better price. This industry of shared services is as dynamic as the world itself - it works on a global scale, with global clients, for global companies.

Territory

In Bulgaria, there are world-class companies with large volumes of work and high turnover because they have the know-how, but also the flexibility to offer services in a way some other business needs. The outsourcing is actually the sector with the most dynamic technological transformation. Robots, automation,

ПАЗАРНО ПРИСЪСТВИЕ

- ✓ Аутсорсинг секторът в България формира 2,4% от работния пазар и в него към края на 2017 г. са заети над 67 300 души, като към 2021 г. броят им се очаква да превиши 79 хиляди.
- ✓ Приходите са над 2,1 млрд. евро за 2017 г., формирайки 4,8% от БВП в сравнение с 4,2% през 2016 г. Очаква се до 2021 г. приходите на сектора да се удвоят до 4 млрд. евро, а относителният му дял от БВП да достигне 7,9%.
- ✓ Над 480 компании се занимават с аутсорсинг на бизнес процеси (BPO) и ИТ аутсорсинг (ITO), като съотношението между тях е почти изравнено, с лек превес на BPO от 51%.

Market Presence

- ✓ *The outsourcing sector in Bulgaria forms 2.4% of the labour market and more than 67,300 people were employed there by the end of 2017. By 2021 the number is expected to exceed 79,000.*
- ✓ *The revenues were more than EUR 2.1 billion for 2017, forming 4.8% of GDP, compared to 4.2% in 2016. The revenue of the sector is expected to double to EUR 4 billion by 2021 and its relative share of GDP to reach 7.9%.*
- ✓ *More than 480 companies are involved in Business Processes Outsourcing (BPO) and IT Outsourcing (ITO), with the ratio being almost flat, with a slight dominance of BPO at 51%.*

Време е да постелем червения килим за българските инвестиции във високотехнологични продукти, създавани в България

It is time to roll out the red carpet for Bulgarian investments in high-tech products, created in Bulgaria

автоматизация, изкуствен интелект и чатботове - все новости, които започват да се появяват първо тук. Малко от класическите индустрии може да си позволят да правят такъв род инвестиции. Това е секторът, в който се наблюдава постоянно добавяне на стойност. В ранната си фаза този бизнес започна с телефонни и трансакционни услуги, свързани само с обем на работната ръка, докато сега фокусът е върху технологичната промяна, която предлага и по-предизвикателни възможности за кариерно развитие на хората, ангажирани с тази дейност.

Расмек

В последните години има две основни тенденции. Едната е свързана с предприемаческия бизнес - след като навлязоха мултинационални маркетсетъри, които създават пазара, дойде ред на появата на успешни български компании с модерен дух. Другата е, че определени фирми, сами по себе си твърде далеч от гаген бизнес, започнаха да откриват центрове за споделени услуги. Те се развиват бързо и постигат високо качество. Но точно в тази

artificial intelligence and chat bots are being introduced – all of them innovations that first began to appear here. Few of the classic industries can afford to make such investments. This is the sector in which constant added value is observed. In the early phase, this business started with telephone and transaction-related services that had to do only with the number of workers, while the focus now is on technological change, which also offers more challenging career development opportunities for people involved in this industry.

Growth

In recent years, there have been two main trends. One of them is related to the entrepreneurial business - after the entry of multinational market setters who create the market, the time of the emergence of successful Bulgarian companies with a modern spirit came. The other is that certain companies, which themselves are too far from a certain business, started to open shared

сфера промяната е най-постоянното нещо. Ето защо ако тук се създават условия за развитието на този бизнес, тогава въпреки увеличението на разходите за труд, щом този труд генерира достатъчно висока добавена стойност, секторът ще продължава да расте.

Накъде

Бизнесът е основан на динамика и евентуалната миграция на аутсорсинг компании към други дестинации не бива да ни притеснява, казва Стефан Бумов, главен оперативен директор на HeleCloud и съосновател на Българската аутсорсинг асоциация (БАА). Той обяснява: „Нека сме с ясното съзнание как със специализация в определени аспекти да минимизираме риска. Не е проблем част от традиционно ориентираните аутсорсинг бизнеси да напуснат страната в търсене на по-евтини възможности. Основният риск ще е загубата на конкурентоспособност, свързана с новите високотехнологични тенденции в развитието - автоматизацията на процесите и използване на изкуствен интелект. Въпросът е доколко бизнесът в България ще може да доразвие в тази насока своите кадри. Но хората тук са качествени и учат бързо“.

Собствени продукти

Стигаме и до въпроса защо аутсорсинг, а не собствени продукти. „Продуктовото ноу-хау в България все още не е добре развито и това е следствие от прехода. Аутсорсингът беше първото стъпало, което трябваше да задвижи икономиката на знанието, тъй като при него рисковете са значително по-малки. Собствените продукти ще са следващо стъпало в развитието. Но има проблем: България, въпреки ниските си данъци, не е

services centres. They developed quickly and achieved high quality. But in this exact sector, change is the most constant thing. That is why, if conditions are created in Bulgaria for the development of this business, then, despite the increase of the labour costs, in case that this labour generates high added value, the sector will continue to grow.

Where to

The business is based on dynamics, and the possible migration of outsourcing companies to other destinations should not bother us, says Stefan Bumov, Chief Operating Officer of HeleCloud and co-founder of the Bulgarian Outsourcing Association (BOA). He explains: “Let’s have a clear understanding of how to minimise the risk with specialisation in certain areas. It’s not a problem part of the traditionally oriented outsourcing businesses to leave the country in search of cheaper opportunities. The main risk will be the loss of competitiveness associated with new high-tech development trends - automation of processes and use of artificial intelligence. The question is to what extent the business in Bulgaria will be able to further develop their staff in this direction. But people here are qualitative and learn fast.”

Own Products

We also come to the question of why outsourcing, and not our own products. “The product know-how in Bulgaria is not well developed yet and this is a consequence of the transition period the country went through. Outsourcing was the first step that had to drive the knowledge economy, because the risks here

най-доброто място за създаване на високотехнологични продукти. Продуктовите компании предпочитат да са позиционирани в САЩ, Великобритания и Израел, където законодателството е много по-добре настроено за защита на интелектуалната собственост. Там има много подпомагащи ги R&D дейности, докато у нас дори не е на фокус натрупването на интелектуална собственост. Липсват ключови моменти, които с по-голяма лекота биха могли да превърнат продукта в глобален“, казва Пламен Цеков, съосновател и главен изпълнителен директор на ScaleFocus и член на борда на БАА. Пропусък е, че технологичното ноу-хау не се цени и държавата не подкрепя фирмите, които го създават. Когато има птички, трябва да им се направят къщички, добавя Пламен Цеков.

Защита

Аутсорсингът ще продължи да процъфтява за сметка на разработването на собствени продукти, докато не се създадат подходящи условия и за това. В момента в голямата напревара между високотехнологичните R&D компании България не е нито фактор, нито има притегателната сила. Страната ни има голям потенциал за иновативни разработки, но тук не е най-добрата почва за тяхното отглеждане. Сега, който има добра технологична идея, я патентова в САЩ, тъй като там ще намери най-добра защита, а и може да получи подкрепа от инвестиционни фондове. България би се превърнала в притегателно място за продуктови компании, ако те имат сигурност, че тук тяхното ноу-хау ще бъде защитено и подкрепено.

Дали пък не дойде време да постелем червения килим и за българските инвестиции във високотехнологични продукти, създавани в България... (1)

are significantly smaller. Own products will be the next step in development. But there is a problem: Bulgaria, despite its low taxes, is not the best place to create high-tech products. Product companies prefer to position themselves in the United States, the United Kingdom and Israel, where the legislation is much better adjusted to protect intellectual property. There are many supporting R&D activities there, while in our country, there is not even a focus on the accumulation of intellectual property. Key item that could easily make the product globally appealing are lacking,” says Plamen Tsekov, co-founder and CEO of ScaleFocus and a member of the Board of BOA. It is a flaw that technological know-how is not valued and the state does not support the companies that create it. When there are birds, houses should be made for them, Plamen Tsekov adds.

Protection

Outsourcing will continue to thrive at the expense of the development of own products, until the right conditions are created. Currently, in the big race among the high-tech R&D companies, Bulgaria is neither a factor nor a driving force. Our country has great potential for innovative developments, but here is not the best ground for their cultivation. Now, if someone has a good technological idea, they patent it in the United States, since there, they will find the best protection, and can also be supported by investment funds. Bulgaria would become an attractive place for product companies if they are sure that their know-how here will be protected and supported.

Maybe it is time to roll out the red carpet for Bulgarian investments in high-tech products created in Bulgaria... (2)

Технологиите, които могат да унищожат много работни места

Блокчейн, автономните автомобили и Internet of Things са сред тях

Blockchain, autonomous cars and the Internet of Things are among them

Technologies that Can Destroy Many Jobs

Александър Александров

Aleksandar Aleksandrov

През последните години роботите и технологиите за изкуствен интелект са на мушката на все повече критици, според които те ще доведат до закриване на безпрецедентен брой работни места. Според изследване на Световния икономически форум, през следващото десетилетие около 75 милиона работни места по целия свят ще бъдат закрити заради навлизането на „умните“ машини. Все още не е ясно в каква степен подобни страхове са оправдани, нито дали роботите всъщност няма да създадат повече нови работни места, отколкото ще унищожат. Според същото проучване броят на новите работни места, които ще бъдат създадени във връзка с навлизането на роботите и изкуствения интелект, може да достигне 133 милиона, което означава, че

In recent years, robots and artificial intelligence technologies have been in the focus of more and more critics who think that they would lead to the loss of an unprecedented number of jobs. According to a study by the World Economic Forum, in the next decade, around 75 million jobs worldwide will be cut due to the entry of smart machines. It is still unclear to what extent such fears are justified, or whether robots will actually create more new jobs than they will destroy.

According to the same study, the number of new jobs to be created in connection with the entry of robots and artificial intelligence could reach 133 million, which means that

позитивният ефект ще е близо два пъти по-голям

Ако наблюдаваме развитието на най-перспективните нови технологии обаче, можем да забележим още една тенденция, която може да заинтересува критиците на иновациите. Възможно е други иновативни сегменти да окажат много по-голямо влияние върху пазара на труда, отколкото изкуственият интелект и роботите. При това – в много по-краткосрочен план. Нещо повече – част от тези процеси изглежда дори вече са стартирали в по-голяма или по-малка степен. По-долу можете да се запознаете с технологиите, които могат да застрашат най-голям брой традиционни работни места.

Блокчейн

Тази технология, на която са базирани биткойн и останалите криптовалути, според мнозина отдавна е надхвърлила мащаба на дигиталните пари и може да се превърне в ключов фактор за промяна на почти всички икономически сектори. По същество тя представлява децентрализирано и напълно прозрачно хранилище за данни, на база на което могат да се организират разплащания, търговски операции, бизнес процеси, обществени дискусии, дори избори и административни дейности.

Една платформа за отдаване на имоти под наем например, може да работи почти изцяло автоматизирано и без нуждата от посредници, които да предлагат или поддържат услугите. Именно в това е и проблемът – блокчейн има потенциал да премахне огромен брой посредници (и не само) от десетки различни сектори на икономиката, както и от множество публични институции.

Сред най-застрашените са агентите в областта на застраховането, недвижимите имоти и туристическите услуги, офис асистентите, както и редица правни услуги, включително нотариусите и хората, комуникиращи с институции като Търговския регистър. И ако си помислите – това си е проблем на секретарките и застрахователните брокери, но мен не ме засяга, защото съм на ръководна длъжност ... помислете пак. На база на блокчейн и платформите за „умни договори“ (smart contracts) скоро ще възникнат ново поколение компании, които няма да имат ръководство, а ще се управляват изцяло автоматизирано и децентрализирано. По всичко личи, че дори мениджърите не са застраховани от уволнение.

Автономни коли

Колите без шофьори вече съществуват и очакванията са през следващите няколко години те да отговорят на регулаторните изисквания и да тръгнат по улиците на градовете ни. Любопитното при този сектор е, че всъщност той обединява два динамични пазарни сегмента – тези на информационните технологии и автомобилите. И съответно е обект на интерес както на компании от първия (като Google, Apple и Baidu), така и на автомобилни гиганти като Mercedes, Toyota и BMW.

The Positive Effect will Be nearly twice as Big

If we observe the development of the most promising new technologies, however, we can see another trend that may be interesting to innovation critics. Other innovative segments may have a much greater impact on the labour market than artificial intelligence and robots. What is more - in a much shorter term. In addition, some of these processes seem to have already started to a greater or lesser degree. Below, you can learn about the technologies that can threaten the largest number of traditional jobs.

Blockchain

This technology, on which Bitcoin and the other cryptocurrencies are based, has long gone beyond the scale of cryptocurrency and can become a key factor in changing almost all economic sectors, according to many. In its essence, it is a decentralised and fully transparent database, based on which payments, commercial operations, business processes, public discussions, even elections and administrative activities can be organised.

A real estate rental platform, for example, can be almost entirely automated and work without the need for intermediaries to offer or support the services. That is exactly the problem - Blockchain has the potential to remove a huge number of intermediaries (and not only) from dozens of different sectors of the economy, as well as from many public institutions.

Among the most threatened are insurance, real estate and travel agents, office assistants, and a number of legal services, including notaries and people communicating with institutions, such as the Commercial Register. And if you think that this is a problem of secretaries and insurance brokers, but it doesn't concern you because you're in a leading position... think again. Based on the Blockchain and smart contracts platforms, a new generation of companies will soon emerge, which will not have a management, but will be entirely automated and decentralised. It seems that even managers could turn redundant.

Autonomous Cars

Cars without drivers already exist, and the expectations

Всичко това означава, че сегментът на „умните“ коли със сигурност ще се развива с бързи темпове. И докато те предоставят все повече удобство и комфорт на пътниците, междувременно ще премахнат почти изцяло една от най-старите съвременни професии – тази на шофьорите от всякакъв тип. Таксиметровите водачи, тези на товарни камиони, автобуси, дори боклукчийските коли – никой не е застрахован.

Летящи дронове

Това е друг бързо развиващ се сегмент, който през следващите години предстои да промени облика на градовете ни. Към момента в Европейския съюз се обсъжда как ще изглежда регулаторната рамка на този сегмент и по всичко личи, че много скоро такава ще бъде създадена. А когато това стане, можем да очакваме бум на услугите с дронове – от куриерските услуги, през доставката на храни и напитки, до спешното транспортиране на животоспасяващи лекарства и др. И междувременно – премахвайки нуждата от редица традиционни професии като тези на куриерите и шофьорите.

Интернет на нещата

are that, in the next few years, they will meet the regulatory requirements and drive on the streets of our cities. The interesting thing in this sector is that it actually combines two dynamic market segments - those of information technology and cars. And as a result, both companies from the first sector (such as Google, Apple and Baidu) and automotive giants such as Mercedes, Toyota and BMW are also interested.

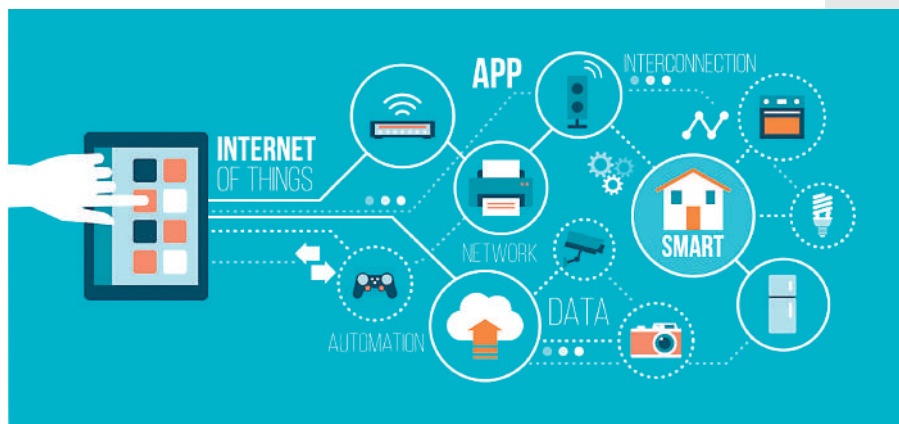
All this means that the segment of "smart" cars will certainly develop at a rapid pace. And while they provide more convenience and comfort to passengers, they will, in the meantime, eliminate almost entirely one of the oldest modern occupations - drivers, all kinds of them. Taxi drivers, truck drivers, buses, even garbage cars - no one is secured.

Flying Drones

This is another fast growing segment that will change the look of our cities in the coming years. The European Union is currently discussing what the regulatory framework of this segment will look like, and it seems that it will soon be created. And when this happens, we can expect a boom in the drone services - from courier services, through food and drink delivery, to emergency transport of life-saving medications, etc. And meanwhile - eliminating the need for a number of traditional professions such as those of couriers and drivers.

Internet of Things

If we think about the way in which the introduction of automatic barriers affected the work of barrier operators in the past, we can imagine the extent to which the entry of the Internet of Things will affect a huge number of other service

Ако си помислим за начина, по който навлизането на автоматичните бариери е повлияло на работата на работещите като „оператори на бариера“ в миналото, можем да си представим степента, в която навлизането на Internet of Things ще се отрази на огромен брой грузи обслужващи професии. Както вече сме писали, „Интернет на нещата“ е концепция за свързването с интернет

и добавянето на интелигентност към предметите около нас – от електроуредите в дома, през дрехите ни, до самите сгради, административни обекти и др. Навлизането на тази технология със сигурност ще застраши всички пазачи по входовете на учреждения и компании, хората, продаващи и късащи билети по стадионите или концертните зали, контролорите в градския транспорт и всевъзможни други типове служители.

Споделена икономика

Платформите за споделяне на вещи, имоти и услуги дават допълнителни приходоизточници в ръцете на обикновените хора. Същевременно обаче те застрашават цели традиционни индустрии, намалявайки поръчките на нова продукция към тях. А от там – и заетите в тези сектори. С развитието на т.нар. „икономика на споделянето“ тази тенденция ще се усеща все по-силно, а някои индустрии като хотелиерската вече започват да надигат глас срещу нея.

Разбира се, както писахме по-горе за изкуствения интелект, ефектът от навлизането на всяка от описаните в тази статия технологии не е еднозначен. Всяка от тях може както да доведе до закриването на работни места, така и да стимулира откриването на редица нови. Подобни страхове е имало още в зората на индустриализацията, когато движението на лудите е унищожавало производствени машини, за да не отнемат те работата на хората. Впоследствие индустриалното производство води до много по-голям брой новооткрити работни места в сравнение с този на закритите. Напълно възможно е историята да се повтори и сега, но все пак е добра идея да проследяваме някои нови технологични сегменти с по-голямо внимание. (V)

professions. As we have already mentioned, the Internet of Things is a concept for connecting to the Internet and adding intelligence to the objects around us - from home appliances, through our clothes, to buildings, administrative sites, etc. The introduction of this technology will certainly threaten all guards at the entrances of institutions and companies, people selling and checking tickets at stadiums or concert halls, city transport controllers and all sorts of other types of staff.

Shared Economy

Shared items, property and service platforms give additional revenue sources in the hands of ordinary people. At the same time, however, they threaten entire traditional industries, reducing orders for new production. And from there - the employed in these sectors. With the development of so-called "Shared Economy," this trend will be felt more and more, and some industries, such as the hotel industry, are already raising their voice against it.

Of course, as mentioned before about artificial intelligence, the effect of the introduction of each of the technologies described in this article is not explicit. Each of them can both lead to job cuts and can stimulate the opening of a number of new ones. Such fears have been present ever since the dawn of industrialisation when the madmen were destroying manufacturing machines so that they didn't deprive people of their jobs. Subsequently, industrial production has led to a much larger number of newly created jobs than the cut ones. It is quite possible that the story will repeat itself now, but it is still a good idea to follow some new technology segments more closely. (V)

Дани Чазонов, главен оперативен директор, и Ник Уолкър, главен директор HR в Paysafe

Danny Chazonoff, Chief Operating Officer, and Nick Walker, Chief HR Officer

PAYSAFE

**компанията,
която
продължава
да расте в
България**

**The Company
that
Continues
to Grow in
Bulgaria**

Яна Колева Yana Koleva

Вече е възможно да работите в България и да правите международна кариера. Много западни компании разкриват бек офиси и тук правят своите иновации. Paysafe е една от тях. Тя бе обявена за най-голямата софтуерна фирма в България за 2017 г., а през октомври 2018-а надхвърли 1000 служители. Всеки месец нейният софийски екип се увеличава с нови 30 души, за да ускори развитието на технологиите, които тук се създават.

Територия

Paysafe Group е водещ глобален доставчик на цялостни платежни решения. До момента се работи в три направления – разплащателни услуги, предплатени ваучери и дигитален портфейл. Основната цел на компанията е да позволи на бизнеса и на потребителите да се свързват и да осъществяват трансакции

It is now possible to work in Bulgaria and pursue an international career. Many western companies are opening back offices in Sofia and are doing their innovations here. Paysafe is one of them. In 2017 it was declared the largest software company in Bulgaria and in October 2018 it exceeded 1000 employees in its Sofia office. Every month the Sofia team increases by approximately 30 people in order to accelerate the development of the technology and support services that are created and handled here. The Sofia office very much operates as the engine powering the entire international Group.

Territory

Paysafe Group is a leading global provider of end-to-end payment solutions. Currently it operates three

В София е най-големият офис с над 1000 специалисти, ангажирани с възхода на глобалния доставчик на платежни решения

Sofia is Paysafe's largest office with over 1000 professionals, involved in the rise of the global payment solutions provider

Paysafe предлага позитивна и забавна работна среда

Paysafe offers a positive and fun working environment

divisions: payment processing, prepaid vouchers and digital wallets. Paysafe's core purpose is to enable businesses and consumers to connect and transact seamlessly through industry-leading capabilities in payment processing, digital wallet, card issuing and online cash solutions. Delivered through an integrated platform, Paysafe solutions

are geared toward mobile-initiated transactions, real-time analytics and the convergence between brick-and-mortar and online payments.

Why Bulgaria

Bulgaria is attractive because there is extensive IT talent in the country and Bulgarians very often have a good command of several foreign languages. People are also motivated, and highly capable. Among other things, it is cost effective to have a base here – there is an opportunity to optimize investment budgets and low taxes can also appeal to some international companies.

безпроблемно, използвайки техните възможности в обработването на разплащания, дигитални портфейли и онлайн парични решения. Предоставени чрез интегрирана платформа, фирмените решения са насочени към мобилните трансакции, анализите в реално време и пресечната точка между традиционния бизнес и онлайн разплащанията.

Защо в България

Защото тук има наличие на IT таланти, добро владение на чужди езици, мотивираност на способните хора – това прави нашата страна привлекателна за инвестиции. Освен всичко друго примама се оказ-

Paysafe Group е с над 20 години опит в областта на дигиталните разплащания

20

Paysafe Group has more than 20 years of experience in the field of digital payments

Обемът на трансакциите надхвърля 80 млрд. долара

80

The annualised transactional volume is over US \$80 billion

Компанията има приблизително 3 000 служители в 12+ световни локации

3000

The company has approximately 3,000 employees located in 12+ global locations

Около 200 вида варианти за разплащане в повече от 40 световни валути

200

Approximately 200 payment types in over 40 world currencies

Paysafe България има над 1000 служители

1000

Paysafe Bulgaria has over 1000 employees

РАЗВИТИЕ | DEVELOPMENT

Ва възможността за оптимални разходи и ниски данъци, позитив е, че сме част от ЕС. Ръководството на Paysafe Group на глобално ниво не очаква Брекзит коренно да промени ситуацията по отношение на техните инвестиции в България, тъй като страната има предимства, разпознати и използвани от тях.

Офисът в София

В Paysafe под един покрив са събрани програмисти, финансисти, риск мениджъри, служители за обслужване на клиентите. Но пазарът е много конкурентен по отношение на наемането на добри специалисти и за да са по-привлекателни за работа, предлагат редица социални придобивки и улеснения за служителите си. Създадена е отлична работна среда, а добрата екипна динамика предразполага да се получи сплав от правилните хора. Стремешът е да се създаде висока корпоративна култура и ангажираност на служителите. Интересна работа, добро заплащане, мотивирани колеги, възможности за растеж, редица социални придобивки... Ще споменем само, че в момента се работи по проект за създаване на детска градина.

Фокусът

Офисът в София е основен двигател за развитието на глобалния бизнес на Paysafe в областта на онлайн разплащанията. Той разработва дигитални продукти за разплащания и парични трансфери, обслужва клиенти и търговци по цял свят и извършва операции в направления като ИТ обслужване и инфраструктура, управление на риска и превенция на измами. Основна част от служителите работят за обслужване на дигиталните портфейли Skrill и NETELLER. Звено в София поддържа контактите на 16 езика. Paysafe постоянно привлича и развива специалисти в сферата на софтуер продуктово разработване, технологиите и финансите. Екип от над 200 софтуерни инженери разработва и развива дигиталните портфейли и други продукти за разплащания на Paysafe.

Социална отговорност

За последните няколко месеца Paysafe получи редица награди на локално и глобално ниво. Голяма част от тях са благодарение на кампании, посветени на окуражаването на различията, но и на социалното приобщаване. Paysafe България отбеляза увеличаването на екипа си с гаранция в подкрепа на деца в нужда – кауза, избрана от самите служители. Общо 12 каузи в цяла България, набелязани съвместно с фондация BCause, ще получат финансиране от 100 000 лв. Служители на компанията ще са сред доброволците в тези каузи.

It is also positive that we are part of the EU. Paysafe Group's global leadership does not expect Brexit to have any significant impact on the situation regarding their investments in Bulgaria as the country has advantages that are recognized and used by them.

The Sofia Office

At Paysafe, under one roof, programmers, financiers, risk managers and customer service staff are working together. However, the market is very competitive in terms of hiring good professionals. In order to be more attractive as a place of work they are offering a number of social benefits and facilities for their employees. This has enabled the creation of an excellent working environment and a positive team dynamic, laying the foundation for smooth work processes with the right people in place. The aim is to create a strong corporate culture and high employee engagement. As a place to work it offers interesting projects, good salaries, motivated colleagues, growth opportunities, and a number of social benefits... Just one of them to note is that they are currently working on a project to create a kindergarten for their employees children.

The Focus

The Sofia office is the main engine for the development and engineering of Paysafe's alternative payment methods, with over 200 software engineers dedicated to product development. Among the products that they work on are digital payment and money transfer services. A large number of local employees support the company's Skrill and NETELLER digital wallets specifically.

The team in Sofia also provides worldwide customer services in 16 languages, and the local team provides support in areas such as IT service and infrastructure, risk management and fraud prevention. Paysafe continually attracts and develops specialists in the field of software product development, technology and finance.

Social Responsibility

For the past couple of months, Paysafe has received a number of awards both at a local and global level. Many of them are thanks to campaigns encouraging differences and social inclusion. Paysafe Bulgaria celebrated the 1000-employee milestone of their team with a donation to children in need - a cause chosen by the employees themselves. A total of 12 causes in Bulgaria, identified together with the BCause Foundation, will receive funding of BGN 100,000. Employees will also be able to use company time to volunteer for these causes.

Кои кои е / Who is who

Мирослав Божилов оглавява българския офис

Мирослав Божилов заема поста на генерален директор в Paysafe България от септември 2016 г. Основен фокус на неговата дейност е развитието и готовността на българската локация да продължава да подпомага ефективно глобалните планове за растеж на Paysafe.

Мирослав се завръща в България, за да поеме сегашната си длъжност, след като близо 23 години живее в САЩ. Той притежава повече от 15 години опит в сферата на мениджърско консултиране, като 8 от тях работи в Deloitte Consulting в САЩ, ръководейки мащабни стратегически проекти за технологични корпорации и компании, предлагащи финансови услуги и електронни средства за разплащане.

Мирослав Божилов завършва „Икономика“ с фокус върху финансите в Gustavus Adolphus College, САЩ. Притежава магистърска степен (MBA) „Бизнес администрация по международно управление“ от Thunderbird School of Global Management, САЩ.

Miroslav Bojilov leads the Bulgarian office

Miroslav Bojilov has been the General Manager of Paysafe's Bulgaria office since September 2016. His role is to lead the company's local operations as a key Paysafe location and ensure the office continues to support the company's global operational and IT growth plans.

Miroslav returned to Bulgaria to take on the General Manager position after living in the US for nearly 23 years. He is a seasoned leader, having previously spent 15 years in management consulting - eight of those with Deloitte Consulting in the US, leading complex strategy and operational improvement initiatives at North American financial services, technology and payments corporations.

In 2015 Miroslav acted as a consultant during the acquisition of Skrill by Optimal Payments. After that the company re-branded to Paysafe. A year later, Bojilov received a proposal to head Paysafe's Bulgarian office. He is glad that the company has created opportunities for the development of young people, which he himself did not see in the industry in 1993 when he went to study in the United States.

Накъде

Paysafe работи за постепенната трансформация към безкешово общество. Но Мирослав Божилов, генералният мениджър за България, не си представя, че в обозримо бъдеще парите в наличност ще изчезнат. По-скоро предвижда електронната търговия да се увеличава, а използването на физическите пари да намалява.

Компанията има планове да ускори своето бурно развитие. Софийският екип ще расте, като засега не се предвижда отваряне на нов офис в страната. (i)

Where to Next

Paysafe is working for a gradual transformation towards a cashless society, as consumers' relationship with physical currency changes. However, Miroslav Bojilov, the general manager for Bulgaria, does not anticipate that cash will disappear in the foreseeable future. Rather, he predicts that e-commerce will increase and people will be looking for digital cash alternatives. . The company has plans to accelerate its rapid development to date. The Sofia team will continue to grow. (i)

40 е новото 20 в бизнеса *Is the New 20 in Business*

Мая Цанева Maya Tsaneva

Каква е първата ви асоциация, когато чувате гумите „стартъп предприемач“? Може би 20 и няколко годишен младеж или понякога жена, която седи пред лаптоп, излъстрен с лепенки на акселератори, и пие огромно кафе или крафт бира в споделено работно пространство... Невърстната възраст на новата предприемаческа общност предполага тази представа, но извън нея остават много успешни и поучителни истории на хора на по и над 40-годишна възраст, които скачат в непознатите води на първия собствен бизнес наравно с хора, които твърба ще се учат да работят.

Наскоро проучване на американския Duke University, Kauffman Foundation и Founder Institute установи, че средната възраст на начинаещия предприемач е 40 години, а на лидерите на бързо растящите стартъпи – 45 години. Екипът на проучването се базира на статистически данни от САЩ, които показват, че средната възраст на хората, които стартират собствен бизнес, е 42 години. Голяма част от тях са микро- и малки компании без очакване за бърз растеж, но и при софтуерните стартъпи средната възраст е 40, а в областта на биотехнологиите скача до 47. Данните показват също, че компаниите с най-голям растеж на продажбите и най-успешно първично публично предлагане на борсата също се управляват от хора, които са над тази възраст. „С други думи, когато погледнете кои са най-успешните фирми, ще забележите, че възрастта на техните основатели се покачва с по-доброто пазарно представяне. Тоест успешните предприемачи не са млади, а по-скоро на средна възраст“, се казва в резюмето на подобно проучване на екипа на Пиер Азуле от MIT Sloan School of Management.

Сред примерите за успешни предприемачи на средна възраст са Доналд Фишер, който отваря първия магазин от веригата за облекло „Гап“ на 42 години, Бърни Маркус, който основава Ноте Дерот на 50. Стив Джобс представя iPhone, когато е на 52 години, а Джеф Безос постига най-големи продажби на Амазон на 45-годишна възраст.

„Хората започват собствен бизнес на всички възрасти,

What is your first association when you hear the word “startup entrepreneur”? Perhaps a young man in his early 20’s, or maybe a woman, sitting in front of a laptop covered in accelerator stickers and drinking a huge coffee or a craft beer in a shared workspace... The young age of the new entrepreneurial community implies this idea, but outside of it remain many successful and edifying stories of people over 40, who jump into the unfamiliar waters of their first business alongside people who are yet to learn how to work.

A recent study by the American Duke University, Kauffman Foundation and Founder Institute found that the average age of the novice entrepreneur is 40 years, and that of the leaders of the fast growing startups - 45 years. The survey team relies on US statistics showing that the average age of people who start their own business is 42 years. Many of them are micro and small companies without expectations for rapid growth, but even for software starters, the average age is 40, and in the field of biotechnology, it jumps to 47. The data also shows that the companies with the highest growth in sales and the most successful initial public offering on the stock exchange are also managed by people who are over that age. “In other words, when you look at the most successful companies, you will notice that the age of their founders is rising with their better market performance. That is, successful entrepreneurs are not young, but rather middle-aged,” says the summary of such a study by Pierre Azoulay’s team from the MIT Sloan School of Management.

Among the examples of successful middle-aged entrepreneurs are Donald Fischer, who opened the first clothing shop of the Gap chain at the age of 42, and Bernie Marcus, who founded Home Depot at 50. Steve Jobs presented the iPhone when he was 52, and Jeff Bezos achieved Amazon’s biggest sales at the age of 45.

“People start their own business at all ages, this has always been the case, but the media love the stories of 18-year-old

Предприемачите на възраст над 40 години разбиват стереотипите на стартъп общността в България и по света

Entrepreneurs over 40 break the stereotypes of the startup community in Bulgaria and around the world

така е било винаги, но медиите обичат историите за 18-годишни милионери“, коментира с усмивка Елица Стоилова, основател на ИТ компанията за чатботове Umni. Тя стартира Umni през 2017 г. тогава завършва The Founder Institute (Сезон 3, София) с проект за чатботове за хотелиерството. Бизнесът ѝ е продължение на дългогодишната ѝ кариера в туристическата индустрия. „На Марианските острови за 17 години израснах до генерален директор на хотел. Преди близо 2 години се завърнах в България. Това беше и моментът, в който се замислих дали да не започна свой бизнес“, казва тя.

Най-голямото предизвикателство се оказва промяната в мисленето от служител към предприемач. „Служителят е човек на заплата. Ако не ти харесва – ставаш и си замиваш. Предприемачът живее с бизнеса си. Няма начало на работния ден и няма край. Зрелите хора много често оставят зад гърба си изградена кариера, за да почнат нещо от нулата, имат по-големи отговорности и задължения към семейството, изграден стандарт на живот, навици и отношения. Стартирането на собствен бизнес променя всеки един аспект от живота“, пояснява тя.

Димитър Димитров, съосновател на Tickey - компанията, която въведе в България плащането с кредитна карта на билета за градски транспорт, също стартира собствен бизнес след успешна кариера като ИТ мениджър във финансови и консултантски компании. Икономическата криза от 2008 г. го връща в България. „Основният подтик да се заема със стартъп беше участието ми почти на шега на събитие, наречено StartUp Weekend през април 2013 г. Тогава видях,

millionaires,” says Elitza Stoilova, the founder of the Umni chatbot company, with a smile. She started Umni in 2017 after she graduated from The Founder Institute (Season 3, Sofia) with a chatbot project for the hospitality sector. Her business is a continuation of her longterm career in the travel industry. “For 17 years at the Mariana Islands, I grew to become a general manager of a hotel. About two years ago, I returned to Bulgaria. This was also the moment when I thought about starting my own business,” she says.

The biggest challenge turned out to be the change in the employee-to-entrepreneur thinking. “An employee is a person who receives a salary. If you don't like it - you get up and leave. An entrepreneur lives with their business. There is no beginning of the working day and there is no end. Mature people very often leave behind their back a solid career to start something from scratch, have greater responsibilities and obligations to their family, a certain standard of living, habits and relations. Starting your own business changes every aspect of your life,” she explains.

Dimitar Dimitrov, co-founder of Tickey, the company that introduced credit card payments for buying a ticket in the public transport in Bulgaria, also started his own business after a successful career as an IT manager in financial and consulting companies. The economic crisis of 2008 brought him back to Bulgaria. “The main drive to launch a startup was my participation, which happened almost as a joke, in an event

Елица Стоилова
вярва, че опитът и оформенният характер са условия за успех

че има екосистема от млади и ентузиазирани хора, които искат да започнат свой собствен бизнес“, спомня си той. Днес неговият най-важен урок от стартап начинанието е, че, когато развиваш собствен бизнес без голяма финансова подкрепа, трябва да даваш повече от 100%, за да успееш. „За съжаление, от това най-често страдат семейството и хобитата“, допълва той.

И той, и Елица твърдят, че в сферата на информационните технологии не усещат дискриминация по възраст или пол, а по-важни са идеите, иновативното мислене, знанията и опитът. Димитър казва, че това е белег колко е отворена екосистемата. Той допълва, че всяка иновация, която ни освобождава от рутинната работа и улеснява живота ни, може да успее.

Според създателката на Umni е очаквано средната възраст на успешните предприемачи да е 45 години – от една страна, тези хора имат натрупан опит, контакти, знания и усет, а от друга - са в разцвета на силите си, с оформен характер и себепознание. Елица казва, че това са условия за по-голяма вероятност за успех. Димитър допълва, че възрастта му по-скоро предполага повече доверие и откритост в диалога с повечето партньори и инвеститори, с които са връстници и по-лесно намират общ език.

И двамата цитират като основни разлики с по-младите си колеги отношението към работата и към клиента. Според Елица младежите са по-директни в работата с клиенти, но и по-нетърпеливи по отношение на оперативните процеси. Основателят на Tiskey смята, че е по-реалистичен в оценките и очакванията си както към партньорите, така и към потребителите. И допълва, че по-младите са по-агресивни и по-настойчиви при преследване на целите си. Елица също по-внимателно преценява плюсовете и минусите на всяко решение и не рискува лесно. „Но това е по-скоро въпрос на опит и характер, на стил на поколението, отколкото на разлика в годините“, допълва с усмивка.

С двамата прогълтаваме разговора с темата има ли оптимална възраст за предприемачество. Елица, като истинска дама, отклонява темата с отговора, че това е въпрос на мислене и действие. Димитър е по-директен и казва: „Някъде след 35 години, защото вече си набрал достатъчно опит и си се развил професионално, а паралелно с това все още имаш достатъчно енергия да излезеш от зоната си на комфорт и да приемеш предизвикателство“.

Третият ни събеседник – Христо Алексиев от Playground Energy, вдига възрастта за стартап до 60-70 години. Самият той, заедно със съдружника си Илиан Милинов, са основали компанията си за уреди за детски площадки и фитнес,

Димитър Димитров е научил, че когато развиваш собствен бизнес, трябва да даваш повече от 100%, за да успееш

Dimitar Dimitrov has learned that when you develop your own business, you have to give more than 100% to succeed

called StartUp Weekend in April 2013. Then, I saw that there was an ecosystem of young and enthusiastic people who want to start their own business,” he remembers. Today, his most important lesson from the startup venture is that when you develop your own business without much financial support, you need to give more than 100% in order to succeed. “Unfortunately, most often it is your family and hobbies that suffer,” he adds.

Both Elitza and he claim that there is no age or gender discrimination in the IT sector, but the ideas, innovative thinking, knowledge and experience are more important. Dimitar says this is a sign of how open an ecosystem is. He adds that any innovation that frees us from the routine work and facilitates our lives can succeed.

According to Umni’s creator, it can be expected the average age of the successful entrepreneurs to be 45 years - on the one hand, these people have experience, contacts, knowledge and intuition, and on the other - they are in the prime of their lives, they have a developed character and self-knowledge. Elitza says these are conditions for a higher probability of success. Dimitar adds that his age rather implies more trust and openness in the dialogue with most partners and investors who

Красимир Свраков; ст. Икономиста | Красимир Свраков; Economy

трансформират кинетичната енергия в електричество, също след 40-те. Това е поредният му бизнес, но и един от най-рисковите. „Ние сме млади в нашия бранш, но заложиме всичко“, казва той с усмивка. Допълва, че възрастта им отива – и двамата с Илиян знаят пътя, по който тръгват. За разлика от предишните им бизнеси, в този влизат, както сам признава, в неподходящ момент. През 2012 г. идеята за генериране на електричество от движението на катерушка за игра или фитнес уред звучала на всички като фантастика. Българският фонд за рисков капитал Eleven, който се управлява от по-млади от тях предприемачи, ги финансира, защото харесва суровата идея. По-късно компанията получава подкрепа и от акселераторската програма Spring Board във Великобритания.

Новият бизнес проект изправя Христо пред неочаквани предизвикателства – да се научи да се представя пред 5 или 1000 души, инвеститори, бизнес партньори, клиенти или студенти. Т.нар. Business pitch и speed dating за инвеститори са новите номера, които „старите кучета“ усвояват. „Репетирахме по цели дни в нашия офис. Днес мога да говоря и 3, 5 и 15 минути, според аудиторията и целта. Преди известно време в офиса ни дойдоха на посещение един президент и

Христо Алексиев счита актуалния си бизнес за един от най-рисковите

Hristo Aleksiev considers his current business as one of the riskiest

are his peers, and with whom he can communicate more easily.

They both cite as major differences with their younger colleagues the attitude towards work and towards the client. According to Elitza, young people are more direct in dealing with clients, but also more impatient in terms of operational processes. The founder of Tickey believes that he is more realistic in his assessments and expectations for both partners and consumers. And he adds that younger people are more aggressive and more persistent in pursuing their goals. Elitza also weighs more carefully the pros and cons of each decision and doesn't risk easily. "But this is more a matter of experience and character, of a generation's style than of a difference in years," she adds with a smile.

We continue our conversation with both of them with the question whether there is an optimal age for entrepreneurship. Elitza, as a true lady, diverts the topic by saying that this is a matter of thinking and action. Dimitar is more straightforward and says: "Somewhere after 35 years, because you've already gained enough experience and developed professionally, and at the same time, you still have enough energy to get out of your comfort zone and take upon a challenge."

Our third interlocutor, Hristo Alexiev, from Playground Energy, raises the age for a startup to 60-70 years. He himself, along with his partner Ilian Milinov, founded their company for children's playgrounds and fitness equipment, which generate kinetic energy, after the age of 40 as well. This is his latest business venture, but also one of the riskiest. "We are young in this industry, but we have put on stake everything," he says with a smile. He adds that their age suits them - both Ilian and he know where they are going. Unlike their previous businesses, they entered this one, as they admit, at the wrong time. In 2012, the idea of generating electricity from the movement on a climbing frame or a fitness gear sounded as fiction to everyone. The Bulgarian venture capital fund - Eleven, managed by younger entrepreneurs, financed them because they liked the raw idea. Later, the company also received support from the Springboard Acceleration programme in the UK.

The new business project posed unexpected challenges to Hristo - to learn to present in front of 5 or 1,000 people, investors, business partners, clients or students. The so called "business pitch" and "speed dating" for investors are the new tricks that the "old dogs" had to learn. "We rehearsed for days in our office. Today, I can speak for 3, 5 or 15 minutes, according to the audience and the purpose. A president and several

няколко гържавни глави. Не трепнах нито за миз“, разказва Христо.

За разлика от Елица и Димитър, той е по-конкретен, когато отговаря какво го отличава от по-младите му колеги. Съоснователят на Playground Energy не харесва самоцелните социални събития, на които предприемачите седят пред лаптопите си с бира в ръка. Предпочита да си почива, забавлява или да учи у дома. Христо се надява компанията му скоро да излезе на печалба, и чак тогава, евентуално, да мисли за следващото бизнес начинание.

В края на разговора ни питам и тримата какво биха посъветвали свой връстник, който планира собствен бизнес. Христо казва, че е глупаво просто да искаш „стартъп“. „Струва си да започнеш смислен бизнес и на 15, и на 35 години. Ще го попитам каква е идеята му и ако е смислена, бих преценил конкретната ситуация, дали е подходящ моментът, какви са възможностите за финансиране. Докато бяхме във Великобритания, видяхме стартъпи, в които участваха професори на по 60-70 години, но това, според мен, е на границата“, казва той.

Димитър би посъветвал потенциалния предприемач да бъде упорит, да сформира добър екип и да вярва в себе си. „Определено опитът с предишни проекти помага, за да се избягват същите грешки, но има други предизвикателства. С по-голям опит по-лесно се откриват евентуалните рискове“.

Елица допълва съветите с препоръката първо да се опита да се занимава с бизнес идеята си в свободното време, за да прецени дали би била успешна, ако ѝ се отдаде пълноценно. „Да се увери, че има достатъчно средства да се самоиздържа поне 1 година - и себе си, и новия бизнес. И да не се страхува от новите технологии или да не се притеснява от възрастта си“, завършва тя.

Всъщност, лесно е: „40 са новите 20“ и бизнесът не остарява, както и начините за оцеляване в него. (1)

heads of state came to visit us some time ago. I didn't flinch even for a moment,” Hristo says.

Unlike Elitza and Dimitar, he is more specific when answering what distinguishes him from his younger colleagues. The co-founder of Playground Energy doesn't like superficial social events, at which entrepreneurs sit in front of their laptops with a beer in their hand. He prefers to rest, have fun or study at home. Hristo hopes that his company will soon be self-financed, and then, eventually, he will think about his next business venture.

At the end of our conversation, I ask the three of them about a piece of advice to their peers, who are planning to start their own business. Hristo says that it is foolish just to want a “start-up.” “It's worth it to start a meaningful business at the age of 15 and 35, alike. I would ask them what their idea is, and if it is meaningful, I would assess the specific situation, whether it is a good time, what are the funding opportunities. While we were in the UK, we saw startups with the participation of 60-70 year old professors, but this, I think, is the limit,” he says.

Dimitar would advise a potential entrepreneur to be stubborn, to form a good team, and to believe in themselves. “Surely, experience with previous projects helps to avoid making the same mistakes, but there are other challenges. With greater experience, it is easier to identify potential risks.”

Elitza adds to the advice the recommendation to first try working on their business idea in their free time, in order to decide whether it would be successful if they fully commit themselves to it. “To make sure there is enough money to sustain themselves for at least one year - both themselves and their new business. And not to be afraid of new technologies or worry about their age,” she says.

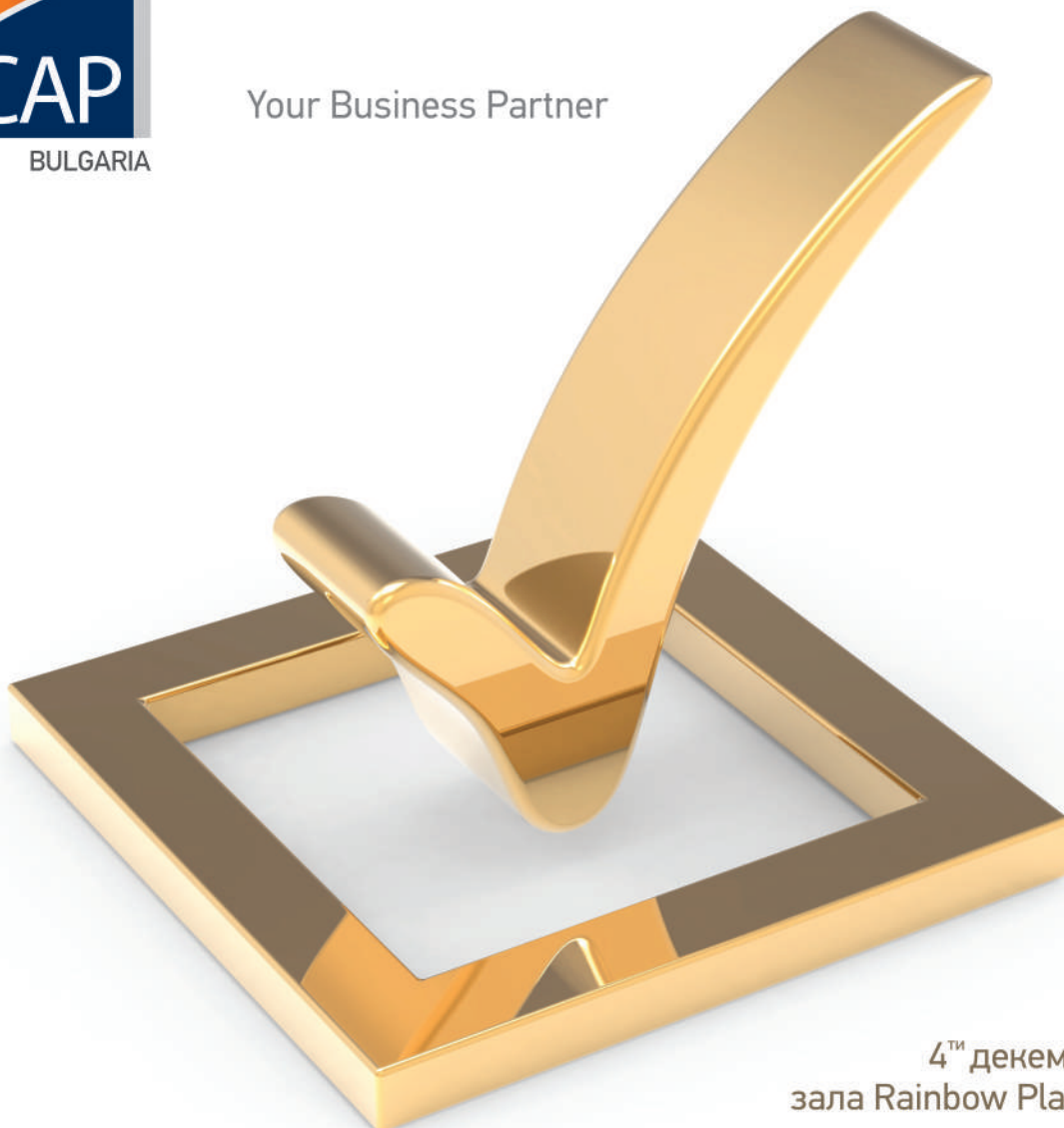
In fact, it's easy: “40 is the new 20” and the business doesn't get old, as well as the ways to survive in it. (1)

Your Business Partner

Бизнес награди

4th декември 2018,
зала Rainbow Plaza, София

True Leaders

ICAP Bulgaria, част от ICAP Group – най-голямата Група за бизнес информационни услуги в Югоизточна Европа и една от малкото компании одобрени от Европейската служба по ценни книжа и борси (ESMA) като "Агенция за кредитен рейтинг", отдава признание на положителните бизнес практики чрез наградите "TRUE LEADERS".

За шеста поредна година инициативата "TRUE LEADERS" ще отличи компаниите покриващи едновременно четири измерими и обективни критерии, по официално публикувани данни.

Наградените компании са:

- сред 300те най-печеливши компании по EBITDA
- увеличили броя на своя персонал спрямо предходната година
- с висока кредитна оценка (ICAP Credit Score)
- лидери в своя сектор на дейност

Наздраве с „Айляк“ *Cheers with Ailyak*

Мая Цанева Maya Tsaneva

Познавам Жоро Христов от около 5 години. Той беше един от първите ми герои в рубрика за предприемачество, която водих за национален ежедневник. Жоро е създателят на една от първите и най-успешни български крафт бири - „Айляк“. И тогава, и сега не съм страстен почитател на бирата, но как да не опиташ първата българска крафт бира, която се изнася във Великобритания. Пробивът е резултат от повече от 5 години постоянни усилия, които започват от домашно производство на терасата на Жоро. Днес той произвежда българска бира в Гърция по собствена рецепта, със съставки от цяла Европа.

Жоро Христов има две бакалавърски и една магистърска степен – по бизнес мениджмънт от Софийския университет и от Техническия университет в Лил, както и по приложни науки от Лион, Франция. Той заменя кариерата на финансов анализатор в международна компания с професионално производство на бутикова

I have known Zhoro Hristov for about 5 years now. He was one of the first characters in a column for entrepreneurship, which I was writing for a national daily newspaper. Zhoro is the creator of one of the first and most successful Bulgarian craft beers - Ailyak. Both then and now, I'm not a passionate fan of beer, but how can one not try the first Bulgarian craft beer, which is exported to Great Britain. The breakthrough is the result of more than 5 years of constant efforts, starting from home production on Zhoro's terrace. Today, he produces Bulgarian beer in Greece, according to his own recipe, with ingredients from all over Europe.

Zhoro Hristov has two bachelor's degrees and one master's degree in Business Management from Sofia University and from the Lille University of Science and Technology, as well as in applied sciences from Lyon, France. He swapped the career of a financial analyst in an international company for the professional production of

Жоро Христов превърна страстта
към домашната бира в бизнес

Zhoro Hristov turned the passion for
home beer into a business

Красимир Свраков и личен архив © Krasimir Svrakov and personal archive

Жоро Христов създаде първата българска крафт бира, която се изнася във Великобритания

бира, след като биропроизводството на терасата му се услажда. Две години след като той и приятелката му започват да експериментират с домашна бира на балкона си, той инвестира всичко в бизнеса с бира „Айляк“.

Жоро е от София, макар че избира типично за Пловдив име за бирата си. „Избрахме го, тъй като е най-близко до чувството ни за свобода,“ пояснява той. Дизайнерката Гергана Стайкова изработва оригиналните етикети за пенливата течност, която се радва на високи оценки сред българските бири в специализираните сайтове за крафт бира.

„Със сигурност пътят към успешното развитие на

Zhoro Hristov created the first Bulgarian craft beer, which is exported to Great Britain

boutique beer, after he started to enjoy the beer production on his terrace. Two years after his girlfriend and he started to experiment with home-made beer on their balcony, he invested everything in the business with the Ailyak beer.

Zhoro is from Sofia, although he chose for his beer a typical name for Plovdiv. “We chose this name because it is closest to our sense of freedom,” he explains. The designer Gergana Staykova created the original labels for the frothy drink, which enjoys high ratings among the Bulgarian beers on the specialised craft beer sites.

“Surely, the road to the successful development of craft beer culture goes through home brewers, that is why, even

крафт бирената култура минава през домашните пивовари, затова и до днес правя различни експериментални варки вкъщи. Смятам, че трябва да помагаме на домашните пивовари по всякакъв начин. Не знаех нищо за бирата, освен че е сламеножълта газирана напитка и, бъркайки като по-малък какво е бирария и пивоварна, успях чрез четене на доказалите се световно учебници по пивоварство и опити вкъщи да сваря бира, която да попада както на мен, така и на нашите съмишленици. Научих по трудния начин, че колкото и да успяваш да избуташ нещата на гол ентузиазъм и на „сърце“, понякога има препятствия, които изискват ресурси“, спомня си той.

„Айляк“ стартира с един вид бира и вече се предлага в 10 различни стила. Най-разпознаваемата се прави с криогенно замразен хмел. Напитката все още се произвежда в Серес, Гърция, макар че от близо две години Жоро търси терен за микропивоварна в България. Големото постижение на предприемача е, че бирата му

вече се предлага в някои от големите вериги, които го потърсили първи. „Надявам се, от една страна, това да е заради качествения продукт, който предлагаме, а от друга - че малко по малко Вкусът на българина се променя и от количество се измества към качество“, усмихва се Жоро. Той пояснява, че търговците на едро продължават да са по-скоро предпазливи към крафт бирите, но опипват пазара с малки количества, защото „потребителите биха си купували качествена бира, ако могат да я намират в удобни за тях места“.

Предприемачът цитира данни, според които пазарният дял на крафт бирата в България е около 1% от общата консумация, която се равнява на 5.6 млн. хектолитра. „От една страна, това е хубаво, тъй като има възможност да обучава потребителите, има потенциал за растеж, но от друга страна, в неразвит пазар този, който трябва да го разработи, си самият ти, и това изисква значителни инвестиции, които понякога не са налични“. Той вярва в силата на конкурен-

Бирата се произвежда от хмел от САЩ, малц от Германия и мая от Белгия

The beer is made from US hops, German malt and Belgium yeast

today, I experiment with different brewings at our place. I think we have to help home brewers by any means. I knew nothing about beer except that it was a straw-yellow carbonated drink, and although, as a child, I didn't make a difference between a beer house and a brewery, I succeeded by reading proven international books on brewing and by trying to make a beer at home that both our friends and I liked. I learned the hard way that no matter how well you manage to push things on sheer enthusiasm and heart, sometimes, there are obstacles that require resources," he recalls.

Ailyak started with one kind of beer and is now available in 10 different styles. The most recognisable one is made with cryogenically frozen hops. The drink is still produced in Serres, Greece, although, for nearly two years now, Zhoro has been looking for a terrain for a micro-brewery in Bulgaria.

The great achievement of the entrepreneur is that his beer is already available in some of the big chains that contacted him first. "I hope, on the one hand, that this was because of the quality product we offer and, on the other hand, that the taste of the Bulgarian people is changing little by little and is shifting from quantity to quality," Zhoro says. He explains that wholesalers continue to be cautious about craft beers, but they are trying the market with small quantities because "consumers would buy quality beer if they could find it at convenient places."

The entrepreneur cites data according to which the market share of the craft beer in Bulgaria is about 1% of the total consumption, which equals 5.6 million hectolitres. "On the one hand, this is good, because there is an opportunity to educate consumers, there is potential for growth, but on the other hand, at an underdeveloped market, the one that has

цията, защото по този начин се вдига нивото на българската бутикова бира и все повече хора започват да гледат на малките бутилки бира не като на нещо хипстърско и надценено, а на качествено пиво с различен вкус. Жоро се надява крафт бирените магазини след време да предлагат повече български марки.

„Айляк“ се пие леко и вероятно това е една от причините да не липсва инвеститорски интерес към марката. Жоро е отклонил не едно предложение и засега продължава напред благодарение на „ентузиазъм“ и кредити. Резултатът е впечатляващ във финансово отношение: през 2018 г. компанията отбелязва 500% ръст на приходите спрямо миналата година. Крафт бирата пробива на пазари, където на пенливата напитка се гледа почти с обожание: Белгия и Великобритания.

И в двата случая чуждестранните дистрибутори открили крафт бирата. В Белгия тя се предлага от един месец. Няколко месеца преди Брекзит британците опитаха европейската бира „Айляк“ благодарение на дистрибутор на крафт бира, който всеки месец предлага кашон с 8 различни крафт бири от целия свят. В месеца, когато фокусът е върху Централна и Източна Европа, „Айляк“ е единствената бира от България с оценките от 3.5 до 4.5 по скалата от 0 до 5. Наздраве! 🍻

„Айляк“ се бутилира в Гърция, но си търси дом в България

Ailyak is bottled in Greece but is looking for a home in Bulgaria

to develop it is you yourself, and that requires considerable investments that are not always available”. He believes in the power of competition because this is how the level of Bulgarian boutique beer rises and more and more people start to look at the small bottles of beer not as something hipster and overrated, but as a quality beer with a different taste. Zhoro hopes that after a while, the craft beer shops will offer more Bulgarian brands.

Ailyak is easy to drink and probably this is one of the reasons why there is no lack of investor interest in the brand. Zhoro has rejected many offers and for now is moving forward thanks to his “enthusiasm” and credit. The result is impressive in financial terms: in 2018, the company recorded a 500% revenue growth for the past year. Craft beer breaks into markets where the frothy drink is looked at almost with admiration: Belgium and Great Britain.

In both cases, foreign distributors discovered the craft beer. In Belgium, it is available for one month now. Several months before Brexit, the British tried the European beer Ailyak thanks to a craft beer distributor who offers a box of 8 different craft beers from all over the world every month. In the month when the focus was on Central and Eastern Europe, Ailyak was the only beer from Bulgaria with ratings from 3.5 to 4.5 on the scale from 0 to 5. Cheers! 🍻

Striving for a top career?

Apply now for scholarships!

Join the MBA programs of Europe’s leading business university: students from over 30 nations & internationally renowned faculty.

Global Executive MBA

Start April. 2 MBA degrees. 3 international residencies in 5 countries: Chile/Brazil, China/India, USA. FT ranked. Jointly offered with the University of Minnesota, USA.

Executive MBA Bucharest

Start November. 3 international residencies (USA, Austria). Taught in Bucharest.

Professional MBA

Start October. International residency (USA). Specialization e.g. in Finance, Marketing & Sales, Energy Management, Project Management, Entrepreneurship & Innovation.

WU Executive Academy

Vienna University of Economics and Business
mba@wu.ac.at, +43-1-313 36-4816
executiveacademy.at/mba

myc

Деян Георгиев
(вляво) и Атанас
Енев вярват в
бъдещето без
стиропор

*Deyan Georgiev (left)
and Atanas Enev
believe in the future
without Styrofoam*

Красимир Свраков Krasimir Svrakov

Баїомик VS **стиропора**
Биомус | **Styrofoam**

Или как предприемачи и учени заедно могат да намерят екологични алтернативи

Or how entrepreneurs and scientists can find ecological alternatives together

Мая Цанева Maya Tsaneva

Обичате ли да си играете със стиропор? Ако не вие, то вероятно децата около вас с удоволствие ронят белите топчета мека пластмаса от опаковката на телевизора или пералнята. „Байомик“ е стартираща биотехнологична компания, която предлага алтернатива на стиропора, която представлява смес от слама, стърготини и гъбен мицел. И, о, изненада! Докато стиропорът не е биоразградим в естествени условия и не се рециклира, то екоопаковката се саморазгражда за 75 дни.

Деян Георгиев и Атанас Енев, съоснователи и управляващи партньори в „Байомик“, работят с екипа на проф. Алберт Кръстанов - ръководител на катедра „Биотехнологии“ в Университета по хранителни технологии в Пловдив, по проекта, който е нещо повече от бизнес и нещо повече от наука. Той създава възможност за бъдеще без стиропор.

„Приятели сме от ученическите години, решихме да работим съвместно. Започнахме с участие в състезание за бизнес идеи, където успяхме да се класираме в топ 3. Процесът по намиране на най-добрия научен екип ни отне над половин година. Близък контакт ни препоръча да се свържем с проф. Кръстанов“, казва Атанас.

Видях ги именно на този хакатон, в който те спечелиха втора награда и малко финансиране с нещо живо в един прозрачен контейнер. Тогава, наред суматохата от начинаещи предприемачи с мобилни приложения, те изпъкнаха с предложението си за нещо реално „зелено“, което може да се приложи в търговията и преноса на вино и стоки (за опаковки), в мебелната промишленост (вместо ПДЧ материал), в козметиката, като строителни материали и дори като вариант за екокожа в модата.

„Има голямо несъответствие между начина, по който човечеството произвежда и консумира. Произходът на материалите и продуктите, които употребяваме, често е неизвестен. Работим усилено, за да станем водещи доставчици на иновативни и устойчиви решения. Вярваме в думите на Бил Олет (Bill Aulet): „Иновация = Изобретение x Комерсиализация“, пояснява Деян.

„Байомик“ преминаха през акселераторски програми, осигуриха си финансиране за лаборатория, и тази година спечелиха приза в категорията „Зелени решения“ на наградите StartUp Europe Awards на Finnova Foundation с подкрепата на Европейската комисия.

Дотук с типичната история на стартапа, който още няма и 2 години. По-интересната част е тази, свързана с развитието на идеята на „Байомик“. Компанията използва земеделски отпадъци (слама, стърготини и др.) и гъбен мицел (кореновата система на гъбите), за да създаде композитен материал, който наподобява стиропор. Така от отпадъци, които обикно-

Do you like playing with Styrofoam? If not you, then probably the children around you are happy to crumble the white balls of soft plastic from the packaging of the TV or the washing machine. Biomyc is a startup biotech company that offers an alternative to Styrofoam - a mixture of straw, sawdust and mushroom spawn. And, oh, surprise! While Styrofoam is not biodegradable in natural conditions and cannot be recycled, the eco-packaging is home compostable in 75 days.

Deyan Georgiev and Atanas Enev, co-founders and managing partners at Biomyc, are working with the team of Professor Albert Krastanov - Head of the Department of Biotechnology at the University of Food Technology in Plovdiv, on the project that is more than business and more than science. It gives an opportunity for a future without Styrofoam.

“We are friends since our school years and decided to work together. We started by participating in a competition for business ideas, where we managed to rank in the top 3. The process of finding the best science team took us over half a year. A close acquaintance recommended that we contact Prof. Krastanov,” Atanas says.

I saw them namely at that hackathon, in which they won the second prize and a bit of funding with something alive in a transparent container. Then, in the midst of the bustle of startup entrepreneurs with mobile applications, they stood out with their proposal of something really “green”, which could be applied in the trade and transport of wine and commodities (for packaging), furniture industry (instead of particleboard), in cosmetics, as building materials and even as an option for eco leather in the fashion industry.

“There is a great inconsistency between the way mankind produces and consumes. The origin of the materials and products we use is often unknown. We work hard to become leading providers of innovative and sustainable solutions. We believe in Bill Aulet’s words: “Innovation = Invention x Commercialisation,” Deyan explains.

Biomyc has gone through accelerator programmes, managed to ensure funding for a lab, and this year won the prize in the Green Solutions category at the StartUp Europe Awards of Finnova Foundation with the support of the European Commission.

So much for the typical story of the startup, which is not yet 2 years old. The more interesting part is related to the development of Biomyc’s idea. The company uses agricultural waste (straw, sawdust, etc.) and mushroom spawn (the root system of mushrooms) to create a composite material that is similar to Styrofoam. Thus, a

вено се горят или изхвърлят, се формира продукт с висока добавена стойност. След употреба той се превръща в нутриенти, независимо дали в почвата или водата. Последни тестове за биоразградимост на материала доказват пълно разграждане на екостиропора до 75 дни.

Атанас и Деян стартирала с експерименти с отпадна суровина от кафе с цел да я използват като субстрат, в който да слагат мицел от гъби, който хората да използват, за да отглеждат вкъщи свежи гъби. Но се оказало, че мицелът се развива, като образува твърди участъци. Двамата за малко да извикат „Еврика“, но се оказало, че такъв процес е познат на науката, но потенциалът за развитие на технологията за производство е достатъчно голям, за да се развие. „Конкуренцията на установените петролно базирани продукти (пластмаса) е силна и ще бъде такава в следващите години. Биобазирани пластмаси стават все по-добра алтернатива, въпреки проблемите, които съпътстват тяхната употреба в момента. Търсихме първоначален пазар, който да ни позволи бързо навлизане и висока видимост. Установихме силен интерес от първите ни клиенти за защитни опаковки за премиум и биопродукти - за винарни, търговци на вино, производители на органична козметика. Помагаме им да бъдат една стъпка напред от засилващите се екорегулации и покачващите се разходи за използването на неустойчиви материали (като пластмаса)“, обяснява Атанас.

Голямото предимство на компанията е, че има стабилен научноизследователски екип, начело с един от най-добрите български биотехнолози – проф. Алберт Кръстанов. Неговото име се свързва с разработката на технологии за получаване на пробиотици и за приложение на ензими, при нови покрития за самолети. Основателите на компанията и научният екип обединяват усилия, за да създават работещи пазарни продукти.

„Полагаме равни усилия както за осигуряване на дългосрочно финансиране на научно-развойната дейност, така и за продажби на пилотни серии продукти от нашия материал. Напредъкът в биологичната разработка води до измерими бизнес ползи. Екосъобразните материали по дефиниция са скъпи; икономически достъпните материали обикновено не са устойчиви ресурс и се произвеждат в отдалече-

product with high added value is formed from waste that is usually burned or disposed of. After use, it turns into nutrients, whether in soil or water. The last biodegradability tests of the material prove complete decomposition of the eco Styrofoam in no more than 75 days.

Atanas and Deyan started experimenting with coffee waste, aiming to use it as a substrate to put a mushroom spawn that people use to grow fresh mushrooms at home. But it turned out that the spawn developed by forming solid areas. The two of them were close to yelling Eureka, but it turned out that such a process is known to science, and the potential for developing the production technology is big enough to be worth trying. "The competition with the established petroleum-based products (plastics) is strong and it will continue to remain so in the coming

years. Bio-based plastics are becoming an increasingly good alternative, despite the problems that accompany their use at the moment. We were looking for an initial market that would ensure us quick entry and high visibility. We have attracted strong interest from our first clients for protective packaging for premium and bio products - for wineries, wine merchants, organic cosmetics manufacturers. We help them to be one step ahead of the intensifying eco-regulations and the rising costs for using unsustainable materials (such as plastics)," Atanas explains.

The great advantage of the company is that it has a solid scientific research team, headed by one of the best Bulgarian biotechnologists - Prof. Albert Krastanov. His name is associated with the development of technologies for the production of probiotics and the application of enzymes in new aircraft coverings. The founders of the company and the research team join efforts to create working market products.

"We are making equal efforts both to secure long-term R&D funding and to sell pilot product series from our material. The progress in biological development leads to measurable business benefits. Ecological materials are expensive by definition; economically affordable materials are usually not a sustainable resource and are produced in remote countries. We aim to supply raw materials and produce materials locally, with short supply chains,

and offer products from the circular economy," Deyan explains.

The company aims to launch a pilot production of eco composite boards with 70% less wood, without synthetic adhesives, and with eco transport packages that are similar to Styrofoam. The first small prototypes of a furniture board with the eco Styrofoam filling were distributed as an advertising product at the Circular Economy Forum, part of the official programme of the Bulgarian Euro-Presidency. The sale of a pilot series of wine boxes is also being prepared. The big goal is to create a complete industrial production in no more than three years. And then, perhaps, the Styrofoam will come to its end. ➔

ни страни. Целим да снабдяваме суровина и да произвеждаме материали локално, с кратки вериги за доставка и да предлагаме продукти от кръговата икономика", пояснява Деян.

Компанията цели да започне пилотно производство на еко композитни плочи със 70% по-малко дървесина, без синтетични лепила и с еко транспортни опаковки, наподобяващи стиропор. Първите малки прототипи на мебелна плоча с пълнеж от екостиропора бяха раздавани като рекламен продукт на Форум „Кръгова икономика“, част от официалната програма на Българското председателство на ЕС. Подготвя се и продажбата на пилотни серии кутии за вина. Голямата цел е създаване на цялостно индустриално производство до три години. И тогава може би за стиропора ще настане краят. (1)

АвтоИконом в грижата за автомобила

Първата платформа за
висококачествена поддръжка
на колата тръгва от София

Avtolkonom in the Automobile Service

*The first high-quality car
maintenance platform
originates in Sofia*

Яна Колева Yana Koleva

Живеее в София и търсите улеснения в поддръжката на своята кола, верният отговор може би се нарича „АвтоИконом“. Ето какво е това според Емил Ставрев, който е основният двигател на този проект...

Началото

Всичко започва така: „Имам един стар автомобил и много си го обичам. Приятели и познати знаеха, че ходя по сервиси, и започнаха да ме търсят за съвети. След поредно позвъняване, свързано с поддръжката на кола, се роди идеята за създаването на мобилната платформа „АвтоИконом“. Замислих се с кого бих могъл да реализирам идеята и първият, на когото се обадох, беше Тодор Гигилев. След като той се увери, че до момента няма подобна услуга, взехме бял лист и започнахме да чертаем бъдещето на новата услуга“.

Екипът

Бързо правят приложението и платформата „АвтоИко-

You live in Sofia and you are looking for help in the maintenance of your car, the right solution for you might be Avtolkonom. Here's what it is, according to Emil Stavrev, the main engine of the project...

The Beginning

It all started like this: "I have an old automobile and I love it very much. Friends and close ones knew that I go around car service shops and started calling me for advice. After another call related to car maintenance, the idea about the creation of the Avtolkonom mobile platform was born. I thought about who I could make the idea happen with and the first person I called was Todor Gigilev. After he made sure that no similar service existed, we took a blank sheet of paper and started drawing the future of the new service".

The Team

They quickly built the application and the platform

Красимир Свраков 📷 Krasimir Svrakov

ном“, регистрират фирмата, за да са първи на пазара. Но стартират близо година по-късно - на 1 март 2017 г. В момент, когато идва периодът за смяна на гумите. Дотогава сформират екипа и работят върху концепцията. Тодор Гигилев е софтуерният експерт. Валери Караджов, бивш рали състезател, поема комуникацията със сервизите. Стоян Симов се заема с IT разработките, Радослав Савов е графичният дизайнер и онлайн гуру, а Виктор Божилев, бивш служител на NSG, се захваща с обслужването на клиентите и със завеждането на щетите.

На един клик разстояние

„АвтоИконом“ е платформа с две мобилни приложения – за шофьорите, които поемат колите, и за крайните клиенти. Всеки очаква с един клик да си поръча услуги, но и да види на едно място историята на автомобила. Затова дигиталното решение предлага проследимост кога какво е правено по колата, кога изтичат застраховките, кога е време за технически преглед и евентуално за лизинговите вноски. Това удобство е напълно безплатно за клиента.

Мрежа

Платформата не просто ще ви улесни, ако колата се

Avtolkonom, and they registered the firm, so they would be the first on the market. But they started nearly a year later - on 1 March 2017, in a moment when it was time for changing tyres. Until then, they had formed the team and worked on the concept. Todor Gigilev was the software expert. Valeri Karadzov, a former rally racer, took over the communication with the service shops. Stoyan Simov took care of the IT research, Radoslav Savov was the graphic designer and an online guru, and Viktor Bozhilov, a former employee at NSG, took upon the client service and the damage handling.

A Click Away

Avtolkonom is a platform with two mobile applications – for the drivers, taking care of the cars, and for the users. Everyone expects to be able to order services with a single click, but also to see the entire history of the car in one place. That's why the digital solution offers the possibility to trace when and what was done on the car, when the insurance expires, when comes the time for a technical inspection and, eventually, for the lease instalments. This convenient option is completely free for the customer.

нуждае от сервиз. Голямата идея тук е, че тя създава стандарти за качество. Освен това е помислено и за партньорската мрежа. Чрез покупката на лиценз сервизите и застрахователите получават достъп до платформата. Всичко е дигитализирано и всеки гоставчик на сервизни и застрахователни услуги може да ползва приложението, за да стигне до повече клиенти.

Монетизацията

Още в началото си казват, че ако няма да са в състояние да създадат стойност за всички участници в процеса, няма смисъл да се заемат с това начинание. Сега моделът е win-win и от него печелят всички.

Когато клиентът не е посочил конкретен сервиз, платформата му предлага възможности, от които да избере. Стандартът на обслужването изисква сервизите да дават оферти за всяка услуга, предлагат се и алтернативи, като крайният избор е на клиента. Когато работата по автомобила приключи, той излиза със сервизна карта. Чрез тази платформа сервизното обслужване излиза на светло, същевременно отговорността за свършената работа не се размива. В момента в България около 70% от този бизнес е в сивата зона.

Качеството

Бихте ли искали да получите напомняне, че приближава моментът за техническия ви преглед? Би ли било ценно да ви подсетят да подновите застраховката си? Удобство ли ще е за вас да ви предложат смяна на гумите, когато гойде време за това? „Имаме разписани процедури за всеки детайл от услугата. Ние създаваме ноу-хау и новата логика на модерното обслужване“, обяснява Емил Ставрев. В момента 36 лв. с ДДС е цената колата да бъде закарана до сервиз и върната обратно на клиента. Договарянето на точен ден и час става онлайн или по телефона. Оказва се обаче, че най-сложното нещо не е направата на самата платформа и приложенията, а организацията на всички процеси в реално време, които тя предлага. Екипът преодолява всички трудности и голямата му цел е да утвърди стандарти, които дават увереност на всеки клиент, че той е обслужен качествено и за автомобила му е направено най-доброто.

Растежът

„АвтоИконом“ получи наградата „Най-иновативна компания“ на WebIT Sofia, а също и отличие като иновативен стартъп в рамките на конкурса „Големите мал-

Network

The platform will not just make it easier for you if the car needs servicing. The grand idea is that it creates quality standards. Besides, the partners network is also taken into account. By purchasing a license, the service shops and the insurance companies gain access to the platform. Everything is digitalised and each service shop and insurance services provider can use the application to reach more customers.

The Monetisation

From the very beginning, the founders told themselves that if they're in no condition to create value for all participants in the process, it wouldn't make sense to begin the endeavour. The service is now a win-win and everyone benefits from it.

When the customer has not selected a specific

Емил Ставрев вярва, че „АвтоИконом“ ще стане най-голямата платформа за автомобили, без да притежава нито един сервиз

Emil Stavrev believes Avtolkonom will become the biggest automobile platform without owning a single service shop

ки“. Германо-българската индустриално-търговска камара също забеляза техните постижения и ги награди с участие в StartUp Germany. Но „АвтоИконом“ най-много ще се радва на интереса на повече крайни клиенти и на доставчици на услугите, очаква и предложения за финансиране на растежа.

Бъдещето

Какво бъдеще си представя Емил Ставрев? UBER е най-голямата платформа за таксиметрови услуги, без да притежава нито едно такси. Facebook е най-голямата медия, без да има ред нейно съдържание. Защо „АвтоИконом“ да не е най-голямата платформа за автомобили, без да притежава нито един сервиз. До няколко години на таблото на всеки модерен автомобил може да има иконка „АвтоИконом“ за директен достъп до доставчиците на автоуслуги...

„АвтоИконом“ засега е само в София, но после ще е и на други места у нас и в чужбина. 🚗

service shop, the platform offers them options to choose from. The standard of service requires all service shops to provide an offer for each service, alternatives are given as well, and the customer makes the final choice. When the car service is done, the customer receives a service card. Through this platform, the service gets in the light, at the same time the responsibility for the work done is not scattered. At the moment, around 70% of that business in Bulgaria is on the grey market.

The Quality

Would you like to receive a reminder that the time for your technical examination is approaching? Would it be convenient to get a reminder to renew your insurance? Would you appreciate an offer for a tire change when the time comes? “We have designed procedures for each detail of the service. We create know-how and the new modern service’s logic”, Emil Stavrev explains.

The cost for the car to be transported to a service shop and delivered back to the client at the moment is BGN 36, VAT included. Scheduling the exact date and time is done online or on the phone. But as it turns out, the most complicated thing is not the creation of the platform and the applications, but the real time organisation of all processes it offers. The team overcomes all difficulties and its big goal is to consolidate standards that ensure each customer that they have received quality service and their automobile has been taken care of the best possible way.

The Growth

Avtolkonom received the “Most Innovative Company” award at WebIT Sofia, as well as an award for an innovative startup within The Big Small competition. The German-Bulgarian Industrial Chamber of Commerce also noticed their achievements and awarded them a participation in StartUp Germany. But Avtolkonom will be most pleased by the interest of more clients and service providers; it also awaits offers for funding of their planned growth.

The Future

What futures does Emil Stavrev imagine? UBER is the biggest platform for taxi services without owning a single taxi. Facebook is the biggest media without a single paragraph of own content. Why can't Avtolkonom be the biggest platform for automobiles without owning a single service shop? In a few years every modern automobile may have on its dashboard an Avtolkonom icon for a direct access to the car service providers...

Avtolkonom is still just in Sofia, but later it will be in other cities and abroad. 🚗

Игва ерата на компаниите без ръководител

Хоризонталните организации вече навлизат в света на бизнеса и предизвикват традиционния корпоративен модел на управление

Александър Александров

Aleksandar Aleksandrov

Екип от десетки различни специалисти – програмисти, дизайнери, проектни мениджъри, копирайъри и много други – работи заедно по мащабен проект. Всичко това би било съвсем нормално, като изключим, че всички те се намират на десетки различни локации в няколко държави, почти никои от членовете на екипа не среща никога останалите, а повечето дори и не се познават помежду си. И най-вече – цялата работа протича без участието на какъвто и да е ръководител. Въпреки това те работят по мащабен и изключително комплексен проект, на стойност няколко милиона долара. Този пример не е фикция, а е съвсем реален и показва предимствата на един бързо набиращ популярност в технологичните среди модел - изцяло

децентрализираните компании

Става въпрос за бизнес организации, в които ръководството е заменено от

A team of dozens of different specialists - developers, designers, project managers, copywriters and many others - works together on a large-scale project. All this would be quite normal, except that they are all in dozens of different locations in several countries; almost none of the team members ever meets the others, and most do not even know each other. And most of all - all the work is done without the involvement of any supervisor. Still, they work on a large and extremely complex project worth several million dollars. This example is not a fiction, but is quite realistic and shows the benefits of a model that is rapidly gaining popularity in the technology circles -

Decentralised Companies

These are business organisations in which the management is replaced by horizontal structures and teams, coming

The Era of the Companies with no Managers Is Coming

Horizontal organisations are already entering the business world and challenging the traditional corporate management model

хоризонтални структури и екипи, обединяващи се за различни задачи, или в краен случай – от система за ротирание на мениджърите измежду членовете на екипа. Тази нова мода печели най-много фенове в средите на ИТ фрилансърите, стартъпите и технологичните специалисти. Затова не е изненада, че сред първите появявани примери са преди всичко фирми от софтуерния бранш и други сфери на информационните технологии.

Сред тях личи името на гейм разработчика Valve Corporation – многомилиардна компания, която е създател на едни от най-популярните видеоигри в света – Half-Life, Portal, Counter-Strike и Team Fortress, както и на бързо набиращата популярност онлайн платформата за

together for different tasks or, ultimately, by a system of rotation of managers among the team members. This new trend has most of its fans in the circles of the IT freelancers, startups and technology specialists. Therefore, it is no surprise that among the first most prominent examples are mostly companies from the software industry and other areas of the information technology.

Among them is the name of the game developer Valve Corporation - a multi-billion company that is the creator of some of the most popular video games in the world - Half-Life, Portal, Counter-Strike and Team Fortress, as

дистрибутиране на игри Steam. Други популярни фирми, чието управление е изцяло или частично хоризонтално, са софтуерната платформа GitHub, която беше закупена през миналото лято от Microsoft за 7.5 млрд. щ. долара, както и финландската софтуерна компания Reaktor, която има над 400 служители и

изцяло плоска структура

съставена от самоуправяващи се екипи. За разлика от нея Valve и GitHub следват по-уравновесен модел. В първата има ротационна система за смяна на лидерите на екипи, а във втората през 2014 г. е създадено междинно мениджърско ниво. И двете обаче са презърнали изцяло концепцията за работа от разстояние и служителите им са разпръснати в различни точки на света.

Истината е, че хоризонталните организации не са нещо ново и този модел води началото си още от зората на частния бизнес. Той обаче получи нов тласък с развитието на технологиите. В частност бизнес платформите за сътрудничество и работа в екип през последните години добавиха редица нови възможности за координация, без значение дали членовете на екипа са в една сграда, или в различни точки на планетата. Навлизането на софтуера с отворен код пък създаде културата на разработка на програмни продукти от общности, разпръснати из целия свят.

Най-голямата промяна обаче идва с развитието на блокчейн технологиите, които създават условията за появата на изцяло децентрализирани компании от нов тип. Блокчейн позволява

прозрачното и сигурно функциониране

на различни системи на базата на ясно определени правила. По този начин могат да бъдат създадени както платежни инструменти като биткойн, така и всевъзможни други структури, включително компании, обществени организации, а според някои привърженици на технологията – чрез блокчейн могат да функционират цели държави.

Компанията Ethereum е сред най-забележителните стартапи, работещи с тази отворена технология, която вече е създавала собствена криптовалута със същото име, както и платформа за използване на блокчейн като услуга. Чрез нея всеки желаещ може да създаде собствена организация, която да функционира чрез система от т.нар. „умни договори“ (smart contracts). Този тип „плоски“ компании вече си имат и име – DAO (Decentralized Autonomous Organization), а преди две години беше създадена и първата сред тях The DAO, която успя да набере 150 млн. щ. долара чрез споделено финансиране.

Предимствата на хоризонталните компании са, че са по-гъвкави и оперативни и на практика комбинират силните страни на големите корпорации с енергията на новостартиращите малки фирми. Освен това те дават много повече власт на редовите служители, което е мотивиращо и позволява по-талантливите сред тях да допринасят повече за развитието на организацията. Същевременно този модел има и недостатъци, тъй като елиминирайки традиционния мениджмънт, компанията няма да могат да се възползват от потенциала на наистина добрите ръководители, които в традиционните фирми често имат важна роля за развитието и стабилността на дружествата. (1)

well as the fast-growing online platform for distributing Steam games. Other popular companies, whose management is completely or partially horizontal, are the GitHub software platform, which was purchased last summer by Microsoft for USD 7.5 billion, as well as the Finnish software company – Reaktor, which has more than 400 employees and an

Entirely Flat Structure

composed of self-managing teams. In contrast, Valve and GitHub follow a more balanced model. In the first, there is a rotation system for changing team leaders, and in the second one, an intermediate management level was created in 2014. However, both have embraced the concept of remote work, and their employees are scattered around the world.

The truth is that horizontal organisations are not new, and this model dates back to the dawn of private business. However, it was given a new impetus with the development of technology. In particular, business collaboration and teamwork platforms in recent years have added a number of new coordination options, regardless of team members being in a building or at different locations on the planet. The introduction of open source software has created a culture of software development by communities scattered all over the world.

The biggest change, however, comes with the development of blockchain technologies that create settings for the emergence of a new type of fully decentralised companies. Blockchain allows the

Transparent and Safe Operation

of different systems on the basis of clearly defined rules. In this way, both payment instruments, such as bitcoin, and all kinds of other structures, including companies and public organisations, can be created, and according to some technology supporters, entire countries can operate through a blockchain.

Ethereum is one of the most remarkable startups, working with this open technology, which has already created its own cryptocurrency of the same name, as well as a platform for using blockchain as a service. Through it, anyone could create their own organisation, which can operate through a system of the so-called “smart contracts”. This type of “flat” companies already have their name - DAO (Decentralised Autonomous Organisation), and two years ago, the first among them was created – The DAO, which managed to raise USD 150 million through shared funding.

The advantages of horizontal companies are that they are more flexible and operational, and practically combine the strengths of large corporations with the energy of the small startups. What is more, they give much more power to regular employees, which is motivating and allows the more talented among them to contribute more to the development of the organisation. At the same time, this model has flaws, because by eliminating traditional management, companies will not be able to seize the potential of truly good managers, which in traditional businesses often plays an important role in the development and stability of the companies. (2)

Как Y Combinator промени бизнеса със стартиране на бизнес

Най-успешният стартъп акселератор вече е институция в бранша и е дал старт на компании от ранга на Dropbox и Airbnb

How Y Combinator Changed the Business of Starting a Business

Четиримата основатели на Y Combinator през 2005 г. – Тревър Блекуел (вляво), до него Пол Грейм, Джесика Ливингстън и Робърт Тапан Морис, наричан от колегите си RTM

The four founders of Y Combinator in 2005 - Trevor Blackwell (left), Paul Graham, Jessica Livingston and Robert Tappan Morris, called RTM by his colleagues

The most successful startup accelerator is already an institution in the industry, and has given a start to a number of companies like Dropbox and Airbnb

Александър Александров Aleksandar Aleksandrov

Знаете ли какво е общото между платформата за лесна изработка на уебсайтове Weebly, футуристичната хранителна субстанция сойлент, сайта за отговор на разнообразни въпроси Quora и платформата за стрийминг на видеогри Twitch? Макар и да са в съвсем различни пазарни сегменти, да имат различна структура и пазарна капитализация, всички те всъщност имат нещо общо помежду си – техните основатели са ги създали буквално заедно. Това е така, защото тези компании са стартирани в споделеното офисно пространство на стартъп акселератора Y Combinator.

Дори и да чувате за първи път това име, вие със сигурност сте чували за много от фирмите, направили първите си стъпки в него. Днес той е безспорно най-влиятелният акселератор за стартиращи компании в

Do you know what is the common thing between the Weebly platform for an easy website development, the futuristic food substance Soylent, the Quora site for answering various questions, and the Twitch video game streaming platform? Although they are positioned in very different market segments and have a different structure and market capitalisation, they all actually have something in common - their founders have literally created them together. This is because these companies were started in the shared office space of the startup accelerometer Y Combinator.

Even if you hear this name for the first time, you have surely heard of many of the companies that made their first steps there. Today, it is undoubtedly the most influential accelerator for startups in the world of venture investments

света на рисковите инвестиции, който е „дал живот“ на десетки от най-перспективните технологични стартапи.

Какво представляват стартъп акселераторите

Моделът на този тип организации е прост и ефективен. Веднъж или два пъти годишно те набират кандидатури от стартиращи предприемачи, които имат нужда от подкрепа за развитие на своите проекти. Одобрените кандидати биват включени в акселераторската програма, която включва няколкомесечно развитие на проекта в своеобразно споделено работно пространство, интензивно менторство от успешни предприемачи и инвеститори, счетоводна, юридическа и маркетингова помощ и често – финансова инвестиция в проектите. Повечето акселераторски програми завършват с т.нар. пич - представяне на техните фирми пред публика, включваща инвеститори и други предприемачи.

През последните години в света се зародиха хиляди подобни акселератори, като повечето от тях все още са в САЩ, но броят им в региони като Азия и Европа се увеличава с бързи темпове. Те имат изключително позитивно влияние върху цялата стартъп екосистема, тъй като подкрепят стартъпи в много ранна фаза, за които все още е трудно да привлекат инвестиции от рискови фондове. Днес за стартъпите в ранен етап на развитие все още продължава да е много сложно да наберат финансиране за разработка на своите идеи, в сравнение например с компаниите в по-късен етап, които имат нужда по-скоро от средства за разрастването си. Или с други думи – често се оказва по-трудно да се намерят инвестиции от порядъка на няколко десетки хиляди, отколкото например от няколко милиона. И стартъп акселераторите запълват успешно именно тази ниша.

А компанията, която в най-голяма степен е повлияла на развитието на самите акселератори през годините, е именно Y Combinator. Тя започва своята дейност

that has “given life” to dozens of the most promising technological startups.

What Are Startup Accelerators

The model of this type of organisations is simple and effective. Once or twice a year, they collect applications from startup entrepreneurs who need support to develop their projects. Approved candidates take part in the Acceleration Programme, which includes several months of project development in a shared workspace, an intensive mentoring by successful entrepreneurs and investors, accounting, legal and marketing assistance, and, often, financial investment in projects. Most accelerator programmes end with the so-called “pitch” - presenting their companies to an audience of investors and other entrepreneurs.

In recent years, thousands of such accelerators have emerged worldwide, most of them still in the US, but their numbers in regions like Asia and Europe are rapidly growing. They have a very positive impact on the entire startup ecosystem, since they support startups at a very early stage, at which it is still difficult to attract venture capital investments. Today, for startups at an early stage of development, it is still very difficult to raise funding for the development of their ideas, compared to, for example, companies at a later stage, which need money to grow. Or, in other words, it is often more difficult to find investments amounting to several tens of thousands, than, for example, several million. This is the niche that startup accelerators fill successfully.

And the company that most influenced the development of accelerators over the years is Y Combinator. It started its activity in 2005 - a time when the internet segment looked completely different, Facebook was barely making its first steps, and Steve Jobs had not yet introduced Apple’s first iPhone model that would change the smart phone industry. Founders of the first modern startup accelerator are Paul Graham, Jessica Livingston, Trevor Blackwell, and Robert Tappan Morris, and the first two “cohorts” of startup projects had gone through the programme by 2008 in the American cities of Cambridge and Mountain View. Graham himself managed the company until 2014, when he relinquished the

Y Combinator

Работни моменти от акселераторската програма

Working moments from the Acceleration Programme

през 2005 г. - време, когато интернет сегментът изглежда съвсем различно, Facebook едва прави своите първи стъпки, а Стив Джобс все още не е представил първия модел iPhone на Apple, който ще промени смартфон индустрията. Основатели на първия модерен стартъп акселератор са Пол Греъм, Джесика Ливингстън, Тревър Блекуел и Робърт Тапан Морис, а първите две „коHORTи“ от стартиращи проекти преминават през програмата до 2008 г. в американските градове Кеймбридж и Маунтин Вю. Самият Греъм ръководи компанията до 2014 г., когато отстъпва президентската позиция на предприемача и блогър Сам Алтман. Сочен за

една от най-влиятелните фигури

в стартъп индустрията и носител на редица отличия, той прави важни промени в Y Combinator, въвеждайки практиката да се инвестират по 120 000 щ. долара в стартъпите срещу 7% от техните дялове. През годините Алтман прави и редица други важни промени, предефинирайки облика на модерния акселератор.

Днес, 13 години след създаването си, Y Combinator вече е подкрепил над 1900 стартиращи проекта с над 4000 основатели, а общата пазарна оценка на всички фирми, преминали през акселераторската програма, достига впечатляващите 100 млрд. щ. долара. Сред тях правят впечатление имената на платформата за отдаване под наем на недвижимо имущество Airbnb (с пазарна капитализация над 38 млрд. щ. долара), Stripe за обработка на онлайн разплащания (20 млрд. щ. долара), облачната платформа за съхранение на файлове Dropbox (10 млрд. щ. долара), платформата за стрий-

presidential position to the entrepreneur and blogger Sam Altman. Pointed out as

One of the Most Influential Figures

in the startup industry and a winner of a number of awards, he has made important changes in Y Combinator, introducing the practice of investing USD 120,000 in startups against 7% of their shares. Over the years, Altman has made a number of other important changes, redefining the look of the modern accelerator.

Today, 13 years after its creation, Y Combinator has already supported over 1,900 startup projects with more than 4,000 founders, and the overall market assessment of all companies that have gone through the acceleration programme amounts to the impressive USD 100 billion.

В последните години начело на акселератора е Сам Алтман

In the last few years, Sam Altman has been the leader of the accelerator

минг на електронни спортове Twitch, която преди около четири години беше придобита от Amazon за близо 1 млрд. щ. долара, издателя на мобилни игри Machine Zone (с капитализация около 5 млрд. щ. долара), платформата за криптовалути Coinbase и сайта за доставка на храна Instacart.

Любопитно е, че акселераторът подкрепя и стартапи, които почти нямат шансове да получат инвестиции по друг начин, защото дейността, която развиват, е прекалено футуристична или според мнозина – дори невъзможна. Сред тях е например компанията Nectome, чиито основатели възнамеряват да създадат технология за прехвърлянето на човешкото съзнание в машина, но все още са далеч от реални резултати в тази насока. Друг проект, за който е доста рано да се прогнозира как ще се развие, е компанията Soylent, разработваща едноименната хранителна субстанция на бъдещето, която поне според създателите си има за цел да реши проблемите с глада. Макар все още футуристичната храна да не се възприема от широката общественост, Сам Алтман и компания не се притесняват да инвестират в нея и да подкрепят развитието ѝ, демонстрирайки философията си, че рисковите инвеститори трябва да вложат средства и усилия и в иновации, които не е ясно дали някога ще се превърнат в печеливши начинания.

Преди няколко месеца акселераторът публикува списък с девет типа стартапи, от които според ръководството му светът ще има все по-голяма нужда през следващите години. От технологии за премахване на въглеродния диоксид от атмосферата, през такива в областта на земеделието или креативните индустрии, до проекти за увеличаване на дълголетие и за подобряване на паметта – Y Combinator за пореден път налага стандартите в индустрията на рисковите инвестиции, показвайки, че е време организациите от сектора да престанат да гледат само към информационните технологии и трябва да насочат погледа си към нови сегменти от ключово значение за бъдещето на човечеството. (1)

Among them are the names of the Airbnb real estate rental platform (with a market capitalisation of over USD 38 billion), Stripe for processing online payments (USD 20 billion), the Dropbox cloud storage platform (USD 10 billion), the Twitch electronic sports streaming platform, which about four years ago was acquired by Amazon for nearly USD 1 billion, the Machine Zone game publisher (with capitalisation of approximately USD 5 billion), the Coinbase cryptocurrencies platform, and the Instacart food delivery site.

What's interesting is that the accelerator also supports startups, which have almost no chances of getting any other investment, because the activity they are developing is too futuristic or, according to many, even impossible. These include, for example, the Nectome company, whose founders intend to create technology for the transfer of human consciousness into a machine, but are still far from any real results in this direction. Another project for which it is quite early to predict its development is Soylent, which develops the nutritional substance of the future of the same name, which, at least according to its creators, aims to solve the problems of hunger. Although the futuristic food is still not embraced by the general public, Sam Altman and his team are not afraid to invest in it and support its development, demonstrating their philosophy that venture investors must invest resources and efforts in innovations, for which it is not clear whether they will ever become profitable endeavours.

Several months ago, the accelerator published a list of nine types of startups, which, according to its management, the world will need more and more in the years to come. From technologies for removing carbon dioxide from the atmosphere, through ones in the field of agriculture or creative industries, to projects for increasing longevity and improving memory - Y Combinator once again sets the standards in the industry of venture investments, showing that it is time for organisations in the sector to stop looking only at information technologies and look at new segments of key importance for the future of humanity. (2)

Руи Миньос, ръководител по научни въпроси в Отдела по научни и обществени комуникации във „Филип Морис Интернешънъл“:

„Филип Морис Интернешънъл“ инвестира над \$4.5 млрд. в продукти с намален риск

Rui Minhos, Head of Regional Scientific Engagement at Philip Morris International:

***Philip Morris International Invests
More than \$4.5 Billion into
Development of Reduced Risk Products***

Според прогнозите на Световната здравна организация до 2025 г. в света ще има все още над един милиард пушачи. Тази тревожна статистика трябва да ни призове да търсим по-малко вредни алтернативи на цигарите. Много хора смятат никотина за основен вредител, но истината е, че горенето е причина за образуването на голяма част от вредните вещества, установени в цигарения дим. „Филип Морис Интернешънъл“ инвестира над 4.5 милиарда долара в научни изследвания и разработки на продукти с намален риск. В процес на разработка са четири бездимни продуктови платформи, чиято цел е да се предложат по-добри алтернативи на пушачите. Две от тях представляват изделия с нагряване на тютюн, а другите две са електронни изпарители. Всички нови продуктови разработки преминават през стриктни тестове, включително и неклинична и клинична оценка.

According to World Health Organization there will be more than one billion smokers in the world by 2025. These worrying statistics should incentivise us to look for less harmful alternatives to cigarettes. Many people think that nicotine causes the main harm of smoking, but the truth is that it is the combustion that leads to the formation of most of the harmful substances found in cigarette smoke. Philip Morris International invested more than \$4.5 billion in research, development and production of reduced risk products. Four smoke – free platforms are being developed with the aim of providing better alternatives to smokers. Two of the platforms are heated tobacco products, and the other two – are electronic vaporizers. All new products developed are rigorously assessed, including through non-clinical and clinical studies.

—н Миньос, в България акцизът на бездимните изделия беше повишен с 53%. Какъв е примерът в останалите европейски страни?

- Това не е моята сфера на познание, тъй като аз работя по-скоро върху научните въпроси и представянето им пред обществеността. Това, което знам, е, че има не малък брой пазари, където са въведени отделни категории от фискална гледна точка за този тип продукти. Това е така, защото нагряваемите тютюневи изделия са фундаментално различни продукти от цигарите. Те са класифицирани като бездимни и имат различен рисков профил от конвенционалните цигари и съответно трябва да бъдат облагани по различен начин. Очевидно бездимните изделия са по-добрата алтернатива от цигарите.

- **Българското правителство предлагаше акцизът да бъде еднакъв за бездимните продукти и конвенционалните цигари. Смятате ли, че това е справедлив подход?**

- Това не е справедливо спрямо потребителите, защото те ще бъдат объркани по този начин. Ако данъчното облагане на тези продукти и на цигарите е еднакво, тогава как потребителите ще разберат какви са реалните разлики между тях и кои продукти са по-добрата и по-малко рискова алтернатива.

Диференциацията в регулаторната и фискалната рамка между продуктите с нагряване без горене и конвенционалните цигари е важна заради потенциала, който новите бездимни продукти носят за намаляване на вредата от тютюнопушенето. Важно е да се предоставят стимули за пълнолетните пушачи, които иначе биха продължили да пушат, да преминат към по-малко рискови алтернативи.

- **IQOS вече е от 1 година на българския пазар и употребата му става все по-популярна. Какви са ос-**

Mr. Minhos, in Bulgaria the excise duty for smoke-free products was increased to 53%. What is the case in the other European countries?

- First, I'd need to say that this is not my area of expertise, as I am mostly working on scientific engagement. What I know is that there are many markets where separate fiscal categories have been established for this type of products. This is so, because the heated tobacco products are fundamentally different category of products than cigarettes. They are classified as smoke-free and have different risk profile than conventional cigarettes and should be therefore taxed in a different way. Obviously, smoke-free products are the better alternative than cigarettes.

- **The Bulgarian government proposed that the excise for smoke-free products and conventional cigarettes be equalized. Do you think that this is a fair approach?**

- This is not fair to the consumers because it is confusing them. If these products and the cigarettes are taxed in the same way, how will the consumers understand the actual differences between them and which products are the better reduced risk alternative. Regulatory and fiscal differentiation between heated tobacco products and conventional cigarettes is essential because of the potential that the new smoke-free products have to reduce harm related to smoking. It is important to provide incentives for the adult smokers, who would otherwise continue to smoke, to switch to better less risk alternatives than cigarettes.

новните разлики с конвенционалните цигари според научните изследвания, които вие правите?

- Това е напълно различна категория продукти. При системата на нагряване на тютюн IQOS няма горене и в отделяния аерозол е намалено значително образуването на вредни вещества в сравнение с цигарения дим. В нашите проучвания ние доказваме, че биологичната реакция на организма, когато хората преминават на системата IQOS, се подобрява. Цялата съвкупност от нашите научни резултати показва, че продуктите с нагряване са с намален риск в сравнение с пушенето на цигари.

- Как се регулират бездимните тютюневи изделия в останалите страни в Европейския съюз и има ли обща регулация на европейско ниво?

- Европейска регулация има и тя е уредена в Директивата за тютюневите изделия. По смисъла на Директивата тези продукти представляват нови тютюневи изделия. А тъй като при тях не протича процес на горене, те са определени и като бездимни тютюневи изделия.

- „Филип Морис Интернешънъл“ инвестира сериозно в научна дейност и в производствени мощности за разработката на системата за нагряване на тютюн. Планирате ли инвестиции в разработката на нова серия бездимни продукти?

- За момента имаме четири продуктови платформи. На този етап фокусът ни е върху тези четири платформи, които са в процес на разработка и приключване на научната оценка.

В края на месец октомври представихме на глобална премиера в Япония новото поколение устройства за нагряване на тютюн IQOS 3 и IQOS 3 Multi. Новата серия е разработена изцяло на база на получената обратна връзка от потребителите. С това ние от „Филип Морис Интернешънъл“ затвърждаваме визията си за изграждане на бъдеще без дим, като целим да предоставим повече възможности за по-малко рискови алтернативи за всички онези мъже и жени, които иначе биха продължили да пушат. ☺

- IQOS has been available on the market in Bulgaria for 1 year and has been gaining popularity. What are the main differences with the conventional cigarettes according to your science?

- This is an entirely different product category. There is no combustion with the tobacco heating system IQOS and the levels of harmful substances formed in the aerosol are significantly reduced. Our studies demonstrate that the biological response of the organism when people switch to IQOS improve. The totality of our scientific results shows that the heated products present reduced risk as compared to cigarette smoking.

- How are the smoke-free tobacco products regulated in the other EU Member States and is there a harmonized European regulation?

- There is European regulation and it is included in the European Tobacco Products Directive. In the Directive these products are defined as novel tobacco products. And as they do not involve combustion, they are also defined as smoke-free tobacco products.

Philip Morris International makes serious investments in research and in manufacturing facilities for the tobacco heating system. Are you planning investments in the development of a new line of smoke-free products?

Currently we have four platforms. At this stage we put the focus on developing and completing the scientific assessment of these four platforms.

At the end of October we launched globally of the new generation of smoke-free devices IQOS 3 and IQOS 3 Multi in Japan. The new generation products were designed entirely based on the consumer feedback received. Thus, we at Philip Morris International reaffirm our vision for a smoke-free future and our goal to provide reduced risk alternatives to all men and women who would otherwise continue smoking. ☺

Интервюто е подготвено със съдействието на „Филип Морис България“

ECONOMIC.BG
THE ECONOMIC PORTAL

WWW.ECONOMIC.BG

Изгодни кредити за малки и големи фермери

Favourable loans for farmers

„Агрион Финанс“ е единствената компания на пазара, която предлага до 100% финансиране при лизинг на земеделска земя

Земеделските производители вече имат своя доверен партньор, когато се нуждаят от финансиране. „Агрион Финанс“ разработи финансови продукти, които задоволяват изцяло нуждите както на големи фермери, така и на средни и малки стопани. Специализираното кредитно дружество, което е част от лидера в управлението на земеделски активи „Агрион“, предлага на българския пазар кредит за оборотни средства, универсално ипотечно кредитиране и лизинг на земя. Всичките финансови продукти използват като обезпечение земеделска земя, а процедурата за кандидатстване е максимално опростена, при значително съкратени срокове.

Компанията не събира такси за кандидатстване и разглеждане на документи, не се изискват допълнителни застраховки в полза на кредитодателя, няма и изискване за поръчители или съдлъжници. Дружеството няма ограничения за сектора, в който работи земеделският производител.

Кредитните продукти на „Агрион Финанс“ са предпочитани от средните и по-малки фермери, които нямат необходимите допълнителни активи, дълга кредитна история или достатъчно субсидии, за да финансират сами дейността си. Компанията може да предложи универсален ипотечен кредит или кредит за оборотни средства, в зависимост от специфичните нужди на земеделския производител. Гратисният период по главницата и за свата заема може да е до 12 месеца. Погасителният план се изготвя спрямо специфичните нужди на земеделския производител.

„Агрион Финанс“ е единствената компания в бранша, която предлага до 100% финансиране на сделката при лизинг на земеделска земя. Оценката за имота се прави от експертите на дружеството и е абсолютно безплатна за земеделските производители. Ако тя съвпада с цената на парцела, фермерът не дължи първоначална вноска, а директно започва да погасява лизингови вноски. Така на практика земеделецът може да започне да плаща лизинговите си вноски, без да влага собствени средства като самоучастие. (1)

Agrion Finance Offers up to 100% Financing for Land Leasing

Farmers now have their trusted partner when they need funding. Agrion Finance offers financial products that fully meet the needs of the Bulgarian farmers. The specialised credit company, which is a daughter company of the leader in the management of agricultural assets – Agrion Invest, offers credits for operational capital funds, universal mortgages and land leasing. All financial products use agricultural land as collateral, and the application procedure fully simplified, with significantly shortened waiting period.

The company does not collect fees for application and examination of documents, no additional insurance is required in favour of the creditor, and there is no requirement for guarantors or co-debtors. The company has no restrictions on the sector in which the farmer is working.

Agrion Finance's credit products are mostly preferred by small and medium farmers who do not have the required by other financial institutions additional assets, long credit history, or enough subsidies to finance their activity. The company can offer a universal mortgage or operational capital credit, depending on the specific needs of the farmer. The grace period for the principal for both loans can be up to 12 months. The repayment plan is built up accordingly, to the specific needs of the farmers.

Agrion Finance offers up to 100% financing for agricultural land leasing. The valuation of the property is done by the company's experts and is absolutely free for the farmers. If it equals the price of the property, the farmer does not owe any initial instalment, and can directly start repaying the lease instalments. Thus way the farmers can start paying the lease instalments without having to invest their own money as self-participation. (2)

**NAVIGATION
MARITIME
BULGARE**

www.navbul.com

КОРАБОПЛАВАНЕ С ТРАДИЦИИ ОТ ВЕКОВЕ

**НАДЕЖДЕН
ПАРТНЬОР**

**B Ū L G A R I Y A
B U L G A R I A**

**В МОРСКИЯ
ТРАНСПОРТ!**

*Успяваме, следвайки своите си
правила за правене на най-доброто,
уверява Силвия Павлова*

*We succeed by following our
own rules of doing the best,
Silvia Pavlova says*

Бизнес по правилата на дървената лъжица

Wooden Spoon е български производител на висококачествена биокосметика, ръчно направена по честен начин

Wooden Spoon is a Bulgarian manufacturer of high-quality biocosmetics, made by hand in an authentic way

Business under the Rules of the Wooden Spoon

Татяна Явашева Tatyana Yavasheva

Силвия Павлова, съосновател и управляващ партньор на Wooden Spoon, разказва:

Silvia Pavlova, co-founder and managing partner of Wooden Spoon, says:

Искахме да направим висококачествени продукти, но и да организираме самия бизнес така, че работата да е важна, но да не е най-важното нещо за хората в компанията. Работим от 8.00 до 16.00 и после се отдаваме на семейството си или на своето хоби. В тези 7 часа труд всички са концентрирани и дават максимума от себе си. Платеният годишен отпуск е по 30 дни, като през целия август обикновено никой не работи. Заплатите са в зависимост от квалификацията и отговорностите, бонусите обаче се поделят по равно. Всички осъзнават

каква карта е сложена на масата

Като малка фирма не може да сме конкурентоспособни на големите компании откъм заплати, социални при-

We wanted to make high-quality products, but also to organise the business in a way that work is important, but not the most important thing for the people in the company. We work from 8:00 am to 4:00 pm, and then, we dedicate our time to our families or hobbies. In these 7 hours of work, everyone is concentrated and gives their best. The paid annual leave is 30 days, and usually no one works during August. Wages depend on the qualifications and responsibilities, but bonuses are shared equally. Everyone realises

What Card Is Placed on the Table

As a small company, we cannot compete with large companies in regards to salaries, social benefits

Wooden Spoon (англ. - дървена лъжица) е българска компания, производител на ръчно направена биокосметика. Защо точно такава име е избрано? Защото дървената лъжица е била ползвана някога, когато са се правили помади, за да няма взаимодействие с метал. Дървена лъжица, защото продуктите се правят от ядливи съставки. Но освен всичко основателката ѝ казва, че са дървени глави, тъй като загърбват улесненията на индустриализацията и правят иновативна косметика, връщайки се към добрите стари традиции.

Wooden Spoon is a Bulgarian company, which manufactures hand-made biocosmetics. Why did they choose this name? Because a wooden spoon was used to avoid contact with metal in the times when ointments were made by hand. A wooden spoon because the products are made of edible ingredients. But on top of all that, the founder of the company says that they are wooden heads because they turn their backs to the facilities of industrialisation and make innovative cosmetics by returning to the good old times.

добивки и допълнителни застраховки. Но пък ние даваме възможност на хората си да се развиват и това е в основата на нашия успех. Поддържаме висококвалифициран персонал с отворени очи към света и лоялност към фирмата. В компанията работят 10 души и до момента никои от постъпилите на работа при нас не е напуснал нито по свое, нито по наше желание.

Днес хората станаха динамични и с лекота на 2-3 години сменят компаниите, за които работят, и то в момент, в който вече са добре квалифицирани. Ето защо гържим служителите да знаят колко е значима за нас тяхната работа.

Работим без стрес

защото за нас е важно и да сме красиви. Когато създаваме нови продукти, ние не гоним срокове. Има неща, които трябва да узреят, за да се получат по най-добър начин. Е, при нас, основателите, стресът е голям заради голямата отговорност, но хората не го усещат. Ако служителите чувстват притесненията на мениджърите си, това е сигнал, че мениджърите не се справят. Тук енергията е много различна и настроението, с което продуктите са направени, се усеща при употребата им. Получаваме много благодарствени писма за добрия ефект на създаденото от нас. Тази активност на нашите клиенти е удивителна, въпреки че Wooden Spoon не е маркетингово активна фирма.

Ние сме европейска компания и гържим всичко като суровини и материали да е произведено изцяло в ЕС. Така доказваме, че може със скъпи съставки да правим скъпи продукти и да оцелеем. Ако нещо може да е от България, ползваме го, стига да е сертифицирано като органик. Но няма българска компания, способна да ни предостави нужния ни обем опаковки с необходимата степен на чистота, изключително важна за нас, тъй като работим без консерванти.

Не правим компромис с качеството

и затова най-българското в нашите продукти са ноу-хауто и трудът.

Предвиждаме сериозно ребрандиране през 2019 г., което включва и клинични тестове във френски и италиански лаборатории за въздействието на продуктите. Тази сери-

and additional insurance. But we give our people the opportunity to grow, and that is the basis of our success. We keep highly qualified staff with eyes open to the world and loyalty to the company. The company has 10 employees, and so far none of the people who have joined us have left on their own or at our request.

Today, people are dynamic and change the companies they work for easily every 2-3 years, at a time when they are already well-qualified. That's why it is very important for us to let our employees know how significant their work is to us.

We Work without Stress

because it is important for us to be beautiful. When we create new products, we don't put a deadline. There are things that have to mature to get the best out of them. Well, for us, the founders, the stress is significant because of the great responsibility, but the people don't feel it. If the employees feel the concerns of their managers, this is a sign that the managers are not doing their job well. Here, the energy is very different and the mood with which the products are made is felt when they are used. We receive many thank-you letters for the good effect of what we have created. This activity of our clients is amazing, although Wooden Spoon is not an active company in terms of marketing.

We are a European company and we want everything in terms of raw materials to be produced entirely in the EU. Thus, we prove that we can make expensive products with expensive ingredients and still survive. If anything can originate from Bulgaria, we use it, as long as it is certified as organic. But there is no Bulgarian company capable of providing us with the needed packaging, having the necessary degree of purity, which is extremely important to us because we work without preservatives.

We do not Compromise with Quality

and that's why the most Bulgarian thing in our products are the know-how and the work.

We plan a serious rebranding in 2019, which includes clinical trials in French and Italian laboratories on the effect of the products. This important step is to show that

Кой кой е

Силвия Павлова е завършила международен бизнес в американско бизнес училище в Париж. Съпругът ѝ Пламен Павлов е инженер по компютърни технологии и също е учил в Париж. Той ръководи частта от бизнеса, свързана със счетоводство, финанси и човешки ресурси, но физически не е в компанията. Силата на Силвия е да създава, а неговата – да развива вече направеното. Яни Драгов е магистър по икономика от университет в Мюнхен и основател на „Смарт органик“ - най-големия дистрибутор на биохрани и напитки в България. Той отговаря за продажбите на локално ниво и на него се дължат пазарните пробиви. Това, което ги обединява, е страстта им към органичните продукти.

Who Is Who

Silvia Pavlova has studied international business at a US business school in Paris. Her husband, Plamen Pavlov, is a computer engineer and has also studied in Paris. He manages the part of the business, related to accounting, finance and human resources, but he isn't physically he is not in the company. Silvia's power is to create, and his - to develop what has already been done. Yani Dragov holds a Master's degree in Economics from a University in Munich and is the founder of Smart Organic, the largest distributor of organic food and beverages in Bulgaria. He is responsible for the sales at a local level and the market breakthroughs are attributed to him. What brings them together is their passion for organic products.

озна стъпка цели да покаже, че имаме лабораторни доказателства за високата ефикасност на произведеното от нас. Всичко е 100% натурално и клиентите разбират, че реално действат.

Купуваме сертифицирани суровини за хранителната индустрия. За продуктите, които остават върху кожата, сме привели в действие японската поговорка, че ако не можеш да изядеш козметичния крем, не го слагай на кожата си.

Производството ни непрекъснато расте, без да правим усилия продажбите да се повишават. Държим всяка крачка да е добре премислена. Също така колкото сме отворени към света, толкова сме и консервативни по отношение на качеството – растежът не бива да е за сметка на качеството. Според нас това, което към момента сме постигнали, ни е абсолютно достатъчно и не бива да ламтим за повече.

Искаме да преживеем всяка стъпка в израстването

Това е част от удоволствието ни да създаваме. И успяваме, следвайки своите си правила за правене на най-доброто. Във всичко Wooden Spoon е честна компания - към служителите, към гържавата, към доставчиците и клиентите си. Нямаме една забавена фактура и отсрочено плащане. Затова партньорите ни отвърщат със същата коректност. Ние сме малки, но големите гледат на нас като на най-сладкия си клиент.

Убедена съм, че занаят ще бъдат предпочитани фирмите, които дават свобода на своите служители и възможности за живот извън работата.

Нашият опит дава добри плодове, но е приложим само от мениджъри, способни да повярват в това. (☺)

we have laboratory evidence of the high effectiveness of our products. Everything is 100% natural and our clients realise that it actually works.

We buy certified raw materials for the food industry. For the products that remain on the skin, we have put into practice the Japanese proverb that if you can't eat the cosmetic cream, you shouldn't put it on your skin.

Our production is constantly growing without any effort to increase sales on our side. It is important for us every step to be well thought of. In addition, as open as we are to the world, as conservative we are in terms of quality - growth should not be at the expense of quality. We believe that what we have achieved so far is absolutely enough, and we should not lust for more.

We Want to Experience Every Step in our Growth

This is part of our pleasure to create. And we succeed by following our own rules of doing the best. In everything, Wooden Spoon is an honest company - to its employees, to the state, to its suppliers and clients. We don't have a delayed invoice and a deferred payment. That's why our partners are responding with the same honesty. We are small, but the big ones look at us as their best client.

I am convinced that in the future, companies that give freedom to their employees and opportunities for life beyond work will be preferred.

Our practice gives good fruits, but is only applicable by managers who are able to believe in it. (☺)

Игва Времето на Холивуд 2.0

Хората зад MovieCoin - Блейн Джонстън, Елекса Рут, Кристофър Уудроу и Самсън Дей (от ляво надясно)

The people behind MovieCoin - Blaine Johnston, Alexa Ruth, Christopher Woodrow and Samson Day (left to right)

The Time of Hollywood 2.0 Is Coming

Александър Александров

Aleksandar Aleksandrov

Холивуд е една от най-затворените професионални общности в света, в която може би в най-голяма степен бизнесът се движи от връзките и познанствата между участниците – продуценти, режисьори, сценаристи, актьори и всевъзможни други професионалисти. Блокчейн, от своя страна, е точно обратното – една децентрализирана технология, която създава напълно прозрачни и равнопоставени условия за участие на всички желаещи в процеса. Тя е най-известна с това, че на нея е базиран биткойн, както и повечето останали криптовалути, променящи от няколко години света на финансите. Както вече сме писали в сп. „Икономика“, обаче, мнозина са убедени, че блокчейн отпадна е надхвърлила мащаба на криптовалутите и има потенциала да навлезе в почти всяка област на икономиката и обществото ни – от сегмента на недвижимите имоти, през медиите, здравеопазването и търговията, до държавното управление.

Блокчейн и американската киноиндустрия са два свята, които едва ли можеха да бъдат по-различни. А някъде помежду им има намерение да се намести MovieCoin – една нова компания за финансови тех-

Hollywood is one of the most closed professional communities in the world, where, perhaps to the greatest extent, the business is driven by relationships and acquaintances between the participants - producers, directors, screenwriters, actors and all sorts of other professionals. Blockchain, on the other hand, is the opposite - a decentralised technology that creates fully transparent and equal conditions for participation in the process to anyone who wishes to take part. It is best known as being the basis of bitcoin, as well as most other cryptocurrencies, which have been changing the world of finance for several years now. However, as we have already mentioned in Economy Magazine, many are convinced that blockchain has long outgrown the scale of the cryptocurrencies, and has the potential to enter almost every area of our economy and society - from the real estate segment, through the media, healthcare and trade, to government.

Blockchain and the American cinema industry are two worlds that could hardly be any different. And somewhere in the middle of them, MovieCoin is trying to find its place - a new financial technology company

MovieCoin е блокчейн компания, която възнамерява да предефинира начина, по който се финансират и продуцират филми

MovieCoin is a Blockchain company that intends to redefine the way movies are financed and produced

нологии, която възнамерява ни повече, ни по-малко да предефинира Холивуд и да либерализира процеса на финансиране, продуциране на филми и всичко останало в този бранш. Това включва улесняване набирането на средства за нови продукции, както и включване на публиката в този процес чрез възможността за т.нар. споделено финансиране (crowdfunding). А не на последно място – и промяна на взаимоотношенията между всички по веригата. Мнозина биха си помислили, че това са празни амбиции в един развлекателен сегмент, в който много от основните играчи съществуват от десетилетия, а принципите на работа са изградени от също толкова отдавна. Изглежда обаче не така мисли създателят на проекта.

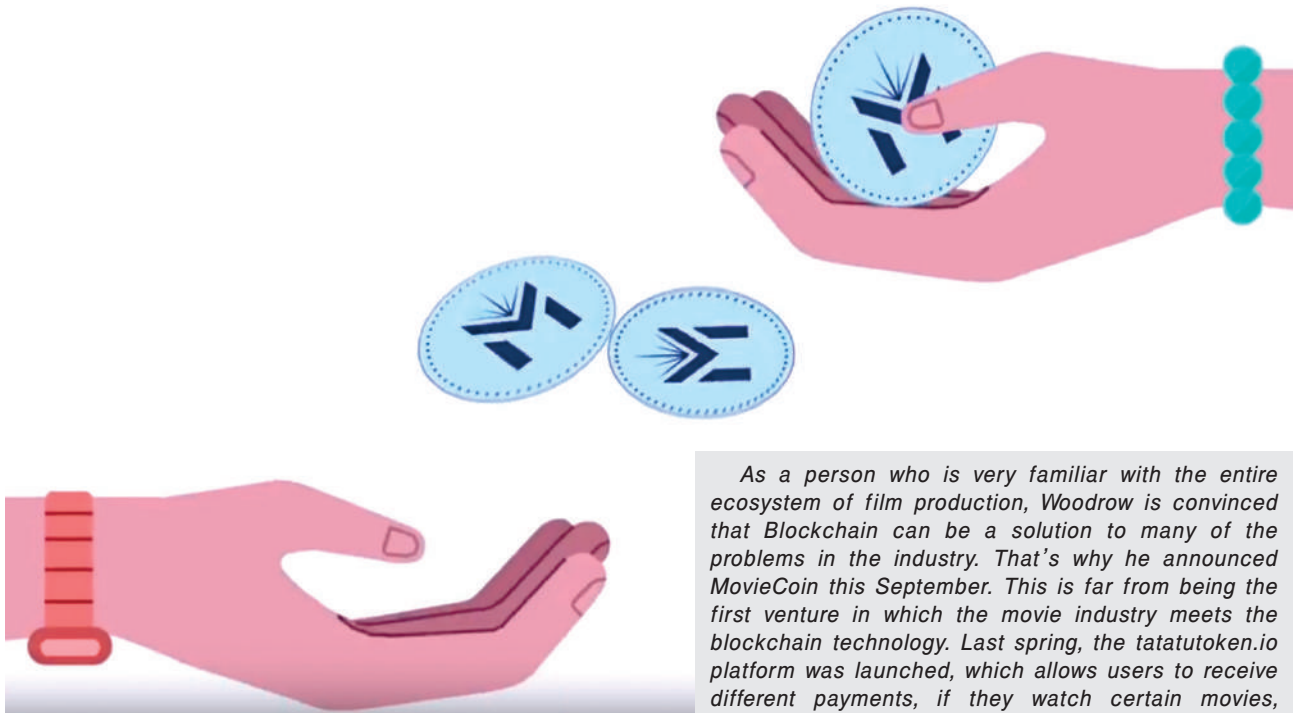
Кой стои зад MovieCoin

Основател на блокчейн платформата и неин главен изпълнителен директор е Кристофър Уудроу – човек с огромен опит във филмовата индустрия, който знае по-добре от мнозина как се случват нещата в нея. Финансирал и продуцирал филми с оборот общо над 700 млн. щ. долара, както и с 16 номинации за Оскар, от които шест са спечелили статуетки, Уудроу е по-скоро представител на общността на киноиндустрията, отколкото типичния технологичен стартъп. Сред списъка с ленту-

that intends, neither more nor less, to redefine Hollywood and to liberalise the process of funding, film production and everything else in this industry. This includes facilitating fundraising for new productions, as well as involving the audience in this process through the possibility of the so-called “crowdfunding”. And last but not least - a change in the relationship between everyone along the chain. Many would think that these are vain ambitions in an entertainment segment where many of the main players have been present for decades, and the principles of work have been built up just as long ago. It seems, however, that the creator of the project does not think so.

Who Is Behind MovieCoin

The founder of the blockchain platform and its CEO is Christopher Woodrow - a man with tremendous experience in the film industry who knows better than many others how things work there. He has funded and produced films with a total turnover of more than USD 700 million, as well as with 16 Oscar nominations, six of which have won a statue. Woodrow is more a representative of the movie industry than the typical technology startup. Among the list of films with his participation are the criminal production “Black Mass”, the military drama “Hacksaw Ridge”, directed by Mel Gibson, and the comedy “Birdman”.

те, създадени с негово участие, са криминалната продукция „Черна служба“ (Black Mass), военната грама „Възражение по съвест“ (Hacksaw Ridge), режисирана от Мел Гибсън, както и комедията „Бърдмен“ (Birdman).

Като човек, много добре запознат с цялата екосистема на продуцирането на филми, Уудроу е убеден, че блокчейн може да бъде решение на много от проблемите в бранша. Затова и през този септември той анонсира MovieCoin. Това далеч не е първото начинание, в което киноиндустрията среща блокчейн технологиите. През миналата пролет за-

As a person who is very familiar with the entire ecosystem of film production, Woodrow is convinced that Blockchain can be a solution to many of the problems in the industry. That's why he announced MovieCoin this September. This is far from being the first venture in which the movie industry meets the blockchain technology. Last spring, the tatatutoken.io platform was launched, which allows users to receive different payments, if they watch certain movies, sports events, and even gaming competitions. New to MovieCoin, however, is that it intends to influence the whole process of film production - from financing, through actor casting, production, filming, licensing and distribution. For this purpose, the platform has already started the process of issuing utility tokens. As we have mentioned before, tokens are virtual coins that can be issued in the process of the so-called ICO (Initial Coin Offering) on the basis of blockchain. A total of 2 billion MovieCoin tokens, each worth USD 0.11, are expected to be sold publicly within this process. They allow everyone who wishes not only to buy tickets and other entertainment products, but also to participate

in the funding of films in their preliminary phase. The utility tokens can be purchased from the new platform for popular cryptocurrencies such as Bitcoin, Ethereum and Bankex, which is the most common practice in initiating an ICO.

Why Blockchain

According to Woodrow, this dynamically developing technology has all the chances to change Hollywood. On the one hand, it will stimulate shared funding for film productions, which has so far been used relatively limited in this

работи платформата tatatutoken.io, която позволява на потребителите да получават различни възнаграждения, ако гледат определени филми, спортни мероприятия и дори геймърски състезания. Новото при MovieCoin обаче е, че възнамерява да окаже влияние на целия процес на филмова продукция - от финансирането, през кастинга на актьори, продуцирането, заснемането, лицензирането и разпространението. За целта платформата вече започна процеса на издаване на ютилити токени. Както сме писали и преди, токениите представляват своеобразни виртуални монети, които могат да се издават при процеса на т.нар. ICO (Initial Coin Offering) на базата на блокчейн. В рамките на процеса се очаква да бъдат продадени публично общо 2 млрд. MovieCoin токена, всеки на стойност от по 0.11 щ. долара. Те позволяват на всеки желаещ не само да купува билети и други развлекателни продукти, а и да участва във финансирането на филмите в предварителната фаза. Ютилити токениите могат да бъдат закупени от новата платформа срещу популярни криптовалути като биткойн, етериум (Ethereum) и банкекс (bankeх), което е най-често срещаната практика при иницирането на ICO.

Защо блокчейн

Според Угроу тази динамично развиваща се технология има всички шансове да промени Холивуд. От една страна, тя ще стимулира споделеното финансиране на филмови продукции, което до този момент се използва относително ограничено в тази индустрия и най-често – при специфични условия. Това ще бъде изключително полезно и за самите компании от бранша, които освен финансови средства ще получат и ценна обратна връзка за планираните продукции още на съвсем ранен етап. Освен това платформата ще позволи на много повече хора да станат част от индустрията и да надникнат в „кухнята“ на Холивуд. В добавка новите токени ще добавят и повече ликвидност в сектора и ще позволят на инвеститорите да проследяват как се използват парите им в реално време в един сектор, в който счетоводството е много комплексно.

Новите токени ще бъдат фокусирани преди всичко в този пазарен сегмент, както и в няколко други области на развлеченията. Те обаче ще обхващат всички процеси и дейности в него – от продуцирането и създаването на сценариите, до всевъзможни бизнес услуги и технологии, които се използват в бранша.

Дали MovieCoin ще доведе до революция в киното и до създаване на Холивуд 2.0, все още е рано да се каже. Със сигурност обаче създаването на платформата е важна заявка от страна на финтех и блокчейн сегмента, че технологията, която въведе биткойн в обществото ни, изглежда първа ще се намества и в други сектори на икономиката. И ако тя успее да разтърси един толкова зрелищен сегмент като киноиндустрията, едва ли ще останат много хора, до които това послание да не е достигнало. ☺

industry, and most often under specific conditions. This will be extremely useful for the companies in the industry, which will receive a valuable feedback for the planned productions in addition to their financial resources at a very early stage. What is more, the platform will allow many more people to become part of the industry and take a peek into Hollywood's "kitchen". Besides, the new tokens will add more liquidity to the sector, and will allow investors to track how their money is used in real time in a sector where accounting is very complex.

The new tokens will be focused mostly on this market segment, as well as on several other areas of entertainment. However, they will cover all processes and activities in it - from the production and creation of scripts, to all kinds of business services and technologies, used in the industry.

Whether MovieCoin will lead to a revolution in the film industry and the creation of Hollywood 2.0, it is still too early to say. Surely, however, the creation of the platform is an important statement from the fintech and the blockchain segment that the technology that has introduced bitcoin into our society is going to take its place in other sectors of the economy as well. And if it can shake such a massive segment as the movie industry, it is unlikely that there will be many people whom this message won't reach. ☞

BEST SELLER

www.ChairPro.bg

Професионалисти в столовете

Ергономичен стол
ChairPro 1000 H

✓ 10 функции за индивидуално регулиране

✓ Здрава дишаща материя

3 ГОДИНИ
ГАРАНЦИЯ

449,00 лв.

Цена с ДДС.

ШОУРУМ:

гр. София, бул. „Цариградско шосе“ 149

🌐 www.chairpro.bg
☎ [0700 10 750](tel:070010750)

Топ луксът влиза за първи път в България с InterContinental

*Top Luxury Enters Bulgaria for the
First Time with InterContinental*

InterContinental Sofia беше официално открит на ексклузивно събитие в столицата в присъствието на повече от 500 ключови международни инвеститори, дипломати и водещи бизнесмени. Сред първите гости на официалното откриване се откриха представителите на дипломатическите мисии у нас, сред които САЩ, Великобритания, Франция, Русия и други държави. Лентата на най-новия петзвезден хотел, символ на съвременния лукс в София, прерязаха генералният мениджър на InterContinental Sofia Анджело Зукала, вицепрезидентът Оперативни дейности Луксозни хотели за Европа Фергюс Стюарт, управителят на Галакси Инвестмънт Груп Константин Бояджиев и министърът на туризма Николена Ангелкова.

InterContinental Sofia ще предложи на своите посетители уникален микс от луксозни услуги, които са без аналог на българския пазар до този момент, и ще издигнат обслужването в страната на качествено ново ниво.

InterContinental Hotels & Resorts е най-големият луксозен бранд в света, който е част от InterContinental Hotels Group (IHG®) - водеща хотелска верига, която оперира в близо 100 страни и заема лидерски позиции в едни от най-атрактивните сегменти в бранша. Хотелът у нас разполага със 194 стаи и 37 апартамента, които се отличават с елегантен дизайн и луксозни допълнения.

InterContinental Sofia е собственост на водещата инвестиционна компания „Галакси Инвестмънт Груп“ през „Интерхотел Гранд – Хотел София АД и се управлява от „InterContinental Мениджмънт България“ ЕООД. (i)

InterContinental Sofia was officially opened at an exclusive event in the Bulgarian capital in the presence of more than 500 key international investors, diplomats and leading businesspersons. Among the first guests at the official opening stood out representatives of the diplomatic missions in Bulgaria, including the United States, Great Britain, France, Russia and other countries. The ribbon of the newest five-star hotel, a symbol of the modern luxury in Sofia, was cut by the General Manager of InterContinental Sofia – Angelo Zuccala, Vice President Operations Luxury Hotels, Europe – Fergus Stewart, the CEO of Galaxy Investment Group – Konstantin Boyadzhiev and the Minister of Tourism – Nikolina Angelkova.

InterContinental Sofia will offer to its guests a unique mix of luxury services that are without parallel on the Bulgarian market so far, and will raise the quality of service in Bulgaria to a completely new level.

InterContinental Hotels & Resorts is the largest luxury brand in the world, part of the InterContinental Hotels Group (IHG®), a leading hotel chain that operates in nearly 100 countries and takes the leading positions in some of the most attractive segments in the industry. The hotel in Bulgaria has 194 rooms and 37 suites, characterised by elegant design and luxurious accompaniments.

InterContinental Sofia is owned by the leading investment company Galaxy Investment Group through Interhotel Grand-Hotel Sofia AD and is managed by InterContinental Management Bulgaria EOOD. (i)

INSA[®]

MOTOR OILS

ВИСОКОКАЧЕСТВЕНИ МАСЛА
С ОДОБРЕНИЕ ОТ API

online shop
www.insa-motoroils.com

ШЕВИЦАТА отново оживява

Дизайнери, фирми и брандове по свой начин ни предлагат старите орнаменти да станат част от нашето ежедневие

Татяна Явашева Tatyana Yavasheva

Интересът към шевицата напоследък силно нараства. Дизайнери и хора със сърчни ръце, буген ум и желание да създадат свой бизнес откриват начин да извадят от нафталина позабравени мотиви и да дадат нов живот на стари традиции.

В интернет намираме редица български компании и брандове, които преоткриват шевиците. Всеки по свой начин ни предлага те да станат част от нашето ежедневие и от нашия празник. Дизайнери гръзнаха да потърсят вдъхновение в колоритните орнаменти по народните носии. Шевицата излезе от музея и заживява бурен живот.

Етнолозите също обръщат поглед към шевиците и ни разкриват, че те са много повече от шарки и красиви орнаменти. Шевиците имат свой език, те разказват кой си, в традиционното общество са знак за регионална и социална принадлежност. Но този код вече е непонятен за съвременния човек и на шевиците се гледа като на красив детайл.

Шевицата все по-често се появява по грехи, аксесоари, бижута, мебели и други елементи от бита. Просто мода ли е това, или в глобализацията се свят започваме да търсим своята идентичност? Имаме нужда от разнообразие и провокация, или това е проява на неосъзната потребност да вземем скрита енергия от миналото? Нека чуем мнението на две предприемчиви дами с бизнес, вдъхновен от шевиците.

EMBROIDERY Comes to Life Again

Designers, companies and brands offer us their own vision of how old ornaments can become a part of our everyday life

Recently, the interest in embroidery has been growing steadily. Designers and people with skilful hands, conscious minds and desire to create their own business find a way to take out of the closet long forgotten motifs and give new life to old traditions.

On the Internet, we can find a number of Bulgarian companies and brands that have rediscovered embroidery. In their own way, they all show us how it can become part of our daily life and our special occasions. Designers have dared to seek inspiration in the colourful ornaments of folk costumes. Embroidery came out of the museums and is living a dynamic life.

Ethnologists also put their focus on embroidery and reveal to

us that it is much more than patterns and beautiful ornaments. Embroidery speaks its own language, it tells who you are; in traditional societies, it is a sign of regional and social belonging. But this coded meaning is now inconceivable to the modern people, and embroidery is seen as a beautiful detail.

It appears more and more in clothing, accessories, jewellery, furniture and other household items. Is it just fashion, or, in this globalising world, are we starting to look for our identity? Do we need diversity and provocation, or is it a manifestation of the unconscious need to draw hidden energy from the past? Let's hear the opinion of two entrepreneurial ladies with businesses, inspired by embroidery.

Мила Милчева,
собственик на бранда „Иглика“:

Традицията влиза по нов начин в живота ни

Mila Milcheva,
owner of the Iglika brand:

Tradition Enters Our Life in a New Way

- Г-жо Милчева, на какво отговаряте възрождения интерес към българската шевица?

- Все повече се възглаждаме в нашите български корени. Добър пример са клубовете за народни танци из цялата страна. Провеждат се много събори, има интерес към носите. Явно нещо ни липсва и това вероятно е усещането за устойчивост и за перспектива. Хубаво е, че търсим сила в своите корени.

- Как си кореспондират глобализацията и връщането към корените?

- В Бавария съм виждала как германци обличат своите носии в делнични дни и ги носят с гордост. Щом в Германия това се случва, защо и у нас да не е нещо обичайно. Самата шевица носи в себе си универсалното и глобалното, тъй като символите в шевицата може да се видят на различни места по света. Канатицата, този прочут символ от чипровските килими, откриваме и в килимите на северноамериканските индианци. Шевицата носи в себе си и регионал-

- Mrs. Milcheva, what do you think is the reason for the revived interest in the Bulgarian embroidery?

- We are looking at our Bulgarian roots more and more. A good example are the folklore dance clubs all over the country. Many fairs take place; people are interested in folk costumes. We are obviously missing something, and that is probably the feeling of sustainability and perspective. It is good that we are looking for strength in our roots.

- How do globalisation and return to the roots correspond?

- In Bavaria, I have seen how Germans put on their folk costumes on weekdays and wear them with pride. If this can happen in Germany, why it can't become something normal in Bulgaria, too? Embroidery holds in itself the universal and the global, since the embroidery symbols can be seen in different places around the world. The Kanatitsa, this famous symbol of the carpets from Chiprovtsi, is also found in the carpets of the North American Indians. Embroidery carries in itself both the regional and the global.

- How did you start with embroidery and how did it provoke you

ното, и глобалното.

- Как стигнахте до шевицата и как тя ви провокира да създадете свой бизнес?

- Наг 20 години се занимавах с журналистика, бях главен редактор на великотърновски вестник. Попаднах на шевица в съвременен вариант, влетени в бижута и аксесоари. Това ми хареса, още повече че от доста време се занимавах с подобно изкуство като хоби. Постепенно започнах да се интересувам как шевицата може да има съвременен прочит и да влезе в ежедневието ни по нов начин. Разбрах, че бижута с шевици може да се носят от жени от всички възрасти в делник и празник. Мъжете не остават встрани от тази тенденция, популярност имат мъжките аксесоари с шевици, сред които вратовръзки, копчета за ръкави, папиюнки. Но не бива да забравяме, че шевицата има магически кодове и смисъл. Затова трябва да сме прецизни, когато ги използваме.

- Какъв потенциал виждате за развитие на бизнес, върхновен от шевицата?

- Аз регистрирах фирма и създадох онлайн магазин. Така развивам моя все още много малък бизнес, като се надявам да се разрасне. Търся международни канали за продажби. Трудно е, тъй като и конкуренцията е много голяма. Все

to create your own business?

- For more than 20 years I have been involved in journalism, I was the editor-in-chief of the newspaper of Veliko Tarnovo. I came across embroidery in its contemporary form in jewellery and accessories. I liked it; even more because a similar art had been my hobby for a long time. Gradually, I became interested in how embroidery can be interpreted in a modern way and how it can get into our everyday life. I realised that embroidered jewellery can be worn by women of all ages during the week and on special occasions. Men do not stay away from this trend; men's accessories with embroidery are also popular, including neckties, sleeve buttons, bow ties. But we should not forget that embroidery has magical codes and meaning. That's why we need to be careful when we use them.

- What potential do you see in developing a business inspired by embroidery?

- I registered a company and created an online shop. That is how I develop my still very small business with the hopes that it will grow. I'm looking for international sales channels. It's hard, because the competition is huge. More and more people in Bulgaria are becoming interested in such an activity, and that is why everyone has to add their own contribution to the development. But embroidery remains an

Гергана Станкова,

съсобственик и дизайнер на бранда Шевица:

Откри се ниша за нови сувенири

- Г-жо Станкова, как шевицата ви подтикна да създадете свой бизнес?

- Аз съм графичен дизайнер и се върхнових от този фантастичен текстилен дизайн. Силен порив ми даде уменията на нашите предци да стилизират живота по достоен за възхита начин.

- Как преведохте тези стилизации на езика на графичния дизайнер от XXI в.?

- Започнах с емоционална интерпретация на мотивите, а сега ми е любопитно да откривам нови нива на върхновение. В колекцията „Корени“ мотивите са директно пренесени, докато колекцията „Богове“ е по-абстрактна, а най-новата ни колекция се опитва да даде най-общ поглед върху цветовете на шевиците в различни региони. Търся скрити пластове в орнаментиката, но и стари автентични източници със специфични мотиви.

- Какъв процес на трансформация на дизайнера у вас предизвика шевицата?

- Учих графичен дизайн в Прага и ми се искаше да съм част от гържавата с традиции в дизайна. В досега с шевиците осъзнах, че и тук имаме свои традиции в

Gergana Stankova,

co-owner and designer of the Shevitsa brand:

A Niche for New Souvenirs Was Established

- Mrs. Stankova, how did embroidery entice you to create your own business?

- I'm a graphic designer and I was inspired by this fantastic textile design. The ability of our ancestors to style life in a way, worthy of admiration, gave me a strong impulse.

- How did you translate these stylisations into the language of the graphic designer of the 21st century?

- I started with emotional interpretation of the motifs, and now, I find it curious to discover new levels of inspiration. In the Roots collection, the motifs were directly transferred, while the Stitches collection was more abstract, and our latest collection tried to give a more general look at the colours of the embroidery from different regions. I look for hidden layers in the ornaments, but also for old authentic sources with specific motifs.

- How did embroidery transform you as a designer?

- I studied graphic design in Prague and I wanted to be part of a country with a tradition in design. With embroidery, I realised that here we have our own traditions in design.

- What do you think is the reason for the revived interest in

”

Използването на шевиците с комерсиална цел е тенденция, която след няколко години ще отшуми, за да се появи след време

The use of embroidery for commercial purposes is a trend, which will fade in a few years, only to appear again at a later stage

“

повече хора у нас започват да се занимават с подобна дейност, затова всеки трябва да добавя своя нов прочит в развитието. Но шевицата си остава безценно богатство, което е трудно да бъде разгадано.

- Колко голям може да стане един такъв малък бизнес?

- Мисля, че може и по-голямо производство да се организира. И в момента има стабилни фирми, които се занимават с машинни бродерии на дрехи. Ръчната бродерия обаче изисква много работа, прецизност и време. Често хората не правят разлика между ръчната и машинната бродерия и не са готови да платят за вложения труд. Има ценители на ръчната изработка, но пък ръчен труд и голям бизнес никак си са несъвместими, освен ако не се създаде някаква загрузка.

дизайна.

- На какво отдавате възрождения интерес към българската шевица?

- Намери се добра ниша за нови сувенири и мотивите от шевици са много благодатни за вдъхновение, поради тяхното разнообразие и естетика. Дори големи търговски вериги под една или друга форма се обръщат също към шевицата. Комерсиализирането на шевиците е тенденция, която ще продължи още няколко години и после интересът към нея ще отшуми, за да се появи след време отново. Назад в годините това вече се е случвало. Искане ми се обаче всички, които работят с тази тематика, да допринасят с нова техника и абстрактност, с направата на нов цялостен и завършен продукт.

- Какъв потенциал за бизнес виждате в шевиците?

- Те са силна основа за създаването на качествени и красиви сувенири. Но се боя, че думи като „бизнес“ и „сувенир“ звучат някак грубо, когато говорим за вдъхновение, дошло от културното ни наследство. Затова пък думи като „естетика“, „разбиране“ и „почит“ може да вървят ръка за ръка с комерсиалната страна на нещата. Намирам шевиците за очарователен начин чужденците да се запознаят с регионите на България – огромно е многообразието от ръчно и машинно изработени предмети. Като дизайнер подхождам внимателно към всичко от българската културна традиция, което ме докосва. Винаги работя със съзнанието за стойността, която мотивите носят в себе си.

- Темата за авторските права днес е важна, но създаденото от народния гений няма авторско право, в такъв случай...

- Бих искала да е ясна референцията, когато се работи с традиционни мотиви. Имаше скандал с румънски шевици – имената модна марка пусна копие на елечо от тяхна носия, без да посочи откъде то е вдъхновено. Традиционният дизайн няма авторски права, но е добре да се знае кой е първоизточникът. (1)

” Ръчна изработка и голям бизнес са несъвместими, освен ако не се създаде някаква загрузка

Handmade items and big business are incompatible, unless some kind of fellowship is created

“

invaluable wealth that is hard to understand.

- How big can a small business like yours become?

- I think it is possible for a bigger production to be organized. And, currently, there are stable companies engaged in machine embroidery on clothes. However, hand embroidery requires a lot of work, precision and time. Often, people don't make a difference between hand and machine embroidery and aren't willing to pay for the labour involved. There are people who appreciate handmade work, but again, hand work and big business are somehow incompatible, unless some kind of fellowship is created.

Bulgarian embroidery?

- A good niche for new souvenirs was established and the embroidery motifs are very favourable for inspiration because of their variety and aesthetics. Even large commercial chains turn to embroidery in one form or another. The commercialisation of embroidery is a trend that will continue for a few more years and then, the interest will fade only to appear again at a later stage. This has already happened through the years. However, I would like everyone who works with this theme to contribute with new techniques and abstractions by making a new, complete and thorough product.

- What business potential do you see in embroidery?

- It is a strong basis for creating high-quality and beautiful souvenirs. But I am afraid that words like "business" and "souvenir" sound somehow harsh when we talk about inspiration coming from our cultural heritage. However, words like "aesthetics", "understanding" and "honour" may go hand in hand with the commercial side of things. I find embroidery a fascinating way for foreigners to get acquainted with the regions of Bulgaria - the variety of handmade and machine-made items is enormous. As a designer, I approach carefully everything from the Bulgarian cultural tradition that touches me. I always work, being conscious of the value that the motifs possess.

- The topic of copyright is important today, but everything created by the national genius has no copyright, in this case...

- When it comes to traditional motifs, I would like the origin to be clear. There was a scandal with Romanian embroidery - a famous fashion brand released a copy of a vest of their folk costume without telling what it was inspired by. Traditional design does not have copyright, but it's good to know who the original source is. (2)

Илина Бисерова: Работата на журналиста е да показва и добрите, и лошите примери

Ilina Biserova: A Journalist's Job Is to Show both the Good and the Bad Examples

Илина Бисерова, автор сте на рубриката на БНТ „Твоите права“, която показва примери за некоректност в отношенията между работодатели и работници. Има ли българска трактовка на понятието „отговорен бизнес“?

- Отговорен бизнес има и у нас, въпреки всеобщото усещане, че бизнесът в България невинаги е прозрачен. Отговорността отдавна не означава единствено да изплатиш навреме заплатите, макар в България това все още да е основен критерий. Все по-често срещам хора, които търсят ново работно място заради добро отношение, признание, добра екипност.

- Опитът ви дава ли основание да кажем, че българинът познава своите права и е склонен да ги отстаива?

- В повечето случаи хората знаят кога са оцетени, знаят и какви са правата им, дори са готови да подадат сигнал, но ако вярваха в институциите, ако вярваха, че това ще доведе до реална промяна. Ето тук се къса нишката. Хората, станали герои в „Твоите права“, сами ни търсиха за съдействие. На част от тях успяхме да помогнем чрез институциите – ако не да си получат изработеното, то поне да оформят необходимите документи и да продължат битката с администрацията. В много случаи работодателят е избягал, а човекът остава без никакъв документ, без възможност за обезщетение - все едно последните ти години на работа са се изпарили. Страхът принуждава хората да мълчат и да търпят.

- Работодателите все по-често се оплакват от липса на квалифицирана работна ръка. Защо предложенията за свободни позиции трудно срещат компетентните специалисти?

- В България по-често се срещат ниското заплащане и липсата на мотивация, отколкото интересите на работодателя и служителя. Проблем и на менталитет, и на образование. Не можеш да очакваш, че някой е готов да живее с 600 - 700 лв. на месец в град с висок стандарт като Варна, нито пък да очакваш особено силна мотивация и ангажираност. Не може да имаме високи очаквания, когато бизнесът няма възможност да обучава. Връзката училище - бизнес е доказала своята необходимост и трябва

Mrs. Biserova, you are the author of BNT's rubric "Your Rights", which shows examples of dishonesty in the relations between employers and workers. Is there a Bulgarian interpretation of the concept "responsible business"?

- Responsible business does exist in Bulgaria, despite the general feeling that here the business is not always transparent. For a long time now, responsibility doesn't mean just paying salaries on time, although this is still a basic criterion in Bulgaria. More and more often, I meet people who are looking for a new job because of good attitude, recognition, good teamwork.

- Does your experience give you grounds to say that Bulgarians know their rights and are inclined to assert them?

- In most cases, people know when they are wronged, they know what their rights are, they are even willing to report it, but if they believed in the institutions, if they believed that it would lead to a real change. This is where the thread is torn. The people who became characters in Your Rights have contacted us themselves. Some of them, we managed to help through the institutions - if not to receive what they are owed, at least to prepare the necessary documents and to continue the battle with the administration. In many cases the employer has fled, and the person is left without any document, without the possibility of compensation - as if your last years of work have evaporated. Fear forces people to remain silent and put up with it.

- Employers complain more and more about shortage of qualified staff. Why is it difficult for vacant positions to be filled by competent specialists?

- In Bulgaria, the low pay and the lack of motivation are more common than the interests of the employer and the employee. This is a problem of both mentality and education. You can't expect that someone is willing to live with BGN 600 - 700 per month in a city with a high standard of living like Varna, nor expect a particularly strong motivation and commitment. We can't have high expectations when the business doesn't have the opportunity to train. The need for a

Водещата на „По света и у нас“ Илина Бисерова е родена във Варна. Възпитаничка е на елитната френска гимназия. Дипломите ѝ по журналистика и маркетинг предопределят професионалния ѝ път. Преди нюзрума на БНТ преминава през школите на Дарик радио и в. „Труд“. Вече 13 години работи в областта на икономиката, финансите и социалната политика, автор е на документални филми, водеща на специализирана икономическа рубрика. От година и половина представя късните новини на БНТ.

The host of Around the World and at Home, Iliana Biserova, was born in Varna. She graduated from the elite French High School. Her diplomas in Journalism and Marketing predetermine her professional career. Prior to the newsroom of the Bulgarian National Television (BNT), she went through the schools of Darik Radio and Trud newspaper. She has been working for 13 years in the area of economics, finance and social policy; she is the author of documentary films and the host of a specialised economic rubric. For a year and a half, she has been presenting the late news of BNT.

ва да е цялостна политика, а не да се прилага в отделни сектори и спорадично. В момента държавата плаща за обучението на десетки студенти, които напускат България. Парадоксално, но плащаме, за да изнасяме кадри. И другият парадокс: наистина ли е необходимо секретарката да е завършила „Бизнес администрация“, а деловодителката „Културология“?

- **В медиите е прието, че добрата новина за бизнеса е реклама, имат ли място бизнес успехите в новините?**

- Показвали сме добри практики във фирми, които могат да са пример за целия бизнес. Но това винаги е било премерено и с определено послание, а не самоцелно. Законодателството в това отношение не е добре прецизирано. Затова и често се повдига темата кога и как трябва да се споменават имената на компаниите в медиите. Обичайната практика е да се назовават само ако примерите са лоши или в ущърб на хората, с идеята, че така ще бъде защитен общественият интерес. А позитивният пример и история нима вредят на обществения интерес?

- **Казват, че политик и муха се убиват с вестник. А как се убива бизнес?**

- И банка - също! Влиянието на вестниците в глобален мащаб вече намалява, така че всички могат да си отгъхнат. Извън шегата, бизнесмените могат най-добре да разкажат как се убива бизнес. У нас сме били свидетели на такива, които потъват и заради прекалената си близост с политиката, и заради твърде голямата отдалеченост от нея. (1)

connection between schools and business is apparent and it should be a comprehensive policy rather than being applied in individual sectors and sporadically. Currently, the state is paying for the training of dozens of students who leave Bulgaria. Paradoxically, we pay to export staff. And the other paradox: does a secretary really need to have a degree in Business Administration, and a filing clerk - in Culturology?

- **It is accepted in the media that good news about business is an advertisement, do business successes have their place in the news?**

- *We have shown good practices in companies that can be an example for the whole industry. But it has always been done with a certain message, not as an end in itself. Legislation in this respect is not well thought of. That is why the topic of when and how to mention the names of companies in the media is often raised. The usual practice is to name them only if the examples are bad, or to the detriment of the people, with the idea that this will protect the public interest. And do positive examples and stories harm the public interest?*

- **They say that a politician and a fly can be killed with a newspaper. And how can a business be killed?**

- *And a bank, too! The influence of newspapers on a global scale is already diminishing, so everyone can relax. But seriously, a businessman can best tell how a business can be killed. In Bulgaria, we have witnessed businesses, which have sunk because of their close relations to politics, or because of being too distant from it. (2)*

Нови заглавия от **Сиела** New titles by Ciela

„1968. Дневник на една критична година. От Виетнам до Мексико“

Автор: Ориана Фалачи

В книгата „1968. Дневник на една критична година. От Виетнам до Мексико“ ще прочетете как брилянтното перо на Фалачи описва някои от ключовите процеси от 1968 г., които продължават да оказват влияние върху развитието на света и до днес. Италианската журналистка отразява конфликта между Израел и Палестина, бурните промени в Латинска Америка, противопоставя се на американската инвазия във Виетнам, пише за убийствата на Робърт Кенеди и Мартин Лутър Кинг, както и за социалните протести в Европа, за политиката на Ричард Никсън, за печалната Пражка пролет, за Китай на Мао.

Цена: 20 лв.

“1968. Diary of a Critical Year. From Vietnam to Mexico”

Author: Oriana Fallaci

In the book “1968. Diary of a Critical Year. From Vietnam to Mexico” you will read how Fallaci’s brilliant artistry describes some of the key processes of 1968 that continue to influence the development of the world to this day. The Italian journalist reports the conflict between Israel and Palestine, the violent changes in Latin America, opposes the US invasion in Vietnam, writes about the murders of Robert Kennedy and Martin Luther King, as well as the social protests in Europe, Richard Nixon’s policy, the grievous Prague Spring, Mao’s China.

Price: BGN 20

„По моя начин“

Автор: Димитър Бербагов

Официалната автобиография на Димитър Бербагов е факт! Връхновяващата история на едно обикновено българско момче, стигнало до върховете на световния футбол, е разказана в близо 500 страници. В нея той е открит както никога досега и със сигурност има с какво да изненада и своите фенове, и своите отрицатели. Изданието съдържа непубликувани до момента снимки от личния архив на футболиста, а автор на преговора е самият сър Алекс Фъргюсън.

Цена: 25 лв.

“My way”

Author: Dimitar Berbatov

The official autobiography of Dimitar Berbatov is a fact! The inspirational story of an ordinary Bulgarian boy who has reached the top of the world football is told on nearly 500 pages. In the book, he is open as never before, and he certainly has something to surprise with both his fans and his negators. The book contains unpublished photos from the personal archive of the footballer, and the author of the preface is Sir Alex Ferguson himself.

Price: BGN 25

„Митове и истини за храненето“

Автор: Йордан Стефанов

Ученият и създател на платформата „Наука и критично мислене“ Йордан Стефанов разбулва най-разпространените митове за храненето и здравословния начин на живот в първата си книга: „Митове и истини за храненето“. Сред разледаните погрешни твърдения са тези за „здравословното“ хранене, биохраните, ГМО-то, паметта на водата, опасностите от микровълновите печки.

Цена: 18 лв.

“Myths and Truths about Nutrition”

Author: Yordan Stefanov

The scientist and creator of the Science and Critical Thinking Platform, Yordan Stefanov, unveils the most common myths about nutrition and the healthy lifestyle in his first book: “Myths and Truths about Nutrition.” Among the misconceptions revealed are those about “healthy” nutrition, bio foods, GMO, water memory, dangers of the microwave oven.

Price: BGN 18

Ufi
Member

IFPP
Bulgaria

МЕЖДУНАРОДЕН ПАНАИР
ПЛОВДИВ

АГРА

БиоАгра

20 - 24 ФЕВРУАРИ 2019

МЕЖДУНАРОДНА СЕЛСКОСТОПАНСКА ИЗЛОЖБА

032 902 180
www.fair.bg

заедно с *Сътия*

със съдействието на
 VIVACOM

Книзи

за съзерцание

Арт книгите са национално богатство и са обект на колекционерска страст

Art books are a national treasure and a collector's passion

Contemplation Books

Доц. Регина Далкалчева и Снежина Бисерова проправят път за арт книгата в България

Assoc. Prof. Regina Dalkalacheva and Snezhina Biserova pave the way for the art book in Bulgaria

Александра Димитрова е автор на арт книгата „Когато падне мъгла в Родопска планина“

Aleksandra Dimitrova is the author of the art book "When the fog falls in the Rhodope Mountains"

Татяна Явашева Tatyana Yavasheva

Арт книгата е слабо позната в България. Ще ви срещнем с това изкуство.

В Националната библиотека на Бавария има помещение, подобно на банков трезор, в което като национално богатство се съхраняват арт книги. Достъпът до тях става при специален режим - двама пазят, а един с бели ръкавици отгърща страниците на произведението. Арт книгите са обект и на колекционерска страст. Богати и не толкова богати хора, макар често това да са магнати, слагат бели ръкавици, настройват се, преди да влязат в контакт с някоя от притежаваните от тях арт книги. В специална атмосфера започват мигове на съзерцание...

История

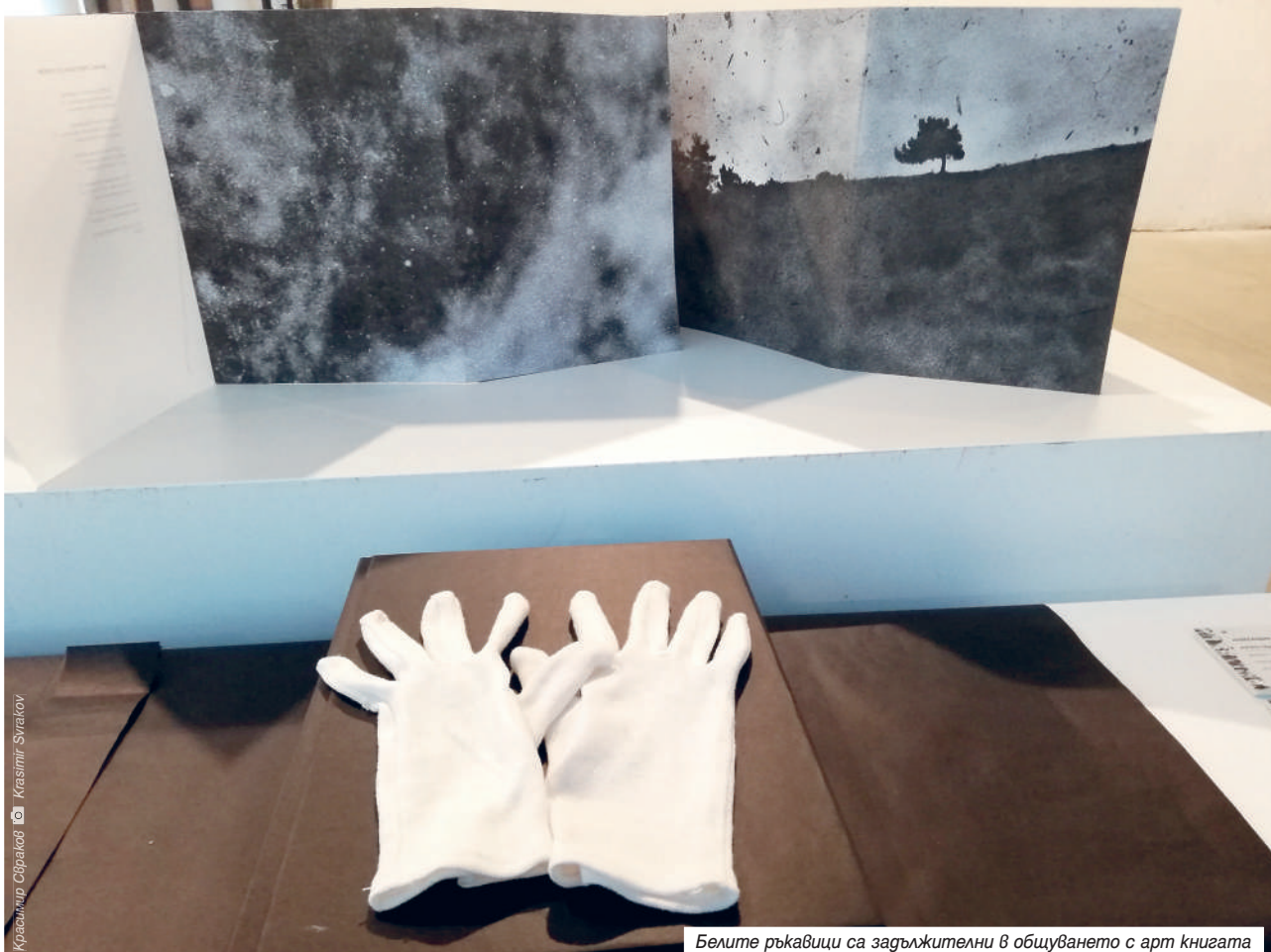
Какво е арт книгата обяснява доц. д-р Регина Далкалчева, преподавател в Националната художествена академия в специалност „Книга, илюстрация и печатна графика“ във Факултета по изящни изкуства: „Арт книгата в своя-

The art book is little known in Bulgaria. We would like to introduce you to this kind of art.

In the National Library of Bavaria, there is a place, similar to a bank vault, in which art books are stored as a national treasure. Access to them is granted under special conditions - two people are to guard and one person with white gloves can unfold the pages of the work. Art books are also a collector's passion. Rich and not so rich people, though often magnates, put on white gloves and prepare themselves before coming into contact with any of the art books they possess. In a special atmosphere, moments of contemplation begin...

History

Dr. Regina Dalkalacheva, a professor at the National Academy of Arts in Book, Illustration and Print Graphics speciality at the Faculty of Fine Arts, explains what an art book is: "The art book, in its almost two-hundred-

Красимир Свракоб | Krasimir Svrakob

Белите ръкавици са задължителни в общуването с арт книгата

White gloves are mandatory in the communication with an art book

та близо двувековна история се е утвърдила като жанр във визуалните изкуства. Тя е самостоятелно художествено произведение, което не би трябвало да се приема като литература, а по-скоро като произведение на визуалното изкуство. Появява се в средата на XIX в. като движение на прерафаелитите, притеснени, че с индустриализацията печатните произведения започват да се отдалечават от изцяло художествената природа, характерна за ръкописната книга. Те създават класическата арт книга в лимитиран авторски тираж и съживяват уникалността на книжното издание. Но през 60-те години на XX в. се отваря нова ниша от авангарда в изобразителното изкуство и книгата започва да се възприема като медия и ретранслатор на идеи. Тези новатори предпочитат по-масовите форми на тираж, за да стигне тя до повече зрители“.

Настояще

Постепенно се стига и до противопоставяне между лимитирания авторски тираж и арт публикациите, както се наричат концептуалните арт книги. Твърди се, че ограниченият авторски тираж е интимно споделяне на художника, докато арт публикациите, ангажирани с обществено значими теми, са обективен образ на изкуството, обяснява доц. Далкалчева. По нейни думи арт книгата днес е произведение на изкуството, като най-често е и проявление на уникалните възможности в дигиталния печат. В арт книгата текстът не е водещ, тя не е книга за четене, а за съзерцание. Текстът е само импулс за изграждане на визуалната реалност. Изображенията не са илюстрации, а са част от визуално-словесната цялост на художествената творба, наречена арт книга. Колекционирането на арт книги не става само от частни колекционери, а дори в по-голяма степен от институции. Сред най-популярните и най-скъпо продавани автори на такива произведения в Германия са Герхард Рихтер и Анселм Кийфър.

year history, has established itself as a genre in the visual arts. It is a distinct artistic work that should not be considered literature, but rather a work of visual art. It appeared in the middle of the nineteenth century as a movement of the Pre-Raphaelite Brotherhood, who were worried that with the industrialisation, the printed pieces began to drift away from the entirely artistic nature of the handwritten book. They created the classic art book in limited edition and revived the uniqueness of the book. But in the 1960s, a new niche of the avant-garde in art was opened, and the book began to be perceived as a media and a communicator of ideas. These innovators preferred formats in larger editions, in order to reach more readers.“

Present

Gradually, a contradiction was created between the limited author's edition and the art publications, as the conceptual art books are called. It is said that the limited author's edition is an intimate sharing of the artist, while the art publications, engaged with socially significant topics, are an objective image of art, Prof. Dalkalacheva explains. In her words, the art book today is a work of art, and most often it is a manifestation of the unique opportunities in digital printing. In the art book, the text is not the most important, it is not a book for reading, but for contemplation. The text is only an impulse to build a visual reality. The images are not illustrations, but are part of the visual-verbal integrity of the art work, called an art book. The collecting of art books is not only done by private collectors, but even more so by institutions. Among the most popular and most expensive authors of such works in Germany are Gerhard Richter and Anselm Kiefer.

Отражение

Повод да заговорим за този слабо познат у нас жанр е изложбата „Графични трансФормации“, подредена наскоро в галерия „Сан Стефано“. Неин куратор е Снежина Бисерова, главен асистент в катедра „Визуални изкуства“ във Факултета по науки за образованието и изкуствата в СУ „Св. Климент Охридски“. В нея бяха включени колекционерски арт книги и графики на 17 изявени български и чуждестранни автори, които по един или друг начин използват компютъра като художествен инструментариум. Повечето от изложените творби са само в един екземпляр, макар да може да бъдат тиражирани. Класическите ръчни техники ще продължат да съществуват наред с дигиталното, което ги подпомага, но няма да ги измести, уверява Снежина Бисерова.

Родопски отглас

Сред експонатите в изложбата вниманието ни е привлечено от арт книгата „Когато падне мъгла в Родопска планина“. Това е дипломната работа на Александра Димитрова в специалността „Книга и печатна графика НХА“ с автентични родопски песни, събрани от акад. Николай Кауфман и Тодор Тодоров в сборник на БАН от 1970 г. Заела се да направи точно такава книга, защото е родена в Смолян и пред очите ѝ се стопили горите, които била заснела, за да ги ползва като илюстрации. Това е нейният повик хората да се замислят за света около себе си. Направата ѝ отнема повече от година напрежната работа: „Арт книгата е нещо съкровено, то е лично преживяване за автора ѝ. За да я изработи, той трябва да извърви дълъг път. След нея художникът се променя и осмисля дори себе си по различен начин. Арт книгата има особен дух и заряд. Масовите тиражи убиват красотата.“

Навярно интересът към подобни произведения на изкуството би мотивирал повече автори в България да създават арт книги. (1)

Reflection

A reason to talk about this little known genre in Bulgaria is the exhibition “Graphic Transformations”, recently arranged in the San Stefano Gallery. Its curator is Snezhina Biserova, Chief Assistant in the Department of Visual Arts at the Faculty of Education and Arts at the Sofia University “St. Kliment Ohridski”. It included collectible art books and graphics of 17 prominent Bulgarian and foreign authors, who, in one way or another, use the computer as an artistic tool. Most of the exhibits are in one copy only, although they can be printed. The classic hand tool techniques will continue to exist along with the digital, which aids them but will not displace them, Snezhina Biserova says.

Rhodope Mountains’ Response

The art book “When a fog falls in the Rhodope Mountains” attracted our attention among the works in the exhibition. This is the diploma work of Aleksandra Dimitrova, from the Book and Print Graphics speciality of the National Academy of Fine Arts, with authentic Rhodope songs, collected by Academician Nikolay Kaufman and Todor Todorov in a collection of the Bulgarian Academy of Sciences of 1970. She wanted to make such a book because she was born in Smolyan, and the forests she had photographed to use as illustrations disappeared before her eyes. This is her call out to people to think about the world around them. Her project took more than a year of intense work: “The art book is something dear, it is a personal experience for its author. In order to create it, they have to go a long way. As a result, the artist changes and even thinks of themselves differently. The art book has a special spirit and charge. Mass printing kills beauty.”

Perhaps the interest in such works of art would motivate more authors in Bulgaria to create art books. (1)

F2F

LIMITED NOBILITY

MADE OF PASSION

Пътешествие в графиката

Проф. д-р Иван Газдов успя да създаде характерен собствен стил, лесен за разпознаване

A Journey in Graphics

Prof. Dr. Ivan Gazdov managed to create a distinctive, personal style, which is easy to recognise

Татяна Явашева Tatyana Yavasheva

Художник със свой почерк и със собствен стил. Но за разлика от всички други, които също са развили отличителен белег на своето творчество, има запазена артистична марка за Европа. Той е проф. д-р Иван Газдов, а неговият ярък стил се нарича графикатура. Името не е комбинация между графика и карикатура, както изглежда на пръв поглед, а е определение за графично пътешествие: Graphica-tour. Спонтанна и необяснима е появата на графикатурата в ателието му в село Медвен през 1989 г., но зад всичко това стои колосален интелектуален труд.

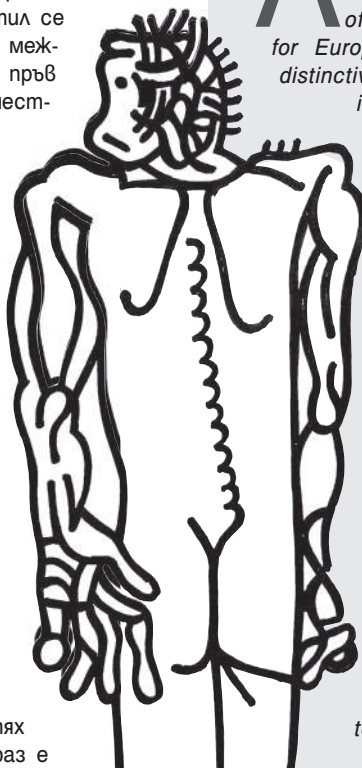
Път

След като се дипломира през 1970 г., Иван Газдов започва работа в Центъра за промишлена естетика към Министерството на промишлеността, където е първото в България професионално Ателие по приложна графика. Той създава редица запазени марки и съвсем естествено един ден регистрира своя. Но това не е егоистичен опит да превърне графикатурата в самотен остров с един обитател. „Правех запазени знаци и постепенно стигнах до тези характерни образи, които са комбинация от елементите на запазена марка и фантастична рисунка. В тях специфичната деформация на графичния образ е

An artist with his own handwriting and his own style. But unlike all others who have also developed a distinctive characteristic of their work, he has an artistic trademark for Europe. He is Prof. Ivan Gazdov, and his distinctive style is called Graphiculture. The name is not a combination between graphics and caricature, as it seems at first glance, but is a definition of a graphical journey: Graphica-tour. Spontaneous and inexplicable is the appearance of the Graphiculture in his studio in the village of Medven in 1989, but behind it lies colossal intellectual work.

Path

After graduating in 1970, Ivan Gazdov started working at the Centre for Industrial Aesthetics at the Ministry of Industry, where the first professional Applied Graphics Workshop in Bulgaria was situated. He created a number of trademarks and, naturally, one day, he registered one of his own. But this was not an egotistic attempt to turn the Graphiculture into a deserted island with a single inhabitant. "I created protected symbols and gradually came to these characteristic images, which were

твърде лична. Тя може да бъде изкопирана, но запазената марка е презграда да бъде несръчно имитирана“, обяснява проф. Газдов.

Силата

Рисувал е цветни картини, но не изневерява на графиката, която се превръща в емблема на неговата работа. Силата на графиката се крепи на нейната условност. В нея има знаковост, която е отвъд официалните мерки на рисуването от натура. Дълъг е пътят, докато се стигне до това изкуство, до тази идея и мисъл, че графиката е нещо сложно.

За ценители

С най-новата си изложба в столичната галерия „Сан Стефано“, озаглавена „Cum grano salis“, или „С щипка сол“, той нарушава световните правила графиката да се тиражира. Някога римляните не са познавали захарта, но съвременните ценители на графиката ще получат „щипка захар“, тъй като имат досег само с оригинали на неговите графикатури. Целта му е да покачи нивото на възприемане-

a combination of the elements of a trademark and a fantasy drawing. In them, the specific deformation of the graphic image is too personal. It can be copied, but the trademark is a barrier for being unskillfully imitated,” Prof. Gazdov explains.

The Strength

He has painted colourful drawings, but he does not divert from the graphics, which has turned into an emblem of his work. The power of graphics is based on its conditionality. It has symbolism, which goes beyond the official limits of drawing from nature. It’s a long way to come to this art, this idea and the thought that the graphics is something complicated.

For Connoisseurs

With his latest exhibition at the San Stefano Gallery in Sofia, entitled “Cum grano Salis” or “With a Pinch of Salt”, he breaks the international rules that graphics cannot be printed. Once, the Romans did not know sugar, but the contemporary connoisseurs of graphics will get a “pinch of sugar,” because they have contact only with originals of his graphicatures. His aim is to raise the level of perception, because many of the so-called amateurs think that a drawing (printed graphics), owned also by someone else,

то, защото на много от т. нар. любители им се струва, че картина (тиражирана графика), притежавана и от друг, не е толкова ценна. С този свой жест проф. Газдов показва, че графиката е равностойна на оригинал от живописца.

Пазарът

„В България няма пазар на изобразителното изкуство. Има хора, които правят сбирки, има и такива, които епизодично, по емоционални причини искат да притежават нещо. Срещат се и колекционери на т. нар. стари майстори. Всяка картина, извадена от някоя таван, вече се припознава като излязла изпод четката на стар майстор. Това не е интересно. Истинският колекционер трябва да е добре образован и да има вкус, оформян в продължение на доста години. В Холандия през XV-XVI в. картините са били разменна монета със стойността на пари, като и днес изкуството там продължава да се ценят. В България интересът трудно се събужда, но не е работа на хората, които създават изкуство, да се грижат и за това“.

Накъде

Изкуството е импулс, който се появява, който изчезва и за който няма формула, казва проф. Газдов. А сега накъде? Новите хоризонти в своята работа той вече определя не като напредък, а като „назадък“. Това не е просто игра на думи, а е връщане към по-стари негови идеи, за които не му е достигнало време или зрелост да ги осъществи. (1)

sanstefanogallery

is not so valuable. With this gesture, Prof. Gazdov shows that a graphic is equal to an original painting.

Market

“There is no market for fine arts in Bulgaria. There are people who make collections; there are those who occasionally, for emotional reasons, want to own something. There are also collectors of the so-called old masters. Every painting, taken out from someone’s ceiling, is now recognised as coming out from under an old master’s brush. This is not interesting. A real collector must be well-educated and have a taste, formed over many years. In the Netherlands, in the 15th-16th century, paintings were a means of exchange that had the value of money, and today, art is still valued there. In Bulgaria, interest is difficult to awaken, but it is not the job of the people who create art to take care of this, too.”

Where to

Art is an impulse, which appears, then disappears and for which there is no formula, says Prof. Gazdov. And where to now? The new horizons in his work he doesn’t determine as progress anymore, but as “backness.” This is not just a game of words, but it is a return to his older ideas, which he didn’t have the time or the maturity to realize. (2)

СОФИЯ
3 - 10 ФЕВ 2019

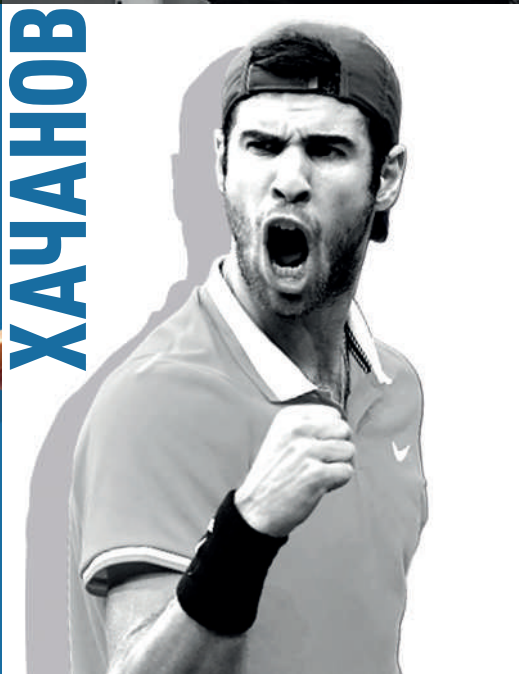
МОНФИС

ВЕРДАСКО

ВАВРИНКА

ХАЧАНОВ

ЦИЛИС

БАСИЛАШВИЛИ

**БАУТИСТА
АГУТ**

SOFIA OPEN
WWW.SOFIAOPEN.BG

ATP 250

АРЕНА АРМЕЕЦ

КУПИ БИЛЕТИ СЕГА

eventim

ПОКАЗАНИТЕ ИГРАЧИ СА САМО С ИЛЮСТРАТИВНА ЦЕЛ. КВАЛИФИКАЦИЯТА И УЧАСТИЕТО Е СЪГЛАСНО ПРАВИЛАТА НА АТР. ИГРАЧИТЕ МОГАТ ДА СЕ ОТТЕГЛЯТ ПОРАДИ НАРАЯВАНЕ, ЗАБОЛЯВАНЕ ИЛИ ДРУГИ ОСНОВАНИЯ. СНИМКИТЕ СА ПРЕДОСТАВЕНИ ОТ GETTY IMAGES И АТР.

МИНИСТЕРСТВО НА
МЛАДЕЖТА И СПОРТА

Басейнът е бижото на СПА зоната във V GYM Fitness & SPA

The swimming pool is the crown jewel of the SPA area at V GYM Fitness & SPA

Може да се насладите на масаж пред светеща ониксова стена

You can enjoy a massage in front of the illuminated onyx wall

Подарете си удоволствието, което заслужавате

V GYM Fitness & SPA

Treat yourself the pleasure you deserve

Истинска наслада за тялото и духа. Това ще изпитате, след като се потопите в луксозния свят на V GYM Fitness & SPA. Това не е само фитнес, а начин на живот.

V GYM Fitness & SPA е разположен в сърцето на София в иновативния комплекс „Сан Стефано Плаза“ и е оборудван с уреди от най-ново поколение на италианската премиум марка Panatta. Уредите за вашата кардио тренировка са по дизайн на италианска компания - Pininfarina. На ваше разположение са и MAG GRIP - революционни хватове за упражнения за гръб, патентовани в САЩ. Хората, които искат да превърнат тренировката във фитнеса в приключение, могат да се насладят на приключенския ICAROS. Физическата тренировка с ICAROS имитира изпадането в безтегловност, като дава възможност да се изпита вълнението при летиене в облаци или змукане в океана.

Професионалните треньори във V GYM Fitness & SPA са на ваше разположение по всяко време за индивидуални тренировки или просто за съвет. Всеки от инструкторите може да изготви за вас персонална тренировъчна програма и индивидуален хранителен режим.

Водени от желанието да предоставят безупречно качество, във V GYM Fitness & SPA са изградили модерна и функционална СПА зона. Два вида сауни – финландска и инфрачервена, парна баня, турска баня (хаммам) и снежна стая са на разположение, за да ви осигурят пълноценен релакс.

СПА зоната във V GYM Fitness & SPA също има своето бижо - басейна. Той е с дължина 14.5 и ширина 5.5 метра, а водата се поддържа с температура 28 – 30 градуса. Два водопада могат да ви направят приятен воден масаж.

Тук е помислено за здравето и забавлението и на най-малките клиенти. Докато вие тренирате или релаксирате, децата ви могат да се научат да плуват заедно с професионалните треньори или да се отдадат на любимия си

A real delight for body and spirit. That's what you'll feel once you've indulged in V GYM Fitness & SPA's luxurious world. It's not just a gym, it's a way of life.

V GYM Fitness & SPA can be found at the heart of the San Stefano Plaza innovative complex and is furnished with the latest generation Italian Premium brand Panatta equipment. Your cardio session equipment bears the design of the Italian Pininfarina company. You will also find at your disposal the MAG GRIP revolutionary grips for back exercises, patented in the USA. ICAROS is for those who want to turn their workout into a real adventure. The ICAROS workout imitates zero gravity and gives you the opportunity to feel the excitement of flying high in the clouds or diving deep in the ocean.

Our professional instructors at V GYM Fitness & SPA are there at any given moment to share an advice or give a personalised workout. Each one of them can prepare an individual training programme or diet plan for you.

Inspired by our strive to provide excellent quality, we have built a modern and functional SPA area at V GYM Fitness & SPA. For your complete relax session you have two saunas – a Finnish and an infrared one – a steam room, a Turkish bath (hammam) and a snow room at your disposal.

The SPA area has its crown jewel – the swimming pool. It's 14.5 metres long and 5.5 metres wide, and its water is always at a temperature of 28-30 °C. Its two waterfalls can be used for a nice water massage.

The well-being and fun of our youngest clients have also been taken care of. While you are working out or relaxing, your children can be learning how to swim with our professional coaches or play a favourite sport under

Тук ще намерите всичко необходимо за пълноценна тренировка

Anything you might need for a complete workout can be found here

спорт под тяхното наблюдение за пълното ви спокойствие.

V GYM Fitness & SPA предлага и групови тренировки по водна гимнастика. Лицензираните треньори по плуване и водна гимнастика ще ви предложат най-добрия комплекс от упражнения, които ще ви тонизират, оформят тялото, а в същото време няма да натоварят сърдечната дейност или да ви причинят контузии.

Разнообразните масажи и процедури, които кинезитерапевтите във V GYM Fitness & SPA предлагат, разтоварват не само тежестта от ежедневните ви задачи, но могат да облекчат и болките ви. Всички те се извършват с висококачествена козметика на световно доказани марки. Всеки клиент може да получи и професионален преглед от кинезитерапевт.

Във V GYM Fitness & SPA се грижат и за здравословния ви тен през зимата. Комплексът предлага солариум-колариум на водещата марка MEGASUN. Това е колариум, който за разлика от други уреди със същата функция, не само не уврежда и не изгаря кожата ви, за да сте напълно спокойни за процедурите, но и я подмладява, подобрява еластичността и устойчивостта ѝ. ☺

their supervision so that you have nothing to worry about.

V GYM Fitness & SPA offers water gymnastics workouts. Our licensed swimming and water gymnastics coaches will offer you the best set of exercises to boost your energy and tone your muscles without overworking your heart or risking injuries.

V GYM Fitness & SPA's kinesiotherapists offer a varied selection of massages and therapies which can not only help you unwind from your daily routine but also treat any aches you might have. High quality cosmetic products of world-renowned brands are used in all these services. Every client has the opportunity to get a professional check by a kinesiotherapist.

V GYM Fitness & SPA can take care of your healthy tanned skin in winter. The complex offers the world's leading MEGASUN solarium-collarium. You can forget all concerns about its safety, as the difference between this collarium and other equipment of its kind is that it not only prevents your skin from damage and burns, but it also rejuvenates it and makes it more elastic and resistant. ☺

НЕ ФИТНЕС, А НАЧИН НА ЖИВОТ!

V GYM

Fitness & SPA се
намира в София,
в "Сан Стефано
Плаза", ниво -1

Ще се потопите
в уюта на
СПА зоната,
изградена от
естествени
материали

NOT A GYM, BUT A WAY OF LIFE!

V GYM

Fitness & SPA is
located at Sofia's
San Stefano
Plaza, level -1

You will indulge in the
comfort of our SPA area,
constructed entirely out
of natural materials

КЛАЙПЕДА

градът на скритите
скулптури и живите легенди

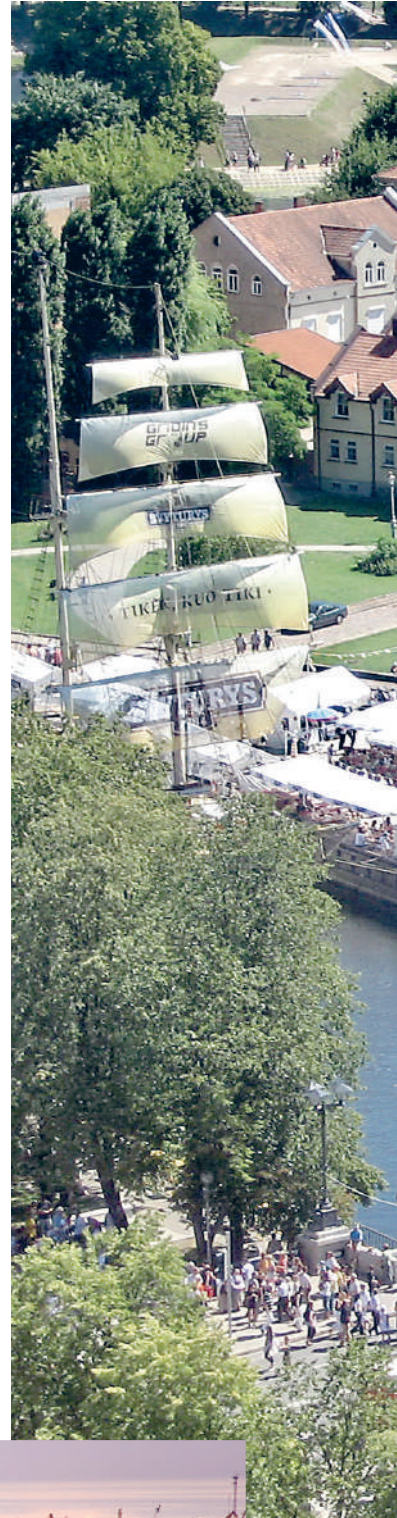
Клайпеда
Klaipėda

KLAIPEDA

the city of hidden sculptures
and vivid legends

Пристанището
The Port

Преслава Георгиева Preslava Georgieva

Разположен на устието на река Акмена–Дане на брега на Балтийско море, Клайпеда е третият по големина град в Литва. Бидейки едно от малкото незамръзващи пристанища в най-северната част на Европа и най-голямото в страната, градът винаги е имал важно регионално значение. Със стратегическото си местоположение, дългите красиви плажове, ежегодните летни морски фестивали и Тол Шипс регати, морския музей и морския факултет в местния университет, множеството корабни и шипинг агенции и компании, предлагащи товаро-разтоварни услуги, историята, икономиката, културата и социалният живот на Клайпеда са неразривно свързани с морето.

Градът е основан през 1252 г. като Мемелбург от ме-

Situated at the mouth of the Akmena-Dane River on the Baltic Sea coast, Klaipėda is the third largest city in Lithuania. It has always had a great regional importance as one of the few ice-free ports in northernmost Europe and the biggest in the country. With its strategic location, long, beautiful beaches, annual summer Sea Festivals and Tall Ships regattas, Sea museum and Sea faculty in the local University, numerous maritime, shipping and stevedoring companies Klaipėda's history, economy, culture and social life are intrinsically tied to the sea.

The city was established in 1252 as Memelburg by the Teutonic Knights who build on the shore a big castle. A town of mostly German craftsmen grew up around the castle and since then till the 1919 Treaty of Versailles it had been

Литовският град е създаден, обитаван и управляван от германци до ХХ век

The Lithuanian city was established, inhabited and governed by Germans up until the 20th century

Втонските рицари, които изграждат на брега голям замък. Около него израства град, чиито жители са основно немски занаятчии и оттогава до подписването на Версайския договор през 1919 г. той се управлява от няколко германски държави. През 1923 г. градът е върнат на Република Литва. В навечерието на Втората световна война населението му се състои от 70% германци, но в края на 1944 г., когато победата на съюзниците е неизбежна, повечето жители напускат града. Пристигайки в Клайпеда през януари 1945 г., Съветската армия открива едва 50-ина души. Скоро след това градът бива заселен с руснаци (22%), русофони (5%) и литовци (72%) и днес Клайпеда има население от 192 307 души.

Най-доброто място да започнете обиколката на Клайпеда е Старият град, който не е стар, колкото този във Вилнюс, тъй като голяма част от него изгаря по време на големия пожар през 1854 г. По-късно е възстановен и днес предлага архитектурен микс от сгради, датирани от края на XIX и началото на XX век, тук-там примесени със съветски постройки. Много от емблематичните архитектурни паметници в немски стил биват унищожени по време на Втората световна война, а голяма част от тези, които оцеляват, като многобройните църкви с масивни кули в немски стил, биват съборени от руснаците.

Централният площад на Клайпеда, т. нар. Театрален площад, се намира в северната част на Стария град.

controlled by successive German states. In 1923 Klaipėda was returned to the Republic of Lithuania. On the eve of WWII the city's population comprised of 70% Germans but in the end of 1944 when the Allied victory appeared imminent, most of the city's inhabitants fled the city. When the Soviet Red Army captured Klaipėda in January 1945 there were only about 50 remaining people. It was soon repopulated with Russians (22%), Russophones (5%) and Lithuanians (72%) and today Klaipėda has a population of 192,307 people.

The best place to start exploring the city is the Old Town, which is not as old as the one in Vilnius, because it was largely consumed by the great fire of 1854. Later rebuilt, it offers a collection of late 19th, early 20th century and occasional Soviet buildings. Many of the iconic German-style architectural monuments were destroyed during WWII, while many of those that survived, such as the many churches with massive towers built of German bricks, were torn down by the Soviets.

Klaipėda's main square, Theatre square, is situated in the Northern part of the Old Town. The grand Drama Theatre is of particular historical significance to the city. Richard Wagner performed here in 1836, and a century later Adolf Hitler made a speech from the theater balcony soon after his troops entered Klaipėda. In the very center of the square stands the statue of Anne of Tharau, dedicated to the Klaipėda born

Площадът с театъра

Theatre square

Драматичният театър има особено историческо значение за града, защото Рихард Вагнер реализира свои оперни постановки тук през 1836 г., а век по-късно, когато немските войски влизат в града, Адолф Хитлер изнася реч от балкона на театъра. В центъра на площада стои статуята „Ан от Тарау“, посветена на роения в Клайпеда германски поет Зимон Дах, който се влюбва в момиче на име Ан. За съжаление, тя била сгодена за друг, така че Дах посвещава на нея стихотворение, наречено „Ан от Тарау“. Статуята загадъчно изчезва по време на Втората световна война и според градската легенда Хитлер лично заповядал да бъде премахната, защото докато изнасял речта си, се наложило да гледа задната ѝ част и това много го разгневило. През 1990 г. фонтанът със статуята на Ан и барелефът на поета биват възстановени.

Старият град е дом на още една емблематична сграда - Пощенският дворец. Тази внушителна нео-готическа сграда от червени тухли е един от най-красивите архитектурни паметници на града и функционира като поща от 1893 г. до днес. Пощенският комплекс се състои от двуетажна сграда с тавански помещения в центъра и две едностранни сгради от двете страни: едната се използва за склад и конюшня, а другата за помещаване на каретите. През 1987 г. в кулата на пощата е инсталиран най-големият карийон в Литва. През 2006 г. той бива заменен от нов, състоящ се от 48 хроматично настроени камбани с диапазон четири октави. Двама местни карийонисти свирят на него по обяд всяка събота и неделя, а хората се събират в двора на съседния Музей на часовниците, за да слушат концертите.

Друга важна частичка история са останките от замъ-

German poet Simon Dach, who fell in love with a girl called Ann. Unfortunately, she was engaged to another man so Dach dedicated a poem to her called "Ann from Tharau". The statue mysteriously disappeared during WWII and the story has it that Hitler personally ordered to remove it as having to look at the back of the statue while delivering his speech made him very angry. The fountain with the sculpture of the girl and the bas-relief of the poet were reconstructed in 1990.

The Old Town is home to yet another emblematic building – the Post Office Palace. This impressive neo-Gothic red-brick building is one of the most beautiful architectural monuments of the city and it has been operating as a post office since 1893. The postal complex consists of a two-storey post office with attics in the center and two one-storey buildings on both sides: one used to house the warehouses and the stable, and the other to store carriages. In 1987 the biggest Carillon in Lithuania was installed in the Post Office tower. It was replaced in 2006 by a new one, consisting of 48 new chromatically tuned bells, ranging four octaves. Two local carillonists play it at midday every Saturday and Sunday while people gather in the courtyard of the Clock Museum, located alongside to listen to the concerts.

Another must-see piece of history in Klaipėda is the

Крузният терминал

Cruise Ship Terminal

Баркетината „Меридианс“

„Meridianas“ barquentine

ка „Клайпеда“, построен от тевтонските рицари през XIII век. В него се помещава музей, чиито експозиции разказват историята на северна Литва, града и самия замък. Някогашният крепостен ров днес е marina за луксозни яхти, които излизат на река Дане, минавайки през единствения в Литва ръчно управляван подвижен мост от XIX век, известен като „Мостът с веригите“. Двама души завъртат моста веднъж на всеки час и в продължение на 15 минути лодките преминават през него. През останалото време мостът предлага пешеходен достъп до круизния терминал - популярна спирка на всички круизи по Балтийско море и място за редица събития. Тук, в западния край на южния бряг на реката, добре запазените пристанищни складове, изградени с червени тухли в немски стил, си партнират с модерни тухлени и стъклени сгради, видими най-добре от Новия град, разположен на противоположния северен бряг на реката.

На изток ще откриете още един символ на Клайпеда - баркетината „Меридианс“, построена през 1948 г. от Финландия за СССР като част от наложените военни репарации и служила като учебен кораб за кадетите на морското училище в Клайпеда до 1967 г. През 1971 г. корабът бива възстановен и се превръща в плаващ ресторант, закотвен в р. Дане.

Клайпеда е богата на легенди и предания, които оживяват чрез множеството скулптури, пръснати из града. Намирането на тези скрити бижута е невероятно приключение само по себе си. „Черният дух“, 2,4-метрова бронзова скулптура, излизаща от водата до подвижния мост, вероятно е най-известната сред тях. Тази загадъчна фигура с качулка и без лице държи фенер в едната си ръка, а с другата се погpira на кея. Легендата разказва, че през 1595 г. един от пазачите на замъка „Клайпеда“ видял призрак, който го предупредил, че запасите от зърно и дървен материал в града са на изчерпване. Загължително потърсете и скулптурата „Вълшебната мишка“, защото тя изпълнява желанията на онези, кои-

Музеят на часовниците

The Clock Museum

remains of the castle built by the Teutonic knights in the 13th century. It houses a museum offering exhibits on the history of Lithuania Minor, Klaipeda and the castle itself. What used to be the castle moat today serves as a marina for luxury yachts, which exit to Dane river by passing through the only in Lithuania 19th-century hand-operated swing bridge, known as "Chain Bridge". Two operators rotate the bridge once an hour for 15 minutes to let boats in and out the Castle port. The rest of the time it offers a pedestrian access to the Cruise Ship Terminal - a popular stop for Baltic cruises and a location for a number of events. Here, at the western end of Dane's south bank well-preserved German-style, red brick port warehouses coexist perfectly with modern brick and glass buildings, best visible from the New Town on the opposite northern bank of the river.

Further to the east, you'll find another symbol of Klaipeda - the „Meridianas“ barquentine, which was built in 1948 by Finland for the USSR as part of imposed war reparations and served as a shipboard training ship for cadets of Klaipeda's maritime school until 1967. In 1971 it has been restored and became a floating restaurant moored on the Dane.

Старият град

The Old Town

Скулптурата „Вълшебната мишка“
The Magic Mouse sculpture

Скулптурата „Котката с лице на джентълмен“
The cat with a face of a gentleman sculpture

то ги прошепнат в ухото ѝ. Докато се разхождате по стръмните улечки на Стария град, ще откриете и друг чародеен обитател – „Котката с лице на джентълмен“, чието тяло е изградено от гранит, а лицето, краката и опашката - от бронз. Щом позалите котката по опашката, тя ще превърне желанията ви в реалност. Ако търсенето на скритите скулптури ви е доставило удоволствие, не пропускайте да посетите и Скулптурния парк в Клайпеда, разположен върху старо гробище и дом на 116 различни скулптури, създадени през 70-те години.

Докато сте в Клайпеда, можете да вземете ферибота и да разгледате Курнианския шлюз и малкото рибарско селище със старинни къщи Нуда или да се разходите на юг по крайбрежието на лагуната, да изкачите 67-метровата пясъчна дюна Пардинис и да се насладите на фантастични панорамни гледки към Нуда на север, обширните гори на запад и руските територии на юг. (1)

Klaipeda is rich in legends and folk tales being told by numerous sculptures throughout the city. Finding those hidden gems is an incredible adventure of its own. The Black Ghost, a 2.4-meter bronze sculpture emerging from the water next to the swing bridge is probably the most famous of them all. This mysterious hooded, no-face figure holds a lantern in one hand, while gripping the dock with the other. The legend has it that in 1595 one of Klaipeda Castle guards saw a ghost, who warned him that the city's supplies of grain and timber may be running out. The Magic Mouse sculpture is also a must-see for the word is that this tiny mouse grants wishes to those who whisper in its ear. While strolling around the quaint narrow streets of the Old Town, you will find another magical inhabitant – The cat with a face of a gentleman – a sculpture with a granite body and bronze face, legs and tail. It is said that rubbing the cat's tail will make your wishes come true. If you have enjoyed hunting for those sculptures, you'd probably like visiting Klaipeda's Sculpture Park, located on the site of an old cemetery and home to 116 different sculptures created throughout the 70's.

While in Klaipeda, you can also take the ferry and explore the Curonian Spit and the little fishing village of quaint half-timbered houses, Nida, or walk south along the lagoon's edge and climb the 67-meter Parnidis Dune, which will reward you with fantastic panoramas of Nida to the north, huge forests to the west and the Russian territories to the south. (2)

Останките от замък
Castle Remains

Вълшебна Коледа с *Este*

Ресторант „Есте“ и тази година ще зарадва своите клиенти с невероятни коледни изкушения, които ще направят празника Ви още по-цветен. Коледните кошници, пълни с лакомства и изненади, коледните къщички и коледните шейни са чудесен начин да изненадате Вашите близки и приятели.

Коледните къщички са изработени от медена бисквита, украсена с Роял Айсинг (меренг) в типичните коледни цветове – червено, зелено и златно.

Кошниците за Коледа съдържат селекция от коледни бисквити, сладки гевречета със сусам, соленки с пармезан и подправки, хрупкаво коледно бастунче, ароматни сурови бонбони с кокосово масло и фурми, домашно сладко от горски плодове, коледно декорирани медени бисквити, сладък салам, ароматен кекс, украсени мъфини, млечен шоколад с ядки и плодове и бутилка изискано питие.

Коледните шейни са направени от медена бисквита в червено със златни орнаменти, пълна с ръчно изработени и декорирани коледни бисквити.

София 1113

Ул. „Николай Хайтов“ 3А

Тел.: 02/ 868 72 96; 0886 700 269

E-mail:restaurant@este.bg

Mellini
F A S H I O N

СОФИЯ, УЛ. ВЕЛИКО ТЪРНОВО №1
ТЕЛ.: 02/846 74 81
MELLINIFASHION.COM

ТАРТАР ОТ ЕЛЕНСКО БОН ФИЛЕ
поднесен със запечен хляб на пещ
и опушени пълпъдъчи яйца

Hotel Marinela

SOFIA

BULGAR
— RESTAURANT —

ГР. СОФИЯ | ХОТЕЛ МАРИНЕЛА
БУЛ. "ДЖЕЙМС БАУЧЕР" 100
РАБОТНО ВРЕМЕ: 12:00 - 01:00
ЗА РЕЗЕРВАЦИИ: 0877 74 55 55

ИКОНОМИКА

economy MAGAZINE

АБОНИРАЙ СЕ ЗА СПИСАНИЕ ИКОНОМИКА

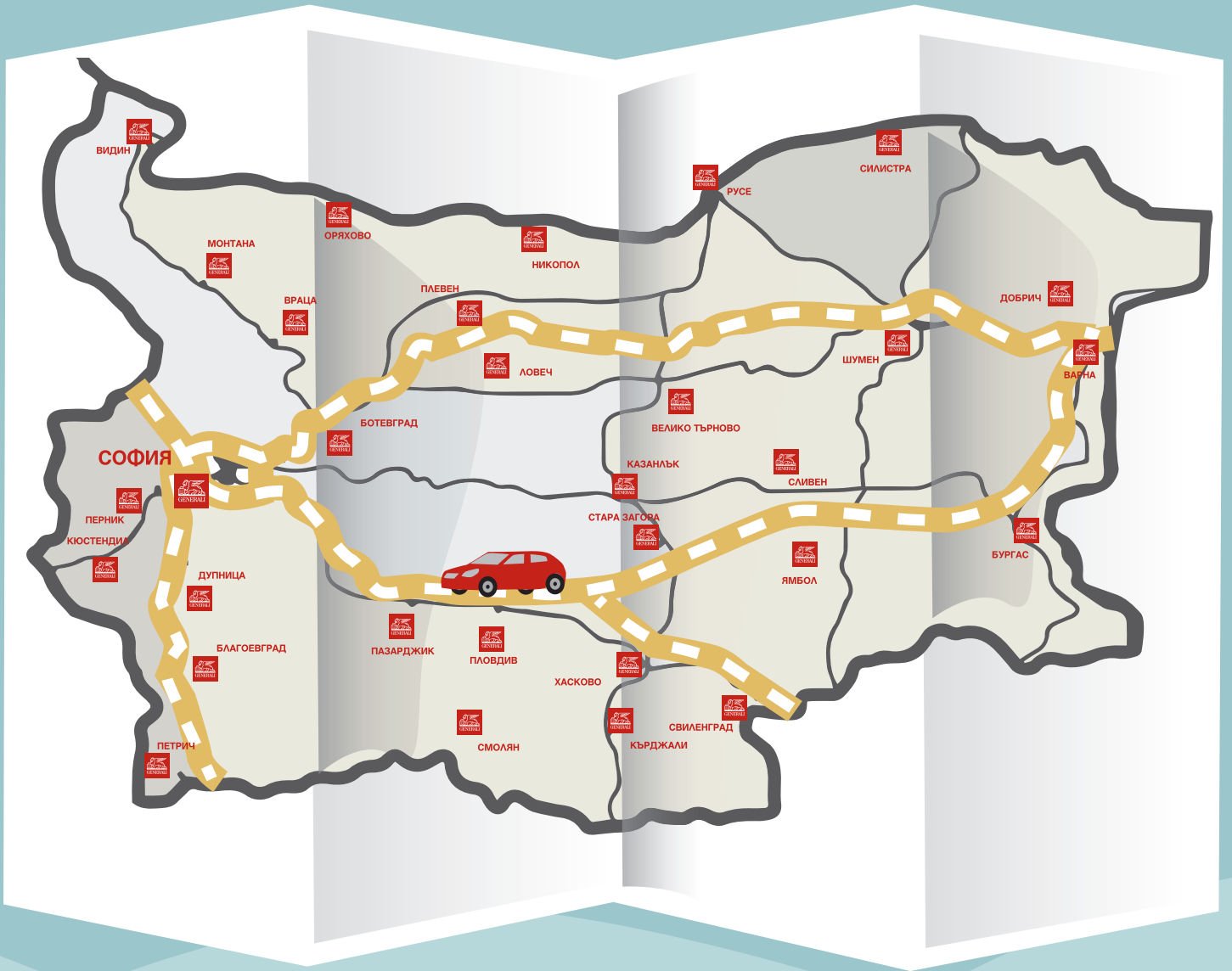
ДОБИ ПРЕС • e-mail: ABONAMENT@DOVIPRESS.BG тел. 02/963-30-81

БЪЛГАРСКИ ПОЩИ • e-mail: ABONAMENT@BGPOST.BG тел. 02/949 32 89

РП • e-mail: OFFICE@RAZPROSTRANENIE.BG тел. 0882 09 62 30

Окрилени от живота

КАСКО ОТ ДЖЕНЕРАЛИ

HUVEPHARMA®

We add performance to your business

GLOBAL PRODUCTION AND MARKETING OF HUMAN AND VETERINARY PHARMACEUTICALS

www.huvepharma.com

HUVEPHARMA EOOD • 3^a NIKOLAY HAYTOV STR • 1113 SOFIA • **BULGARIA** • P +359 2 862 5331 • F +359 2 862 5334 • SALES@HUVEPHARMA.COM
HUVEPHARMA N.V. • UITBREIDINGSTRAAT 80 • 2600 ANTWERP • **BELGIUM** • P +32 3 288 1849 • F +32 3 289 7845 • CUSTOMERSERVICE@HUVEPHARMA.COM